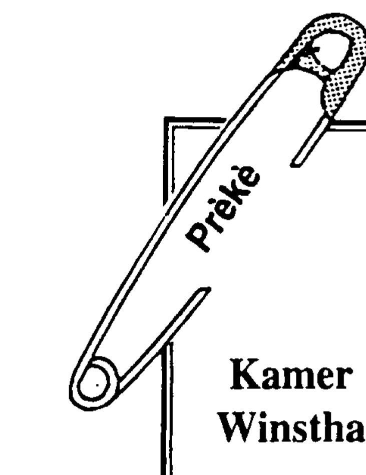
VANDAAG

ANTHONY GODETT ...stemkaarten...

112E JAARGANG — NO.: 102 ZATERDAG 6 MEI 1995

AMIGOE

Kamer van Winsthandel

Opkomst belangstellenden enorm

Nederland viert bevrijding en terugkeer prins Bernhard

DEN HAAG — Nederland heeft gisteren massaal vijftig jaar vrijheid gevierd. De opkomst van belangstellenden was bij diverse evenementen enorm, mede door het mooie weer. Hoogtepunten van deze bijzondere bevrijdingsdag waren de speech van koningin Beatrix in de Ridderzaal en de herdenking van de capitulatie van nazi-Duitsland in Wageningen. Hier stond de rentree van prins Bernhard, die erg ziek is geweest, centraal.

In Wageningen waren zeker 150.000 mensen samengedromd om de nu 83-jarige prins Bernhard voor het eerst na zijn ziekte te zien. Zij juichten en zongen de (baarddragende) prins hartstochtelijk toe. Bernhard was zichtbaar aangedaan toen hij de vele veteranen aan zich voorbij zag trekken. Hij maakte ook grappen met andere aanwezigen op het erepodium, zoals de Canadese generaal Kitching die destijds ook bij de capitulatie was.

Bernhard heeft alles op alles gezet om aanwezig te kunnen zijn. "Natuurlijk wilde ik erbij zijn, anders was het niet gelukt. Ik was erbij toen de overeenkomst getekend werd, het is sindsdien iets waarvan ik het idee heb dat ik erbij hoor", zei hij in een rechtstreekse uitzending van de NOS.

Ook elders in het land was de opkomst van belangstellenden, mede door het prachtige weer, vaak boven verwachting. Met name de vlootën luchtshow aan de kust van Scheveningen was in trek. Volgens de Haagse politie kwamen er wel 300.000 mensen op af. In de Amsterdamse binnenstad kwamen, over de gehele dag gemeten, een kleine 400.000 belangstellenden bijeen voor de historische voertuigen, voor de veteranen en voor het bevrijdingspopfestival. De sfeer in de soms zo lastige hoofdstad was perfect en de criminaliteit laag.

In Rotterdam vierden zo'n kwart miljoen mensen de herdenking van de bevrijding. Veel feestvierders waren er ook in Leeuwarden. De politie schatte de opkomst bij de verschillende evenementen hier op een kleine 100.000. De grootste belangstelling was hier wel voor het popfestival, waarvan het Nationaal Comité 4 en 5 mei er dertien in het hele land hield.

Massa's Friezen zagen gisteren ook een optocht van 300 historische automobielen aan zich voorbij trekken, naar verluidt de grootste stoet in zijn soort in het land. Ook in Utrecht, waar de minderheden zeer nadrukkelijk bij de feestelijkheden waren betrokken, was het erg druk. De politie was echter niet in staat een schatting te geven. "Het is allemaal erg verspreid."

Eén van de blijvende herinneringen aan deze 5de mei is het Bevrijdingsbos in Groningen, dat de gemeente aanbood aan de Canadese bevrijders. Ook in Groningen waren wel 100.000 mensen op de been voor de festiviteiten. In heel Nederland wandelden gisteren overigens zo'n 12.000 vooral Canadese oudstrijders rond.

Er waren tot nog toe weinig dissonanten op de bevrijdingsdag. Wel maakte een historisch vliegtuigje tijdens een luchtshow boven Veenendaal een noodlanding in een weiland.

■ *UNIVERSAL CITY — Milieu-activisten hebben gisteren geprotesteerd bij het hoofdkantoor van Texaco in Universal City, Californië. De activisten menen dat Texaco door de exploitatie van de olievelden in Ecuador de regenwouden aldaar vernietigd. Het grote spandoek werd na enkele uren verwijderd door brandweerlieden.*

■ *MOSKOU - Op de 'kinderhoofdjes' van het Rode Plein moeten lijnen worden aangebracht in verband met de parade op Bevrijdingsdag 9 mei. Dan is het vijftig jaar geleden dat nazi-Duitsland zijn nederlaag erkende en er in Europa een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog.*

(AFP-satellietfoto)

Kroatische troepen plunderen Servische dorpen

Partijen bereiden zich voor op totale oorlog om Krajina

ZAGREB — De strijdende partijen in het oosten van Kroatië bereiden zich voor op een totale oorlog om West-Slavonië. Niet alleen mobiliseren de Kroaten zowel als de Krajina-Serviërs al hun manschappen en artillerie, ook zond Belgrado een forse pantser-divisie naar de omstreden enclave, die onder toezicht stond van de VN. De Blauwhelmen in het gebied verkeren in opperste staat van paraatheid.

Een EU-waarnemer in Zagreb meldde gisteravond de opmars van pantsereenheden uit de Federale Republiek Joegoslavië (Servië en Montenegro). Op dat moment waren de troepen van Belgrado die de verdreven Krajina-Serviërs kwamen versterken, de grens met Kroatië nog niet gepasseerd.

In Pakrac, aan de rand van Krajina, wachtten vrouwen en kinderen vanmorgen angstig op het verdere verloop van de oorlogshandelingen. De strijd om Pakrac, het laatste bolwerk van de Serviërs, was gisterochtend beslecht toen de Kroaten na capitulatie van de opstandelingen het laatste deel van de stad innamen.

De Kroatische overwinnaars voerden duizenden Serviërs in bussen af. Ze transporteerden de strijders naar de sportstadion van Bjelovar en de gevangenis van Lepoklava. De Kroatische legerleiding meldde dat ze de mannen meenamen voor 'voorlopige registratie', maar de achtergebleven vrouwen houden het op gevangenneming.

"De mensen zijn zeer angstig", zegt Obrad Ivanovic, tot donderdag burgemeester van Gabrivnica dat toen nog in Servische handen was. Hij meldt dat 1700 mannen zijn weggevoerd. Volgens zijn schatting was minder dan de helft van de mannen militair. Zij droegen burgerkleding, net als de andere gevangenen. Het Kroatische leger verzekerde Ivanovic, dat degenen aan 'wiens handen geen bloed kleefde' terug zouden komen.

VN-medewerkers, EU-waarnemers en VN-afgezant Akashi maakten melding van plunderingen door de Kroaten. Journalisten zouden hebben gezien hoe Kroatische soldaten tijdens een zegetocht buitgemaakte huisraad meevoerden. Maar Servische gevangenen weerspraken dat. Een aantal van de 700 Servische mannen, die in de handbalruimte van het sportcentrum van Bjelovar waren opgesloten, verklaarden dat van mishandeling of diefstal van huisraad door de Kroaten geen sprake was.

Ook een Duitse EU-waarnemer was van oordeel dat de Kroaten niet buiten hun boekje zijn gegaan. "De Kroatische aanval was uitstekend, professioneel, deskundig en onberispelijk", aldus de woordvoerder.

De ambassadeur van Kroatië bij de VN vroeg dan ook excuses van het secretariaat van de volkerenorganisatie voor het aanleveren van valse informatie. Volgens Mario Nobilo zijn de berichten over schendingen van mensenrechten 'overdreven' en moet de hoge vertegenwoordiger van de VN, Chinmaya Garekhan, die deze gegevens doorspeelde, zijn excuses aan Zagreb aanbieden.

De Duitse bondkanselier Kohl dreigde zijn steun aan Kroatië op te schorten. "Een land dat de grenzen met geweld wijzigt verdient in geen enkel geval steun." Kohl zei te hopen dat de internationale gemeenschap een escalatie kan vermijden. "Maar dat durf ik niet te garanderen, ik weet het niet".

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

WALTER PALM is beleidsmedewerker van het ministerie van Binnenlandse Zaken en lid van de directie Coördinatie Minderhedenbeleid. In de Ñapa vertelt Palm aan Nel Casimiri op pagina 1 onder meer waarom hij indertijd poëzie in het Engels schreef en waarom er een Antilliaans Cultureel Centrum in Nederland moet komen.

HET ROOMS-KATHOLIEK Schoolbestuur begint het komende schooljaar met de tweetalige school. Silvio Jonis, rector van het Maria Immaculata Lyceum, is een jaar lang vrijgesteld geweest om de introductie van de tweetalige school voor te bereiden. Theo Dol interviewde hem. Pag. 2

ONDER REDACTIE van Ieteke Witteveen is pagina 7 geheel gewijd aan lokale culturele ontwikkelingen: 'Soto maakt nieuwe geschiedenis', 'De kunst van het culturele beleid' en reacties op 'Curaçao en een toekomstvisie'.

PETER SMITS brengt het zesde deel van 'de Curaçaose economie in tien panelen' (pag. 8). Pagina 9 is gewijd aan het vele goede werk dat de Quota Club verricht voor slechthorenden. "Gehoorstoornis heeft niets te maken met verstand." Verder in Ñapa een pagina over 50 jaar na WO II en de vaste rubrieken Dieet en Voeding; Onderwijs anders bekeken; de Kinderpagina; Natuurlijk beter worden; Ziek & Gezond en de kruiswoordpuzzel.

Ñapa wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Mitterrand en Kohl niet bij militaire parades in Moskou

PARIJS — De Franse president Mitterrand en de Duitse bondskanselier Kohl zullen dinsdag in Moskou tijdens de 50-jarige herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog geen enkele militaire parade bijwonen. Beide leiders ontbreken zowel tijdens het defilé van oorlogsveteranen op het Rode Plein als tijdens de militaire parade in een voorstad van Moskou, aldus een officiële mededeling in Parijs.

De woordvoerder van Mitterrand gaf geen reden voor de afwezigheid van beide leiders. Waarnemers in de Franse hoofdstad houden het er op, dat de Franse president en de bondkanselier uitdrukking willen geven aan hun misnoegen over de Russische onderdrukking van de opstand in Tsjetsjenië.

De Russische president Jeltsin houdt 's middags een officiële receptie voor oorlogsveteranen en meer dan vijftig wereldleiders. Amnesty International oefende druk uit op Mitterrand, die in Moskou een toespraak zal houden, de Russische rol in de opstandige republiek te veroordelen. De weer opgelaaide strijd in Tsjetsjenië brengt de Russische leiders, die tevergeefs trachtten tot een bestand met de opstandelingen te komen, in grote verlegenheid.

Mitterrand en Kohl zijn later op de dag wel aanwezig bij een kranslegging en een diner. De Amerikaanse president Clinton en de Britse premier Major hebben toegezegd de parades te zullen bijwonen.

Veel doden bij familievete in Egypte

MINIYA — Bij een schietpartij tussen rivaliserende families in Egypte zijn 24 mensen gedood en twaalf anderen gewond geraakt. Het bloedbad had plaats na het vrijdaggebed voor de moskee van het dorp Maasarat Haggag, 200 kilometer ten zuiden van Caïro. De schietpartij tussen de families Marei en Abdel Hakim is het gevolg van een vete die al jaren duurt. De politie heeft het dorp omsingeld.

Twee doden bij ongeluk raket

KOUROU — Bij een ongeluk in het ruimtevaartcentrum in Kourou (Frans-Guyana) zijn twee deskundigen om het leven gekomen. Zij waren bezig met de inspectie van een lanceerinstallatie van de nieuwe Ariane-5-raket toen zij een gas inademden en verstikten.

Het is nog onduidelijk om wat voor gas het ging en hoe het kon ontsnappen. Het ongeluk gebeurde nog voor het vullen van de tanks van de raket met zuurstof en waterstof.

Nieuwe gifaanslag in metro Tokyo verijdeld

TOKYO — Personeel van de Tokyose metro heeft een nieuwe aanslag in het Japanse transportsysteem verijdeld, die mischien wel 10.000 mensen had kunnen doden. Dit heeft het persbureau Kyodo vandaag gemeld.

Kyodo haalde de politie aan met de uitspraak dat medewerkers van de ondergrondse gisteravond plastic zakken hebben gevonden die chemicaliën bevatten die, als ze met elkaar werden gecombineerd, dodelijk cyanidegas hadden laten ontsnappen op één van de grootste metrostations in de Japanse hoofdstad.

"Snel handelen door stationsmedewerkers van de metro voorkwam dat twee plastic zakken, waarvan er één brandde, genoeg dodelijk cyanidegas lieten vrijkomen om 10.000 mensen te doden op een perron van het station Shinjuku", aldus het bericht van Kyodo.

De zakken, waarvan er één natriumcyanide bevatte dat al brandde, en de andere verdund zwavelzuur, werden naast elkaar aangetroffen in een herentoilet op het station. De politie zei dat de zakkken zo waren neergezet dat er een reactie met ontsnappend cyanidegas zou komen zodra de vlammen van de ene zak naar de andere waren overgesprongen.

De politie beschouwt het incident, waarbij vier medewerkers van de Tokyose metro door rook werden bedwelmd toen ze de brandende zak doofden, als een poging tot moord. Ze vermoedt dat er verband is met de aanslag, op 20 maart, met het zenuwgas Sarin op het metrostelsel van de hoofdstad waarbij 12 mensen omkwamen en meer dan 5.000 mensen ziek werden.

'Eigen verantwoordelijkheid dragen door iedereen'

Kamer van Koophandel geeft aanbevelingen voor Curaçaose bestuursprogramma '95-'99

WILLEMSTAD — De Kamer van Koophandel heeft aan de vooravond van de eilandsraadsverkiezingen een nota met aanbevelingen voor het nieuwe Bestuurscollege opgesteld. In het verleden gaf de Kamer haar standpunt pas nadat het bestuursprogramma was vastgesteld, deze keer brengt zij haar mening naar voren op het moment dat nog niet duidelijk is wie in het nieuwe BC zullen plaatsnemen. De nota is naar alle politieke partijen gestuurd voor commentaar.

De KvK wil voor de komende vier jaar een twee sporenbeleid: wat betreft het economisch beleid moet het dragen van eigen verantwoordelijkheid voorop staan, en wat betreft het sociale beleid moet dat gericht zijn op de vorming van de mens. Voor beide 'sporen' doet de Kamer een reeks van voorstellen (sommige oud, andere nieuw), die in de visie van de Kamer leiden tot een beter 'produkt' Curaçao.

Daarbij worden niet alleen voor het eilandsbestuur, maar ook voor de Landsregering een aantal voorstellen gedaan. Zo zouden ministers en statenleden, 'als voorbeeldfunctie', eens kunnen beginnen zelf hun pensioenpremie te betalen. "Als van burgers wordt verwacht dat zij zich niet voor allerlei zaken tot de overheid wenden, mag men van de bestuurders eenzelfde voorbeeld verwachten." Ook noemt de Kamer belastingverlaging (zie elders deze editie), het opheffen van ontslagaanvragen bij het departement, het uitbreiden van het takenpakket van de geneesheren bij de SVB om het arbeidsverzuim terug te dringen en het buitenwerking stellen van de winkelsluitingswet.

Belangrijk voor de Kamer is, dat het bedrijfsleven, als spil van de economische ontwikkeling, meer 'ruimte' krijgt. Als iedereen nu maar doet wat zijn of haar taak is, kan de gemeenschap optimaal rendement behalen. De overheid moet dan zorg en infrastructuur aanbieden (waarvoor zij belastinggeld ontvangt), de ondernemer biedt zijn kapitaal aan en schept werkgelegenheid (en krijgt daarvoor inkomsten) en de werknemer biedt zijn arbeid aan (in ruil voor beloning).

SANEREN OVERHEID

Voor het overheidsbeleid en het overheidsapparaat stelt de Kamer, dat onverantwoord opereren van de publieke sector door deze zelf moet worden gedragen. "Net zoals het de burger of een bedrijf niet moet worden toegestaan om zijn directe verantwoordelijkheid en financiële lasten af te schuiven op de samenleving, mag de overheid niet onbedrijfsmatig te werk gaan. Het gebeurt maar al te vaak dat de werkende bevolking belast wordt met belasting- en premieverhogingen omdat de overheid haar uitgavenpatroon niet weet te beheersen."

De Kamer vindt verder de pensioenen voor de ambtenaren te hoog (c.q. de pensioengerechtigde leeftijd te laag). Niet producerende ambtenaren moeten worden ontslagen en diverse overheidsdiensten en nv's moeten worden afgestoten. De KvK noemt met name Selikor, de Giro, Kodela, KAE, Bureau City Inspector, Woningbouw Curaçao, Curinta, Curinde, ATM, Setel en het ABC-busbedrijf.

Bovendien moet het overheids-nv's om twee redenen niet worden toegestaan hun tarieven te verhogen: omdat zij dan absurd hoge loneisen kunnen afwentelen op de gemeenschap en omdat dit trendsettend werkt en het bedrijfsleven schaadt.

SOCIAAL BELEID

De Kamer constateert dat opvoeding, onderwijs en volwasseneneducatie knelpunten zijn die moeten worden opgelost. Het reguliere onderwijs moet daarom worden vernieuwd en de schooltijden uitgebreid (vooral ten behoeve van taalonderwijs en sociale vorming).

Niet alleen de ontslagwet moet op de helling, ook de onderstandsregeling moet veranderen. Deze moet afhankelijk worden gemaakt van het volgen van opleidingen en aanvaarden van passend werk. De eis in de *Lei di Bion*, dat men een jaar werkloos moet zijn, moet vervallen. Vooral voor jeugdige werkzoekenden.

Een beetje in strijd met het uitgangspunt 'eigen verantwoordelijkheid dragen' is het voorstel van de Kamer dat er voedselbonnen voor onderstandstrekkers worden geïntroduceerd 'om te voorkomen dat de uitkering voor andere doeleinden dan het noodzakelijke levensonderhoud wordt gebruikt'.

Ter verbetering van het leefklimaat stelt de KvK een spreidingsbeleid voor in de toekenning van woningen in nieuwe wijken en verkavelingsplannen 'om een eenduidige toelating op de hoogste te voorkomen'. Snelrecht moet er voor zorgen dat vervuilers en vernielers snel worden aangepakt.

Octagon in private handen

■ *WILLEMSTAD — B Octagon is overgegaan andere handen. De stichti moest de statuten wijzig om aan de overheid kunnen vragen het gebou en het terrein rond h gebouw te verkopen. Dank de nieuwe statuten komt stichting in aanmerking vo financiering op de priva markt. De ondertekening va de aangepaste statut gebeurde door de voorzitt van de stichting die h Octagon beheert, Osw Behilia, Sydney Joube (uiterst links) de secretar van die stichting, notar Johnny Kleinmoedig en adv caat van het eilandgebie Curaçao François Nou (uiterst rechts).*

"BC informeert raad niet"

Godett voelt zich gepasseerd als volksvertegenwoordiger

WILLEMSTAD — Anthony Godett (FOL) voelt zich als volksvertegenwoordiger in zijn hemd gezet door het Bestuurscollege (BC). "Er wordt al weken gesproken over de financiële crisis. De raadsleden weten echter nog van niets. Wat we weten, hebben we uit de krant."

Volgens Godett is de raad niet eens op de hoogte gesteld van de wijzigingsvoorstellen die het BC maakte naar aanleiding van het protokol financiële bijsturing 1995. De parlijleider van Frente Obrero Liberashon laakt deze opstelling van het Bestuurscollege (BC) ten zeerste. Vooral omdat ook de financiële commissie niet bijeengeroepen is over deze kwestie.

Volgens Godett wordt de eilandsraad hoegenaamd niet geïnformeerd over belangrijke bestuursaangelegenheden. "Terwijl wij het hoogste bestuursorgaan zijn." Hij constateert dat het BC volkomen zelfstandig opereert, terwijl het het uitvoerend orgaan zou moeten zijn van de eilandsraad. "Het BC heeft ons alleen maar nodig als alles al in kannen en kruiken is. Dan worden wij geacht nog even de zaak goed te keuren." Tevens zegt hij het gevoel te hebben dat er van alles achter gesloten deuren plaatsvindt, waar nooit wat van naar buiten komt. Respect voor de volksvertegenwoordigers betekent dat er steeds geïnformeerd wordt, vervolgt de FOL-leider.

Godett hoopt dat de bestaande coalitie van PNP/DP en Nos Patria niet terugkeert. "Ze hebben de boel laten waaien." De FOL-leider laat zich evenwel niet verleiden tot een uitspraak over zijn favoriete coalitie. "Ik hoop alleen dat de FOL eindelijk eens kan gaan besturen, dat onze partij deel kan gaan uitmaken van het Bestuurscollege." Godett heeft er nooit een geheim van gemaakt dat hij de post Sociale Zaken ambieert. De partij FOL richt zich met name op de minvermogenden en kanslozen. Daarmee treedt Anthony Godett nadrukkelijk in de voetsporen van zijn onlangs overleden vader Wilson 'Papa' Godett. De FOL-leider zegt 'in principe bereid te zijn met alle partijen te regeren'.

Aart G. Broek over onderwijs:

Blijven uitgaan van uniformiteit leidt tot totale verloedering

WILLEMSTAD — De sprekers op het symposium over het falende onderwijs mochten allemaal een andere visie op de oorzaken en de oplossing hebben, over een ding waren ze het roerend eens: de gevolgen voor de leerling zijn fataal.

Op vrijdagavond 5 mei is het symposium geopend van het RK Centraal Schoolbestuur. De titel van het symposium, dat op 6 mei door gaat met enkele thematische workshops, luidt 'Ban lanta chapi habri kaminda pa kambio', wat vrij vertaald betekent 'Laten we samen werken aan verandering'. Vigdis Jonckheer-Mensing, voorzitter van het RKCS, wees in haar toespraak op de verantwoordelijkheid van iedereen apart en samen. En over hoe gemakkelijk het is om de verantwoordelijkheid af te schuiven op grote, onpersoonlijke organisaties.

Gezaghebber Stanley Betrian voegde daar aan toe dat de communicatie tussen overheid en schoolbestuur de afgelopen 25 jaar fout is gelopen, onder andere van wege verkeerde uitgangspunten van beide zijden. Het kind, daar draait het uiteindelijk allemaal om. Ouders, opvoeders, beleidsmakers en politici zijn hun voorbeeldfunctie uit het oog verloren. Betrian zei dat de boodschap niet vaak genoeg kan worden herhaald. Toen onlangs aan een leerlinge, die op school betrapt was op het bij zich dragen van een lang mes, gevraagd werd waarom ze dat deed, gaf ze als antwoord dat haar moeder ook nooit zonder wapen de straat op ging omdat ze zich moest kunnen verdedigen. De gezaghebber wees net als de voorzitter het verval van waarden en normen als de grote schuldige aan en een terugkeer naar de oude waarden en normen als oplossing.

MACHTSBLOKKEN

Aart G. Broek zijn boodschap luidde anders. De maatschappij is een dynamisch en complex netwerk van om de macht strijdende blokken. De veranderingen in het maatschappelijk netwerk weerspiegelen zich in ons veranderend gevoel. De samenleving wordt, als in een spel, gekarakteriseerd door krachtmetingen. Met de veranderingen veranderen de machtsverhoudingen mee.

Broek ging in zijn lezing, die hij in een te hoog tempo in met een niet bij deze gelegenheid passende overtuiging uitsprak, uit van het gedachtegoed van Norbert Elias. Ook eerder in de geschiedenis vreesde de katholieke missie de verloedering van de samenleving, met de afschaffing van de slavernij en met de komst van de olieraffinaderij. Deze verloedering zette de missie aan tot een beleid om haar macht stevig te kunnen blijven uitoefenen. Om de zedelijke en stoffelijke belangen van het katholieke deel van de bevolking te controleren werd een netwerk aan buitenschoolse activiteiten opgezet. De missie kanaliseerde de 'civilisashon moderno'.

Je kunt de ontwikkelingen in een maatschappij niet tegenhouden, zoals je de wind niet een andere kant op kunt blazen. Je kunt niet angstvallig vasthouden aan waarden en normen die ooit opgang deden. Je moet mee gaan met de wind. De leerling mag niet de dupe worden van een bestuur zonder beleid of met een star, verouderd beleid. Zolang een beleid niet uit gaat van verschillen maar van een uniformiteit, vreest Broek de totale verloedering van het onderwijs.

■ *Aart G. Broek: 'Je kunt de noordoostpassaat niet de andere kant op blazen'.*

Met die conclusie sluit hij aan op een van de thema's die zaterdag aan bod komen. Het rechtvaardigheidsgevoel van effectieve schoolleiders moet gebaseerd zijn op de complementariteit, de verschillen tussen leerlingen. Daarmee wordt niet bedoeld dat er tweederangs leerlingen zijn, maar daarmee wordt bedoeld dat een leerling die in een bepaald vak meer aandacht nodig heeft, die aandacht moet kunnen krijgen.

JH

Vragen van PNP aan het Land over maatregelen

WILLEMSTAD — PNP-statenlid Suzy Römer wil van premier Pourier en minister Ys meer toelichting op de door hen aangekondigde financiële en monetaire maatregelen. Veel zaken zijn nog onduidelijk en behoeven meer toelichting van de regering, aldus de PNP, die tientallen vragen heeft.

Zo wil de groene partij een specificatie van het door Pourier genoemde financieringstekort van 350 miljoen gulden en het tijdspad voor het wegwerken van de tekorten. Ook wil zij een nadere specificatie voor de aangekondigde stop op kapitaalsinvesteringen à 60 miljoen gulden.

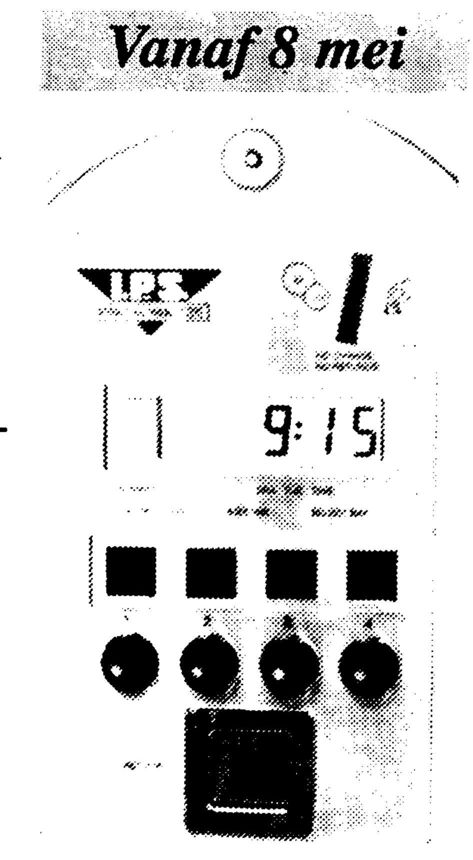
Er is door de regering een clustering van diensten aangekondigd, waardoor een (nog niet bekend gemaakt) aantal personen met wachtgeld kan gaan. Maar welke overheid gaat dat wachtgeld betalen?

De regering denkt 5 miljoen gulden binnen te krijgen met de verkoop van de woningen van de Wonin bouw nv. "Is het juist dat d centrale overheid nooit gel in die nv heeft gestoken? E hoe kan de centrale regerin daar dan 5 miljoen ui krijgen?" Römer wil oo weten hoe de regering aan d bedragen komt voor he innen van achterstallige stu dieleningen.

Römer wil ook zien hoe d regering aan de bereken komt dat er jaarlijks 38 miljoen gulden naar het bu tenland verdwijnt doo lokale vakantiegangers. "Hoe veel aan zakenreizen, aa familiebezoek, aan reize naar medische instellingen Wordt voor deze categorieë een aanpassing overwogen En wat als de uitreisbelas ting geen effect heeft? Word die dan afgeschaft of juis verhoogd?"

Bij verschillende gelegen heden is ook deeltijdarbeid als een besparing voor de overheid genoemd. Römer wil weten waarom dat niet in het pakket maatregelen is opgenomen.

Vanaf 8 mei

■ *WILLEMSTAD — De parkeermeters aan het Wilhelminapark en het Hendrikplein moeten vanaf maandag 8 mei worden gebruikt, tussen 8.00 en 18.00 uur. Elke meter beslaat vier parkeerplaatsen. Het parkeren kost 50 cent per half uur. De SKS zal het gebruik controleren.*

Voorschotten overheidspersoneel

BZV start eind juni inning ziektekosten

WILLEMSTAD — De eilandsoverheid begint met ingang van eind juni met de inning van medische kosten, die ambtenaren en onderwijzend personeel kregen voorgeschoten in de periode februari 1993 tot december 1994.

Met de inning is het Bureau Ziektekosten Voorziening (BZV) belast. Het BZV administreert de medische kosten van het overheidspersoneel en is inmiddels geautomatiseerd.

Ambtenaren en onderwijzers zijn sinds april op de hoogte gesteld van hun achterstand in betaling. Ze ontvingen een overzicht van de medische kosten, gemaakt in genoemde periode. Er is de mogelijkheid geboden om binnen twee maanden te reageren op het overzicht, indien er sprake zou zijn van foutieve opgave van kosten. Wanneer akkoord gegaan wordt met het overzicht dan dient de brief ondertekend te worden en geretourneerd.

Binnen nu en drie maanden zal het overheidspersoneel tevens een overzicht ontvangen van de ziektekosten die gemaakt zijn in de periode voor februari 1993. De inning van deze voorschotten zal apart plaatsvinden.

WILLEMSTAD — Het *Plataforma di Konsulta di Mayor den Edukashon* houdt op zondag 7 mei van 10.00 tot 13.00 uur een informatieve bijeenkomst voor de oudercommissie en geïnteresseerde ouders over haar stellingname aangaande het nieuwe schooljaar. Er zal worden gepraat over de ontwikkeling van de nieuwe basisschool, van het AVO-onderwijs en over de aansluiting op de studies in Europa. De bijeenkomst is in het jeugdvormingscentrum aan de Triangelweg in Santa Rosa.

Opvallend stemadvies van Mendes de Gouveia

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Mendes de Gouveia adviseert de kiezer een stem uit te brengen op de kandidaten 2, 3, 4 en 5 van de PNP: zijn huidige PNP-collega's in het Bestuurscollege, plus oud-gedeputeerde Faroe Metry.

Zo weet het Papiamentstalige ochtendblad *Bala* te melden. Mendes deelt daarmee alweer een gevoelige klap uit aan lijsttrekker en partijleidster Suzy Römer. De eerste klap was, dat hij -vlak voordat de verkiezingscampagne van start zou gaan- aankondigde dat hij afscheid van de actieve politiek zou nemen.

Godett: niet-Nederlanders krijgen stemkaarten in bus

WILLEMSTAD — Volgens een onderzoek van de partij Frente Obrero Liberashon beschikken personen van niet-Nederlandse nationaliteit over stemkaarten. Het betreft mensen uit het Caribisch gebied die wel woonachtig zijn op Curaçao, maar die niet beschikken over een Nederlands paspoort.

Volgens het kiesreglement mogen alleen personen met de Nederlandse nationaliteit stemmen, die ingeschreven staan in het bevolkingsregister.

Partijleider Anthony Godett zegt over vier stembiljetten te beschikken van niet-Nederlanders. Hij vraagt zich af of er wellicht nog meer mensen onterecht een stembiljet hebben ontvangen. Fouten bij het bevolkingsregister sluit hij niet uit. "We weten dat het voorkomt dat reeds overleden personen een stembiljet krijgen toegestuurd." De FOL-leider kent daarentegen ook voorbeelden van mensen die al tien jaar op Curaçao wonen zonder dat ze een kieskaart ontvangen.

Inmiddels heeft Godett de gezaghebber van zijn bevindingen in kennis gesteld. Betrian liet de FOL-leider weten benieuwd te zijn naar bewijzen. Daar wil Godett echter niet op in gaan. "Het is de taak van de gezaghebber om een onderzoek in te stellen."

Volgens de FOL-leider is een onderzoek hard nodig. "We moeten voorkomen dat er fraude kan optreden bij de verkiezingen."

■WILLEMSTAD — *Met het doorprikken van ballonnen opende gedeputeerde van Onderwijs Oswin Behilia gisteren het Centrum voor Studie- en Beroepskeuzebegeleiding in de Isowall Building aan de Fokkerweg. In het centrum kunnen leerlingen van alle niveaus (en hun ouders) up to date informatie krijgen over opleidingen en studies in de Antillen, Nederland en -op termijn- ook over studies in de regio en de VS.*

Politie rolt in Wishi drugslaboratorium op

WILLEMSTAD — De politie heeft een drugslaboratorium te Wishi opgerold. Hierbij werden drie aanhoudingen verricht; een moeder, haar zoon en een kleinkind. Een grote hoeveelheid cocaïne en base werd ook in beslag genomen.

Reeds geruime tijd werd het pand door de politie in de gaten gehouden. De politie vermoedde dat er op grote schaal drugs verhandeld werden. Enige maanden geleden vond er voor de woning een schietpartij plaats tussen twee jongens. De politie vermoedde toen reeds dat een drugsruzie de oorzaak van de schietpartij was. De schietpartij ontaardde trouwens in een drama toen de broer van het slachtoffer vervolgens de woning van de schutter in brand stak. De woning brandde tot de grond af en de gehele inboedel ging verloren.

De politie besloot vervolgens de woning, waar de schietpartij had plaatsgevonden, goed in de gaten houden en toen haar vermoedens bevestigd werden ging zij tot actie over. Toen de politie het pand binnenstormde probeerde één van de bewoners een grote hoeveelheid cocaïne en base door het toilet te spoelen, hetgeen deels gelukte.

HAM: jongeren profiteren nauwelijks van banengroei

WILLEMSTAD — De Hubentut Aktivo MAN (HAM) verricht momenteel onderzoek naar jeugdwerkloosheid. De jongeren van de blauwe partij constateren met toenemende bezorgdheid dat de Curaçaose jeugd nauwelijks profiteert van de banengroei. De HAM wil met concrete voorstellen komen om jongeren aan werk te helpen.

Woordvoerder Thyrone Magloire zegt zich er bewust van te zijn dat er al genoeg analyses en aanbevelingen in de la liggen. De HAM wil daar niet het zoveelste rapport aan toevoegen. Volgens hem moeten er actieplannen komen. Die zullen worden voorgelegd, waarna de HAM erop zal toezien dat ze ook worden nageleefd.

In een persbericht somt de HAM nog even de stand van zaken op. Hoewel de werkloosheid over het geheel genomen is gedaald, van 13,6 naar 12,8 procent, is de werkloosheid onder jongeren gestegen. Momenteel heeft 28 procent van de jeugd tussen 15 en 24 jaar geen baan.

De jongerenbeweging wil met actieplannen op de proppen komen die het onderwijs betreffen, maar ook de relatie vakbond en werkgever aangaan. Daarbij zal duidelijk moeten worden welk imago de jongere heeft bij de werkgever en andersom.

De MAN-jongeren treden tevens op als pressiegroep, vervolgt de woordvoerder. "Zowel binnen als buiten het parlement." Dat is ook de reden dat de MAN vijf jongeren op de lijst heeft geplaatst: Eugene Cleopatra, Urvin Macaay, Mike Franco, Charles Cooper en Ikla Williams.

De HAM werd in september 1994 opgericht en bestaat uit jongeren tussen de 18 en 35 jaar. Het doel van de jongerenbeweging is dat er wordt bijgedragen aan de positieve ontwikkeling van de jeugd. Tevens fungeert de HAM als kweekvijver van toekomstige politici.

Aan de Fokkerweg

Kiezen voor studie in supermodern centrum

WILLEMSTAD — Een sinds 1984 gekoesterde wens van de sectie Studie- en Beroepskeuzebegeleiding van de onderwijsdienst Sedukal ging gisteren in vervulling: een eigen, centraal gelegen en 'laagdrempelig' centrum, waar leerlingen, hun ouders, schooldecanen en andere belangstellenden zich kunnen oriënteren op beroeps- en studiemogelijkheden in eigen land en elders.

"Verkeerd kiezen kan voor veel verdriet zorgen", aldus gedeputeerde Behilia bij de opening. "Daarom hoop ik dat dit centrum een steun zal zijn voor leerlingen en hun ouders."

In het centrum kan men individueel en groepsgericht informatie krijgen over studiepakketten en opleidingen op alle niveaus, van lbo tot universitair. Daarvoor zijn niet alleen drie (binnenkort vijf) beroepskeuze-adviseurs beschikbaar, maar ook softwareprogramma's in zelf te bedienen computers, tientallen meters mappen met folders van opleidingen, boeken en voorlichtingsfilms. Voorlopig nog het meeste over opleidingen in Nederland (en lokaal), maar zo spoedig mogelijk ook over opleidingen in de VS en de regio.

In de nabije toekomst wil het centrum ook nauw gaan samenwerken met de dienst Arbeidszorg, de Stichting Studiefinanciering Nederlandse Antillen en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit laatste om aan de hand van datamateriaal ook betere voorspellingen te kunnen doen over de potentiële arbeidsmarkt op Curaçao, aldus project-coördinatrice Enid Lourens-Bradshaw.

In het kader van Nieuw Beleid zal dit centrum, dat nu nog onderdeel uitmaakt van Sedukal, in de toekomst worden geprivatiseerd, zo benadrukte Behilia in zijn openingsspeech. De kosten worden nu nog gedragen door het KabNA en het eilandgebied, maar op termijn moet het centrum het doen met alleen een overheidssubsidie en zal de rest uit donaties en het betalen voor de dienstverlening moeten komen.

Het centrum is op weekdagen geopend tijdens kantooruren en vrij toegankelijk om 'rond te neuzen'. Voor een meer individuele begeleiding kan een afspraak met een van de beroepskeuze-adviseurs worden gemaakt. Desgewenst nemen zij ook testen af.

Voor bedrijven en personen

Kamer van Koophandel wil verlaging van inkomsten- en winstbelasting

WILLEMSTAD — Volgens de Kamer van Koophandel is de belastingdruk op de Antillen nog steeds veel te hoog. Het winstbelastingtarief zou het op drie na de hoogste in de wereld zijn. "Dat doet een deel van de werkgevers en werknemers uitwijken naar vormen van oneigenlijke concurrentie in de informele sector", aldus de Kamer, doelend op koppelbazen, zwartwerkers en goedkope illegalen. De Kamer wil belastingverlaging voor bedrijven en individuen.

De Kamer heeft een studie verricht waaruit blijkt dat het kengetal belastinginkomsten (60 miljoen winstbelasting) ten opzichte van het Bruto Binnenlands Produkt van de Antillen (3398 miljoen) vrij laag is vergeleken met dat van andere landen.

"Dat kan wijzen op een discrepantie tussen het aantal potentiële belastingbetalende bedrijven en de werkelijk aangeslagen bedrijven", zo schrijft de Kamer in haar nota van aanbevelingen voor het binnenkort aan te treden Bestuurscollege. (Overigens werd in 1991 voor 105 miljoen gulden winstbelasting opgelegd door de Inspectie, waarvan er 45 miljoen niet is geïnd. De conclusie kan ook zijn, dat de Ontvanger zijn werk niet doet, red.).

De Kamer van Koophandel blijft erbij: de belastingdruk voor het bedrijfsleven mag niet verder stijgen. Gebeurd dat wel, dan is de kans groot dat de ondernemer er niets meer in ziet om te ondernemen. Voor de inkomsten van de overheid heeft dat een averechts effect.

Volgens de Kamer moeten zowel de inkomsten- als de winstbelasting voor individu en ondernemer naar beneden. Dit stimuleert om meer te produceren en te investeren in de Antilliaanse economie. "Hiertoe dient de belastingaftrek aantrekkelijker te worden gemaakt in geval van onderhoud aan en restauratie van woonhuizen, voor eigen huis-bouwers, bij het geven van contributies aan sociaal-educatieve initiatieven, voor ouders die de studie van hun kind zelf bekostigen en dergelijke."

INVOERRECHTEN

Ook vindt de Kamer het onrechtvaardig, dat de huurwaarde van een -door de eigenaar bewoond- eigen huis onder de inkomstenbelasting valt. Verder is de belastingvrije som te laag: die zou moeten worden verhoogd naar het minimumloon. Dit omdat de koopkracht van vooral de lagere inkomenstrekkers er de laatste jaren op achteruit gegaan is door alle prijsstijgingen voor basisprodukten als voeding, wonen, transport en communicatie.

Het huidige systeem van invoerrechten op vervoermiddelen werkt niet alleen een verouderd wagenpark in de hand, maar is ook discriminatoir, stelt de Kamer verder. Er wordt namelijk geen rekening gehouden met de draagkracht van de consument. "Van een persoon die zich een auto van 100 duizend gulden kan permitteren mag ook worden verwacht, dat hij in staat is meer invoerrechten te betalen. Het invoerrecht op een auto tot bijvoorbeeld 15 duizend gulden, zou verlaagd moeten worden." Een meerschijvenstelsel waarbij de invoerrechten toenemen als de CIF-waarde van een wagen hoger wordt, ziet de Kamer als oplossing. Dit zou tot maximaal 46 procent moeten gaan.

De Kamer wijst er verder op, dat het behalen van winst essentieel is voor de continuïteit van een bedrijf en voor het doen van de noodzakelijke investeringen, die op macro-niveau economische groei mogelijk maken en daarmee afdracht van directe en indirecte belastingen. Die komen de overheid ten goede en zorgen voor extra werkgelegenheid. Daarom wil de Kamer dat, ter verbetering van het ondernemersklimaat, het tax-holiday-beleid niet alleen gericht moeten zijn op toeristische en exportbevorderende bedrijven, maar voor alle nieuwe bedrijven.

Snelwandelen

WILLEMSTAD — De *Fundashon Lechi di Mama Kòrsou* organiseert op zondag 7 mei een wandeling voor recreatie-wandelaars en snelwandelaars. De start is om 6.30 uur bij restaurant Piscis, Caracasbaaiweg. De route van vijf en een halve kilometer gaat door Jan Thiel. Deelname kost 10 gulden (voor kinderen tot 12 jaar f 7,50). In de prijs inbegrepen zijn een T-shirt, thee, koffie, pan dushi en dergelijke Inschrijven via telefoonnummer 672289.

Openbaar Ministerie uitgebreid

WILLEMSTAD — In het stadhuis heeft procureur-generaal Robert F. Pietersz op 3 mei twee officieren van justitie beëdigd. Nuri Conquet is benoemd tot plaatsvervangend officier van justitie en zij zal als chef de bureau van de administratie van het Parket in eerste aanleg op Curaçao haar werkzaamheden verrichten. Gilbert Joubert is benoemd tot substituut officier van justitie en zal als volledig inzetbaar officier van justitie te Curaçao functioneren. De benoeming van beiden is, aldus de RVD, in het belang van de Antillianisering van zowel de zittende als de staande magistratuur.

Aanhouding joyrider

WILLEMSTAD — Na een wilde achtervolging wist de politie gisteren een joyrider aan te houden. Omstreeks kwart voor drie 's middags zag een politiepatrouille op de Cubaweg een rode Toyota Tercel, die mogelijk als gestolen was opgegeven. De auto had wel een ander kenteken, maar het rijgedrag van de bestuurder wekte het wantrouwen op van de agenten, die besloten een onderzoek in te stellen.

De chauffeur negeerde echter het bevel om te stoppen en reed met volle snelheid weg. De agenten zetten onmiddellijk de achtervolging in en met hoge snelheid werd gereden door de Cubaweg, Tobagoweg en Manhattanweg. Ter hoogte van het Nechi Pieters College liet de 24-jarige jongen de auto achter en rende weg. Na een korte achtervolging te voet werd de joyrider aangehouden.

De politie heeft gisteren omstreeks middernacht een man aangehouden in de Vondelstraat, die verdacht wordt van het handelen in drugs. Tijdens het fouilleren werd een revolver kaliber .38 en een hoeveelheid marihuana aangetroffen bij de man. De man werd opgesloten in afwachting van zijn rechtszaak.

Crystal Symphony

Nieuw cruiseschi[p] doet haven aan

ORANJESTAD — Het cru[i]seschip Crystal Symphon[y] met 1200 passagiers en 60[0] bemanningsleden aan boor[d] zal op donderdag 18 m[ei] aanstaande de haven va[n] Oranjestad aandoen. Op di[e]zelfde dag doet ook het cru[i]seschip Fascination de have[n] aan, waardoor de Emankad[e] die 530 meter lang is, hele[maal] bezet zal zijn. De sche[pen] meten samen 505 meter.

Zowel de Fascination als Crystal Symphony zullen 's och[tends] vroeg aanleggen, e[n] aan het eind van de midda[g] weer vertrekken. Zoal[s] gewoonlijk zullen de cruise[-]schepen met loodsboten binnengeloodst worden.

ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE:
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; za. gesloten.

TELEFOONS:
24333. Voor **spoedgevallen** na kantoortijd: **21639 en 22316. Pageboy 127-0379.**

FAX: 22368

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en **11141** (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

■ **ZOEKERTJES** verschijnen op di. en vr. en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op za. Alleen zoekertjes, die op ma. en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad: dokter A.S. Ridderstap via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico Dr. Rudi A. Engelbrecht (tel.: 48833) of via Alarmcentrale (115).

BOTICA
(nachtdienst)
Eagle, Juan E. Irausquin Blvd. Tel.: 29011.

STICHTING
WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU
Voor informatie in alle districten kan men van ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30-16.30 uur bellen. Openingstijdenzuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 23168): do. van 08.00-12.00 uur; Savaneta (tel.: 47020): do. van 08.00-12.00 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): di. van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 58288): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van 08.0-12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. van 08.00-12.00 uur; Braziel (tel.: 48301): di. van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 25543): ma. van 08.00-12.00 uur.

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. **Bel 37687.**

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 uur - Spinozastraat 9.

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel. 38989 (24 uur per dag).

AIDS-HOTLINE
Tel. 23040/27352 (tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur).

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
[illegible] met vr. van 08.00-1[illegible] voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

FUNDACION RESPETA MI
(stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen)
Spinozastraat 9 (Oranjestad). Tel.: 24433.

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
Tel. 22318.

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, **tel.: 21720.** Voor **spoedgevallen** buiten kantooruren **tel.: 115.**

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
Geopend van ma. t/m zo. van 16.00-18.30 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: **wo.** en **za.** om 19.00 uur.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zo.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: za. 19.00 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: za.: 19.00 uur.
MADIKIKAPEL: za.: 19.00 uur
NOORD: za.: 19.00 uur; zo.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 08.00, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zo.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zo.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: za.: 19.00 uur; zo.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zo.: 09.00 uur.

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.30 uur ds. G.J. Dekker; 10.00 uur zondagsschool.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

Uitbreiding kost 50 miljoen dollar

Aruba krijgt luchthaven gericht op de 21e eeuw

ORANJESTAD — Over achttien maanden is het zover: dan moet de Reina Beatrix luchthaven zover uitgebreid en ontwikkeld zijn, dat aan alle behoeften voor de toekomst voldaan is. Het moderniserings- en uitbreidingsprojekt, dat onder meer uit twee nieuwe *terminals* bestaat, kost in totaal zo'n 50 miljoen dollar. Op het vernieuwde platform is straks plaats voor 22 vliegtuigen die door middel van *loading bridges* (slurven) in verbinding worden gebracht met de centrale aankomst- en vertrekhal.

Eduard Hillman-Waller van de firma Birk Hillman Consultants, die het projekt ontworpen heeft, gaf gisteren in het Sonesta Hotel aan ruim honderd aanwezigen een uiteenzetting van het ambitieuze uitbreidingsprojekt. Onder de aanwezigen bevonden zich minister Glenbert Croes van Vervoer en Communicatie, statenleden, vertegenwoordigers van de hotelsector, handel en luchtvaartmaatschappijen, onder andere Peter Dolara, de senior vice-president van American Airlines, en de vertegenwoordigster van Florida Caribbean Cruiseships Association, Michèle Paige.

In het ontwerp is rekening gehouden met de te verwachten ontwikkelingen in het luchttransport in de 21ste eeuw. Dat wil zeggen dat nu al wordt gedacht aan de mogelijkheid van toekomstige uitbreiding. In het ontwerp van het luchthavencomplex heeft de veiligheid de hoogste prioriteit. Verder valt het handhaven van een afscheiding tussen binnenkomende en vertrekkende passagiers op.

De meerderheid van binnenkomende en vertrekkende passagiers is afkomstig uit de Verenigde Staten. Eén van de nieuwe *terminals*, aan de westzijde van het huidige stationsgebouw, is dan ook uitsluitend bestemd voor VS-passagiers (*US-bound*). De tweede *terminal*, aan de oostzijde, is voor passagiers voor andere bestemmingen. In de *US-bound terminal* wordt de afhandeling van de passagiers door de Amerikaanse immigratie en douane verricht. Hierdoor komen de passagiers uit de VS Aruba binnen als zijnde 'binnenlandse passagiers'.

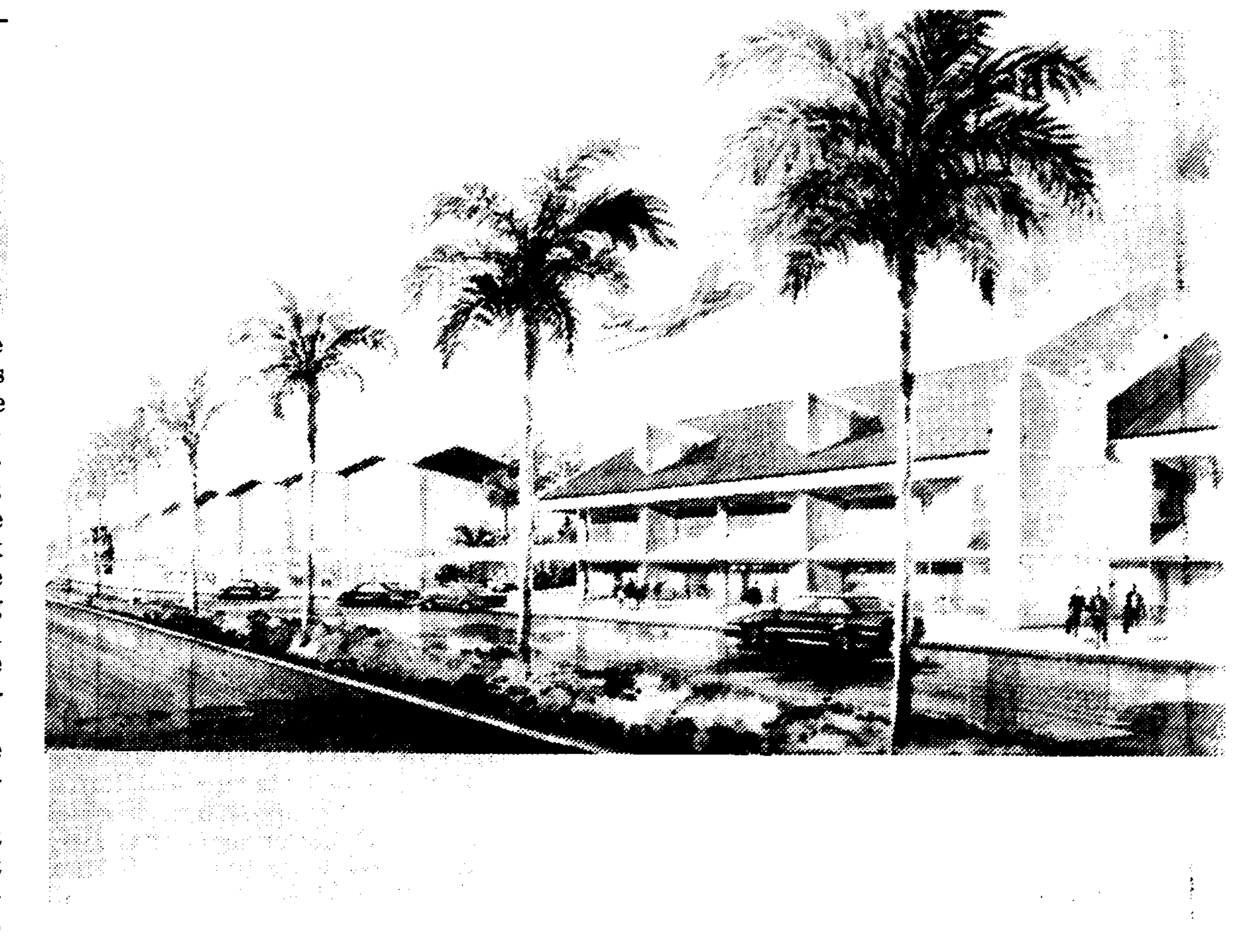
Op het platform komen zogeheten *fleet mix one* en *fleet mix two* parkeermogelijkheden voor vliegtuigen. De eerste biedt ruimte voor tien vliegtuigen, onderverdeeld in twee 757-, drie 767-, drie 747- en twee MD11-toestellen. De tweede biedt ruimte voor twaalf vliegtuigen, te weten: twee 757-, twee 767-, zes A320- en twee 757-vliegtuigen. Geheel nieuw voor Aruba is dat de vliegtuigen door middel van slurven met de nieuwe *terminals* verbonden worden.

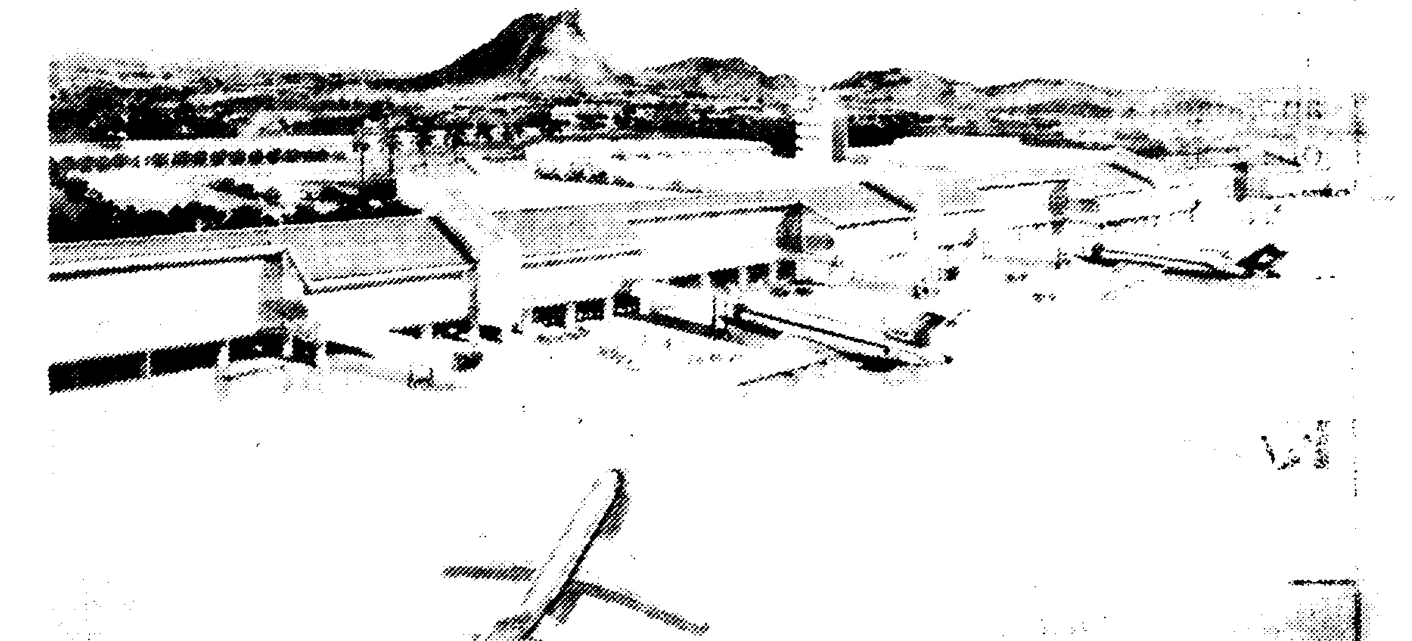
Het stationsgebouw telt straks drie verdiepingen. De benedenverdieping is voornamelijk bestemd voor de luchthaven-service. De tweede verdieping is uitsluitend voor vertrekkende passagiers. De *US-bound* en de *non-US bound* passagiers worden in afzonderlijke ruimten opgevangen. Binnenkomende en vertrekkende passagiers kunnen niet met elkaar in contact komen; de derde verdieping is namelijk bestemd vor binnenkomende passagiers. Deze verdieping staat met een roltrap en een lift in verbinding met de ruimten waar de lokale immigratie is gevestigd.

De verbinding tussen de nieuwe *terminals* met de bijbehorende hallen en de bestaande terminal, wordt gevormd door een overdekt wandelpad. Deze is toegankelijk voor zowel passagiers als publiek. Hier komen ook diverse winkels, terwijl men via de lift of trap het restaurant kan bereiken.

Het bestaande gebouw zal worden gerenoveerd. De kantoren en het restaurant worden ondergebracht in het nieuwe gedeelte. De belastingvrije winkels blijven op dezelfde plek. De bagageruimte wordt verschoven naar het centrum en de kantoren aan de oostzijde, achter de bagageruimte, worden door de douane in gebruik genomen.

Minister van Vervoer en Communicatie, Glenbert Croes, verklaarde gisteren dat de regering-Eman de Reina Beatrix luchthaven 'een infrastructuur voor de toekomst zal geven'. Met medewerking van luchtvaartmaatschappijen, hotelindustrie, cruise-maatschappijen en de handel zal van Aruba een *'full fledge'* toerisme-bestemming gemaakt worden.

■*ORANJESTAD — Zo zal de Reina Beatrix luchthaven er over achttien maanden — na de uitbreiding — uit moeten zien. Op de ene tekening, gezien vanaf de straatkant, staat links de huidige terminal en rechts de nieuwe US-bound terminal. Op de andere tekening, gezien vanaf het platform, de twee nieuwe terminals en vliegtuigen die via slurven in verbinding staan met de hal.*

'Cargo Service Center'

Introductie van nieuwe naam voor AeroCargo

ORANJESTAD — Met ingang van deze week is de naam van het luchtvrachtbedrijf Aero Cargo gewijzigd in Cargo Service Center (CSC). Hiermee maakt ook het Arubaanse bedrijf officieel deel uit van het wereldwijd verspreide CSC-netwerk. Het bord met de nieuwe bedrijfsnaam werd donderdagmiddag onthuld.

Aero Cargo werd op 1 mei 1970 actief en viert deze maand haar 25-jarig bestaansjubileum. Het bedrijf had in het begin als aandeelhouders de luchtvaartmaatschappijen ALM, CLTM en KLM. Als doelstellingen van de firma golden onder meer de bevordering van de luchtvracht en andere vormen van luchtvervoer, en de exploitatie van een vrachtgebouw. Toen ALM en CLTM zich later terugtrokken als aandeelhouders, zette de KLM de operatie alleen voort.

Gezien de snelle ontwikkelingen in de transportsector werd besloten om het lokale bedrijf met zijn kantoren op Curaçao en Aruba deel te laten uitmaken van CSC. Het CSC-concept behelst de opzet van een wereldwijd netwerk van centra voor vrachtafhandeling, distributie, expeditie, logistieke dienstverlening en navenante advisering.

Op het moment telt het CSC-netwerk meer dan vijftig locaties, variërend van Amsterdam tot Atlanta, van Mexico tot Moskou, van Bombay en Caracas tot Aruba en Curaçao. Deze afdelingen staan met elkaar in contact om via een onderling samenspel te bereiken dat hetgeen klanten krijgen voorgeschoteld, gekenmerkt wordt door kwaliteit van vrachtafhandeling tegen gunstige tarieven dankzij een hoge efficiëntiegraad.

CSC Aruba zal in de nabije toekomst een belangrijke rol kunnen spelen in de plannen van de plaatselijke private en publieke sector om – naast Curaçao – ook de Arubaanse luchthaven een belangrijke functie te geven voor opslag, overslag en doorvoer van luchtvracht.

Peterson over rijksgenoten:

'Niet na 10 maar na 5 jaar vanrechtswege toegelaten'

ORANJESTAD — In de loop van de komende week wordt volgens DOOV-directeur Roland Peterson bekend gemaakt dat rijksgenoten niet tien jaar maar vijf jaar onafgebroken vergunningsgerechtigd moeten zijn om op Aruba van rechtswege te worden toegelaten. Dat gaf de directeur van de Directie Openbare Orde en Veiligheid (DOOV) gisteren desgevraagd te kennen.

"Minister van Justitie, Watty Vos, zal de verandering van tien naar vijf jaar maandag of dinsdag bekend maken", aldus Peterson. "Ik persoonlijk ben al jaren voorstander van deze versoepeling. Het verzoek daarvoor ligt al enige tijd op het bureau van de minister."

Navraag bij Alice van Romondt, secretaris van de Ministerraad, leert dat over deze verandering nog maar weinig bekend is. "De minister van Justitie is op het moment inderdaad druk bezig met het aanbrengen van veranderingen voor wat betreft het toelatingsbeleid voor rijksgenoten. Maar over het gaan van tien naar vijf jaar voor rijksgenoten is mij niets bekend. Misschien dat het dinsdag tijdens de Ministerraadsvergadering in het openbaar wordt besproken."

In augustus 1993 besloot de toenmalige minister van Justitie, Rudy Croes, om de toelating van rijksgenoten –toelatingsplichtige personen met de Nederlandse nationaliteit – te versoepelen. Zo werd het toeristische verblijf op Aruba verlengd met drie maanden tot zes maanden.

Ook werd bekend gemaakt dat rijksgenoten bij het toelatingsbeleid – na de Arubanen – een voorkeursbehandeling zouden krijgen bij het vervullen van vacatures, boven overige buitenlanders. Croes liet indertijd ook weten dat het van rechtswege toelaten van rijksgenoten versoepeld zou worden, maar dat werd nooit definitief doorgevoerd.

DOOV gesloten voor aanvraag vergunningen

ORANJESTAD — Directie Openbare Orde en Veiligheid (DOOV) is van maandag 8 mei tot en met woensdag 31 mei gesloten voor degenen die hun vergunning willen verlengen of voor het eerst een werk- of verblijfsvergunning aan willen vragen. Met ingang van maandag wil DOOV namelijk zoveel mogelijk aandacht besteden aan de vergunningen en verklaringen die klaar zijn en alleen nog maar afgehaald dienen te worden.

Degenen die al maanden –of in sommige gevallen zelfs al jaren – wachten op een werk- of verblijfsvergunning kunnen volgens DOOV-directeur Roland Peterson binnen afzienbare tijd een telefonische of schriftelijk bericht verwachten dat ze hun papieren af kunnen komen halen in het DOOV-gebouw te San Nicolas.

Reden voor het tijdelijk sluiten van het DOOV-kantoor is de grote achterstand in afgifte van vergunningen. "De *intake overpowered* namelijk de *output*", zo legt Peterson de situatie bij DOOV in Engelstalige bewoordingen uit. "We kunnen dagelijks ongeveer honderd vergunningaanvragers helpen, maar hebben elke dag met zo'n driehonderd mensen te maken. Dat kunnen we echt niet aan."

Peterson legt uit dat er mensen zijn die al twee jaar op een vergunning wachten. Een groot aantal van die vergunningen is inmiddels alweer verlopen. Deze groep heeft daarom op het moment de prioriteit. Alleen 'urgente gevallen', die op korte termijn een vergunning nodig hebben, zullen worden geholpen.

Finland bereikt na Zweden ook IJshockeyfinale in Stockholm

STOCKHOLM — Het WK ijshockey krijgt zondag een Scandinavische finale. Na Zweden bereikte ook Finland gisteravond de eindstrijd. De Finnen wonnen met 3-0 van Tsjechië.

Eerder had de Olympische kampioen de wereldkampioen op zijn weg naar titelprolongatie tegengehouden. De Zweden versloegen Canada met 3-2. Het was een enerverend duel, de beslissing viel pas in de verlenging. Daniel Alfredsson maakte na 68 minuten en 17 seconden de bevrijdende treffer.

De wedstrijd was bijna een copie van die van vorig jaar in deze beslissende fase van het WK. Toen won Canada. Daar zag het nu ook enige tijd naar uit. Na een doelpuntloze eerste periode zorgde Alfredsson weliswaar voor 1-0, maar de Noordamerikaanse rivaal reageerde furieus. Luciano Borsato maakte gelijk na een voortreffelijke pass van Esau. Toen de Zweden, aangevuurd door 13.850 landgenoten, in de derde periode alles op alles zetten maar de kansen niet benutten, schoot Jean François Jomphe aan de andere kant onverwacht raak in een onoverzichtelijke situatie.

ADEM

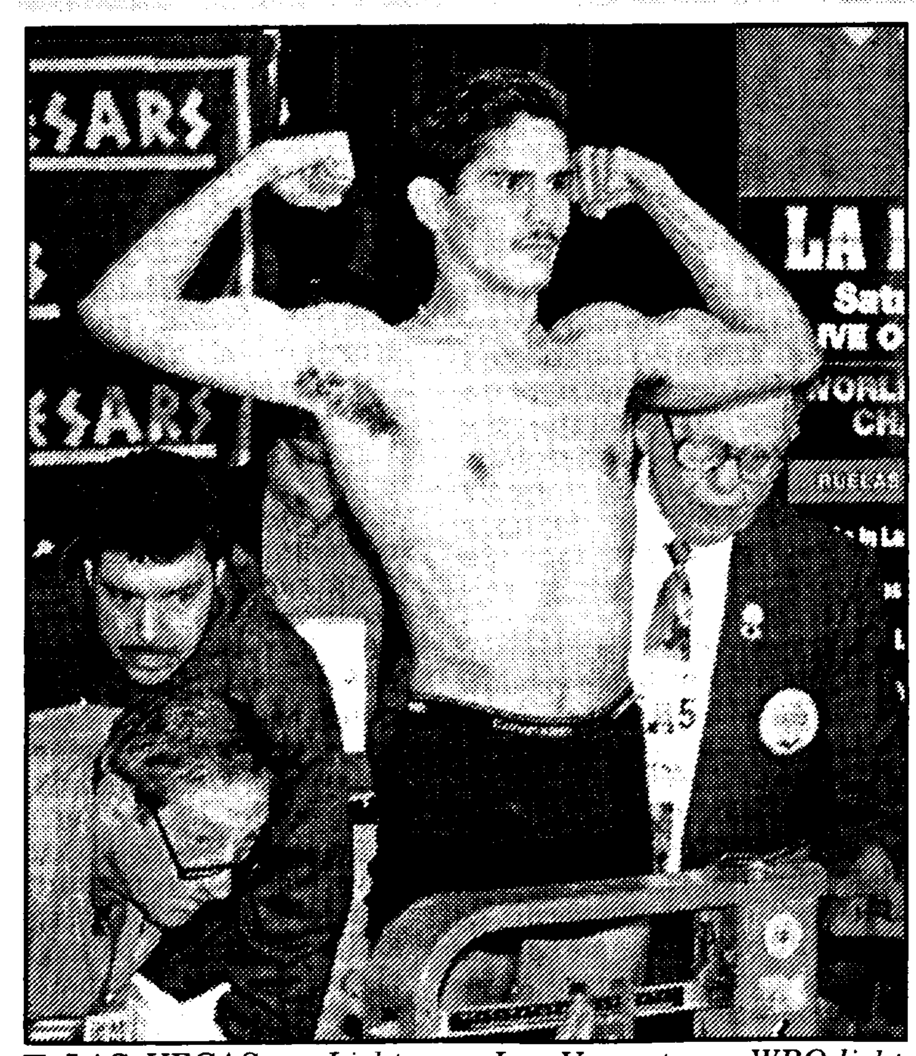
De toeschouwers hielden de adem in. Zes minuten voor de slotsirene gaf Mikael Johansson hen lucht met een geweldig schot. Alfredsson zorgde in de verlenging voor een jubelstemming met orkaankracht. Zijn tweede treffer betekende de vijfde WK-finale van de 'tre kronor' sinds 1990.

De Canadese coach Tom Renney, die zijn team vorig jaar naar het eerste goud sinds 1961 leidde, was boos op de Slowaakse scheidsrechter Anton Danko. Die bestrafte een overtreding van Tilley, rijkelijk laat, met twee minuten. Terwijl de zondaar op de strafbank zat, maakte Zweden gelijk. "Een foute beslissing, maar dat is geklets over zure druiven. Ik moet de Zweden een compliment maken voor hun voortreffelijke spel", zei Renney.

Zijn Zweedse collega Curt Lundmark sprak van één van de mooiere momenten in zijn leven. Het mooiste kan zondag komen, in de eindstrijd tegen Finland, als de 'operatie goud' tenminste slaagt. Het belooft opnieuw een hoogtepunt te worden, want wat de Finnen lieten zien tegen de Tsjechen was van hoog niveau, ondanks de schaarste aan doelpunten.

Helminen opende de score vlak voor het verstrijken van de eerste 20 minuten zuivere speeltijd. Daarna gebeurde er bijna 33 minuten niets, althans niets doeltreffends. De wedstrijd bleef voortdurend boeien. Peltonen zorgde in de 53ste minuut voor de beslissing. Nieminen bepaalde de eindstand op 3-0. Hij schoof de puck in de slotfase in het lege doel.

Rafael Ruelas gewogen

■ *LAS VEGAS — Lichtgewichtkampioen (IBF) Rafael Ruelas op de weegschaal. Ruelas vecht vanavond in Las Vegas tegen WBO-lichtgewicht kampioen Oscar de la Hoya om de gecombineerde wereldtitel.*

Didier Auriol wint met geluk Rally van Corsica

AJACCIO — Didier Auriol heeft gisteren niet zonder geluk voor de zesde keer de Rally van Corsica op zijn naam gebracht. De Franse wereldkampioen profiteerde dankbaar van het feit dat de Belgische koploper Bruno Thiry kort voor de finish wegens mechanische problemen moest opgeven.

Op dat moment had Thiry, in een Ford Escort, een voorsprong van veertig seconden op de Toyota van Auriol. Er hoefden nog maar twee klassementsproeven te worden afgelegd toen de wagen van Thiry plotseling stilstond met een gebroken ophanging van het linkervoorwiel.

Voor Auriol en zijn bijrijder Denis Giraudet was het toen een koud kunstje om zich voor de zesde keer in dit evenement tot winnaar te laten kronen. Hij evenaarde het record van zijn landgenoot Bernard Darniche, die tussen 1970 en 1981 eveneens zes keer zegevierde in de Rally van Corsica. Tweede werden de Fransen Delecour en zijn vrouwelijke teamgenoot Catherine François, de derde plaats was voor de Italianen Aghini en Farnocchia.

Uitslagen:

39ste Rallye van Corsica tellend voor het WK. Eindstand: 1. Auriol/Giraudet (Fra) Toyota Celica 5.14.49; 2. Delecour/François (Fra) Ford Escort Cosworth 0.15; 3. Aghini/Farnocchia (Ita) Mitsubishi Lancer 0.57; 4. Sainz/Moyua (Spa) Subaru Impreza 1.18; 5. McRae/Ringer (GBr) Subaru Impreza 1.43; 6. Liatti/Alessandrini (Ita) Subaru Impreza 2.27.

FA betrapt 17-jarige voetballer op doping

LONDEN — De Engelse voetbalbond (FA) is gisteren opgeschrikt door een heus dopinggeval. Bij een onaangekondigde controle reageerde Jamie Hughes, uitkomend voor tweede-divisieclub Tranmere Rovers, positief. In de urine van de 17-jarige speler troffen de artsen sporen aan van het verboden stimulerende middel amfetamine. De contra-expertise bevestigde dat.

De dopingtest had plaats na een training. Hughes, die een contract heeft bij Tranmere maar nog tot de jeugdafdeling behoort, loopt het risico van een langdurige schorsing. Zowel de club als de voetballer heeft laten weten beroep aan te tekenen. Hughes beweert dat iemand in de kroeg iets in zijn drankje heeft gegooid. "Wij zijn ervan overtuigd dat Hughes niet met opzet een prestatiebevorderend middel heeft genomen", verklaarde Frank Corfe, de voorzitter van Tranmere.

De FA heeft de strijd tegen doping en drugs dit seizoen verscherpt nadat Arsenal-aanvaller Paul Merson had toegegeven cocaïne te snuiven. Bij een aantal anderen, onder wie Chris Armstrong van Crystal Palace, is het gebruik van marihuana vastgesteld. Amfetamine was nog niet eerder aangetoond.

Gebroken kies boksdebutant

BERLIJN — Middengewicht Eric van den Heuvel heeft bij het WK boksen in Berlijn, dat vandaag begint, zijn eerste nederlaag al te pakken. De 25-jarige Nederlandse debutant moest gisteravond tijdens het diner in het sportforum zijn meerdere erkennen in een taai broodje zalm. Met een gebroken kies meldde hij zich een tikje bedremmeld bij bondscoach Hennie van Bemmel af voor de late training.

In gezelschap van Henk Los, voorzitter van de Nederlandse boksbond en in Berlijn teamleider van Oranje, bezocht Van den Heuvel een plaatselijke tandarts. Hij hielp de Brabander van de pijn en van zijn kies af.

Van den Heuvel kan normaal aan het toernooi deelnemen. De loting heeft vandaag plaats.

Larsson verlengt conract Feyenoord

ROTTERDAM — Henryk Larsson blijft nog tot 30 juni 1999 voor Feyenoord spelen. Gisteren bereikte de Zweedse international, die momenteel revalideert van een knieoperatie, door bemiddeling van de Vereniging Van Contractspelers (VVCS) overeenstemming met het bestuur van Feyenoord over een tussentijdse contractverlenging.

Voorts kwam Feyenoord tot een akkoord met Peter Bosz en reservedoelman Ron van Dijk. Beide spelers blijven tot 30 juni 1998 aan Feyenoord verbonden. De onderhandelingen met Regi Blinker, Rob Maas en Dean Gorré, die is verhuurd aan FC Groningen, zijn nog gaande.

Opmars van Sjeng Schalken gestuit

MUNCHEN — De opmars van Sjeng Schalken in het tennistoernooi van München is gisteren gestuit. De 18-jarige Nederlander, die zich eerst door het kwalificatietoernooi worstelde, verloor in de kwartfinale van de Spaanse gravelspecialist Alex Corretja. Na goed tegenspel in de eerste set kwam Schalken er niet meer aan te pas: 5-7, 2-6. Eerder had Schalken, die zijn 98ste plaats op de wereldranglijst zeker zal verbeteren, gewonnen van de Tsjech Korda en de Duitser Karbacher.

Met Corretja bereikten Marcelo Filippini uit Uruguay, de Duitser Michael Stich en de Zuidafrikaan Wayne Ferreira de halve finales. Stich maakte korte metten met de Zweed Stefan Edberg: 6-4, 6-0. Hij vindt in de volgende ronde Filippini tegenover zich.

In Hamburg plaatste de pas 14-jarige Zwitserse Martina Hingis zich voor het eerst in haar nog prille loopbaan voor een halve eindstrijd. Ze kwam zover door een gedegen overwinning op de als zevende geplaatste Oostenrijkse Judith Wiesner: 7-6, 6-1. Hingis volgende opponente is de Duitse Anke Huber. De Zwitserse, in de tweede ronde verrassend te sterk voor de Tsjechische Jana Novotna, mag vanwege haar leeftijd niet meer dan twaalf proftoernooien per jaar afwerken. Daar is ze niet tevreden mee: "Dat is slechts één toernooi per maand. Ik wil meer."

Edmundo weer geschorst

RIO DE JANEIRO — De Braziliaanse voetballer Edmundo, wiens schorsing van veertig dagen door de bond (CBF) eerder deze week voor de derde keer is opgeschort, is gisteren opnieuw uitgesloten. Nu voor vijftien dagen door zijn club Palmeiras.

Edmundo kreeg die straf omdat hij het bestuur onheus had bejegend. De aanvaller maakte zich na afloop van het duel tegen de Boliviaanse kampioen Bolivar (3-0 en een plek in de kwartfinale van de Copa Libertadores) verschrikkelijk boos over het veld in Parque Antarctica-Stadion. Volgens Edmundo was het gras veel te hoog. En dat liet hij zijn superieuren op hoge toon ongezouten weten.

Edmundo kon alleen meedoen tegen Bolivar omdat 24 uur eerder zijn schorsing was opgeheven in afwachting van de volgende beroepszaak. De heetgebakerde spits zou verantwoordelijk zijn voor een enorme rel tijdens een wedstrijd in oktober. De scheidsrechter zag zich genoodzaakt zes man uit het veld te sturen, onder wie Edmundo. De Palmeiras-bazen, die meenden dat ze de speler door dik en dun gesteund hadden, vatten de aanval van hun grillige vedette op hun persoontje op als verraad.

Rominger koning van Romandië

NAX — Tony Rominger mag zich van zijn Zwitserse fans met een gerust hart de koning van Romandië noemen. In de derde étappe van de gelijknamige ronde, de koninginnerit over 178 kilometer van Villeneuve naar Nax, nam de coureur uit de Mapei-ploeg vrijdag een voorschot op de eindzege.

De houder van het werelduurrecord reed de Let Pjotr Ugrumov met overtuiging uit de leiderstrui. Rominger finishte met een voorsprong van 21 seconden op de Italiaan Francesco Casagrande, die de schade als enige wist te beperken tot minder dan een minuut. Davide Rebellin gaf 1.09 toe evenals Ugrumov. Beste Nederlander was Erik Breukink, hij finishte als zeventiende op 6.58.

Rominger begon vijf kilometer voor de eindstreep met zijn greep naar de macht in de ronde die hij in 1991 ook al eens won. Met nog anderhalve kilometer te klimmen achterhaalde de Zwitser de eenzame vluchter Casagrande. Die had niet meer de macht aan te klampen. Toch ziet Rominger in de Italiaan zijn belangrijkste concurrent. Omdat die ook behoorlijk kan tijdrijden. Vandaag staat die discipline op het programma.

In de Vierdaagse van Duinkerken nestelde François Simon zich in de vijfde étappe, van Henin-Beaumont naar Boulogne-sur-Mer over 185 km, op de eerste plaats in het algemeen klassement. De Fransman liet de dagprijs aan zijn landgenoot Jean-Cyril Robin. De Duitser Erik Zabel eindigde als derde op 24 seconden. Simon nam de roze leiderstrui over van de Engelsman Chris Boardman. Hij heeft 21 seconden voorsprong op de Belg Johan Museeuw.

Miguel Indurain boekte in de Ronde van Rioja zijn derde seizoenzege. De Spanjaard toonde zich in het eerste gedeelte van de eerste étappe een betere sprinter dan zijn landgenoten Laudelino Cubino en Garcia Camacho. In de Ronde van de Mijnvalleien won Indurain, geheel tegen zijn gewoonte in, ook al een sprint.

Willem-Alexander opent sportmuseum

LELYSTAD — Prins Willem-Alexander opent op 18 mei officieel het Nederlands Sportmuseum in Lelystad. Een dag later is de expositieruimte open voor het publiek.

Het Nederlands sportmuseum geeft een overzicht van de sportcultuur in Nederland, waarvan de hoofdlijnen worden getoond door middel van semi-permanente basisopstelling en thematische wisseltentoonstellingen. Daarbij worden telkens meerdere sporten met elkaar in verband gebracht.

Het eerste thema dat tentoongesteld wordt gaat over de doorbraak van de sport tussen 1920 en 1940.

In het museum worden 1500 historische films, 30.000 sportboeken, honderd meter kranten en knipsels, 200.000 sportfoto's en duizenden sporttattributen bewaard.

*****

VOETBAL — **AC Milan** mag komende zondag de competitiewedstrijd tegen Foggia in eigen stadion spelen. De club moest eigenlijk twee thuisduels elders afwerken wegens ernstige rellen tijdens de wedstrijd tussen AC Milan en Genoa op 29 januari. Daarbij kwam een supporter van Genoa om het leven. **Genoa kreeg dezelfde straf. AC Milan, dat al een wedstrijd elders speelde, zag de tweede kwijtgescholden.** Wel verdubbelde de bond de oorspronkelijke boete van circa 66.000 gulden.

Ajax kampioen in Olympisch Stadion

AMSTERDAM — Met het oog op het aanstaande kampioenschap en de daarmee gepaard gaande publieke belangstelling heeft Ajax besloten de thuiswedstrijden voor de competitie tegen FC Utrecht (10 mei) en Volendam (14 mei) in het Olympisch Stadion af te werken. Ajax houdt er rekening mee dat in een van deze duels de titel officieel kan worden binnengehaald.

In de voorbereiding op de finale van de Champions League (24 mei, Wenen) stuurt Ajax Ton Pronk naar Italië om tegenstander AC Milan te bekijken. Pronk bezoekt op 7 mei de wedstrijd AC Milan-Foggia. Ajax heeft de dit seizoen uitgeleende spelers Ignacio Tuhuteru (RBC), Donny Huysen (Haarlem), Andre Ooijer (Volendam) en Olaf Lindenbergh (De Graafschap) een nieuw contract aangeboden.

Zelfs geen plaats op reservebank voor ex-Ajacied

Richard Witschge tussen hoop en vrees in Blackburn

BLACKBURN — Eind maart verhuisde Richard Witschge vol verwachting naar Blackburn Rovers, koploper in de Premier League. De 25-jarige middenvelder van Bordeaux, dat hem op huurbasis afstond, nam zijn intrek in het luxueuze hotel Duncan Hill, even buiten de grauwe industriestad Blackburn. Aanvankelijk wachtte de ex-Ajacied geduldig op zijn kans. Maar nu, vier weken na aankomst, heeft Witschge nog altijd geen wedstrijd voor Blackburn gespeeld. Zelfs een plaats op de reservebank is hem nauwelijks gegund.

"Ik begin me onderhand af te vragen waarom Blackburn me van Bordeaux heeft gehuurd", zegt Witschge een tikje berustend. "Verder dan een wedstrijd in het tweede team, vorige week donderdag, ben ik nog niet gekomen. Dat schiet natuurlijk niet op."

Witschge, de jongere broer van Feyenoorder Rob, heeft trainer Kenny Dalglish nog niet om uitleg gevraagd. "Misschien dat ik deze week toch eens bij hem langs ga. Want dit moet niet te lang gaan duren. Kijk, het is logisch dat hij een winnende ploeg onveranderd laat. Maar na de matige resultaten in het Paasweekeinde grijpt Dalglish wellicht in."

Blackburn verloor kostbare punten in de duels met Leeds (1-1) en Manchester City (2-3). De voorsprong op titelverdediger Manchester United liep terug tot vijf punten. Verdediger Hendry en middenvelder Sherwood zijn voor de komende thuiswedstrijd tegen Crystal Palace geschorst. Witschge koestert daardoor een beetje hoop op tenminste een plaats op de bank.

"Atkins of Batty zal wel achterin gaan spelen, dus Dalglish heeft twee middenvelders nodig, van wie één op links", mijmert 'kleine' Witschge. "Ik hoop dat hij aan me denkt. Op de training probeer ik mezelf in de kijker te spelen. Meer kan ik niet doen. Ik heb ongeveer zeven weken niet op het hoogste niveau gespeeld. De laatste wedstrijd bij Bordeaux miste ik door een schorsing. Het is dus de hoogste tijd dat ik weer aan de beurt kom."

Witschge is onder de indruk van de entourage in Blackburn. Een prachtig stadion, een professionele organisatie en een lekkere voetbalsfeer. "Ik geniet er voorlopig twee maanden van. Daarna zien we wel verder. Ik zou best permanent in Engeland willen wonen, maar dan moet ik natuurlijk wel aan het spelen van wedstrijden toekomen. Dat hoeft niet eens bij Blackburn te zijn. Ik wil er alles aan doen om in Engeland te slagen, aangezien ik liever niet meer naar Bordeaux terugga."

Blackburn heeft in de huurovereenkomst met de Franse club het eerste recht tot koop bedongen. Witschge, die bij Barcelona onder zijn mentor Johan Cruijff niet kon doorbreken, heeft nog een driejarige verbintenis in de vermaarde wijnstad. "Als het niet anders kan, dien ik mijn contract in Bordeaux gewoon uit. Want ik ben en blijf voetballer van beroep, waar ook ter wereld."

Olympisch Atlanta onbekend in VS

ATLANTA — Minder dan de helft van de Amerikanen weet dat over ruim een jaar in Atlanta de Olympische Spelen worden gehouden. Een landelijk onderzoek van de in Atlanta verschijnende krant *Journal-Constitution* toonde aan dat slechts 49 procent van de ondervraagden Atlanta als Olympische stad kon noemen.

In de aan Georgia grenzende staten was het percentage met 61 aanmerkelijk hoger. Mascotte Izzy wist vrijwel niemand te noemen. In de zuidelijke staten kon slechts 3 procent het blauwe 'computerwormpje' koppelen aan Atlanta. Over geheel de Verenigde Staten gezien was dat percentage 5.

Muster eist straf voor Becker

MUNCHEN — Thomas Muster en zijn manager Ronald Leitgeb willen dat de vakbond van tennisspelers ATP Boris Becker een straf oplegt. Het duo heeft zich ernstig gestoord aan uitlatingen van de Duitser na de finale van Monte Carlo, die de Oostenrijker afgelopen zondag van Becker won. De Duitser verklaarde in bedekte termen dat zijn opponent wel eens dope kon hebben gebruikt. Muster was na zijn halve finale-wedstrijd met uitputtingsverschijnselen en veertig graden koorts in een ziekenhuis behandeld.

Sport in het kort

BOKSEN — **Muhammad Ali**, de oud-wereldkampioen boksen in het zwaargewicht, heeft in zijn woonplaats Louisville, een aan zijn persoon gewijd museum geopend. De 53-jarige aan de ziekte van Parkinson lijdende Ali sprak tijdens de een uur durende ceremonie geen woord. In het museum zijn posters, foto's en video's van alle titelgevechten van de voormalige Cassius Clay te zien.

*****

IJSHOCKEY — De Internationale IJshockey Bond heeft gisteren de poule indeling voor het WK van 1996 bekend gemaakt. De groepsindeling is: Poule A: Canada, Verenigde Staten, Rusland, Oostenrijk, Duitsland en Slowakije. Poule B: Finland, Zweden, Italië, Tsjechië, Frankrijk en Noorwegen.

*****

VOETBAL — Jürgen Klinsmann onthult op 18 mei zijn **toekomst**. De Duitse aanvaller van Tottenham Hotspur heeft aanbiedingen op zak van Italiaanse en Spaanse clubs en van Bayern München. De 29-jarige Klinsmann zei de Spurs hooguit te zullen verlaten voor een terugkeer naar zijn vaderland.

WILLEMSTAD — Dinsdagavond 2 mei werd de bridge parencompetitie, die begon op 11 april, voortgezet met de tweede wedstrijd bij bridgeclub Asiento te Rust & Burgh.

Slechts vijf paren scoorden boven de vijftig procent, te weten: 1. heren Moenir Alam/Van den Ende 65.83%; 2. mevr. Geenen/heer van Hees 62.50%; 3. dames Van Vliet/Nebbeling 55.83%; 4. dames Nijdam/Kraft van Ermel 55.00%; 5. dames Van den Ende/Balvers 50.83%.

De derde wedstrijd wordt gespeeld op dinsdagavond 9 mei te Rust & Burgh en begint om half acht precies.

Rechter verbiedt exclusieve reclame

ATLANTA — Een federale rechter heeft de stad Atlanta verboden tijdens de Olympische Spelen reuzeachtige reclameborden te installeren uitsluitend ten behoeve van de sponsors. Gedacht werd aan billboards van 27,3 bij 12 meter.

Rechter William O'Kelley stoorde zich op juridische gronden aan de exclusiviteit van de werveende teksten. Hij vond dat ingaan tegen de grondwet, die de Amerikanen gelijke vrijheid van meningsuiting garandeert, ook als dat reclame betreft. De rechtbank was om een oordeel gevraagd door de concurrenten van de Olympische sponsors.

Susan Pease Langford, verantwoordelijk voor de economische planning voor de Spelen van 1996, toonde zich teleurgesteld over de uitspraak. Volgens haar zal Atlanta echter geen beroep aantekenen.

Bondscoach Hiddink na verloren interland "Ik zat in een cocon"

ZEIST — De zon breekt door in Nederland, Guus Hiddink neemt plaats op een terras, er valt een opmerking, de bondscoach kijkt vrolijk. "Dit is de eerste keer dat ik weer lach", realiseert hij zich.

De verloren avond in Tsjechië is dan bijna twee weken oud. "Ik heb me na terugkomst zitten verbijten, zitten vloeken, ik was van ... nou ja, van de wereld. Een nederlaag is nooit leuk, maar dit kwam veel harder aan dan normaal. Het was zo belangrijk."

Hiddink 'strafte' zichzelf door af te zien van een geplande trip naar Spanje. "Ik vond niet dat ik in deze situatie kon weggaan. Zit het tegen, dan moet ik er zijn. Als er successen komen, dan pas kan ik achter de coulissen staan. Mogen de anderen op de foto."

Spanje. "Natuurlijk ga ik nog weleens terug. Als trainer? Dat weet ik niet. Ik kon me Beenhakker destijds wel voorstellen. Die wilde daar graag weer werken. Vervolgens kan het tegenvallen, bij voorbeeld omdat de verwachtingen te hoog zijn. Ik zal dat ook nooit uit de weg gaan. Dan maar mijn hoofd stoten."

Hiddink bleef vorige week donderdag in Zeist. Hij liep de kantoren van het bondsbureau af, praatte na, dronk koffie met de betrokkenen. In het weekeinde waren er weer de wedstrijden, met voorzitter Staatsen naar De Graafschap-AZ. Maandag keek hij naar de video van 'Praag'. Verder kon ik het niet opbrengen."

Harde conclusies wil hij niet trekken. "In bepaalde spelers ben ik wel teleurgesteld, in de jongens die minder brachten dan ik had verwacht. We hebben voorgestaan, kansen gekregen. Het elftal was niet in staat de finale klap uit te delen, of de wedstrijd te controleren. Ik kan het niet iedereen verwijten. Het zit ook in de aard. In zuidelijke landen is voetbal overleven. Daar hoort verliezen niet bij het spel. In onze mentaliteit is dat wat anders."

Geen harde kritiek. "Ik ga niet meteen veranderen. We hebben goede voetballers, maar nog niet gerijpt. We hebben afscheid genomen van persoonlijkheden, jongens met uitstraling die indruk maakten op tegenstanders. Die type's mist Oranje momenteel. Ik wil me nergens achter verschuilen. Maar het verwachtingspatroon is nog steeds afgestemd op die generatie."

Graag had hij bij voorbeeld Rijkaard er nog bij gehad. "Voor de directe prestatie, maar ook voor de begeleiding. Seedorf bij voorbeeld is beter wanneer Frank naast hem speelt. We hebben het erover gehad. Maar Rijkaard is altijd heel consequent geweest in zijn beslissingen. Destijds in zijn conflict met Cruijff, daarna in zijn beslissing uit Milaan te vertrekken, nu met zijn besluit te stoppen."

"Of het een ramp is straks het EK te missen? Wat is een ramp. Ruanda, dat is een ramp. Toch hoeven we de sport niet te relativeren. Voor deze spelers is het van groot belang over anderhalf jaar in Engeland van de partij te zijn. Het versnelt hun ontwikkeling. Daar gaat het om."

Soms mist hij het weleens, het drukke leven, het dagelijks presteren, de druk, zoals in Spanje. "Na een nederlaag de volgende ochtend meteen weer aan de slag gaan met de groep. Afreageren. Dat soort dingen. Maar spijt, of het gevoel op het verkeerde moment bondscoach te zijn, dat heb ik absoluut niet. Ik doe dit graag."

Aan de ene kant houdt hij van de hektiek in zuid-Europa, aan de andere kant woont hij nog in de Achterhoek. Overeind blijven onder inmense druk, ook twee uur lang naar de eendjes in de vijver kunnen staren. "Contrasten zijn mooi", zegt de bondscoach.

Een half jaartje was hij er tussenuit. "Commentaar geven voor op tv in Italië en Nederland. Een heel andere beleving. Na de wedstrijd stekkertje eruit en het verslaggeverstje was klaar. Letterlijk zag ik het spel ook veel beter. Als coach zit je op de slechtst denkbare positie."

Terug naar de stress van alle dag. Na vier maanden is hij ineens de slechts startende bondscoach ooit. Vier duels, drie nederlagen. Hiddink vindt het van ondergeschikt belang. "Ik had ook kunnen beginnen met Malta. Had het meer op mij afgestraald. Maar dat is niet belangrijk. De lessen van de vriendschappelijke duels tegen Frankrijk en Portugal zijn belangrijk geweest."

De les was dat Oranje, Bergkamp uitgezonderd, niet beter heeft dan in Tsjechië aanwezig was. Hiddink onderschrijft het als een probleem gebruik te moeten maken van spelers (Van Vossen, Kluivert) die bij hun club niet wekelijks in het eerste in actie komen. "Maar wie anders?", is zijn reactie.

Vurens van FC Twente zei na zijn (mislukte) debuut tegen Portugal dat hij nu wist hoe het er bij de grote jongens aan toe gaat. Hiddink: "Precies. Een aantal goede spelers van subtoppers heeft het kunnen proberen. Maar de stap is veel groter dan ze hadden gedacht. Nu weten ze dat. Hadden we die duels niet gehad, waren de bekende verhalen gekomen. Die en die hadden er moeten staan. Zo simpel ligt het allemaal niet."

Zelden, of waarschijnlijk nooit, zal een beginnend bondscoach zoveel tegenslagen hebben gehad. De boycot van de Ajacieden, het dwarsliggen van de Italiaanse clubs, de ziekte van Bergkamp. Skurhavy op het laatste moment terug bij Tsjechië, Bergkamp net niet fit bij Oranje. Het zijn de verschillen die doorslaggevend kunnen zijn.

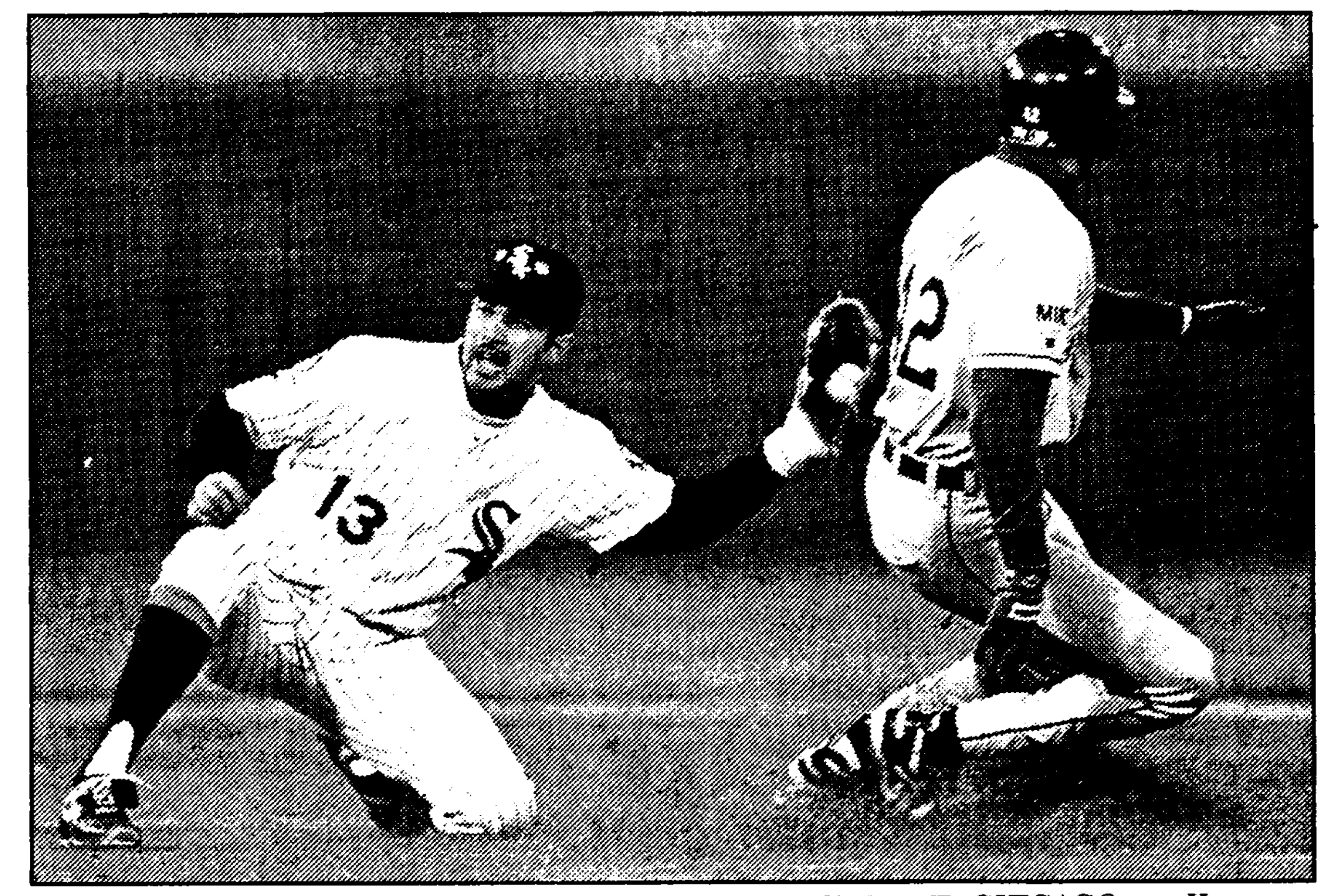
Wat opvalt is dat Hiddink in de vier maanden rustig is gebleven, diplomatiek misschien wel. Enig begrip voor Italiaanse belangen, geen harde kritiek op 'dienstweigeraars' uit Amsterdam. Hij hield zich niet bewust op de achtergrond. "Ik wil in de conflicten niet te zwijgzaam zijn. Niet verkrampt, niet de spontaniteit verliezen. Intern heb ik veel gezegd."

Geen EK, ook een nederlaag voor de bondscoach? "Ik heb er veel eer ingelegd. Het zou fantastisch zijn met deze jonge groep naar Engeland te gaan. Ik wil er nog niet aan denken dat het mis kan gaan. Maar het wordt 'close'. Dat is heel duidelijk."

*****

AUTOSPORT — Max Welti is met onmiddellijke ingang benoemd tot team-manager van het Formule I team van Sauber. De 42-jarige Duitser was van 1985 tot 1990 ook in die functie werkzaam bij Sauber. *****

White Sox verliest van Royals

■ CHICAGO — *Korte stop van de White Sox Ozzie Guillen (13) wacht op de call nadat hij Tom Goodwin van de Kansas City Royals heeft uitgetikt op het tweede honk in de derde inning in de wedstrijd in het Comiskey Park in Chicago. De White Sox verloren met 3-1.*

Major League

NEW YORK — De uitslagen van de gisteren in de Amerikaanse Major League gespeelde wedstrijden.

AMERICAN LEAGUE Cleveland Indians - Minnesota Twins 5-1, Boston Red Sox -Detroit Tigers 10-7, Baltimore Orioles - Toronto Blue Jays 9-2, New York Yankees - Milwaukee Brewers 4-2, Kansas City Royals - Chicago White Sox 3-1, Texas Rangers - Oakland Athletics 9-4, California Angels - Seattle Mariners 10-0

NATIONAL LEAGUE Florida Marlins - Montreal Expos 11-6, New York Mets -Cincinatti Reds 3-0, Chicago Cubs - Pittsburgh Pirates 8-4, Philadelphia Phillies -Atlanta Braves 9-4, Houston Astros - Sint Louis Cardinals 9-4, Los Angeles Dodgers -Colorado Rockies 6-4, San Francisco Giants - San Diego Padres 9-2.

Bundesliga

MSV Duisburg scoort weer na 442 minuten

DUISBURG — MSV Duisburg heeft gisteren na 442 minuten voetbal eindelijk weer eens gescoord. Of het veel zal helpen in de strijd tegen degradatie uit de Bundesliga is nog maar de vraag. De ploeg met de Nederlandse verdediger Nijhuis kwam vrijdagavond in de belangrijke confrontatie met 1860 München niet verder dan 1-1.

Het gelijkspel na vier nederlagen op rij was het enige lichtpuntje voor Duisburg. Hun zuid-Duitse opponent haalde uit de laatste vier duels liefst zes punten en staat daarmee weer boven de rode streep. München kwam vlak voor rust op voorsprong door een doelpunt van invaller Guido Erhard. Torsten Wohlert maakte kort na de hervatting verdiend gelijk. Daar bleef het bij, ondanks goede mogelijkheden voor de thuisclub. Seconden voor het slotsignaal faalde Nijhuis op drie meter van het doel.

SC Freiburg deed goede zaken met het oog op Europees voetbal. De dit seizoen opzienbarende ploeg uit het Zwarte Woud versloeg in het uitverkochte stadionnetje (16.000 toeschouwers) 1. FC Kaiserslautern met 4-1. Bij rust was het 1-1 na doelpunten van Zeyer (Freiburg) en de Tsjech Pavel Kuka. Ver in de tweede helft brandde Freiburg pas goed los. Heinrich (2) en Kohl scoorden in een tijdsbestek van 20 minuten driemaal. Het dwong Kaiserslautern in de strijd om de landstitel, die door de gestage opmars even in beeld was gekomen, tot een adempauze.

Overheidsdiensten voetballen tegen elkaar in toernooi

WILLEMSTAD — Een groot voetbaltoernooi tussen de verschillende overheidsdiensten zal morgen beginnen op het sportveld van Montaña Abou. Het toernooi is tevens een eerbetoon aan de grote voetballer Iby Schoop. Het toernooi zal voortgezet worden op 14,21,28 mei en 4 juni.

In het verleden was het *Torneo Intergubernamental* een groot succes en dat is één van de redenen waarom het ook dit jaar weer wordt gespeeld. Tot nu toe schreven de diensten Economische Zaken, Kadaster, Brandweer, Gevangenis, KAE, Setel en DOK zich in voor deelname, maar inschrijving blijft mogelijk, ook nog op het voetbalveld.

Alle ambtenaren worden opgeroepen om mee te doen, dan wel hun team aan te moedigen, om te komen tot een gezellig en sportief toernooi, zo laat Johan Bazoer weten.

De inschrijving voor het toernooi kost 75 gulden voor het hele team. Om 10.00 uur morgenochtend vindt de loting voor de wedstrijden plaats waarna meteen gevoetbald gaat worden.

WILLEMSTAD — Een groep zwemmers van Buladó ontvangt uit handen van de sponsor DHL-directeur Anthony Sellier een gift.

Buladó bereidt zich voor op Curaçaos kampioenschap

WILLEMSTAD — De Curaçaose zwemkampioenschappen beginnen eind volgende week en de vier deelnemende verenigingen zijn momenteel hard in training voor de wedstrijden. Zwemvereniging Buladó pakt het serieuzer aan dan ooit en deed daarom aan verschillende toernooien mee.

Na hun overwinning tijdens de wedstrijden tegen Jamaica georganiseerd door de Sharks, drie overwinningen op de sprintkampioenschappen en winst tijdens het Gran Torneo de Amistad van Sithoc, zijn de blikken op Buladó gericht.

Onlangs ging Buladó in op de uitnodiging van 'Marlins Arroyo Hondo' in Sto. Domingo en vorige weekeinde nam de vereniging deel aan het 'XIX Torneo Invitacional'.

De resultaten van deze deelname mochten er zijn. Behalve een groot aantal medailles haalde Buladó een eervolle derde plaats tussen de negen deelnemende verenigingen. In totaal sleepten de Curaçaose zwemmers individueel 7 gouden, 10 zilveren en 9 bronzen plakken in de wacht. Alle estafetteploegen van Buladó wonnen zelfs goud op de vrije slag en op de wisselslag goud of zilver.

Twee Buladó-zwemmers haalden de limiet voor deelname aan de CCAN-wedstrijden in Mexico. Ralph Jantji (11/12 jaar) zwom een tijd van 1.00,07 op de 100 meter vrij en Igmar Riley in dezelfde leeftijdscategorie 1.15,09 (schoolslag).

Op 13, 20 en 21 mei zijn de wedstrijden voor het Curaçaos kampioenschap.

FC Nantes speelt gelijk

NANTES — Koploper FC Nantes heeft vrijdag in de Franse voetbalcompetitie twee punten verspeeld. Voor eigen publiek kwam de belangrijkste titelkandidaat tegen Monaco niet verder dan een gelijkspel. De toeschouwers verveelden zich geen moment: 3-3.

Met name de periode tussen de zestiende en de 31ste minuut was enerverend. Het scorebord lichtte voortdurend op. Van 0-0 vloog de stand naar 2-2. Djorkaeff scoorde namens Monaco, N'Doram (27) en Pedros (29) reageerden. Even later herstelde de weer fitte Belgische spelbepaler Enzo Scifo het evenwicht. Loko, met een benutte strafschop, verstoorde dat een kwartier voor tijd weer. Monaco had ook het laatste woord. Henry maakte met nog slechts seconden te gaan opnieuw gelijk.

Door dit resultaat is de voorsprong van Nantes op naaste belager Lyon nu twaalf punten. Lyon kan dat halveren door de twee achterstallige wedstrijden te winnen. Titelverdediger Paris SG heeft veertien punten minder maar ook nog twee duels te goed.

Puntenaftrek wegens kritiek

BOGOTA — De Colombiaanse eerste-divisieclub Tulua heeft drie punten aftrek gekregen wegens de kritiek die voorzitter Carlos Martan vorige week had op de scheidsrechter. "Ze hebben een verschrikkelijke arbiter gestuurd en die heeft ons bestolen", zei Martan na afloop van het duel met Deportivo Cali (1-1). Cali maakte twee minuten voor tijd gelijk uit een dubieuze strafschop.

De Tulua-praeses kreeg ook nog een boete van 10.000 gulden en had zijn commentaar weer direct klaar. "Het is absurd", schuimde hij. "Met het betalen van die boete heb ik geen moeite, maar ons die punten afpakken is te gek voor woorden."

SPORT

AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(Bonamweg 49, Brievengat)
(Tel. 376620/376626)
zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; di.- en do.-morgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vri. van 20.00-22.30 uur; za. van 14.00-17.00 uur en zo. van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARIO JANWÉ
dammen:
do. van 15.00-18.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 8-18 jaar.
Schaakvereniging Janwé:
za. van 09.00-12.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 7-23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGÍA
(Tel. 612573)
lessen:
do. van 19.30-23.00 uur - **Sentro di Bario Janwé**.
zaterdag van 09.00-12.00 uur - **IPK-gebouw** (naast Martinus mavo, Plasa Brion).

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
ma. om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CURAÇAO BULLETS SKATERS
(Schaatsclub Curaçao).
elke do. van 17.00-20.00 uur training *in line skates* en *skeelers op de Koredor* (beginnende aan de kant van ITC). Voor meer informatie **tel.: 377289** (vragen naar Kees).

ZATERDAG

TENNIS
Asiento Open dubbeltoernooi
17.00, 18.30 en 20.00 uur vervolg wedstrijden - **banen SOV Asiento** (Rust & Burgh).

VOETBAL
(Victory Boys)
Kopa Klaridat
19.00 uur Kooyman vs Makro Store;
20.30 uur Bohama vs Fortuna Boys - **Stadion di Victory Boys** (Zapaté).

BOKSEN
(Curaçaose Amateur Boks Association)
20.00 uur amateurwedstrijden - **Bokshal Marie Pampoen** (Balaoestraat).

BILJARTEN
(Bola 9-toernooi)
10.00-24.00 uur vervolg toernooi - **Dutch Caribbean Matchroom** (Gosieweg t/o Las Vegas Supermarkt).

ZONDAG

PASO FINO-WEDSTRIJDEN
(Aspafiko)
Inter '95
vanaf 10.00 uur vervolg wedstrijden - **Muizenberg Ballpark**.

VOLLEYBAL
(Federashon di Vòlibòl Kòrsou)
Torneo Bateria Duracell
(gewijd aan Toy Leend)
17.00 uur (dames) Shwatanari vs Xaverianen;
17.00 uur (heren) Watakeli vs The Birds;
18.10 uur (dames) Green Socks vs Hurricane;
18.10 uur (heren) Xaverianen vs Wishi Tigers;
19.20 uur (dames) Santa Rosa Stars vs Watakeli;
19.20 uur (heren) Stakamahachi vs Sithoc - **sportzaal Sentro Deportivo Kòrsou** (Brievengat).

BILJARTEN
(Federashon Biyar Kòrsou)
Individueel Antilliaans *Bola 9*-kampioenschap
10.00 uur twee semifinale-wedstrijden;
14.00-15.00 uur finale - **Dutch Caribbean Matchroom** (Gosieweg t/o Las Vegas Supermarkt).

VOETBAL
(VCVF)
16.30 uur FC Uniao vs Willemstad 1;
18.00 uur Willemstad 4 vs Willemstad 3 - **Willemstad-terrein**.

SOFTBAL
(Slowpitch)
Liga Divi Divi 1995
10.00 uur Danger vs Heartbreakers;
12.00 uur Ata Nos Aki vs Clase Aparte;
14.00 uur Forti vs Sahart;
16.00 uur Cobras vs Calenitas Suger - **Brievengat Ballpark** (Andres Belloweg).
Liga Van Engelen
10.00 uur Dal Pega vs Red Label SL;
12.00 uur Aguilas vs Baranka;
14.00 uur Ennia vs Navegantes;
16.00 uur Quisqueya vs Swift;
18.00 uur Raco-X vs Glacial - **Suvek Ballpark**.
Liga Uni Tur
12.00 uur Chez Susenne vs Warda D;
14.00 uur Pepina vs Isla Ranger;
16.00 uur Gasora Giants vs Bow Plau - **Post 6-terrein**.

BODYBUILDING
(Curaçao Bodybuilding Association)
15.00-18.00 uur *Mr. Muscle Beach & Miss Beach Bum*-competities - **strand Seaquarium** (Bapor Kibrá).

* * * * * * * * * * * * * * * * *

Klinsmann Engelands 'beste' voetballer

LONDEN — Jürgen Klinsmann is zaterdag in Engeland tot voetballer van het jaar gekozen. De Duitser kreeg van de Engelse voetbalpers 76 procent van de stemmen. De aanvaller van Tottenham Hotspur is pas de derde buitenlander die als beste werd uitverkoren. Zijn landgenoot Bert Traumann was in 1956 de eerste 'vreemdeling'. De Nederlander Frans Thijssen, tegenwoordig deel uitmakend van de technische staf van Vitesse, was in 1981 de laatste speler van buiten Engeland die tot beste speler werd gekozen.

Klinsmann versloeg twee spelers van koploper Blackburn Rovers, de Engelse international Alan Shearer en de Schotse international Colin Hendry, respectievelijk tweede en derde. Zaterdag maakte de aanvoerder van het Duitse elftal voor de Spurs tegen Arsenal zijn 28e doelpunt.

Zeespiegel veel sneller gestegen dan verwacht

NEW YORK — De zeespiegel is de afgelopen twee jaar volgens nieuwe satellietgegevens veel sneller gestegen dan tot nu toe gedacht. Amerikaanse wetenschappers constateerden dat het water in de hele wereld in die periode elk jaar met 3,9 millimeter steeg. Dat is twee keer zoveel als tot nu toe was berekend als jaarlijks gemiddelde over de afgelopen honderd jaar. Steven Nerem van het Amerikaanse ruimtevaartbureau Nasa heeft de gegevens gisteren in het wetenschappelijke tijdschrift Science gepubliceerd.

De wetenschappers vrezen dat door de stijging van de zeespiegel op den duur de veiligheid van eilanden en kuststreken in de wereld in gevaar komt. Het is echter niet zeker dat de nieuwe meetgegevens een tendens op lange termijn documenteren, bij voorbeeld ten gevolge van het broeikaseffect. Het kan ook gaan om de tijdelijke invloed van andere factoren.

Mogelijk speelt El Niño een rol, een tot nu toe niet goed te verklaren verschijnsel in de Stille Oceaan dat door een warme zeestroming het weer in de wereld beïnvloedt. Het uitzetten van het water in de oceanen ten gevolge van El Niño kan volgens de publikatie een globale stijging van de zeespiegel van enkele millimeters veroorzaken.

Prins Bernha[...] weer in openb[...]

WAGENINGEN [...] "Tuurlijk wilde ik [...] zijn, anders was het [...] gelukt." Dat zei Prins B[...] hard gistermiddag. [...] prins was kort daarvo[...] Wageningen gearriv[...] om het defilé ter her[...] king van de capitul[...] van nazi-Duitsland a[...] nemen.

De prins hecht zeer [...] zijn eigen aanwezig[...] op 5 mei in Wagenin[...] "omdat ik erbij was [...] de overeenkomst getek[...] werd. Het is sinsdien [...] waarvan ik het idee [...] dat ik erbij hoor."

De prins herinne[...] eraan dat hij een [...] eerder niet aanwezig [...] kunnen zijn, omdat [...] toen ziek was. "Maar [...] keer heb ik het geha[...] De prins zei dat zijn gez[...] heid terugkomt. "[...] beetje veel oefenen no[...]

De prins maakte [...] redelijk fitte indruk. [...] stevende in zijn eentje [...] een krans op het mo[...] ment af. Na afloop van [...] Wilhelmus moest hij [...] even iets wegslikken.

Het publiek uitte [...] vreugde met 'Leve [...] prins.', 'Lang leve p[...] Bernhard' en 'Ora[...] boven'.

Britse koning[...] verwacht gast[...] uit 56 landen

LONDEN — Voor he[...] kingsplechtigheden in [...] band met het eind va[...] Tweede Wereldoorlog, [...] dagen 50 jaar geleden, [...] wacht koningin Elizabe[...] van Groot-Brittannië [...] daag officiële gasten ui[...] landen in Londen. [...] koningin en prins P[...] bieden de gasten uit [...] landen die betrokken w[...] bij de oorlog in Europ[...] avonds een feestdiner a[...] de Guildhall. Tot de pr[...] nente gasten bij de plec[...] heden in de Britse hoofd[...] behoren ook de Duitse [...] dent Roman Herzog en bo[...] Helmut Kohl.

In de loop van de mi[...] eert de Britse konin[...] samen met de 94 jaar [...] koningin-moeder, in [...] Park de veteranen ui[...] Tweede Wereldoorlog. T[...] met maandag rekenen [...] organisatoren van de p[...] tigheden alleen al in [...] Park op één miljoen b[...] kers.

BEIT EL - Israëlische soldaten zien toe hoe Palestijnse jongelui met Israëlische vlaggen zwaaien nadat een groep van driehonderd joodse kolonisten een militair trainingskamp in Beit El bezet had. Dit kamp staat op de nominatie om te worden gesloten door Israël. De kolonisten hebben al gezegd dat zij het kamp meteen in beslag nemen na het vertrek van de soldaten. Het vertrek van het leger is een onderdeel van een akkoord tussen Israël en de Palestijnen over een herplaatsing van het Israëlische leger met het oog op de Palestijnse verkiezingen.
(AFP-satellietfoto)

Bormann op eind oorlog naar Groot-Brittannië

LONDEN — De voormalige hoge nazi Martin Bormann, één van de rechterhanden van Adolf Hitler, is op het eind van de Tweede Wereldoorlog naar Groot-Brittannië overgebracht. Daar heeft hij onder een deknaam geleefd tot zijn dood in de jaren '60. Dit heeft een voormalige geheime agent van Canada, Milton Shulman, in Londen gezegd.

In een vraaggesprek met het Britse binnenlandse persbureau Press Association zei Shulman dat deze onthulling voorkomt in een boek, dat nog geen uitgever heeft gevonden. Hij wilde niet zeggen wie het boek heeft geschreven.

"In het boek staat dat Bormann kort voor het eind van de oorlog hierheen is gebracht in een operatie waaraan Ian Fleming, de geestelijke vader van James Bond, heeft meegedaan. Fleming diende in de inlichtingendienst van de Britse marine. Aan de operatie deden ruim 400 mensen mee, van wie er vijf of zes zijn gedood", aldus Shulman.

Bormann is naar Groot-Brittannië gebracht, omdat hij de enige nog levende hoge nazi was die de banken in Zwitserland opdracht kon geven uit hun kluizen de miljoenen marken te halen die daar door Duitsland waren opgeslagen. "Niemand weet wat er met dat geld is gebeurd", aldus Shulman.

Bormann zou eerst in het noorden van Londen hebben gewoond voordat hij "naar een Engels dorp werd verhuisd", aldus de Canadese ex-militair, die zegt dat de nazi-topman in 1963 of 1964 is overleden. Hij zegt er niet bij waar dat gebeurde.

Het lot van Martin Bormann aan het eind van de Tweede Wereldoorlog is altijd geheimzinnig gebleven. Sommige historici menen dat hij zelfmoord heeft gepleegd in de ruïnes van Berlijn, anderen houden het erop dat hij een heenkomen heeft gevonden in Argentinië of Parag[...]y.

Drie Russische soldaten gedood[...] in Tsjetsjenië

MOSKOU — Bij aan[...] dende gevechten in de [...] kasische deelrepub[...] Tsjetsjenië zijn de [...] lopen 24 uur drie R[...] sche soldaten en 41 T[...] jeense opstandelin[...] omgekomen. Dat heb[...] Russische militaire [...] riteiten bekend gema[...]

Zij bevestigden ook [...] verlies van een Soekho[...] gevechtsvliegtuig. Het v[...] tuig werd vermoedelijk [...] het verzet neergehaald[...] piloot kwam om het lev[...]

De gevechten ha[...] plaats in verschillende [...] van het land. Ook i[...] hoofdstad Grozny werd [...] nacht sporadisch gesch[...] De Russisiche minister [...] Defensie, Pavel Gratsjo[...] dat de militaire actie in T[...] jenië tot nu toe 1375 [...] daten het leven had ge[...] terwijl er 245 zijn vermi[...] 86 krijgsgevangen [...] genomen.

Enkele westerse rege[...] leiders, die dinsda[...] Moskou de herdenkin[...] het einde van de Tw[...] Wereldoorlog bijwo[...] hebben laten weten nie[...] wezig te zullen zijn [...] parade van het Russ[...] leger. De Nederlandse [...] mier Wim Kok heeft m[...] deeld, met het oog [...] toestand in Tsjetsj[...] alleen bij een defilé van [...] ranen aanwezig te zijn.

Jongenskoor naar Washington

WILLEMSTAD — Het jongenskoor ***The Jongbloed Voices*** *is 3 mei naar Washington vertrokken om daar op te treden op een congres van de Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD). Het koor is in oktober vorig jaar opgemerkt tijdens een optreden voor een zelfde soort congres in het ITC. Het koor is een initiatief van Stella Sprockel (rechts), sinds de oprichting dirigente van The Jongbloed Voices. De jongens, in leeftijd variërend van 8 tot 13 jaar, zingen hoofdzakelijk door de dirigente gecomponeerde Papiamentse liederen.*

IJskappen aan de Noord- en Zuidpool zullen niet smelten

LONDEN — De angst dat de stijging van de temperatuur op aarde de ijskappen aan de Noord- en de Zuidpool zal doen smelten en daarmee een stijging van het zeewater met wel 60 meter veroorzaakt, is ongegrond. Dit heeft een Britse professor gisteren gezegd.

David Sugden van de Universiteit van Edinburgh schrijft in de nieuwsbrief van de Royal Scottish Geographical Society, dat onderzoek in Antarctica en Patagonië resultaten oplevert die strijdig zijn met waarschuwingen voor dergelijke gevolgen die collega-wetenschapsmensen hebben geuit.

Hij zegt dat hij en collega's 'volstrekt geen bewijs' hebben gevonden voor de stelling, dat er ooit stromend water in Antarctica is geweest. Tevens zet hij vraagtekens bij de doemdenkerstheorie, die voorspelt dat kleine veranderingen in temperatuur ertoe kunnen leiden dat de ijslaag in Antarctica verdwijnt.

"Het wetenschappelijk idee van de Verenigde Staten neigt naar instabiliteit van de ijslagen in Antarctica," aldus Sugden. "Wij delen dat inzicht niet." Hij zegt dat de stijging van de temperatuur op aarde niet zo snel gaat als de opbouw van broeikasgas doet vermoeden, vermoedelijk als gevolg van compenserende factoren zoals een toename van stofdeeltjes in de lucht.

Invloed radicale Palestijnen in moskee aan banden gelegd

GAZA — De Palestijnse politie in de Gazastrook kondigde gisteren aan politieke activiteiten in de moskeeën te willen beperken. Het korps verbiedt politieke posters en pamfletten in de gebedsruimte. Ook geldt een verbod op politieke speeches. Binnen een week stuurt het korps speciale patrouilles uit die hierop moeten toezien.

Met de jongste maatregel bindt PLO-leider Arafat de strijd verder aan met de radicale islamitische groeperingen, die zich tegen het vredesakkoord met Israël verzetten.

Leiders van de Hamasbeweging keerden zich tegen het besluit van Arafat. Een aantal van hen benutten het vrijdaggebed in de moskee om hun ongenoegen over de Palestijnse Autoriteit (PA) te uiten. "Het zou beter zijn als de PA deze politiepatrouilles zou inzetten om een eind te maken aan de corruptie binnen de samenleving."

De leiders verwezen naar een optreden van de Palestijnse politie op 18 november waarbij 13 mensen om het leven kwamen. Als de schuldigen niet worden berecht, nemen we het recht in eigen hand, waarschuwden de aanvoerders van Hamas. "We sturen een duidelijke boodschap aan het Palestijns bestuur. Als het wil dat wij massa's op de been krijgen, dan kan dat. Dit is slechts een symbolisch protest."

Politie-commandant Ghazi al-Jabali zei dat de politie al enige tijd in gesprek is met imams, de geestelijke leiders. "Het is onacceptabel dat de moskeeën voor ophitsing en opruiing gebruikt worden. De gebedshuizen dienen alleen voor lezingen over God", aldus Jabali.

Dwangarbeiders keren terug naar de Volkswagen-fabriek

WOLFSBURG — Voormalige dwangarbeiders uit Nederland, België, Frankrijk, Israël en Polen zijn gisteren teruggekeerd in de Duitse stad Wolfsburg, waar zij gedurende de Tweede Wereldoorlog waren gedwongen te werken in de fabrieken van Volkswagen.

Ongeveer vijftig overlevenden kwamen bijeen ter nagedachtenis aan hun bevrijding vijftig jaar geleden. Volkswagen, nu de grootste autoproducent van Europa, maakte tijdens de oorlog gebruik van ongeveer 12.000 dwangarbeiders. De autofabriek schakelde toentertijd over op de fabricage van wapens, waaronder de V1-raketten.

De dwangarbeiders leden onder de honger en de zware arbeidsomstandigheden. Een recente historische studie beschrijft dat tussen de 300 en 400 kinderen omkwamen van honger en ziekte in kinderbarakken bij de Volkswagen-vestiging. Tijdens een bombardement door de geallieerden kwamen 73 dwangarbeiders om het leven en raakten er 160 gewond. Tweederde van het fabriekscomplex werd vernield, maar de produktie ging door.

In verschillende Europese steden is gisteren stilgestaan bij het einde van de oorlog. In Kopenhagen werd twee minuten stilte in acht genomen. Koningin Margaretha sprak tijdens een ceremonie op het grote plein van de Deense hoofdstad.

In Londen sprak koningin Elizabeth de beide Huizen van het parlement toe in Westminster Hall. Het einde van de Tweede Wereldoorlog in Europa wordt formeel maandag, de dag van de Duitse capitulatie in Berlijn, gevierd in Parijs en Berlijn. In de Europese hoofdsteden komen staatshoofden en regeringsleiders uit bijna zestig landen bijeen. Dinsdag is er nog een grootscheepse plechtigheid in de Russische hoofdstad Moskou.

Controverse rondom bezoek Dalai Lama aan Duitsland

PEKING — China heeft Duitsland gewaarschuwd voor acties, die de relaties tussen beide landen verder kunnen verslechteren. Het Chinese ongenoegen heeft te maken met de ontvangst van de Dalai Lama door de Duitse minister van Buitenlandse Zaken Kinkel. De Dalai Lama is de in ballingschap levende geestelijke leider van het door China bezette Tibet.

Peking noemde de ontmoeting tussen de twee een 'onaanvaardbare inmenging in de binnenlandse aangelegendheden'. De Chinese regering sprak haar grote ontevredenheid en verontwaardiging uit over de ontvangst door Kinkel. "Wij eisen dat de Duitse regering zich verder onthoudt van maatregelen, die te maken hebben met de binnenlandse aangelegendheden van China die de betrekkingen tussen China en Duitsland geweld aandoen."

Filipijnse minister afgetreden wegens dood huishoudster

MANILLA — De Filipijnse president Fidel Ramos heeft het ontslag aanvaard van minister Nieves Confesor van Arbeid. Het is de tweede Filipijnse minister die vertrekt als gevolg van de executie van Flor Contemplacion, een Filipijnse huishoudster die in Singapore wegens moord ter dood werd veroordeeld.

De minister van Arbeid kreeg felle verwijten, omdat zij te weinig zou doen voor de veiligheid van de ongeveer vier miljoen Filipijnse gastarbeiders in het buitenland. Een paar weken geleden trad de minister van Buitenlandse Zaken Roberto Romulo al af.

Maandag worden op de Filipijnen parlementsverkieizngen gehouden. De kwestie van de Filipijnse gastarbeiders speelt een belangrijke rol in de verkiezingsstrijd, maar recente opiniepeilingen voorspellen niettemin een overwinning van de regeringspartijen.

Vijftien doden bij aanslag op markt Ethiopië

ADDIS ABEBA — Bij een aanslag op een markt in de Ethiopische stad Dire Dawa zijn tenminste vijftien doden gevallen. Een onbekende gooide een granaat op een moment dat er veel mensen aanwezig waren. Op de markt vindt de handel van het milde verdovende middel qat plaats.

De achtergrond van de aanslag is niet duidelijk. Zondag hebben in vrijwel geheel Ethiopië algemene verkiezingen plaats. De oppositie boycot de stemmingen. De aanslag kan zowel criminele als etnische en/of politieke achtergronden hebben.

Voorgeleide slaat op de vlucht

WILLEMSTAD — Een verdachte, die gistermiddag werd voorgeleid aan de officier van justitie, wist gisteren te ontsnappen uit het stadhuis. Hij was tot vanmorgen nog spoorloos.

A.C. was op 2 mei aangehouden wegens auto-diefstal. Hij maakte gisteren gebruik van een moment van onoplettendheid bij de parketwachters, rende een lege kamer in, opende het raam en sprong vanaf de eerste verdieping naar beneden.

De verdachte wordt door de politie niet als gevaarlijk bestempeld. Wel verkeert hij in een labiele toestand. Enkele dagen geleden probeerde hij in een politiecel te Rio Canario zelfmoord te plegen; met een hemd probeerde hij zichzelf op te hangen. Attent en snel ingrijpen van de aanwezige rechercheurs voorkwam erger.

Opmerkelijk is dat gisteren een groot aantal verdachten aanwezig was in het stadhuis. Enkelen moesten voor de rechter verschijnen, maar het grootste deel werd voorgeleid aan de rechter-commissaris en de officier van justitie. In verband hiermee had het Openbaar Ministerie de politie om versterking gevraagd. Drie extra agenten werden dan ook ingezet voor de bewaking en veiligheid. Ondanks het extra personeel wist C. toch te ontsnappen.

Raad voor Misdaadpreventie

WILLEMSTAD — Deze week vond de oprichting plaats van de Raad voor Misdaadpreventie (Ravomi). De raad beheert een fonds van 4,5 miljoen gulden van de centrale overheid en zal hulp geven aan alle non-gouvernementele instellingen, die zich inzetten voor de preventie van de misdaad. Op het kantoor van notaris Mike Alexander vond de ondertekening van de oprichtingsacte plaats. Op de foto (v.l.n.r.) Rutmila Hooi (tweede secretaris), Ron Spaans(penningmeester), voorzitter Eithel Willems (voorzitter), notaris Mike Alexander, Irving Chong (tweede penningmeester) Gladys van Dal (tweede voorzitter), Erseline Mauricio (secretaris) en Arline Godfried-Castillejo (commissaris).

Engelse regering wil zes kerncentrales privatiseren

LONDEN — Het Britse kabinet heeft besloten het merendeel van de kerncentrales te privatiseren voor de eerstvolgende parlementsverkiezingen. Dat moet de staatskas ruim drie miljard pond (Nf 7,5 miljard) opleveren, zo hebben de kranten The Times en Financial Times gisteren gemeld. Bijzonderheden over de plannen worden waarschijnlijk dinsdag bekend gemaakt.

Volgens de kranten komen de staatsbedrijven Nuclear Electric en Scottish Nuclear, die de meeste kerncentrales in Groot-Brittannië bezitten, te vallen onder een houdstermaatschappij die halverwege 1996 een beursnotering moet krijgen. De regering vond Scottish Nuclear te klein voor een afzonderlijke privatisering, maar zal wel maatregelen nemen om de eigen nationale identiteit daarvan te waarborgen.

De verkoop omvat zes moderne kerncentrales in Engeland en Wales en twee in Schotland. De zes overige, oudere centrales van het Magnox-type, blijven in handen van de staat.

The Times suggereert dat de opbrengst van de verkoop de regering de mogelijkheid biedt de kiezers mild te stemmen via belastingverlagingen. Verkiezingen voor het Lagerhuis moeten uiterlijk in mei 1997 plaatsvinden. De regerende conservatieven staan er op het ogenblik zeer slecht voor. Bij gemeenteraadsverkiezingen in Engeland en Wales op donderdag kregen zij een geweldig pak slaag.

Heineken-ontvoerder in Paraguay vrijgelaten

AMSTERDAM — De 41-jarige Heineken ontvoerder Frans Meijer is sinds gisteren weer op vrije voeten. Hij zat drie weken in de gevangenis in Paraguay in afwachting van een mogelijke uitlevering aan Nederland. Dat heeft zijn advocaat, mr A. Moszkowicz vandaag bevestigd.

De rechtbank in de hoofdstad Asuncion liet Meijer gaan, omdat een Nederlands verzoek om uitlevering nog steeds niet in Paraguay is ontvangen. Nederland heeft overigens geen verdrag met het Zuidamerikaanse land. Een woordvoerder van het ministerie van Justitie in Den Haag is 'verbaasd' over de vrijlating van Frans Meijer.

Volgens Moszkowicz is de uitlevering van zijn cliënt niet toelaatbaar. "De man heeft zich tien jaar geleden gevestigd in Paraguay, is daar getrouwd met een Paraguayaanse en heeft bij haar drie kinderen. Deze elementen zouden wel eens zwaarder kunnen wegen dan het belang van de gevangenisstraf van twaalf jaar die hij nog uit moet zitten."

Frans Meijer die bij verstek tot twaalf jaar cel is veroordeeld voor zijn aandeel in de ontvoering van biermagnaat Freddy Heineken en diens chauffeur Ab Doderer, ontsnapte begin 1985 uit het Pieter Baancentrum in Utrecht.

SPONSORS GEZOCHT

voor de [illegible] wandeltocht
"KA[illegible] LOOPT VOOR VERRIET"
t.b.v. [illegible] P. [illegible] Instituut

Voor he[illegible] zoeken wij weer de ongeveer 100 sponsors aan die [illegible] leveren.
Maar.....MISSCHIEN ZIJN ER MEER SPONSORS die met een bijdrage van 100/200 gulden in het wandelboekje vermeld willen worden.
Neemt u in dat geval contact op met:
Jozef Janssen, Tel. 681344 / 686177 of met
Pierre Casimiri Tel. [illegible]

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

- **Zondag 7 mei 1995 vanaf 09.00 tot 14.00 uur;**
- **Fokkerweg (vanaf Parmentierweg tot Ontarioweg), Lindberghweg (vanaf perceel nr. 28 en 29 tot perceel nr. 33B), Saliña (perceel nr. 153, nr. 155, nr. 157, nr. 168, nr. 170 en nr. 172), Ontarioweg compleet, Kaya C. Winkel C.A. en Saliña Galleries compleet.**

- **Donderdag 11 mei 1995 vanaf 09.00 tot 14.00 uur;**
- **Kaya Balerian, Kaya Stoki, Kaya Dal Pega, Kaya Wando, Kaya Ehember, Kaya Mabi, Kaya Bayrom, Kaya Yanten, Kaya Ruda, Kaya Choromi en omgeving, Kaya Otoyfi, Kaya Girasol en omgeving, Kaya Rosemarijn, Kaya Salvia, Verkavelingsplan Weto en omgeving, Kaya Girasol en omgeving, Centro Mediko Montaña Abou en omgeving, Kaya Yerba Buena, Kaya Yerba di Hole, Kaya Yerba di Sangura, Cadushistraat (omgeving van Kaya Choromi)**

BEKENDMAKING

KODELA maakt hierbij bekend dat i.v.m. werkzaamheden aan het WATERDISTRIBUTIENET ter optimalisering van haar waterdistributie en zodanig een betere service te kunnen verlenen, op

MAANDAG 8 MEI 1995 VANAF 21.00 t/m 05.00 UUR van DINSDAG 9 MEI 1995

de wijken: **SALIÑA-KUSTBATTERIJ-VREDENBERG-DR. WILLEM P. MAALWEG-SALIÑA HARBOUR VIEW-GEDEELTE DOMINGUITO EN AMANDELWEG**

PROBLEMEN ZULLEN ONDERVINDEN MET LAGE DRUK OF GEEN WATER ZULLEN HEBBEN.

Ook dient men rekening te houden dat er tijdens en na de werkzaamheden er kans is op bruinwater dat van tijdelijke aard zal zijn.
KODELA zal alles in het werk stellen om het ongerief tot een minimum te beperken en biedt bij voorbaat haar verontschuldiging aan.

BEKENDMAKING

KODELA maakt hierbij bekend dat i.v.m. werkzaamheden aan het WATERDISTRIBUTIENET ter optimalisering van haar waterdistributie en zodanig een betere service te kunnen verlenen, op

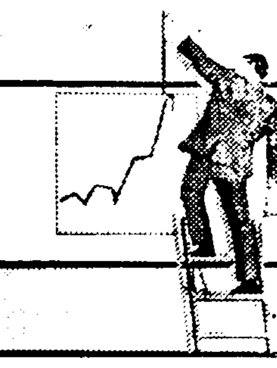
ZATERDAG 6 MEI 1995 VANAF 21.00 t/m 02.00 UUR van ZONDAG 7 MEI 1995 en eveneens VANAF 09.00 t/m 16.00 UUR op ZONDAG 7 MEI 1995

de wijken: **ILAND-WEIS-GOSIE-MON REPOS-AMERIKANENKAMP-DULCE ESPERANZA-MARIA MAAI-BIJGELEGEN-SOSIEGO-RANCHO-ONVERWACHT en omgeving,**

PROBLEMEN ZULLEN ONDERVINDEN MET LAGE DRUK OF GEEN WATER ZULLEN HEBBEN.

Ook dient men rekening te houden dat er de mogelijkheid bestaat dat deze werkzaamheden tijdelijk bruinwater kunnen veroorzaken.
KODELA zal alles in het werk stellen om het ongerief tot een minimum te beperken en biedt bij voorbaat haar verontschuldiging aan.

DE STAND VAN ZAKEN

Jubilerend AeroCargo heet nu Cargo Service Center

■ *Acht oudgedienden van Aerocargo met 25 dienstjaren onthullen de nieuwe naam met logo van het bedrijf, bijgestaan door personeel van een vorkliftheftruck.*

WILLEMSTAD - Het lokale luchtvrachtbedrijf AeroCargo kijkt bij het 25-jarig bestaansjubileum uit naar een nieuwe, veelbelovende toekomst. Met ingang van deze week is de naam gewijzigd in CSC, Cargo Service Center, waarmee het bedrijf officieel deel is gaan uitmaken van het mondiale CSC-netwerk.

Het bord met de nieuwe bedrijfsnaam en het nieuwe logo werd woensdagmiddag onthuld door AeroCargo-medewerkers van het eerste uur, die nog altijd in dienst zijn van het bedrijf.

Het CSC-concept behelst de opzet van een wereldwijd netwerk van centra voor vrachtafhandeling, distributie, expeditie, logistieke dienstverlening en navenante advisering. Momenteel telt het globale CSC-netwerk meer dan 50 van zulke locaties, onder andere variërend van Amsterdam naar Atlanta en van Mexico City naar Moskou en Bombay.

Deze onafhankelijke, flexibele afdelingen staan met elkaar in contact om via een goed onderling samenspel de cliëntèle een consistente kwaliteit van vrachtafhandeling te bieden. Dit tegen gunstige tarieven dankzij de hoge graad van efficiëntie.

De ontwikkelingen van de afgelopen drie jaren, waarbij het CSC-concept elders in de praktijk is uitgeprobeerd, stemmen tot tevredenheid. CSC Curaçao (en Aruba) is reeds opgenomen in de vele netwerk activiteiten van de CSC Holding maatschappij.

Deze onderneming zal in de nabije toekomst ook een voorname rol kunnen spelen in de plannen van onze plaatselijke private en publieke sector om de Curaçaose internationale luchthaven een draaischijffunctie te geven voor opslag, overslag en doorvoer van luchtvracht.

Eerste steenlegging woonhuis Pueblo Supermarkt campagne

ORANJESTAD - Bij de ARDU Realty Residence te Wayaca vond donderdagmiddag de eerste steenlegging plaats van de tweeslaapkamerwoning op eigendomsgrond, de aanlokkelijke hoofdprijs van de campagne die Pueblo Supermarkt voert ter gelegenheid van haar tienjarig bestaan. De woning wordt gebouwd door aannemersbedrijf Carlos Daanje en heeft een waarde van 150.000 florin.

Saillant detail is dat deze steenlegging exact op dezelfde dag geschiedde tien jaar nadat Pueblo op Dakota begon met haar nu zo succesvolle nering. Donderdag werden donaties gegeven aan Bibito Pin, Parochie Dakota, Parochie Santa Cruz, de organisatie voor slechthorenden FEPO en Ambiente Feliz.

Zoals bekend, bestaat de Pueblo-campagne uit een drietal trekkingen, waarvan de eerste, met als prijs een Toyota Corolla XL, plaats zal vinden op 21 mei. De tweede trekking is op 27 augustus (een Mitsubishi Galant), terwijl het aantrekkelijke woonhuis 17 november aan de beurt is. Deze bijzondere hoofdprijs wordt getrokken door notaris mr M. Eman in een rechtstreekse uitzending van TeleAruba.

Tijdens de eerste steenlegging (door de pastoor van Santa Cruz) legde de directie van Pueblo de nadruk op het vertrouwen dat de Arubaanse gemeenschap dit afgelopen decennium heeft gesteld in de waren van de grutter, waardoor het bedrijf kon uitgroeien tot de grootste supermarkt van het eiland. Ook werd gesteld dat de vigerende campagne, met als inzet het woonhuis, de auto's en een aantal kleinere prijzen, de omzet in alle filialen van het bedrijf heeft doen stijgen.

Napa Autoparts 'clinic' voor LTS Joseph Civilis

■ *WILLEMSTAD -In april was Curaçao getuige van een regelrechte primeur. Op verzoek van de heer Mariano, directeur van LTS Joseph Civilis te Barber, gaven Doron Steiger en Mark Marchena van Napa Autoparts een 'clinic' Automobieltechniek voor leerlingen van de school. Napa gaat er hierbij vanuit dat de nieuwste ontwikkelingen in de auto-branche ook daadwerkelijk bekend worden bij diegenen, die hier in eerste instantie in praktijk mee worden geconfronteerd. In ieder geval een goed initiatief, het navolgen meer dan waard.*

Meyer Transport start 1 juli met 'Archiefbeheer Curaçao'

■ *Frank Giepmans van Meta Archiefbewaarneming*

WILLEMSTAD - Het lokale verhuisbedrijf Meyer Transport start ingaande 1 juli, in samenwerking met het gerenommeerde Nederlandse bedrijf Meta Archiefbewaarneming, met 'Archiefbeheer Curaçao'.

Bedrijven en organisaties krijgen daarmee de mogelijkheid om hun archieven buitenshuis, in een speciaal daarvoor ingericht depôt onder te brengen tegen aantrekkelijke tarieven. Men bespaart op deze wijze op ruimte, op personeel, en dus op de kosten.

In Europa en de Verenigde Staten is het bewaren van archieven buiten het bedrijf al niets bijzonders meer. Frank Giepmans, directeur van Meta Archiefbewaarneming: "In grote kantoren in de Verenigde Staten zie je geen kantoorkasten meer. Alles ligt buiten de onderneming opgeslagen. De meeste personeelsleden hebben een fax op hun bureau staan, waar de informatie die zij uit het archief nodig hebben in 'no time' uit komt rollen."

"Het unieke van het systeem is de on-line verbinding met de klant", aldus Giepmans. Op de computers van de klant wordt ons specifieke software pakket geïnstalleerd. Met een speciale code, te vergelijken met een pincode, is het mogelijk om van achter het bureau door het archief te 'wandelen'. Een telefoontje naar Archiefbeheer Curaçao is voldoende om binnen 15 minuten het gewenste document per fax toegezonden te krijgen.

Archiefbeheer Curaçao begint in december in het nieuwe depôt van 1300 vierkante meter op Zeelandia. Op dit moment zijn er onderhandelingen over de mogelijkheden inzake een tijdelijke huisvesting van het bedrijf vanaf 1 juli. Zo'n ruimte moet aan hoogwaardige eisen voldoen, waarbij vooral de beveiliging van belang is. Informatie kan worden ingewonnen bij Kenneth Harris van Meyer Transport, telefoon 614766.

MEYER TRANSPORT

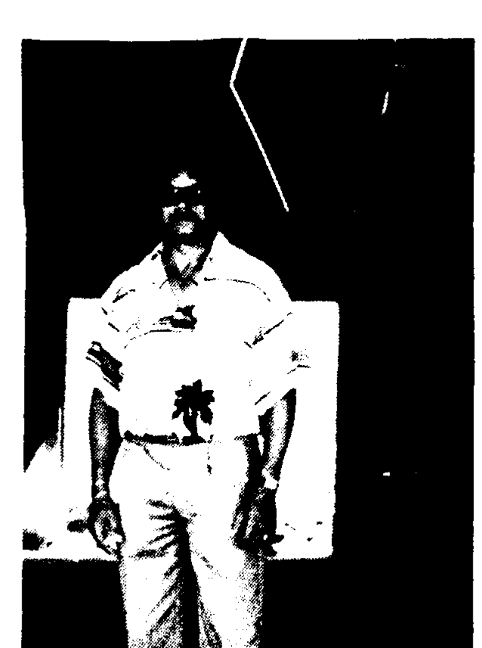

Maison Ruth in zee met antieke piramiden

WILLEMSTAD - Maison Ruth aan de dr Maalweg timmert immer op een orginele wijze aan de weg om bij het winkelend publiek 'in the picture' te komen.

Gewoonlijk doet de modezaak voor jong en oud dit door geregeld te komen met een andere, orginele display in de etalages. Ditmaal zijn de farao's en piramiden van het oude Egypte aan de beurt. Eigenaresse Ruth: "Wij proberen altijd iets actueels te vinden. Nu zijn de laatste maanden de piramiden van Gizeh nogal in het nieuws geweest omdat de Egyptische overheid daar in de buurt een ringweg had gepland om het verkeer in hoofdstad Caïro te ontlasten. De culturele organisatie van de Verenigde Naties, de UNesco heeft daar terecht tegen geprotesteerd omdat dit ten koste van die oude bouwwerken zou gaan. En zodoende staan die piramiden nu in onze etalage.

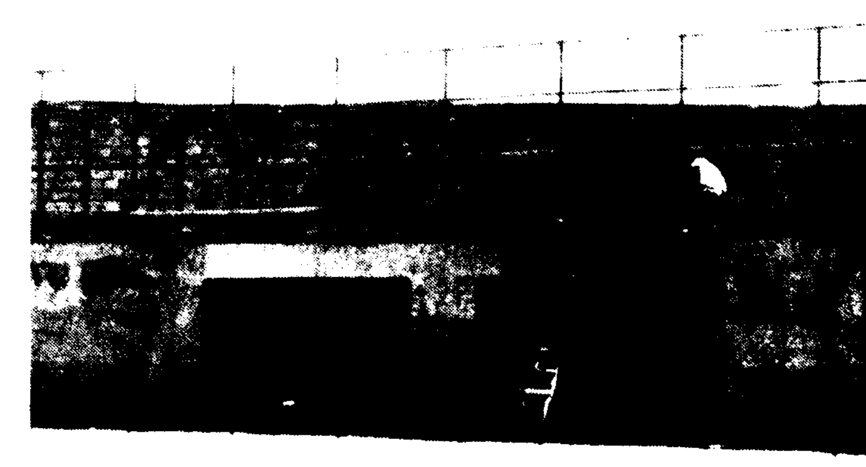

■ *George Velazquez*

Redactie: Hans Vaders

Dertigjarig Antil opent nieuw pand te Cura Cabai

ORANJESTAD - Na jaren van planning is Antil, de Antilliaanse Handelsmaatschappij op Aruba, gestart met de bouw van haar nieuwe pand in Cura Cabai achter het Shell-station op de weg naar San Nicolas.

■ *Nieuw Antil-gebouw*

Store-manager George Velazquez vertelde dat na de opening van de Coastal-raffinaderij de bedrijvigheid in San Nicolas toenam en gezien deze toename van zaken de huidige behuizing van Antil te klein werd.

Met het nieuwe gebouw, dat eind juli opgeleverd gaat worden krijgt het bedrijf de beschikking over een terrein van 12.000 vierkante meter, waarop een gebouw van 7000 vierkante meter wordt neergezet. Hierdoor kan ook een grotere voorraad bouwmaterialen worden opgeslagen en binnen 24 uur bij de klant worden afgeleverd.

General manager Jim Thuis benadrukt dat voor de cliënten die aan de San Nicolas-kant wonen nu alle bouwmaterialen in voorraad aanwezig zijn en er direct geleverd kan worden. De service wordt dus aanmerkelijk verhoogd. De opening van het nieuwe gebouw in San Nicolas zal een van de hoogtepunten worden van de viering van het dertigjarig bestaan van Antil.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat mevrouw

RAMONA M. KRAAL

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"WELVIETA SNACK"** gelegen te

MAHOEMAWEG 369, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ex artikel 52 om achtergrondmuziek te maken;
- ex artikel 53 lid 1 om vrouwelijke bediening toe te laten;
in bovengenoemd perceel.
Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer

ADHEMAR FRITZGERALD T. PASQUAL

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"NIDIA SNACK"** gelegen te

OOST JONGBLOED 60, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur;
- ex artikel 52 om achtergrondmuziek te maken;
- ex artikel 53 lid 1 om vrouwelijke bediening toe te laten;
in bovengenoemd perceel.
Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat mevrouw

MARGARITA MULLER-QUEZADA ORTIZ

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING voor de lokaliteiten van het perceel "MEYER [illegible]" gelegen te

STA. ROSAWEG 356, alhier,

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat mevrouw

CLARISA ALTAGRACIA SILLE

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"NUNNI SNACK"** gelegen te

WISHI 93B, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur;
- ex artikel 52 om achtergrondmuziek te maken;
- ex artikel 53 lid 1 om vrouwelijke bediening toe te laten;
in bovengenoemd perceel.
Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.

GERECHTELIJKE VERKOPING

Op dinsdag 30 mei 1995 te 14.00 uur zal het in het scheepsregister van Belize, onder nummer 11932058 en met de roepletters V 3009, ingeschreven motorschip **"HAWKEYE EXPRESS"** – hierna "het Schip" – gerechtelijk worden verkocht ter terechtzitting van de Rechter in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curaçao, Nederlandse Antillen, in het Stadhuis aan het Wilhelminaplein 4.

De verkoping geschiedt ten verzoeke van de op Curaçao gevestigde naamloze vennootschap **CARIBBEAN HANDLING & COMMERCE N.V.** - hierna te noemen "de Executante" - te dezer zake domicilie gekozen hebbende te Willemstad, Curaçao, Nederlandse Antillen, ten kantore van Diaz, Bos & Bergman, van wie mr. Robert J. Bos tot gemachtigde is gesteld om de gerechtelijke verkoping van het Schip op de bovengenoemde zittingsdag te vervolgen. De verkoping vindt plaats ten laste van de eigenaar van het Schip op de bovengenoemde zittingsdag te vervolgen. De verkoping vindt plaats ten laste van de eigenaar van het Schip **KLOSTER INTERNATIONAL LIMITED**, hierna te noemen "de Geëxecuteerde" - een naar het recht van Nevis, West Indies, opgerichte en bestaande vennootschap gevestigd en kantoor houdende te Charlestown, Nevis, West Indies Memorial Square, P.O. Box 566.

De verkoping vindt plaats krachtens de grosse van een vonnis de dato 14 november 1994 van het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, zittingsplaats Curaçao. Voornoemde grosse is op 13 april 1994 aan de eigenaresse van het Schip betekend met bevel tot betaling van een bedrag groot US$ 33.698,21, onverminderd de daarna verschuldigd geworden en te worden rente en onverminderd de verschuldigde kosten.

Technische gegevens van het Schip:
motorschip, vrachtschip, gebouwd in 1960 te Saint John, Canada door Saint John Shipping & Drydock Co., lengte over alles 50,84 m, grootste breedte 12.83 m, diepte tot de mal 4.69 m, metende 1241.32 bruto registerton, 310.62 netto registerton, dieselmotor, merk Fairbank - Morse van 1200 pk.

Het Schip zal worden verkocht in de staat waarin en ter plaatse waar het zich zal bevinden op het ogenblik van de toewijzing. Het Schip dat op 24 april 1995 te Willemstad, Curaçao in executoriaal beslag genomen werd, ligt thans in de haven van Willemstad, Curaçao. Bezichtiging van het Schip kan slechts plaatsvinden na toestemming van de gemachtigde van de Executante.

De verkoping vindt plaats bij opbod en afmijning. Opbieding en afmijning kunnen uitsluitend plaatsvinden door in de Nederlandse Antillen ingeschreven advocaten of notarissen met standplaats in de Nederlandse Antillen. De veilcondities zijn op 26 augustus 1995 ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Willemstad [illegible] [illegible] met toebehoren bedraagt US$ 75.000.

Nadere inlichtingen worden verstrekt door de gemachtigde van de Executante.

[illegible]

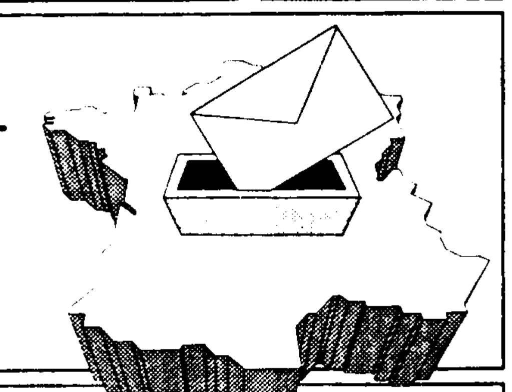
Franse eindstrijd

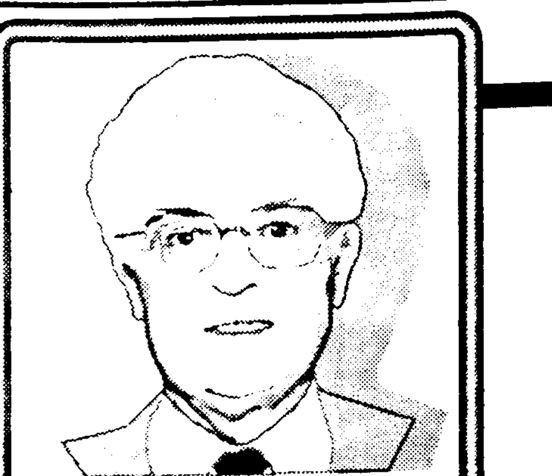
Frankrijk

Bevolking: 57.6 miljoen
Electoraat: 39.9 miljoen

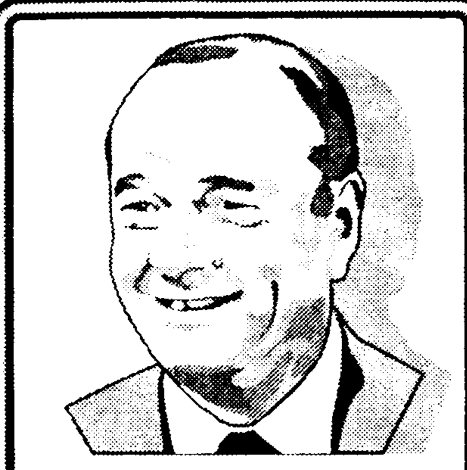
Tweede ronde zondag 7 mei
Winnaar: degene die absolutie meerderheid heeft

De kandidaten

Lionel Jospin
57
Socialistische Partij (PS, centrum-links)
Carriere: *ex-Onderwijs-minister, partijleider*

Jacques Chirac
62
RPR (conservatief)
Carriere: *Burgemeester van Parijs, ex-premier, ex-partijleider*

Resultaat eerste ronde

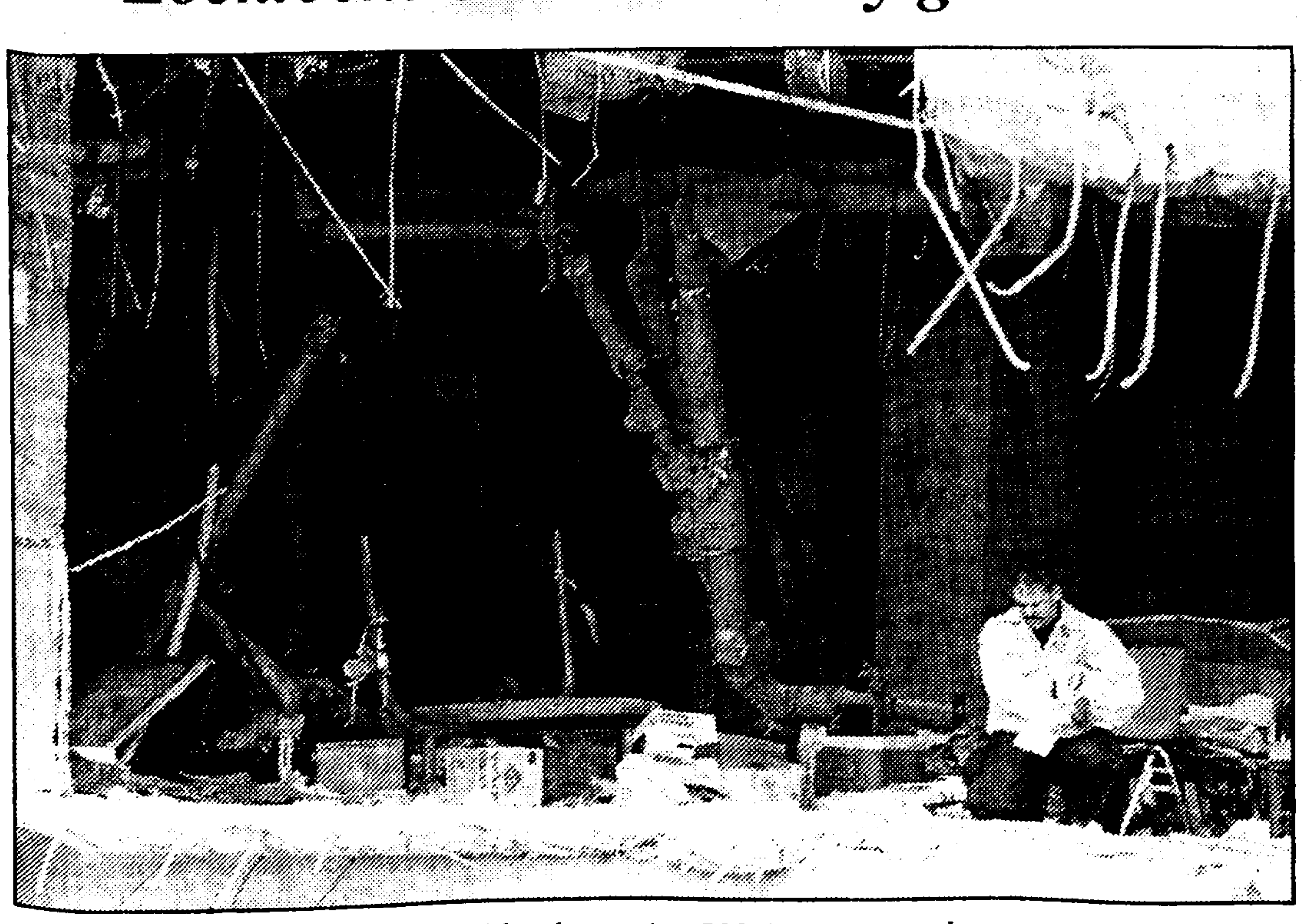
JOSPIN	23.3%
CHIRAC	20.8%

Voorspelling resultaat tweede ronde (gebaseerd op onderzoek dd 3 mei)

SOFRES onderzoek	CHIRAC	51 %
	JOSPIN	49 %
BVA onderzoek	CHIRAC	54 %
	JOSPIN	46 %

AFP Amigoe infografiek

Zoektocht Oklahoma City gestaakt

■ *OKLAHOMA — Een brandweerman houdt een bos rozen vast, terwijl hij zit tussen de wrakstukken van het overheidsgebouw in Oklahoma-City, dat door terroristen opgeblazen werd. De reddingswerkers hebben hun zoektocht naar overlevenden inmiddels gestaakt. In totaal zijn 167 lijken geborgen. Twee personen worden nog vermist.*

Strijd in Bosnië neemt toe

Verenigde Naties dreigt Serviërs met luchtaanvallen nabij Bihac

SARAJEVO — De Verenigde Naties hebben vandaag gezegd luchtaanvallen te overwegen op Servische stellingen nabij de moslim-enclave Bihac. Deze VN-veiligheidszone in het noordwesten van Bosnië ligt al sinds maandag dagelijks onder vuur.

VN-woordvoerder luitenant-kolonel Gary Coward zei dat alle mogelijke acties worden overwogen en dat wordt gepoogd de wapens op te sporen waarmee de stad wordt bestookt. Gisteren kwam bij de beschietingen één vrouw om het leven en raakten zes anderen, onder wie drie kinderen, gewond.

De Serviërs vuurden gisteravond twee granaten af op de VN-vredesmacht in de Bosnische hoofdstad Sarajevo, zo maakte de VN bekend. De Maarschalk Tito-kazerne, waar soldaten uit Oekraine zijn gelegerd, werd beschadigd. Er was geen sprake van persoonlijk letsel.

In het noorden van Bosnië zijn gisteren zware gevechten uitgebroken. Het gaat volgens VN-waarnemers om een Servisch offensief als reactie op het terreinverlies, dat de afgelopen dagen in Kroatië werd geleden.

De waarnemers zeiden dat er hevig artillerievuur was in de streek van Orasje, nabij de stad Brcko. De VN telde meer dan 2000 ontploffingen binnen een tijdsbestek van drie uur. Het waren de hevigste beschietingen sinds maandag een bestand van vier maanden ten einde kwam.

Het persbureau van de Bosnische Serviërs meldde dat eenheden van het Bosnische regeringsleger en Kroatische strijdkrachten het Bosnisch-Servische leger hadden aangevallen. In het door Serviërs beheerste Brcko zouden drie doden zijn gevallen door mortiervuur.

Later op de dag werden ook gevechten gemeld vlakbij de steden Doboj, Gradacac en Posavina. In Bihac werden door Servische beschietingen volgens de VN zeker twee mensen gewond. Radio Sarajevo meldde zelfs twee doden en tien gewonden.

De gevechten in het noorden van Bosnië strekten zich ook uit tot Kroatisch grondgebied. Volgens de Kroatische radio werden in de Kroatische stad Zupanja als gevolg van Servische granaatbeschietingen minstens vier mensen zwaar gewond.

Radovan Karadzic, de leider van de Bosnische Serviërs, had gedreigd dat zijn strijders terug zouden slaan als vergelding voor de Kroatische veroveringen in Krajina eerder deze week.

In de oost-Bosnische enclave Zepa is een Oekraiense Blauwhelm doodgeschoten. Het schot is waarschijnlijk gelost vanuit een stelling van het Bosnische regeringsleger.

Uitlevering SS'er Priebke kan nog maanden gaan duren

ROME — De Italiaanse minister van Justitie Filippo Mancuso in Rome en het Simon Wiesenthal Centrum in Los Angeles hebben gisteren verheugd gereageerd op het besluit van een Argentijnse rechtbank om de voormalige SS-officier Erich Priebke (81) aan Italië uit te leveren.

Volgens de advocaat van de ex-nazi kan het echter maanden duren voordat het hoger beroep tegen het besluit van de rechtbank is afgehandeld. Het Wiesenthal Centrum drong er bij de Argentijnse autoriteiten op aan snel te handelen. "Het is een belangrijke les te weten dat de tijd geen schuilplaats is voor misdaden tegen de mensheid", aldus rabbijn Marvin Hier van het Centrum.

Erich Priebke leefde sinds 1948 onder zijn eigen naam een rustig leventje in het toeristenstadje Bariloche in de Andes. Hij werd in Italië gezocht wegens betrokkenheid bij de ernstigste oorlogsmisdaad in dat land tijdens de Tweede Wereldoorlog.

In maart 1944 werden in de grotten even buiten Rome 335 mannen en jongens omgebracht als vergelding voor de dood van 33 Duitse soldaten, die door toedoen van Italiaanse partizanen om het leven waren gekomen.

De slachtoffers, onder wie 75 joden, waren verzameld door de SS en de Italiaanse fascistische politie. Ze werden in groepen van vijf in het achterhoofd geschoten, nadat ze moesten knielen op de lichamen van degenen die voor hen waren gedood.

Priebke werd vorig jaar opgespoord door een team van de Amerikaanse zender ABC. Sindsdien heeft hij huisarrest. Argentinië wil af van het imago van vrijhaven voor voortvluchtige nazi's. Eerder zochten nazi-kopstukken als Martin Bormann, Josef Mengele en Adolf Eichman hun toevlucht in Argentinië.

Vrouw Deng Xiaoping deed zelfmoordpoging

TOKYO — De vrouw van de Chinese leider, Deng Xiaoping, heeft kort geleden een mislukte zelfmoordpoging gedaan. Dit meldt het Japanse dagblad Tokyo Shimbun. De Japanse krant haalt Chinese bronnen in Peking aan.

Zhuo Lin, die 79 is, zou thuis aan de beterende hand zijn nadat ze in april in het ziekenhuis was opgenomen, zo voegt men er in dezelfde bron aan toe. Mevrouw Deng heeft misschien een eind aan haar leven proberen te maken vanwege een reeks schandalen waarin haar 43-jarige zoon is verwikkeld.

De woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Peking, Chen Jian, heeft donderdag, tijdens zijn wekelijkse persconferentie, tegengesproken dat Deng Zhifang het doelwit is van een onderzoek in het kader van het corruptieschandaal van de staalfabriek Shougang. De directeur van dit bedrijf is in februari afgetreden nadat twee van zijn topmedewerkers ter dood waren veroordeeld wegens economische misdaden.

Zhuo Lin, een oude revolutionaire die tijdens de oorlog met Japan (1937-1945) met Deng is getrouwd, heeft haar man gedurende zijn bewogen politieke carrière gesteund, met name ten tijde van de binnenlandse ballingschap, die hij ten tijde van de culturele revolutie kreeg opgelegd.

Hij is zelden met zijn vrouw gezien. Zelfs bij openbare optredens ter gelegenheid van het Chinese nieuwjaar was hij meestal in het gezelschap van zijn dochters. De ruim 90-jarige Deng liet zich het laatst aan het Chinese volk zien in februari 1994.

Duitse politie maakt jacht op sekstoeristen

BONN — Duitsland overweegt de politie in te schakelen om sekstoeristen in het buitenland te vangen, die daar gebruik maken van de diensten van de kinderprostituées. Dat heeft de Duitse minister van Justitie Sabine Leutheusser-Schnarrenberger gezegd.

In 1993 werd er een wet van kracht waardoor de Duitse justitie haar eigen burgers ook kan vervolgen voor seks met minderjarigen als de feiten in het buitenland zijn gepleegd. De bewijzen zijn echter moeilijk te verzamelen, vooral omdat de plaatselijke politie vaak de ogen sluit voor kinderprostitutie. Daarom zijn er tot nu toe maar weinig zaken voor de rechter gekomen, ondanks het door deskundigen geschatte aantal van duizenden gevallen per jaar.

"Als wij uit die landen geen concrete aanwijzingen krijgen, evenals getuigenverklaringen en processenverbaal van de plaatselijke politie, dan kan er in Duitsland maar moeilijk tot vervolging worden overgegaan", aldus Leutheusser-Schnarrenberger.

Volgens deskundigen reizen jaarlijks meer dan 200.000 Duitsers naar het buitenland voor de seks, van wie 40.000 à 60.000 naar Thailand. Velen van hen hebben seks met meisjes van veertien jaar en jonger.

Volgens de minister heeft de nieuwe wet, ondanks het kleine aantal aanklachten, al tot een mentaliteitsverandering geleid bij de Aziatische landen en bij de reisbureaus die de min of meer gecamoufleerde seksreizen aanbieden: "De reisagenten praten niet alleen, maar zij hebben ook aanbiedingen uit hun catalogussen gehaald."

Kernwapen-verdrag voor onbepaalde tijd verlengd

NEW YORK — Het verdrag ter voorkoming van de verspreiding van kernwapens, het zogeheten Non-Proliferatie Verdrag (NPV), wordt voor onbepaalde tijd verlengd. Meer dan honderd landen, die partij zijn bij het verdrag, hebben zich daar inmiddels voor uitgesproken.

Dat betekent dat vier van de huidige kernwapenmogendheden (de VS, Rusland, Groot-Brittannië en Frankrijk) hun zin krijgen. China onthoudt zich van stemming. Iran, Jordanië en een aantal Derde Wereld-landen stelden zich op achter een voorstel van Indonesië, de huidige voorzitter van de Beweging van Niet-Gebonden Landen, om het verdrag voor een periode van 25 jaar te verlengen.

Over de duur van de verlenging werd in het VN-hoofdkwartier in New York de afgelopen weken een tweestrijd uitgevochten tussen het Westen en Rusland enerzijds en met name de Arabisch-islamitische landen anderzijds. De laatste groep vindt dat het verdrag de bezitters van kernwapens onevenredig bevoordeelt.

Het Non-Proliferatie Verdrag dateert uit 1970. De werking van het verdrag, waarbij 178 landen zijn aangesloten, loopt dit jaar ten einde. Een besluit over verlenging kan bij gewone meerderheid (90 landen) worden genomen. Op dit moment hebben zich reeds 103 landen, waaronder Nederland, uitgesproken voor verlenging voor onbepaalde tijd.

Rusland wil drie extra reactoren bouwen in Iran

MOSKOU — Rusland is van plan drie extra kerncentrales aan Iran te leveren, naast de twee die al waren besteld. Dat zei een hoge ambtenaar van het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken gisteren. Het gaat om een opdracht ter waarde van circa twee miljard dollar.

Rusland had al de opdracht in de wacht gesleept om vlakbij Bushehr twee reactoren af te bouwen. Deze opdracht, ter waarde van 800 miljoen dollar, wordt door de Verenigde Staten zwaar bekritiseerd. De Amerikaanse regering vreest dat Iran met behulp van die technologie een atoombom kan bouwen.

Met betrekking tot de nieuwe opdracht deelde de Russische zegsman mee: "Onze plannen voorzien in de bouw van een tweede, derde en vierde lichtwaterreactor in de kerncentrale Bushehr, met een capaciteit van respectievelijk 1000, 400 en 400 megawatt."

Georgi Kaoerov, een woordvoerder van het Russische ministerie van Atoomenergie, verklaarde gisteren dat de afgewerkte reactorstaven uit de Iraanse kerncentrales in Russische bedrijven zullen worden verwerkt: "Het afval komt naar Rusland terug, het plutonium en het uranium worden er uitgehaald, en de met glas omhulde restanten worden naar Iran teruggebracht om daar te worden begraven."

Met nog maar enkele dagen te gaan voor de Amerikaans-Russische topontmoeting voert Washington de druk op Moskou op om alsnog af te zien van de levering van kerncentrales aan Iran. De VS hebben dat land recentelijk opnieuw beschuldigd van steun aan het terrorisme en een handelsembargo afgekondigd.

Executie door een familielid

PESHAWAR — Een Pakistaans gerechtshof heeft de vader van een slachtoffer van moord toegestaan de ter dood veroordeelde te executeren. Het is voor het eerst dat een Pakistaanse rechter een doodvonnis zo laat voltrekken. Bronnen in de noordoostelijke plaats Swabi meldden, dat de veroordeelde maandag door de vader om het leven wordt gebracht.

De dader was in 1992 schuldig bevonden aan de moord op een onderwijzeres die hem weigerde te huwen. De rechter baseert de executie door een naast familielid op de islamitische wet.

Generaal Zia ul-Haq, die Pakistan van 1979 tot zijn dood in 1988 regeerde, voerde honderden islamitische wetten in. De islamitische wet geeft onder meer de mogelijkheid aan de naaste familie van een slachtoffer van een misdrijf, ook tot aan de executie, de dader vergeving te schenken, waarmee het rechterlijk vonnis wordt opgeheven.

Bona Vista: nieuw landhuis in oude stijl

Van een verslaggeefster

KRALENDIJK — Na twee volle jaren bouwen, timmeren en schilderen kunnen Truus en Luuk Blok eindelijk gaan genieten van hun landhuis op Bonaire. Het immense pand, dat de naam Bona Vista kreeg, staat aan de Kaya Kurkesa 28 op Santa Barbara. "Dit is niet zomaar tot stand gekomen", zo laat Truus Blok weten en voegt er snel aan toe, "het heeft ons veel zweet gekost."

Terwijl de 58-jarige Truus en de 60-jarige Luuk genieten van een glaasje frisdrank zien ze gezeten op de zuid-porch een vliegtuig opstijgen. Behalve dat zien ze heel Kralendijk en natuurlijk Klein Bonaire. "En als het helder is kunnen we Curaçao zien", zegt Luuk Blok.

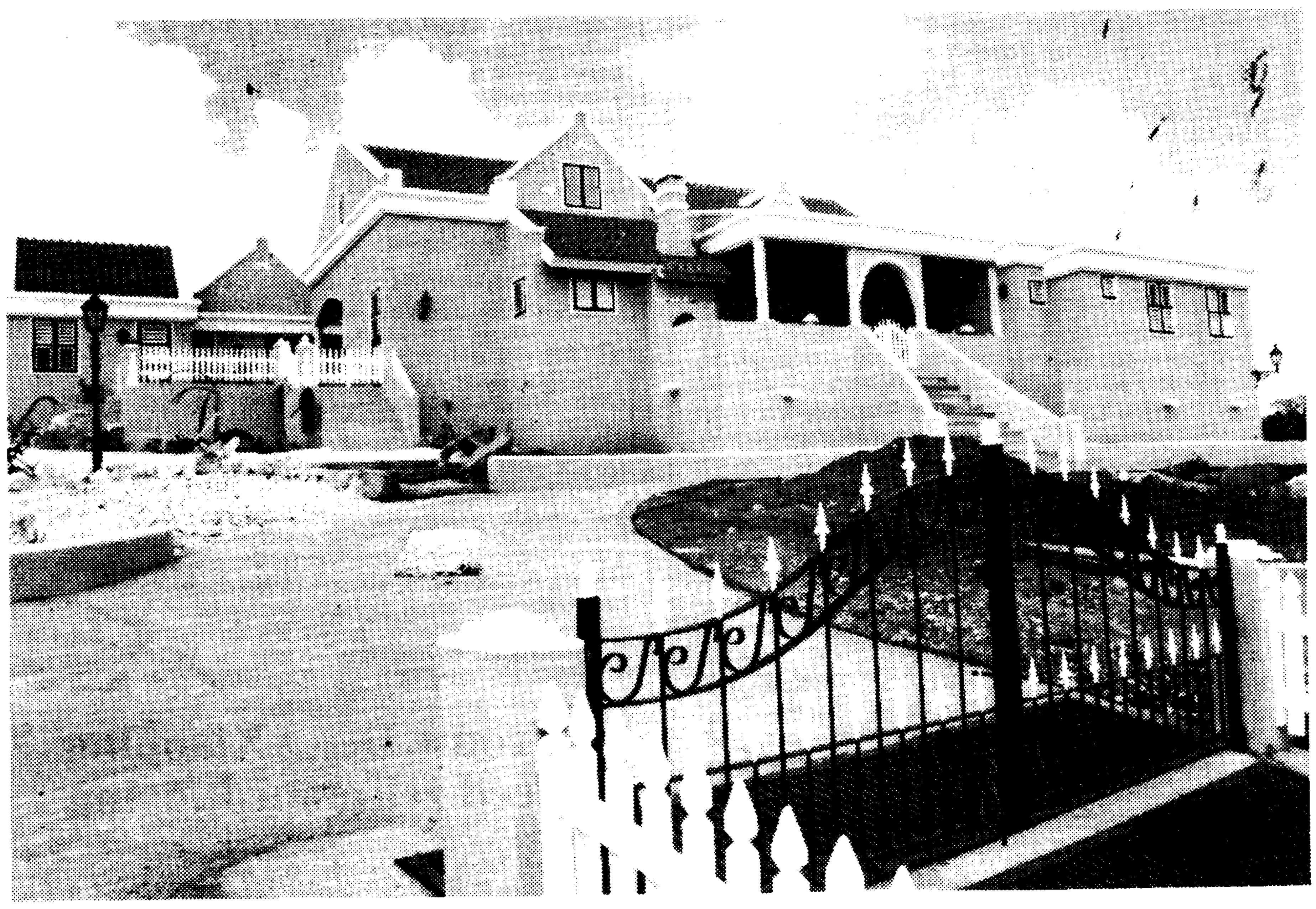
Luuk Blok vertelt hoe hij en zijn vrouw in september 1992 op Bonaire terecht zijn gekomen: "Toen ik 55 was ben ik gestopt met werken. Ik had er genoeg van en in de loop der jaren had ik aardig wat gespaard. Met die spaarcenten kon ik naar België of Bonaire. De keus was niet moeilijk: Bonaire. Niet alleen vanwege het altijd mooie weer, maar ook om de rust en het gezonde klimaat." Het echtpaar bouwde een huis op Kaya Turkesa 17. "We waren amper aan kant of ik kreeg een prachtig stuk grond aangeboden dat vlak bij ons huis lag. Op dat moment was Truus in Nederland. Zij wilde liever even wachten, maar ik heb het toch gekocht", vertelt een enthousiaste Luuk.

STIJL

Eigenlijk hadden Truus en Luuk Blok hun eerste huis al in Antilliaanse stijl willen bouwen, maar ze konden geen aannemer vinden die dat wilde of kon. Toen ze eenmaal het nieuwe stuk grond in hun bezit hadden, konden ze er niet meer omheen: hierop moest hun landhuis komen. "We houden van oude stijl. In Nederland hebben we ook altijd in boerderijen gewoond. Waarom? Oude huizen hebben van die leuke hoekjes en lichtinvallen. Dat vind ik heel sfeervol en daarom wilde ik per se dat dat ook in dit landhuis terug zou komen", zegt Truus Blok.

Ze vonden een architect, Alexander Salzbach, die hun ideeën goed aanvoelde. Want ideeën waren er meer dan genoeg. Zo moesten alle ruimten direct in verbinding staan met buiten; moest er gebruik gemaakt worden van de wind; en moesten de gastenverblijven los worden gebouwd van de rest. Om inspiratie op te doen bezocht het echtpaar vele landhuizen op Curaçao en Bonaire. De voorzijde van Bona Vista lijkt erg veel op de voorzijde van het Curaçaose landhuis Brakkeput (Meimei). Voor de rest is Bona Vista een mengeling van allerlei landhuizen.

Blok: "We hebben van tevoren denk ik wel zo'n veertig tekeningen gemaakt. Elke avond waren we bezig. Daarom is het ook een beetje van dit en een beetje van dat geworden. Oftewel: een mix van allerlei stijlen." Toen ook een aannemer werd gevonden, in de persoon van Nelson Beaumont, die dit karwei wel aandurfde togen alle partijen aan het werk. De tekeningen werden cum laude dor de Dienst Openbare Werken Bonaire goedgekeurd en de bouwtijd was gepland op twaalf maanden. Het werden er uiteindelijk twee meer. "Maar dan komt de afwerking nog. En dat is wel even op je tanden bijten", zegt Blok. "Deze huizen vallen of staan met de details. Dus als die niet goed en netjes afgewerkt zijn, valt zo'n pand gewoon in het niet. Wat dat betreft zijn wij zeikers, want we zijn heel secuur. Als iets niet naar onze zin was moest het gewoon over."

■*Bonaire is een landhuis rijker. Bona Vista is een mengeling van diverse stijlen.*

Echtpaar Blok bouwde twee jaar aan statig pand op Bonaire

LANDSCAPING

Hoewel Luuk Blok nooit eerder iets te maken heeft gehad met de bouwwereld, meent hij er nu goed over mee te kunnen praten. Hij vindt zelfs dat Bonaire hoognodig een instantie moet hebben die zich bezighoudt met landscaping van het eiland, de indeling van kavels en die tevens rekening houdt met de belangen van de (nieuwe) huiseigenaren. "Er gebeuren hier de gekste dingen. Dat kan ik nu uit ervaring zeggen. Mensen leggen een hoop geld op tafel voor een huis terwijl het in vele gevallen slecht gebouwd is." Blok is voornemens om de eerste stap te zetten om te komen tot een dergelijk vereniging.

Bona Vista is in elk geval geworden zoals Truus en Luuk Blok het voor ogen hadden. "Maar dat is ook alleen maar te danken aan het feit dat ik er werkelijk elke minuut met mijn neus bovenop heb gestaan", aldus Blok. "Of ik ooit nachten wakker heb gelegen?" Blok lacht. "Nee hoor. Ik wist gewoon dat ik met een goede architect en aannemer te doen had en dat we het samen wel zouden redden."

Landhuis Bona Vista telt maar liefst vier porches. Op de noord-, oost-, zuid- en westkant. Onder de zuid- en west-porch liggen watertanks waarin elke druppel die op het dak (met Hollandse dakpannen) wordt opgevangen terecht komt. 27.000 liter water kan er in worden opgeslagen. En dat water wordt weer hergebruikt voor de in aanleg zijnde tuin.

De favoriete plek van Luuk is de zolder, omdat daar alle spanten bij elkaar komen. "Bouwtechnisch gezien is dat een schitterende plek. Bovendien kun je vanuit het zolderraam over de berg kijken en Rincon zien. Maar echt lang op zolder zitten kan ik niet: het is er bloedheet!"

Hoewel Truus en Luuk Blok sinds augustus 1994 Bona Vista bewonen, vinden ze dat het, nu de laatste details zijn bijgewerkt, pas echt af is. Ze zijn meer dan tevreden met het resultaat. "Het wordt tijd dat we nu eens tot rust komen en van Bona Vista gaan genieten", aldus Truus Blok. Om ook anderen te laten zien wat na twee jaar ploeteren tot stand is gekomen houdt het echtpaar Blok vandaag (zaterdag) open huis op Bona Vista voor omwonenden en iedereen die erbij betrokken is geweest.

NOTITIES UIT PARAMARIBO

door
Max Ooft

Nu de opwinding over het advies van de VHP-adviesraad, het vroegtijdig aftreden van de president, geluwd is na de bedaarde en afwijzende reactie van het VHP-hoofdbestuur, is het de **afschaffing van subsidies** op brood, melk, brandstof en kookgas die voor de nodige opschudding zorgen. De ministers Hildenberg, Soemita, Sabiran en Demon van respectievelijk Financiën, Sociale Zaken, Binnenlandse Zaken en Natuurlijke Hulpbronnen, maakten zaterdag jl. bekend dat de Surinaamse regering overeenkomstig de voornemens van het Structureel Aanpassingprogramma heeft besloten per 15 mei aanstaande de object-subsidies op bovengenoemde goederen volledig af te schaffen.

Voortaan zullen uitsluitend de vrije markt prijzen worden gehanteerd, er komen minder draagkrachtigen, die bij het ministerie van Sociale Zaken geregistreerd zijn in aanmerking voor de zogenaamde subject-subsidie. De regering maakte tevens bekend dat de salarissen voor ambtenaren met ingang van maart 1995 verhoogd zullen worden met 200%, dit als tegemoetkoming aan de eis van de ambtenarenvakbond CLO voor koopkrachtversterking.

De maatregelen zijn in de samenleving als grote verrassing aangekomen. Hoewel minister Hildenberg van Financiën verzekerde, dat de salarisverhoging geen monetaire financiering zal inhouden, omdat door deze afschaffing van subsidies de staatsuitgaven belangrijk verminderd worden, en efficiëntere inning van belastingen zullen moeten zorgen voor verhoogde inkomsten, is de reactie op de aankondiging erg sceptisch ontvangen. Er is weliswaar geen sprake van sociale onrust, maar de bevolking is over het algemeen van mening, dat de hogere prijzen van vooral brandstof, tegen de achtergrond van hogere salarissen, toch weer de inflatiedruk zal doen toenemen.

Ook kleine zelfstandigen en particuliere bedrijven zullen per 15 mei tegen verhoogde bedrijfsonkosten aankijken, en in navolging van de overheid en de stijging van kosten voor levensonderhoud er niet onderuit komen om ook de salarissen van hun werknemers aan te passen.

Inderdaad schoten vele prijzen afgelopen week fors de lucht in, en ook de zwarte marktkoers voor vreemde valuta is weer met tientallen punten toegenomen. De Nederlandse gulden bij voorbeeld, werd afgelopen week voor Sf.450,- verkocht. Benzine zal door deze maatregel niet langer voor Sf.75,- per liter 'op de bon' verkocht worden, maar voor minstens Sf.175,- per liter. De regering stelde in het vooruitzicht dat binnenkort ook subsidies op elektriciteit en water zullen worden afgeschaft.

***

De **verhoogde brandstofprijs** door het wegvallen van de subsidies werkt onder andere ook door op het openbare vervoer. Busritten worden zo'n tachtig procent duurder en zullen binnen Paramaribo nu minstens Sf.45,- bedragen. Overigens hebben ook particuliere bushouders, die voor schoolvervoer van en naar de districten zorgen ten behoeve van de overheid, hun diensten gestaakt.

***

Het hoofdbestuur van de VHP onder leiding van voorzitter Lachmon, heeft het advies van haar adviesraad om president Venetiaan **vroegtijdig naar huis** te sturen en vervroegde verkiezingen onder een andere regering uit te schrijven, naast zich neergelegd. Het partijbestuur zegt dat in een eerdere verklaring al afdoende uiting is gegeven aan de afkeurende gevoelens na uitspraken van Venetiaan (in zijn hoedanigheid van NPS-voorzitter) en ziet geen nieuwe aanleiding om hierin verandering te brengen.

De oppositionele partij DA'91, die door Venetiaan genoemd werd als toekomstige partner van de VHP bij de komende verkiezingen vanwege de overeenkomstige 'terug naar het Koninkrijk'-visie, noemde de ontwikkelingen binnen de VHP een politieke stunt om het imago van de partijvoorzitter weer op te halen.

***

De bovenverdieping van het verenigingsgebouw van een der grootste Chinese verenigingen, **Kong Ngie Tong Sang**, is volledig afgebrand, door nog onbekende oorzaak. De schade loopt in de miljoenen guldens.

***

Er is weer **brood** op de plank in Suriname, na aankomst van de tarweboot uit de VS. Tegen de niet gesubsidieerde prijs, wel te verstaan. Een puntbroodje, dat Sf.7,50 kostte, wordt nu voor Sf.25,- verkocht.

***

Door een staking van de dienst Milieubeheer, waaronder ook de schoonmaakdienst van de markt en stad valt, is de binnenstad van Paramaribo en de Centrale Markt in het bijzonder, veranderd in een **stinkende vuilnishoop**. De markt is zelfs al vijf dagen gesloten vanwege de slechte hygiënische situatie, hoewel de standhouders inmiddels een schoonmaakbedrijf uit eigen zak betalen om de markt weer open te krijgen. Milieubeheer staakt uit protest tegen hun personeelschef die ze vervangen willen zien.

***

Het halfjaarlijkse **beleidsoverleg** tussen Suriname en Nederland, is zeer positief verlopen. Een der belangrijkste zaken die goedgekeurd werd, is de instelling van een investeringsfonds, waaruit exporteurs bedragen kunnen lenen voor financiering van goedgekeurde exportgerichte projecten en die bedragen onder commerciële voorwaarden moeten terugstorten in ditzelfde fonds. Met name de particuliere sector zal hier veel profijt van kunnen trekken. De projectaanvragen zullen door onder andere de Nationale Ontwikkelingsbank van Suriname worden beoordeeld.

Verder is het bedrag ten behoeve van het fonds voor de ontwikkeling van het binnenland verdubbeld als ook het bedrag beschikbaar voor het sociaal vangnet. Er zijn voorts nog verscheidene projecten van meerdere ministeries goedgekeurd, met betrekking tot onder andere de rehabilitatie van het Patamacabedrijf, intensivering van de kustwacht, samenwerking op onderwijsgebied en een brug over de Coppenamerivier.

De Surinaamse missie stond onder leiding van minister Ronald Assen van Planning en Ontwikkelingssamenwerking.

Rudi Ellis: UPB niets te zoeken in Bestuurscollege

KRALENDIJK — Fractieleider Rudi Ellis reageerde afgelopen donderdag naar verwachting in de eilandsraad. Hij zei dat zijn partij voorlopig niets te zoeken had in een Bestuurscollege dat tot 2 juli zou zitten. Op die datum zal namelijk de PDB steunen op de meerderheid in de raad.

Daarmee ontzenuwde Ellis op een verantwoorde politieke wijze het spelletje dat de fractieleden van de Paboso wilde spelen. Die partij vormde eerder een coalitie met de PDB, maar door het vertrek van gedeputeerde Norwin Willem en het opnieuw overlopen van raadslid Franklin Pikeur, maar nu naar de Paboso, steunde het Bestuurscollege niet meer op de meerderheid en boden beide PDB-gedeputeerden vorige week reeds hun ontslag aan. Zij blijven volgens de wettelijke regels echter aan, tot er een opvolger is benoemd.

Ellis wees er in de raad op, dat de situatie waarin Bonaire nu verkeert een volledig gebrek is aan respect voor de kiezende bevolking en een duidelijk gevolg van onoprechtheid. De scheidend fractieleider van de UPB geloofde niet, dat deze wijze een stimulans zou zijn voor de jeugd om een politieke loopbaan te ambiëren.

Ellis benadrukte, dat de Paboso voor de verkiezingen overal deed geloven, dat er een goede harmonie bestond binnen de coalitie. Hij noemde een schijnheiligheid die alleen maar diende voor de komende verkiezingen. Zijn eigen partij noemde Rudi Ellis een realiteit, want in 1991 behaalde de partij 6 zetels in de eilandsraad. Door verraad, zei Ellis werd dat gelimiteerd tot vier zetels.

"En dat verraad kwam uitgerekend van Franklin Pikeur, die nu een zelfde handelswijze laat zien als toen", aldus fractieleider Rudi Ellis in de raadsvergaderingen van donderdag. Hij vindt, dat de verkiezingen van 7 april duidelijke taal hebben gesproken. Daarom wenst de UPB de wens van de kiezers te respecteren. De UPB bleek dan ook niet gevoelig voor het verzoek van de Paboso om de laatste 2 maanden samen het Bestuurscollege te vormen.

"Het zijn Arthur Domacassé en Franklin Pikeur die er de oorzaak van zijn, dat de UPB momenteel in de oppositiebanken zit en niet in het Bestuurscollege". Dat zei fractieleider Ellis, die evenmin bereid was om een motie van wantrouwen tegen de beide PDB-gedeputeerden te ondersteunen.

Abraham niet gelukkig met uitreisbelasting Aruba

KRALENDIJK — De regering Pourier heeft diverse maatregelen aangekondigd. Enkele van de maatregelen hebben direct te maken met de Bestuurscolleges van de eilanden. Andere zijn maatregelen die door het Land worden uitgevaardigd en niet direct de goedkeuring van een Bestuurscollege behoeven. Daaronder vallen de maatregelen die gisteren in de lokale media werden aangekondigd.

Dat zijn bij voorbeeld bepaalde overheidsuitgaven waarop bespaard kan worden en het uitstellen van niet produktieve investeringen, zoals verkoop van woningen en het wagenpark van de overheid. Er zijn ook inkomsten verhogende maatregelen, zoals het laten betalen van overvliegende vliegtuigen. Het lijkt dat het merendeel van de maatregelen niet direct in de portemonnee van de werkende bevolking wordt gevoeld. Een uitzondering daarop is evenwel de zogenaamde uitreisbelasting, die de regering gaat heffen boven de uitreisbelasting (10 gulden voor interinsulaire vluchten en 17,50 gulden voor buitenlandse bestemmingen) die de eilandelijke overheden al innen om hun kas te spekken.

De regering wil voor het vertrek van buitenlandse vakanties van de lokale reiziger bij de aankoop van de ticket 50 gulden extra innen. Aangezien Aruba ook buitenland is, zal ook daar extra voor betaald moeten worden. Gezien de plaats die Aruba inneemt in het Koninkrijk en de vele familiebezoeken die daar worden afgelegd, worden de verschuldigde 50 gulden voor het zustereiland teruggebracht tot 25 gulden.

Partijleider van de PDB Jopi Abraham die als statenlid ook de huidige regeringscoalitie steunt is niet onverdeeld blij met de beslissing, dat er ook een uitreisbelasting naar Aruba wordt geheven.

Over de 25 gulden die nu betaald moet worden voor de reis naar Aruba heeft Abraham wel gesproken met minister-president Pourier. Hoewel de regering volgens Abraham ook niet gelukkig is met de maatregelen, zal die toch gehandhaafd worden. Gevreesd wordt namelijk, dat indien de uitreisbelasting niet voor Aruba geldt, vele lokale reizigers via Aruba naar het buitenland vertrekken. Daarmee heeft de maatregel zijn kracht verloren. Overigens is uit de woorden van het statenlid te begrijpen, dat de maatregelen niet langer dan anderhalf tot 2 jaar zullen duren.

***

BONAIRE

AGENDA

Politie:	110
Brandweer:	110
Taxicentrale:	8845
Hospitaal:	114
Bejaardentehuis:	8350
WEB nv:	115
Radio/Landsradio:	7000
Informatie:	119
Storing:	120
Aanname telegram:	121
Kindlijn (ma.+di. 19.00-20.00 uur):	7055

* * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
ma. van 14.00-18.00 uur; di. t/m do. van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vri. van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
do. van 14.00-18.00 uur en vri. van 14.00-17.30 uur.

* * * * * * * * *

POSTKANTOOR
(Openingstijden)
Zegelverkoop:
Kralendijk (tel.: 8508): ma. t/m do. van 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; vri. van 07.30-12.00/13.30-16.00.
Rincon (tel.: 6214): ma. t/m vri. van 08.30-12.00/13.00-16.00 uur.
Geldloket:
Postwissels, Postspaarbank, Sigu-cheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.

* * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel (tel. 8896).
Rotary: wo. 12.30 uur - Restaurant Jardín Tropical (Shopping Center La Terraza).

* * * * * * * * *

BRIDGECLUB UPS & DOWNS
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider **F. de Wit (tel. 5398).**

* * * * * * * * *

SLACHTHUIS LVV
(tel. 4393)
Open van ma. t/m vri. van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

* * * * * * * * *

DIERENARTS
Kaya Lagoen 24-A, Antriol, naast Dierenasiel)
Spreekuren ma., wo. en vri. van 13.30-14.30 uur en volgens afspraak.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel. 4255 te bellen (A. Binksma, J.R. Jansen, R.J.M. van Gent en A.W. Joma).

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel. 4989)
Openingstijden ma. t/m za. van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur.

* * * * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
Aanvangstijd kerkdienst: **zo.** om 18.00 uur Kaya Meimei 36.

Giovanni Soleano wint Kralendijk - Rincon-loop

KRALENDIJK — De 17 kilometer loop tussen Kralendijk en Rincon die zondag werd gehouden is gewonnen door Giovanni Soleano in de tijd van 1.09.46. Daarmee werd Soleano winnaar in zijn categorie en winnaar in het gehele veld van lopers. De twee Curaçaose deelnemers Patrick Thode en Son P. Rozal vielen ook in de prijzen.

Het was voor de tiende maal dat deze afstand gelopen werd. Opnieuw georganiseerd door de Comcabon. De uitslagen in de categorie van 15 tot 19 jaar: 1. Aquilles Francees 1.16.55, Sharlon Thomas 1.18.45, Thomas Alberto 1.19.09. In de categorie 20 tot 29 jaar: 1. Giovanni Soleano 1.09.46, Edison Pietersz 1.26.45, Richi Sicilia 1.57.37. In de categorie van 30 tot 39 jaar: 1. Richard Burger 1.24.33, Marco Gravenhorst 1.25.33, Patrick Thode 1.31.02. In de categorie 40 tot 49 jaar: 1. Jos Winkel 1.26.33, Hernan Espinosa 2.18.37. In de categorie boven de 50 jaar liep Jhon P. Rozal een tijd van 1.17.46.

Piloto dient klacht in tegen bureaucratische behandeling

KRALENDIJK — Eigenaar van het radiostation Voz di Bonaire Feliciano da Silva Piloto heeft via zijn advocaat mr Michiel Bijkerk een klacht ingediend tegen de behandeling die zijn echtgenote en hij hebben ondervonden bij de aanvrage van een paspoort voor zijn dochter. Het echtpaar werd van het kastje naar de muur gestuurd. "Ik betaal voldoende belasting om een redelijke behandeling van ambtenaren te mogen verwachten", aldus Piloto in zijn brief aan het Bestuurscollege.

Piloto en zijn advocaat vinden, dat een ambtenaar als taak heeft de gemeenschap te dienen. Daarvoor brengt de gemeenschap ook de gelden op die nodig zijn voor de ambtenaren-salarissen. Het tweetal vindt het dan ook volkomen gerechtvaardigd, dat van ambtenaren dienstvaardigheid mag worden verwacht. Daaraan heeft het duidelijk geschort, blijkt uit het merkwaardige verhaal van Feliciano Piloto.

Het volgende is er gebeurd. Mevr. Piloto belde einde week 17/21 april het kantoor van de Burgerlijke Stand op met de vraag wat benodigd was voor het verkrijgen van een Nederlands paspoort voor haar op 28 maart 1995 geboren kind. Een mannelijke ambtenaar antwoordde haar dat benodigd waren: 93,15 gulden plus twee pasfoto's. Mevr. Piloto vroeg nog of dat alles was, waarop bevestigend werd geantwoord.

Op dinsdag meldde mevr. Piloto zich bij het kantoor van de Burgerlijke Stand met het benodigde geld en de pasfoto's. Een vrouwelijke ambtenaar (een zekere Suzie) bekeek de pasfoto's en zei dat ze in orde waren. Daarna vroeg ze waar het kind was om het te kunnen meten. Mevr. Piloto antwoordde dat het kind er niet was, omdat haar door een ambtenaar van de Burgerlijke Stand per telefoon gezegd was dat ze slechts pasfoto's en geld hoefde mee te nemen.

Desondanks besloot mevr. Piloto om maar op een andere dag terug te komen met het kind. Maar weer vroeg mevr. Piloto aan Suzie of er dan echt niets meer nodig was dan het geld, de pasfoto's en het kind. Suzie antwoordde haar dat er echt niets meer nodig was. Op donderdag ging mevr. Piloto weer naar de Burgerlijke Stand, deze keer met het kind, het geld en de pasfoto's. Op dat moment was er maar één andere persoon die geholpen moest worden, terwijl er drie ambtenaren in het kantoor heen en weer liepen. Desondanks moest zij meer dan een kwartier wachten, terwijl het kind huilde. Daarna vroeg Suzie: "En waar is de vader?". Mevr. Piloto antwoordde haar natuurlijk, dat ze niet gezegd had dat de vader mee moest komen en dat de vader op dat moment op Curaçao was.

Mevr. Piloto suggereerde toen om dan op dat moment maar alvast het kind te meten en dan de vader de volgende dag langs te laten komen om te tekenen. Op hautaine wijze weigerde Suzie dat te doen. Mevr. Piloto had geen ander alternatief dan om nogmaals langs te komen met de vader. Ze vroeg weer of dat dan echt voldoende was en of er dan echt niet weer nog iets anders benodigd zou zijn. Suzie antwoordde dat dat alles was. Vrijdag moest mevr. Piloto voor de derde keer naar de Burgerlijke Stand voor deze simpele kwestie. Deze keer vergezelde haar het kind en de vader. Uit voorzorg hadden ze ook maar het trouwboekje meegenomen, alhoewel dat niet gevraagd was. De vader was kwaad en liet dit duidelijk blijken. Toen werd nog gevraagd: "En waar is het trouwboekje?" Gelukkig hadden ze dat bij zich en kon alles afgehandeld worden.

Het echtpaar Piloto-Saragoza vraagt zich terecht af, of dit een redelijke behandeling van de burger is. Ofwel de ambtenaren kennen hun werk niet of zij handelen maar willekeurig, zegt hij. Piloto heeft besloten om via zijn advocaat een klacht in te dienen bij het Bestuurscollege. Hij wenst een gemotiveerd antwoord op zijn klacht nadat het Bestuurscollege de zaak heeft onderzocht. Dan wil hij weten welke maatregelen er genomen worden tegen de ambtenaren in kwestie en ten slotte op welke wijze de overheid denkt de ambtenaren in het algemeen te motiveren voor een betere dienstverlening aan het publiek.

Ernesto Melaan: PDB ambieerde niet deel uit te maken van Bestuurscollege

KRALENDIJK — In de donderdag gehouden vergadering van de eilandsraad, benadrukte fractieleider Ernesto Melaan opnieuw, dat de Partido Democratico Boneriano in juni 1994 geenszins stond te dringen coalitiepartner te worden in het zogenaamdecrisis-Bestuurscollege. Zelfs attendeerde de PDB-er verschillende malen op, dat een bestuurscoalitie geen echte voordelen biedt.

De fractieleider van de PDB herinnerde er tijdens zijn spreekbeurt in de raadsvergadering aan, dat vier jaar geleden de UPB geroepen werd om bestuursverantwoordelijkheid te dragen. Hij vindt echter wel, dat de PDB geen enkele schuld treft, dat daarna 2 leden besloten de partij te verlaten. Nadat het UPB bestuur op 20 juli was gevallen, zei de PDB opnieuw, dat de partij niets te zoeken had in een Bestuurscollege.

Reden daarvoor was, dat de kiezers in 1991 de UPB gekozen hadden terwijl de PDB naar de oppositiebanken werd verwezen. In die tijd was Melaan om persoonlijke reden juist in Nederland. Daar vernam hij hoe de Paboso alles mobiliseerde om te zien hoe de partij de kans kon krijgen om bestuursverantwoordelijkheid te gaan dragen. Melaan zei dat er tot diep in de nacht talrijke geheime vergaderingen werden belegd in het huis van de partijleider van de Paboso.

Op verzoek van partijleider Abraham kwam Melaan terug naar Bonaire, omdat ook volgens de PDB een crisis onvermijdelijk was. Eenmaal op Bonaire werden met de diverse partijen vergaderingen belegd, om na te gaan hoe er een nieuw bestuur gevormd kon worden. "Maar in geen enkele vergadering stond de PDB vooraan om een nieuw Bestuurscollege te vormen", aldus Melaan. Hij zegt dat de PDB pas bereid was met de Paboso samen te gaan, toen bleek, dat de UPB een aantal onverantwoordelijke beslissingen nam die de gemeenschap miljoenen guldens ging kosten.

Melaan benadrukte ook, dat binnen de partij diverse negatieve reacties waren gekomen over het samengaan met de Paboso in een Bestuurscollege. Naar zijn mening was de algemene opinie dat de PDB gewoon oppositiepartij moest blijven. "Ondanks het feit, dat de PDB het risico liep, bij de verkiezingen van 7 april stemmen te verliezen, besloten de leiders toch de verantwoordelijkheid op zich te nemen om een coalitie te vormen met de Paboso en de beide onafhankelijke raadsleden Arthur Domacassé en Franklin Piekeur.

Het duurde echter nauwelijks enkele maanden of de Paboso begon al met laag bij de grondse aanvallen op de Partido Democratico Boneriano en met name op partijleider Jopi Abraham." Dat zegt scheidend fractieleider van de PDB Ernesto Melaan, die daarmee elke aantijging van de Paboso of de UPB afwijst bestuursverantwoordelijkheid gezocht te hebben in juni 1994. Zoals bekend, zal die bestuursverantwoordelijkheid door de PDB met ingang van 2 juli wel gedragen worden. Bij de laatste verkiezing behaalde de partij namelijk de meerderheid in de raad.

Dodenherdenking op Bonaire

■*KRALENDIJK — Gezaghebber Frits Goedgedrag, geassisteerd door eilandssecretaris Amador Muller legde de eerste krans bij het monument voor de gevallenen.*

KRALENDIJK — Na 50 jaar heeft ook op Bonaire de herdenking van de gevallen in de Tweede Wereldoorlog de plaats gekregen die het verdient in de gemeenschap. Behalve de kerkelijke leiders en het Bestuurscollege van Bonaire, waren ook verschillende politici van de Partido Democratico en Union Patriotico vertegenwoordigd.

Behalve de genodigden, bleek ook dit maal vanuit de gemeenschap belangstelling. Zoals gewoonlijk waren enkele klassen van de SGB onder begeleiding van de geschiedenis docenten Croes en Sealy aanwezig. Een afdeling van het VKB hield de erewacht. Er waren een groot aantal sprekers van diverse religieuze gezindten, onder wie mgr Ellis.

Gezaghebber Frits Goedgedrag legde een krans aan de voet van het monument op het Wilhelminaplein. In zijn toespraak merkte Goedgedrag op dat de wrede oorlog in de jaren veertig werd gevolgd door een andere die bekend werd als de 'koude oorlog' tussen het kapitalisme en het communisme. Ook deze oorlog heeft veel slachtoffers gevraagd, benadrukte gezaghebber Goedgedrag. Het einde van het communisme, betekende ook het einde van het 'ijzeren gordijn' en het eind van deze koude oorlog.

Goedgedrag memoreerde dat zelfs de Amerikaanse president Franklin Roosevelt geen eind wist te maken aan de wreedheden die plaatsvonden. Goedgedrag haalde enkele woorden van Roosevelt aan uit zijn rede die hij in 1936 hield in Chautauqua. Daar zei Roosevelt, dat hij de oorlog kende die op het land en op de zee werd gestreden. Hij zei het bloed gezien te hebben van gewonde mensen. Hij heeft mensen gezien die hun longen volzogen met vergiftigd gas. Hij zag doden half begraven onder modder. Hij zag kinderen sterven van honger, daarom haatte hij oorlog, zei gezaghebber Goedgedrag.

Desondanks merkte gezaghebber Goedgedrag op, dat in Europa, in Zuid-Amerika en in Afrika nog vele onlusten hebben plaatsgevonden. Goedgedrag citeerde een Nederlandse schrijver die in Auschwitz zag hoe een kind van 5 jaar werd opgehangen omdat het een stuk brood stal. Dan komt er een tijd, dat de mensen vragen, waarom God dit lijden toestaat.

Gezaghebber Goedgedrag erkende de voortdurende aanslagen op de gemoedsrust van de mens als we telkens weer geconfronteerd worden met vreselijke beelden van bloedende kinderen bij rampen als de bomaanslag in Oklahoma City, de genocide van de Hutu en de Tutsi kinderen in Ruanda of de propaganda van extreem rechtse groeperingen die gekleurde mensen, Chinezen en latino's willen elimineren.

Toch denkt Goedgedrag dat wij moeten blijven vertrouwen dat het goede uiteindelijk zal overwinnen. In de kleine gemeenschap als Bonaire kan de bevolking al een bijdrage leveren door minder te roddelen en minder kwaad te spreken van de naaste, gelooft gezaghebber Goedgedrag. Wij zullen anderen moeten accepteren zonder discriminatie van ras, kleur of nationaliteit.

Vorig jaar heb ik gepocht dat Bonaire een vreedzaam eiland is met vreedzame mensen. Laten we hopen dat dit nu nog zo is en dat dit ook in de toekomst zal blijven. Woorden van gezaghebber Frits Goedgedrag ter gelegenheid van de herdenking van de gevallen in de Wereldoorlog.

■*KRALENDIJK — Er was meer belangstelling voor de dodenherdenking dan voorgaande jaren. Op de foto de genodigden en op de achtergrond de belangstellende leerlingen van de Scholengemeenschap Bonaire.*

Selibon ledigt weer beerputten

KRALENDIJK — Met ingang van 8 mei ledigt Selibon weer beerputten. Eerder was dat deel van de dienstverlening geprivatiseerd. Dat is nog zo, maar nu de Selibon zelf ook is geprivatiseerd, kan deze dienst toch deel uitmaken van de inkomsten van de reinigingsdienst. De Selibon vraagt trouwens een aanzienlijk lagere prijs dan het particuliere bedrijf.

Om het ledigen van beerputten door de Selibon aantrekkelijk te maken, wordt voor de eerste 8 opbellers op 8 mei de beerput gratis leeg gezogen.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer

ELSIO M. MARTINA

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"ALOË STATION"** gelegen te

EDISONSTRAAT 60, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ex artikel 52 om achtergrondmuziek te maken;
- ex artikel 53 lid 1 om vrouwelijke bediening toe te laten;

in bovengenoemd perceel.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

**Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.**

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat mevrouw

THELMA OLARIO

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"RIO FOOD MARKET"** gelegen te

RIO CANARIOWEG 3, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur;
- ex artikel 52 om achtergrondmuziek te maken;
- ex artikel 53 lid 1 om vrouwelijke bediening toe te laten;

in bovengenoemd perceel.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

**Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.**

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer

WILFRED ...

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening ... van een BIERHUIS- en een RESTAURANT B ... voor de lokaliteiten van het perceel ... SNACK" gelegen te

... alhier,

[illegible]

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende ... Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

**Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.**

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat mevrouw

... FELICIA-ROSARIO SANCHEZ

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"THE EAGLE SNACK"** gelegen te

...WEG 89A, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ... achtergrondmuziek te maken;
- ... om vrouwelijke bediening toe te laten;

in bovengenoemd perceel.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

**Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.**

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer

SAMUEL FLORENTINO MARTINA

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"SHOWARMA SNACK"** gelegen te

JANBOOS 5, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur;
- ex artikel 52 om achtergrondmuziek te maken;

in bovengenoemd perceel.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

**Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.**

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer

MANUEL DOMINGOS FERREIRA

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **BIERHUIS- en een RESTAURANT B VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"SWEET CORNER"** gelegen te

CARACASBAAIWEG 121, alhier,

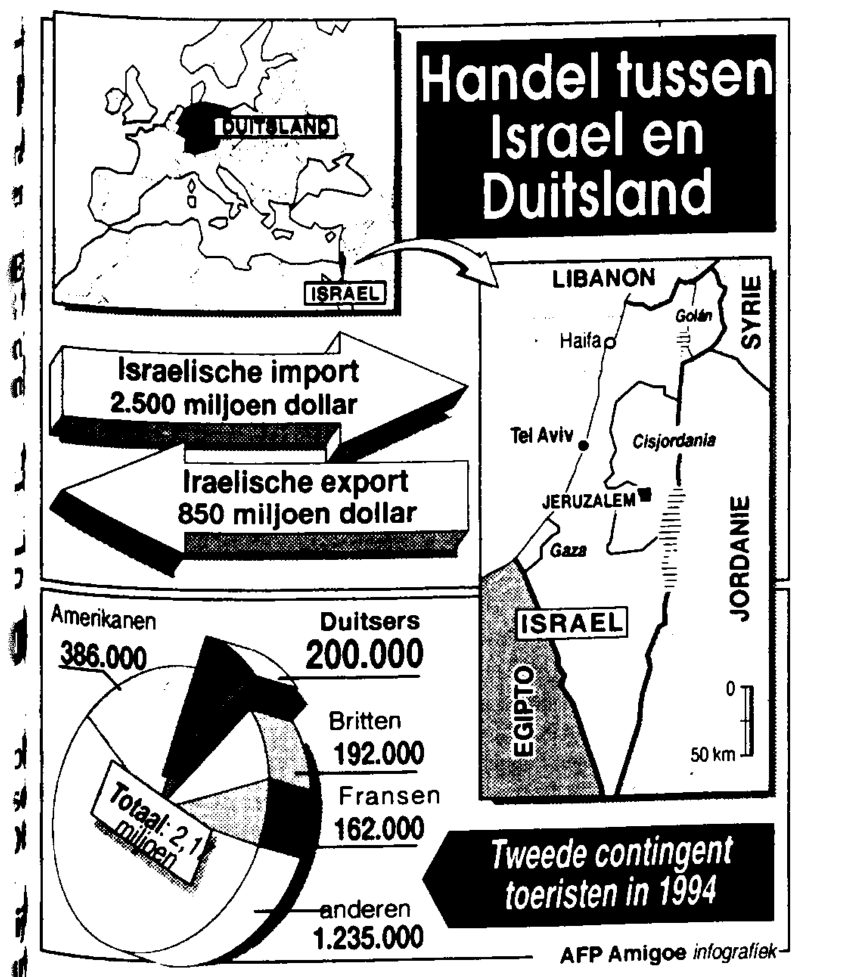
en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- ex artikel 52 om achtergrondmuziek te maken;

in bovengenoemd perceel.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoek(st)er als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

**Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Wnd. Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.**

KPMG laat concurrent de boeken onderzoeken

AMSTELVEEN — KPMG, accountants- en adviesbureau, zal op korte termijn een Nederlandse collega-accountant aanwijzen, die KPMG-boeken gaat controleren. Volgens bestuursvoorzitter Koedijk is de belangstelling onder collega-concurrenten groot. Het is nog onbekend wie er in de running zijn.

KPMG, dat door een omzetgroei van 5 procent naar Nf ... miljoen in 1994 de grootste accountant van Nederland is geworden, zit sinds het begin van dit jaar in een nieuw juridisch jasje. De maatschap werd in verband met het mogelijk uit de hand lopen van claims omgezet in een naamloze vennootschap. Een nv beschermt aandeelhouders beter tegen claims.

Deze operatie heeft wel gevolgen voor KPMG. Niet alleen laat het bedrijf volgend jaar voor het eerst in de geschiedenis een winst- en verliesrekening zien, maar ook moeten de boeken gecontroleerd worden door een andere accountant. Daar de toekomstige controleur waarschijnlijk een grote concurrent van KPMG is, is de nieuwe situatie enigszins pikant. De boeken en de bedrijfsgeheimen van KPMG liggen immers volledig open. Toch is Koedijk niet bang zijn bedrijfsgeheimen uit te lekken. "Ik voorzie geen problemen bij de geheimhouding. Binnen onze branche gelden diverse regels. Desnoods stellen we extra eisen."

Op de vraag of concurrent Deloitte & Touche uit Rotterdam uitgenodigd is om een offerte uit te brengen, wilde de bestuursvoorzitter geen antwoord geven.

De relatie tussen Deloitte en KPMG is nogal gespannen. KPMG publiceerde onlangs in opdracht twee rapporten over de vermeende controleblunders van Deloitte bij de gefailleerde ondernemingen Text Lite en Vie d'Or.

Koedijk haalt fel uit naar de curatoren die volgens hem bij een faillissement maar al te gauw een claim indienen bij de accountant. "Bij faillissement kun je vrijwel nooit de hele aansprakelijkheid alleen of voornamelijk bij de accountant leggen. Er zijn meestal anderen die ook hun aandeel in de mislukking hebben gehad, zoals management en commissarissen.

In het algemeen zijn het echter de accountants die zich het best hebben verzekerd voor het geval dat hun advisering of controle faalt. Omdat de curator dit ook weet, richt hij zich wel heel gemakkelijk op hen."

Hij sluit echter niet uit dat KPMG in de toekomst wordt getroffen door een eis tot schadevergoeding. De curator van het automatiseringsfonds HCS zal mogelijk KPMG aanspreken. KPMG was de huiscontroleur van de met veel lawaai verdwenen onderneming.

Verdere vermindering hulp aan arme landen

PARIJS — De ontwikkelingshulp van de rijkste landen is het afgelopen jaar verder geslonken. Dat blijkt uit de laatste schattingen van het Comité voor Ontwikkelingshulp (DAC), die gisteren na een tweedaagse vergadering werden bekend gemaakt. Het DAC is een onderdeel van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in Parijs, waarin de 25 grootste industrielanden zijn vertegenwoordigd.

De ruim twintig rijke landen die deel uitmaken van het DAC, gaven in 1993 beduidend minder uit dan in 1992: 55,9 miljard dollar vergeleken met 60,8 miljard dollar en die trend heeft zich het afgelopen jaar voortgezet, zei DAC-voorzitter James Michel. Gevreesd wordt dat de daling ook dit jaar geen einde zal komen.

De vrees komt voort uit de plannen van het Amerikaanse Congres fikse bezuinigingsoperaties door te voeren. Plaatsvervangend ... Carol Lancaster van het Amerikaanse Centrum voor Internationale Ontwikkeling is bang, dat de begroting voor Buitenlandse Zaken met 3,5 miljard tot 4,5 miljard dollar wordt verminderd op een totaal van 20 miljard dollar. Van dit totaal geven de Verenigde Staten bijna de helft uit aan hulp.

Als de VS inderdaad met dergelijke bezuinigingen komen, bestaat het gevaar dat andere regeringen deze stappen zullen volgen. Daarmee zou de gehele internationale hulpverlening kunnen instorten, zo waarschuwt het DAC.

De VS, die in dollars uitgedrukt jarenlang de grootste bijdrage leverden voor hulp aan arme landen, verloren hun koppositie twee jaar geleden aan Japan. Vorige maand uitte het DAC in een ongewoon hard rapport felle kritiek aan de VS. Gemeten in het percentage van het nationaal inkomen gaven zij van alle DAC-leden met 0,15 procent het minst uit aan ontwikkelingshulp. Slechts vier landen, Noorwegen, Zweden, Denemarken en Nederland, haalden de doelstelling van 0,7 procent, die is opgesteld door de Verenigde Naties.

*****

Het Duitse farmacie- en chemiebedrijf E. Merck, dat later dit jaar naar de beurs gaat, heeft zijn nettowinst vorig jaar met 84 procent zien stijgen tot 318 miljoen mark. De omzet groeide met 6,6 procent tot 5,66 miljard mark. Merck verwacht dit jaar een verdere stijging van de winst.

*****

Kantoorinrichter Ahrend wil Fabrag uit Hoofddorp overnemen. De twee partijen hebben hiertoe een intentieverklaring getekend. Fabrag heeft een jaaromzet van Nf 35 miljoen. Het bedrijf houdt zich bezig met de verkoop van kantoorartikelen aan bedrijven.

FINANCIEEL NIEUWS

Na desastreuze nederlaag conservatieven

Pond sterling naar een historisch dieptepunt

AMSTERDAM — De koers van het pond sterling is gisteren op een nieuw dieptepunt beland nadat een algemeen verwachte verhoging van de Britse rente die dag was uitgebleven. Bij het slot van de valutahandel in Europa werd Nf 2,4515 genoteerd, bijna drie cent minder dan de slotkoers van Nf 2,4810 op donderdag. Het vorige historische dieptepunt dateerde van 19 april. Toen bereikte het pond een slotnotering van Nf 2,4545.

De Britse minister van Financiën, Kenneth Clarke, had gistermorgen zijn periodieke overleg met president Eddie George van de Bank of England. De valutahandel was ervan uitgegaan dat er een verdere renteverhoging uit de bus zou komen om het zwakke pond aantrekkelijker te maken voor beleggers en de inflatie tegen te gaan. Maar Clarke liet na afloop van de bespreking weten geen noodzaak te zien tot zo'n maatregel. Bovendien zei hij dat de rente zich al op een hoog niveau bevindt en dat een verdere verhoging niet aannemelijk is.

Het pond was gistermorgen voor het besluit van Clarke ook al niet erg in trek door de desastreuze nederlaag van de regerende conservatieven bij gemeenteraadsverkiezingen in Engeland en Wales op donderdag. Het vermoeden bestaat dat dit échec heeft meegespeeld bij de beslissing van Clarke. Door een renteverhoging zouden de conservatieven de kiezers nog meer van zich vervreemden.

Enigszins in de schaduw van het pond had gisteren ook de dollar het weer een beetje moeilijk. De koers leek zich aan het begin van de dag iets te herstellen, maar het ging mis na de publikatie van de maandelijkse werkloosheidscijfers in de Verenigde Staten. De kleine koerswinst die de Amerikaanse munteenheid eerder op dag had geboekt, verdween en uiteindelijk noteerde de dollar aan het eind van de handel in Europa met Nf 1,5315 onder de slotkoers van Nf 1,5330 op donderdag.

Uit de werkloosheidscijfers bleek tegen alle verwachting dat het aantal banen in de VS in april voor het eerst in meer dan twee jaar is verminderd. Het werkloosheidspercentage schoot omhoog van 5,5 tot 5,8. Het Amerikaanse ministerie van Arbeid tekende wel aan dat de cijfers een veel te ongunstig beeld geven als gevolg van een ongebruikelijke combinatie van incidentele factoren.

De valutamarkt leek in eerste instantie geloof te hechten aan de uitleg. De dollarkoers ging bij de eerste schrik weliswaar een halve cent omlaag, maar krabbelde al snel op. Wat later zakte de koers echter weer terug. Handelaren zien in de werkloosheidscijfers toch een nieuw teken, dat de groei van de Amerikaanse economie duidelijk afneemt. Dat verkleint de kans op een renteverhoging, wat de dollar minder aantrekkelijk maakt voor beleggers.

Daarnaast moest ook de frank weer achteruit. De Franse munteenheid had gisteren flink te lijden onder de aanhoudende onzekerheid over de uitslag van de morgen te houden presidentsverkiezingen. "Niemand wil risico lopen", aldus een valutahandelaar. De frank daalde van Nf 31,410 per honderd tot Nf 31,350.

■ *JERICHO - Israëlische rechercheurs controleren in Jericho een aantal gestolen auto's. Volgens Israël worden er dagelijks zestig auto's in Israël gestolen die dan naar de autonome Palestijnse gebieden worden gesmokkeld. De Palestijnse politie had deze auto's in beslag genomen. De auto's waarvan de Israëli's konden bewijzen dat die in hun land waren gestolen werden aan de rechercheurs ter beschikking gesteld.* (AFP-satellietfoto)

Wall Street op verlies

NEW YORK — Op de effectenbeurs van New York zijn de meeste aandelenkoersen gisteren omlaag gegaan. De Dow Jones-index stond vrijwel de hele dag op verlies en sloot uiteindelijk 16,26 punten lager op 4343.40.

Handelaren waren vooral bezig de verrassende cijfers over de werkgelegenheid te beoordelen. Eerder op de dag had Washington bekend gemaakt dat het aantal banen in april met 9000 was afgenomen, terwijl juist op een groei van ongeveer 200.000 was gerekend. Washington onderstreepte weliswaar dat de afgelopen maand veel buitengewone factoren een rol hadden gespeeld, maar de overheersende conclusie op Wall Street was toch dat de groei van de Amerikaanse economie duidelijk vertraagt.

De Dow Jones-index ging dan ook vrij snel na de opening naar beneden. Aan het eind van de ochtend wisten de aandelenkoersen hun verliezen gedeeltelijk in te lopen toen op de obligatiemarkt de stemming steeds vaster werd. In de loop van de middag gleden de aandelen toch weer weg in reactie op de correctie die op de obligatiemarkt optrad.

Op de Amerikaanse valutamarkt kwam maar weinig verandering in de dollarkoers. Tegen het einde van de handel noteerde het groene biljet Nf 1,5380 vergeleken met Nf 1,5370 en eetmaal eerder. Op de Europese valutamarkt daalde het dollar aan het eind van de middag Nf 1,5315.

Onverwacht sterke groei werkloosheid in Amerika

WASHINGTON — De werkloosheid in de Verenigde Staten is in april tegen de verwachting in flink toegenomen doordat het aantal banen voor het eerst in meer dan twee jaar verminderde. Het percentage werklozen onder de beroepsbevolking schoot omhoog van 5,5 tot 5,8. Maar het Amerikaanse ministerie van Arbeid liet vandaag bij de bekendmaking hiervan weten, dat de cijfers waarschijnlijk een vertekend beeld geven.

Het aantal arbeidsplaatsen, exclusief de landbouw, verminderde vorige maand met 9000. Analisten hadden erop gerekend dat er ongeveer 200.000 arbeidsplaatsen waren bijgekomen en dat het werkloosheidspercentage niet zou zijn veranderd. Dat zou een voortzetting zijn geweest van de ontwikkeling in de voorgaande maanden. In maart nam het aantal banen toe met 177.000 en in februari met 355.000.

De cijfers lijken te bevestigen dat de groei van de Amerikaanse economie flink vermindert, maar dat mag volgens het ministerie van Arbeid niet te snel worden geconcludeerd. Door een ongebruikelijke combinatie van factoren is het beeld voor april 'waarschijnlijk' veel te slecht uitgevallen, aldus een verklaring.

Doordat de sluitingsdatum voor de cijfers over maart laat viel, zijn voor die maand banen meegenomen die eigenlijk onder april zouden moeten vallen. Verder was het vorige maand zacht weer en verdwenen stakend winkelpersoneel in Californië van de loonlijsten. Dit zorgde er samen met enkele andere, seizoensgebonden factoren voor dat het aantal banen voor april 70.000 à 234.000 lager is uitgekomen, aldus een woordvoerster van het ministerie.

Het passagiersvervoer op internationale vluchten was in het eerste kwartaal van dit jaar 6 procent groter dan in dezelfde periode van 1994. De vervoerscapaciteit nam even sterk toe, waardoor de bezettingsgraad van de vliegtuigstoelen gemiddeld gelijk bleef. Het totale vervoer, dus inclusief vracht, nam met 9,2 procent toe bij een capaciteitsgroei van 7,4 procent, zo blijkt uit cijfers van de International Air Transport Association (IATA).

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	5-May	FRANKFURT	PREV	5-May	AMSTERDAM	PREV	5-May
DOW JONES	4358	4343	DAX INDEX	2046	2024	EOE	474.90	Closed
AM.EXP	34.88	35.13	BASF	310.00	307.90	ABN AMRO	60.70	
ATT	51.25	50.88	COMMERZBK	338.00	337.50	AEGON	123.70	
ALZA CORP	19.38	19.13	DAIMLER B	644.00	641.00	AHOLD	56.20	
AMR CORP	68.50	67.13	DEUTS.BK	686.00	682.00	AKZO	178.00	
APPLE COMP	38.38	39.38	MAN	367.00	365.50	AMEV	86.70	
ARCHER	18.75	19.00	PREUSSAG	402.50	399.90	BOLSWESSANEN	31.50	
BARRICK GOLD	24.38	24.25	SIEMENS	675.80	668.00	DSM	141.80	
			VW	398.88	399.00	ELSEVIER	17.60	
CITICORP	48.75	48.60				GIST BROC.	37.30	
COASTAL CO	30.63	30.88	HONG KONG			HAGEMEYER	130.00	
COCA COLA	31.50	31.25				HEINEKEN	229.00	
CORNING IN	33.38	34.00	HSI INDEX	8320	8331	HOOGOVENS	64.30	
DISNEY	54.13	53.88				HUNTER DOUGLAS	67.40	
DUPONT	65.63	66.25	CHEUNG KONG	32.20	32.60	ING	82.90	
EAST.KODAK	60.38	61.00	CITIC PACIFIC	18.95	18.95	KLM	48.60	
EXXON	70.88	71.00	HANGLUNG	11.30	11.35	KNP-BT	48.20	
FERRO CORP	28.38	28.13	HSBC	90.50	91.25	KON.PTT NED.	67.10	
FORD	25.88	26.50				NEDLLOYD	63.70	
GEN.ELECT.	57.25	57.25	TOKYO			NUTRICIA	94.80	
GEN.MOTORS	43.25	42.50				PHILIPS	69.90	
HOMESTAKE	17.00	16.88	NIKKEI DOW	Closed	Closed	POLYGRAM	88.10	
IBM	93.50	93.13				ROBECO	102.10	
MC DONALDS	36.13	35.50	BRIDGESTON	-	-	ROLINCO	106.40	
MEAD	52.00	51.13	CANON	-	-	RORENTO	86.90	
MERCK	44.25	44.00	HITACHI	-	-	RODAMCO	47.30	
MINNES.MNG	60.13	60.25	HONDA MOT	-	-	ROYAL DUTCH	194.80	
MOBIL CORP	99.25	99.63	MAZDA	-	-	UNILEVER	204.70	
NOVEN	7.00	7.50	MITSHUBISHI M	-	-	VAN OMMEREN	43.90	
PFIZER	87.25	87.38	NIPPON STE	-	-	VNU	174.10	
P.MORRIS	70.63	71.00	NOMURA SEC	-	-			
QUAKER	36.50	36.88	SONY	-	-	TORONTO		
UNITED AIRLINES	119.13	115.00	TOYOTA	-	-			
UNC	4.88	5.00				TSE 300	4298	47..
UP JOHN	36.13	36.13	CURRENCIES					
WESTINGHOUSE	14.75	14.63				ALCAN	37.25	36.6.
			US$/YEN	83.84	83.83	BANK OF NS	27.38	27.0.
COMMODITIES			US$/DMARK	1.37	1.37	CAN.PAC	22.00	22.1.
			GBP/US$	1.62	1.60	IMPERIAL OIL LTD	49.75	50.00
GOLD	393.00	392.40	US$/NLG	1.54	1.54	NORANDA	24.83	24.60
SILVER	6.10	6.10	ECU/US$	1.33	1.33	PLACER DOME	32.60	[illegible]
CRUDE OIL	20.30	20.33	CAN/US$	1.36	1.36	ROYAL BANK	29.88	29.88

Concurrentiekracht VS neemt ijzersterk toe

GENEVE — In de internationale concurrentiestrijd zijn de Verenigde Staten in de volgende eeuw het sterkst, op behoorlijke afstand gevolgd door Japan. De Chinezen bezetten op de wereldranglijst de derde plaats, vlak voor Duitsland. Nederland komt in de top-tien niet voor.

Dat blijkt uit een opinieonderzoek onder 900 managers en directieleden uit het internationale bedrijfsleven. De enquete is uitgevoerd door het *World Economic Forum* in Genève in samenwerking met het *International Institute for Management Development* in Lausanne. De directeurs kregen slechts één vraag voorgelegd: "Welke drie landen zullen in het jaar 2030 bovenaan de wereldranglijst van concurrentiekracht staan?"

Het enige Europese land dat verder nog in de top-10 staat is Zwitserland (op de tiende plaats). Frankrijk, Groot-Brittannië en Italië, drie leden van de G-7, de club van de grootste industrielanden, zijn in de top-10 van het jaar 2030 in geen velden of wegen te bekennen.

Vooral de positie van China op de derde plaats voor Duitsland valt op. De verwachting van de bedrijfsleiders sluit aan op de huidige ontwikkeling, dat veel Duitse bedrijven steeds meer produktie overplaatsen naar Aziatische landen, waaronder China. De Volksrepubliek maakt in haar overgang van centraal geleide-planeconomie naar wat Peking noemt een socialistische markteconomie al geruime tijd een enorme groei door. Die zal zich voorlopig doorzetten, zo valt uit de ranglijst op te maken.

Veel vertrouwen hebben de ondernemers ook in de 'tijgers' in het zuidoosten van Azië. In de top-10 van 2030 staan achtereenvolgen Singapore, Zuid-Korea, India, Taiwan en Maleisië op de vijfde tot en met de negende plaats.

Amerikaans-Japans overleg over auto's geheel mislukt

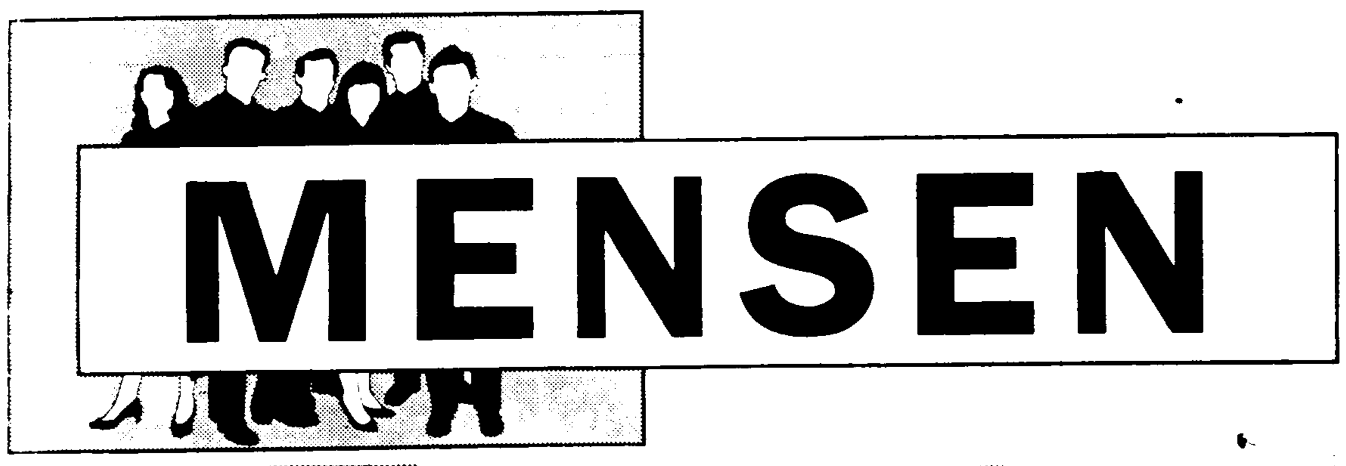
WHISTLER — De Amerikaans-Japanseonderhandelingen over het openen van de Japanse markt voor Amerikaanse automobielen zijn gisteravond in het Canadese Whistler in een mislukking geëindigd. Dit blijkt uit een Amerikaans communiqué. Deze mislukking opent de weg voor mogelijke Amerikaanse sancties tegen Japan.

De Verenigde Staten laten vandaag hun opties de revue passeren nu de besprekingen met Japan zijn mislukt. Op het Witte Huis worden besprekingen gehouden tussen topmedewerkers van president Clinton, zo heeft de Amerikaanse handelsvertegenwoordiger Kantor gezegd. Mickey Kantor wilde niet ingaan op de vraag of Amerikaanse handelssancties tegen Japan nu waarschijnlijk zijn.

In het communiqué verklaart de Amerikaanse handelsvertegenwoordiger, Mickey Kantor dat 'ondanks de belangrijke inspanningen om inventieve oplossingen te bereiken, de Verenigde Staten en Japan niet bij machte zijn gebleken met eens te worden op het gebied van auto's en auto-onderdelen."

Kantor zei verder dat de Japanse regering heeft geweigerd elke mogelijkheid van vrijwillige aankoopprogramma's in overweging te nemen'. Tokyo heeft, integendeel, 'een rigide ideologische positie betrokken die gedoemd was te mislukken, terwijl de Amerikaanse regering heeft geprobeerd praktische oplossingen te vinden voor reëele problemen', staat in het communiqué van Kantor.

"De Japanse regering heeft geweigerd te reageren op de diepe verontrusting in de Verenigde Staten over de (door Japan bedreven) discriminatie van buitenlandse fabrikanten en leveranciers", besluit het communiqué. De automobielsector is verantwoordelijk voor 60 procent van het Amerikaanse handelstekort met Japan, dat in 1994 meer dan 100 miljard gulden beliep. In de VS rijden miljoenen Japanse auto's, in Japan nauwelijks Amerikaanse.

MENSEN

■ WILLEMSTAD - Een deel van de opbrengst van de toeslag van de sociale en culturele zorg zegels van het jaar 1992 is onlangs overhandigd aan de katholieke verkennersgroep Don Bosco. Het ging hierbij om een bedrag van 21.000 gulden. Op de foto de heren J. Luisa en E. Ignacio in gezelschap van minister van Cultuur dr Marta Dijkhoff (midden), de directeur der Posterijen Ramon Galmeijer en R. Haseth van de afdeling Filatelie.

Gratis joints in de nor

De Canadese **gevangenissen** leveren marihuana aan gedetineerden die zeggen dat ze lid zijn van de met mystiek omgeven *Rasta-beweging*. Dit heeft een lid van de oppositie in het Lagerhuis in Ottawa gezegd.

Elke gevangene die lid is van de Rasta, een politieke en culturele organisatie die vooral aanhang onder zwarte Jamaicanen en op de Engelssprekende Antillen heeft, een keer per week, recht op 'zijn joint van het huis', aldus Bernard St. Laurent, die lid is van het Bloc Quebecois.

"Dat klopt niet", reageerde de minister die verantwoordelijk is voor de Politie en de Federale Gevangenissen, Herb Gray, tijdens het vragenuurtje in het Lagerhuis. Maar de politicus, die zelf gevangenbewaker is geweest, zei dat hij daarover had horen praten door verscheidene geestelijken en ex-collega's. "De geestelijken, die klem zitten tussen hun godsdienstige en hun wettelijke plicht, zien zich gedwongen hun de wekelijkse joint marihuana te geven", zo ging St. Laurent verder.

De gevangenisautoriteiten zouden een oogje toeknijpen bij deze praktijk, die in de regel op zondag plaatsheeft. De ongeveer 1200 Rasta's in de Canadese gevangenissen komen dan in recreatiezaaltjes bijeen om naar reggae-muziek te luisteren.

De Rasta is een beweging met name onder de negers op Jamaica, die stoelt op de 'terug-naar-Afrika gedachte'. Ze is vooral verbreid door wijlen de reggae-zanger *Bob Marley*. De aanhangers van de Rasta geloven in de onsterfelijkheid van keizer Haile Selassie van Ethiopië, drinken geen alcohol, gebruiken hasj, dragen het haar in gevlochten slierten en hanteren de kleuren rood, groen en geel ter uitbanning van het kwaad.

Het kamerlid ging zo ver dat hij aan de minister vroeg: "Wie levert de hasj aan de Canadese regering?". Waarop een bijna verdonderde minister toch nog het debatje won met de reactie: "Wat heeft de geachte afgevaardigde gerookt voordat hij deze vraag stelde?"

Computer lost moordzaak op

Dankzij de **automatisering** van een omvangrijk archief met vingerafdrukken heeft het Duitse *Bundes Kriminalamt* in Wiesbaden de regiopolitie Zaanstreek-Waterland belangrijke aanwijzingen kunnen verstrekken over een 18 jaar oude, nooit opgeloste moordzaak.

De moord betrof die op de 58-jarige balletleraar Van den Nieuwenhoff. Hij werd in de nacht van 29 op 30 december 1977 omgebracht in zijn woning in Zaandijk. Er waren duidelijke vingerafdrukken van de vermoedelijke dader, maar die brachten het misdrijf niet tot een oplossing.

Een geavanceerd computerprogramma voor het systematisch doorzoeken van bestanden met vele tienduizenden vingerafdrukken hielp de Duitse recherche bij de identificatie van de vermoedelijke dader. Volgens de Zaanse politie zijn de in de Zaandijkse woning gevonden vingersporen afkomstig van de 39-jarige Duitser H.S., die in *Pakistan* zou verblijven. De Haarlemse officier van justitie mr N. van der Werf heeft internationaal verzocht om zijn opsporing en aanhouding.

Minder vaak lachende baby's

Te vroeg geboren baby's lachen in hun eerste levensjaar minder vaak dan kinderen die op tijd zijn geboren. De motoriek van de te vroeg geboren zuigelingen ontwikkelt zich ook minder snel.

Deze fysieke achterstand veroorzaakt op latere leeftijd vaak gedrags-, leer- en ontwikkingsproblemen. Orthopedagoog M. Vervloed schrijft dit in zijn proefschrift.

Vervloed is zijn onderzoek gestart omdat hem opviel dat veel kinderen die te vroeg zijn geboren, leerproblemen kennen. In zijn studie heeft hij ontdekt dat de lichamelijke conditie van te vroeg geboren zuigelingen later ook invloed heeft op de geestelijke ontwikkeling van het kind

"De te vroeg geboren baby's met een laag gewicht hebben door hun beperkte groei vaak *ademhalingsproblemen*. Het gebrek aan voldoende zuurstof veroorzaakt hersenbeschadiging. Die aandoening leidt vervolgens tot problemen in de geestelijke ontwikkeling", concludeert de orthopedagoog.

Vervloed deed zijn onderzoek met te vroeg geboren baby's waarvan aanvankelijk werd gedacht dat ze relatief gezond waren. "Uit mijn onderzoek blijkt echter dat de ontwikkelingsstoornissen zich ook bij deze groep veelvuldig voordoen. Dat is de tweede belangrijke ontdekking die ik heb gedaan", zegt hij.

Naam vriendin mag

De **afscheidsgroet** van een vaste vriendin op de grafzerk van een overleden man, mag op een even *prominente* plaats staan als die van zijn ex-echtgenote. Dat heeft de rechter in Zwolle bepaald in een kort geding dat de zus van de overledene had aangespannen.

De zus had de ex-echtgenote van haar man voor de rechter gedaagd. Deze vrouw had de tekst gewijzigd op verzoek van haar beide kinderen. De kinderen eisten een meer prominente plaats voor de nieuwe vriendin van hun vader. De man woonde al bij haar en zou een maand na zijn overlijden officieel met haar zijn gaan samenwonen.

De zus vond dat het besloten familiekarakter van het familiegraf was geschonden. Zij had er eerder mee ingestemd dat de woorden 'mijn vriend' achteraan verschenen. De ex-echtgenote zette echter de woorden 'en mijn dierbare vriend' midden op de steen.

Plan Godollo te restaurer

Het **kasteel Godollo**, op 20 km. ten oosten van Boedapest, behoort tot de grootste en belangrijkste barokke bouwwerken niet alleen van Hongarije, maar van heel Europa. Keizerin Elisabeth hield van het slot met zijn prachtige parken en rijwegen, hier bracht zij ver van het starre hofceremonieel in de kring van bevriende Hongaarse aristocraten ontspannen dagen door.

Maar vandaag de dag is Godollo weinig meer dan een ruïne. Kort geleden is echter in Hongarije een genootschap zonder winstoogmerk 'Koninklijk Kasteel Godollo' opgericht, dat het complex door restauratie en revitalisering de glans van een barokke parel wil teruggeven. Zoals de Hongaarse minister voor Milieu, Ferenc Baja, verklaarde, hoopt men eind volgend jaar een deel van de ruimtes in tentoonstellingsruimten te hebben herschapen. Een aparte attractie moet de *winter*... van keizerin Elisa... worden. Bovendien kom... vanaf 1997 een luxe hot... een deel van het kasteel...

Het kasteel Godollo ... in de jaren '40 van de ... eeuw door de barok-bo... meester Andreas Ma... hoffer voor de Hongaarse ... lijke familie Grassalko... gebouwd. Met 17.000 ... kante meter bebouwd gr... oppervlak is het een va... grootste barok-kastelen ... Europa.

Zijn glorietijd beleefd... slot in de vorige eeuw. I... jaar 1867 werd het com... door de Oostenrijks-... gaarse staat gekocht o... dienen als onspanningsp... voor de keizerlijke fa... Keizerin Elisabeth raak... de omgeving verliefd... bracht meer dan ... nachten, bijna zes jaar ... haar leven, door op Go... Hier werden steeds ... feesten, bijeenkomsten ... grote jachtpartijen geor... seerd.

■ WILLEMSTAD - Kortgeleden vierden Maria Gibbs, Ethlyn Lucio, Ronald Valerianus en Kenneth Legrand het heugelijke feit dat zij 25 jaar geleden in dienst traden bij de Inspectie der Belastingen. Daarnaast was Eric Jean Pierre 30 jaar in d... Op de foto v.l.n.r. R. C... nencia (algemeen ch... bureau), Eric Jean P... Ronald Valerianus en ... Josefa (chef van de Ins... der Belastingen).

Geprivatiseerde neushoorns

Neushoorns moeten worden geprivatiseerd en de handel in zijn hoorn moet legaal worden. Dit adviseert de Zuidafrikaanse econoom Michael Sas-Rolfes in zijn onderzoeksrapport naar bedreigde diersoorten. De wetenschapper is verbonden aan het Instituut voor Economische Zaken in Londen.

Hij dringt erop aan dat particulieren neushoorns gaan houden. Zij kunnen de hoorns dan regelmatig *afzagen* en voor commerciële doeleinden gebruiken. Een deel van de winst kan vervolgens worden besteed aan het beschermen van deze bedreigde diersoort, aldus Sas-Rolfes in zijn rapport.

De populatie van de zwarte neushoorn is van 65.000 exemplaren in het begin van de jaren zeventig teruggelopen tot minder dan 3000 stuks nu. Stropers jagen op de dieren omdat hun hoorns veel geld opleveren In grote delen van Azie wordt de hoorn beschouwd als een stimulerend middel bij het bedrijven van de liefde. In de Arabische Golflanden worden van de hoorns handvaten voor dolken gemaakt.

President Nelson Mandela van Zuid-Afrika zei kortgeleden tijdens de viering van het honderdjarig bestaan van de natuurparken Hluhluwe-Umfolozi en St Lucia dat de regering niet alleen in staat is de bedreigde diersoorten in Zuid-Afrika te beschermen.

Tom Poes en de Niks

522 — De kunsthandelaar stak het maandsalaris ı Joost in zijn zak, terwijl hij aanstalten maakte om h terug te trekken in zijn onderstuk. Doch daar lerde reeds een nieuwe klant.

Donders! Meneer Bommel!" riep de zakenman rast uit. "Een hele eer! Waarmee kan ik u zo laat ; van dienst zijn?"

Ik zoek een schilderijtje", zei heer Ollie, een aagde blik om zich heen werpend. "Een portret van ks bedoel ik. Kladwerk van Wammes Waggel, als u grijpt wat ik bedoel. Dat moet hier zijn en ik moet hebben. Want Niks staart me aan uit alle hoeken dat ik mijn belofte niet gehouden heb....."

De heer Super onderbrak het gebrabbel van zijn nt met een gulle lach.

O, juist!" riep hij uit. "Dat stukje! Heel mooi werk ı een jonge meester; ik ben juist bezig het te doeken. Voor tienduizend florijnen is het voor u. n koopje, hoor!"

"Tienduizend!" herhaalde heer Bommel. "Het is minder dan een miljoen, maar het is veel geld. Ik heb niet meer dan vijfduizend bij me."

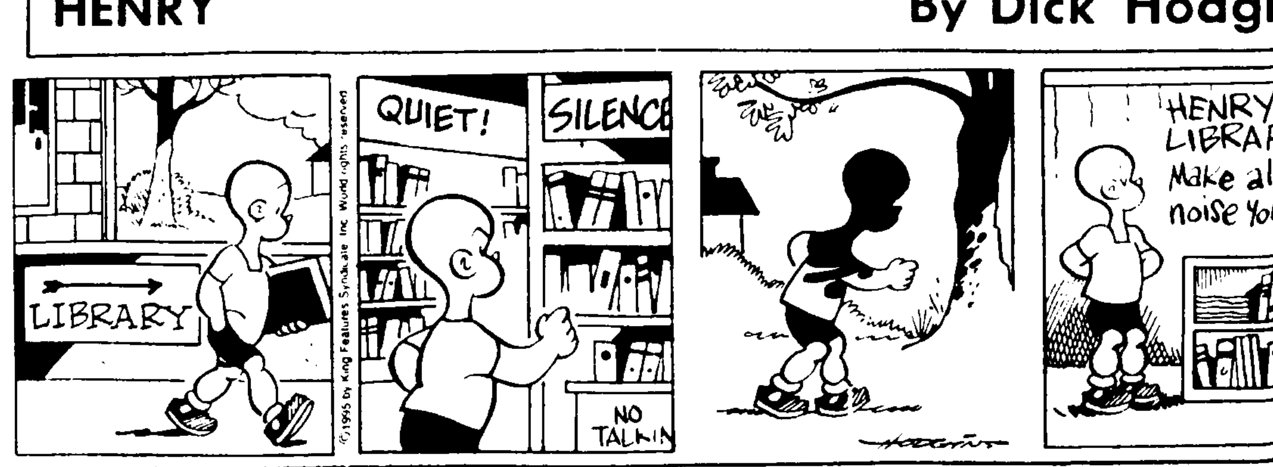
"Geef maar op", hernam de handelaar opgeruimd. "Dan reserveer ik het doekje voor u. Breng morgen de rest maar."

Heer Ollie betaalde en liep zuchtend de nacht in terwijl Super achter hem de deur sloot.

"Een goede zaak", mompelde de kunsthandelaar, naar beneden dalend. "Men kan niet alle dagen een schilderijtje twee keer verkopen. En het gekke is dat de kopers het allebei kapot willen hebben. Wat zit daar achter, broer?"

"Ik", zei Niks. "Ik heb in straks gekijkt voor de bediender en de Bommelheer. Ze hebben beloofd dat ze de verfportret in barreltjes maken zouden, maar ze hebben het niet gedoet. En nu zijn ze met spijt bezwaard."

HENRY By Dick Hodgi

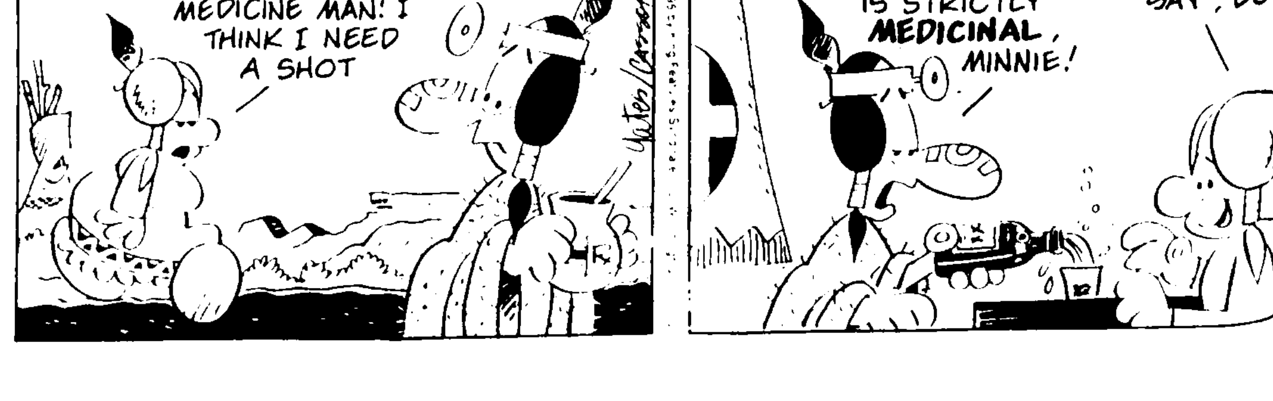
BONER'S ARK By Addison & Frank Johnso

BEETLE BAILEY By Mort Walk

REDEYE By Bill Yates & Mel Cass

[C]URAÇAO
AGENDA

ARTSEN

VERENIGING VAN TANDARTSEN
[D]ienstdoende arts 6-7 mei van 12.00-[14.]00 uur: H. de Lannoy, Caracasbaaiweg [..]. Tel.: 616665. Spoedgevallen page [..]-0622.

GENEESKUNDIGE DIENST

[..]ADS- EN 2DE DISTRICT [..]OST
[..]ei 1995 vanaf 08.00 uur tot 8 mei [199]5 om 07.00 uur:
[..]ter Sta. Rosaweg 348. Tel.: 675951; [spre]ekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; [spo]edgevallen tel.: 679186 b.g.g. 112, [..]266 of 696337.
[..]geldt voor patiënten van de volgende [..]en: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-[..]g, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, [..]akman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, [..]na-Ayubi en Braam)

[..]ADS- EN 2DE DISTRICT [W]EST
[..]ei 1995 vanaf 17.00 uur tot 8 mei [199]5 om 07.00 uur:
[..]ter Der Meer, Spreekkamer: Brie-[..]gat. Tel.: 377244; spreekuren: 11.00-[..]0/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: [..]850 b.g.g. 112, 696266 of 696337.
[..]geldt voor patiënten van de volgende [..]en: Swart, Goilo, Roose, Braakman-[..]der, De Rouw-Picus, Davelaar, [..]ge, Pablo, Nivillac, Rosales-Conces-[..] en De Vos)

[..]E DISTRICT BANDABAO
[..]ei 1995 vanaf 17.00 uur tot 8 mei [199]5 om 07.00 uur:
[..]ter Cummins, Sentro Mediko [..]ber. Tel.: 641658/641605; spreekuren: [..]0-11.00/17.00-18.00 uur; spoedge-[vall]en tel.: 642855 b.g.g. 112, 696266 of [..]837.
[..]geldt voor patiënten van de volgende [..]en: Schellens, Sommer, Lucasius, [..]ed en Spong).

[P]atiënten van hier niet genoemde [..]en wordt aangeraden in *spoedge[vall]en* de eigen arts te bellen en te [..]meren wie voor deze de dienst [..]neemt. Het verdient te allen tijde [..]eveling een huisarts te kiezen die [..]onden en weekeinden bereikbaar-[..]geregeld heeft. Vraag er naar bij uw [..]volgend bezoek!

[W]IJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING [']PRINSES MARGRIET'
[..]a Maria 17. tel. 682344/682947, [..]12/682574. Kantooruren: 07.00-[..] uur.
[Wach]tzuster na 17.00 uur tel. [..]61.
[..]onisch spreekuur in ieder wijk-[geb]ouw dagelijks van **08.00-08.30/[..]-15.00 uur**
[..]ize Halman Otrobanda: tel. [..]8288; spreekuur: wo. van 09.00-[1]1.00 uur.
[S]ta. Maria 17: tel. 682344; [s]preekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Bonam: tel. 371865; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel. 367824.**
* Sentro Mediko Montagne Abao: tel. 673711; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
* Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel. [..]18577; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Suffisant: tel. 687707; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Sta. Rosa: tel. 671628; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur.
* **Inloopspreekuur** voor zuigelingen en kleuterzorg: vr. van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat; tel. 373582.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING
Kantoor Gosieweg 15, tel. 692231/692232; open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16, tel. 649422; open van 08.00-16.00 uur.
Wachtbroeder vanaf 5 mei 17.00 uur t/m 12 mei 07.00 uur tel. 693291 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur.
Wachtzuster tel. 648827 of 601760.
Consultatiebureau diabetici: elke wo. van 09.00-11.00 uur. Voor informatie tel.: 648077.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43. Tel. 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: elke do. van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: elke di. van 12.30-14.45 uur.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
Zaterdag 6 mei
Otrobanda: Gosie, Gosieweg. Tel.: 379744.
Punda: Cerrito, Winkelcentrum Promenade. Tel.: 376155/376689.
Zondag 7 mei
Otrobanda: De Savaan, De Savaan 109-A. Tel.: 607770.
Punda: Plasa, De Ruyterkade 36. Tel.: 615545.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135
Artsendienst Bandabou:	641658
SOS-lijn (psych. hulp):	127
RCC (nood op zee):	637911
Dierenasiel:	654300
Dierenartsdienst:	614000
Thorax Centrum:	685917
Medisch Centrum Blaauw:	
(24 uur bereikbaar)	695505
	695547
Fundashon Lechi di Mama:	672289
	375628
	375023

VERLOF BEGRAFENIS
(afgifte van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 6 mei:
R. Martines, Mahuma Kaya H-337.
zondag 7 mei:
E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP
(Fundashon Famia Planea)
Assistentie geboorteregeling:
Kliniek Bitterstraat 1-A (tel. 611323): dagelijks open van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; dokter aanwezig op ma. en vr. van 14.00-16.00; di. t/m do. van 08.00-11.00 uur.
Kliniek Kas Chikitu (zuigelingenconsultatiebureau): open op wo. van 13.00-15.00 uur.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA: zo.: 10.00 uur hoogmis (Ned).
BOCA SAMI (San Michiel): za.: 18.00 uur; zo.: 08.00 uur.
BARBER (H. Joseph): za.: 19.00 uur; zo.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT (O.L. Vrouw van Lourdes): za.: 18.30 uur; zo.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): za.: 18.30 uur; zo.: 09.00 en 11.30 uur.
COROMOTO (O.L. Vrouw van Coromoto): za.: 19.00 uur; zo.: 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): za.: 19.30 uur; zo.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zo.: 10.00 en 19.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): za.: 19.00 uur; zo.: 11.00 en 18.00 uur.
LAGOEN (H. Johannes); zo.: 10.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): ma. t/m za.: 08.00 uur; zo.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zo.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
St. Ana (St. Anna, basiliek): zo.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia (H. Familie): zo.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (O.L. Vrouw van de Rozenkrans, kathedraal): za.: 19.00 uur; zo.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
STA. MARIA (Maria van altijd durende bijstand): za.: 18.30 uur; zo.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
STA. ROSA (Santa Rosa de Lima): za.: 18.30 uur; zo.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SERU FORTUNA (San Martines de Porres): za.: 18.30 uur; zo.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (St. Franciscus): zo.: 17.00 uur.
SOTO (St. Antonius): za.: 19.00 uur; zo.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): za.: 07.00 en 19.00 uur; zo.: 08.00, 10.00 (charismatica), 18.00 en 19.00 uur (Ned).
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): za.: 18.00 uur; zo.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA (H. Geest): zo.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.30 uur.
WILLIBRORDUS (St. Willibrordus): za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): za.: 18.30 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): za.: 18.30 uur; zo.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg (Mundo Nobo): za. 19.00 uur zangdienst; zo. 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold kleuterschool (Suffisant): zo. 18.00 uur dienst (Pap).

GEREFORMEERDE KERK
Groot Kwartier (Arowakenweg 28): 08.30 uur kerkdienst (Ned.); 10.15 uur kerkdienst (Pap.); 16.30 uur kerkdienst (Ned.) 19.00 samenkomst (zang, gebed, bijbelstudie, Pap.).
Muizenberg)Skol basiko Muizenberg/ St. Jacob): 10.00 uur kerkdienst (Pap).
Santa Rosa (Marakaweg 1): 10.00 uur kerkdienst (Pap.); 19.00 uur samenkomst (zang, gebed, bijbelstudie, Pap.).

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO
Ebenezer Church (Oranjestraat 111): 09.30 uur broeder D. Lopes.
Fortkerk (Fort Amsterdam): 09.30 uur ds. N. de Reus (H.A.).
Emmakerk (Barentslaan 11): 09.30 uur P. v/d Waal (H.A.).

METHODIST CHURCH
Barrett Memorial (Abraham de Veerstraat): 10.00 uur Rev. C. Browne (*Sacrifice of the Lord's Supper*).
Carey Buena Vista): 08.00 uur Rev. C. Browne (*Sacrifice of the Lord's Supper*).
Epworth (Essoweg): 08.00 uur S. Bennett; 18.00 uur Rev. C. Browne.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA
zo. om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n (tel.: 681922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
zo. om 10.30 uur - Kaya G Mahuma 439.

WEGA DI NUMBER
9 2 6 3 8 1 7 4 5

8484
9080
9634

ABC (kanaal 77)
ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 Views; 20.00 Movie: Freaky Friday; 22.00 To Be Announced; 23.00 News; 23.30 Movie: Lassiter.

ZONDAG: 19.00 Home Videos; 19.30 Home Videos; 20.00 Will You Marry Me? Part III; 21.00 Movie: Columbo: Strange Bedfellows; 23.00 News; 23.35 Movie.

CBS (kanaal 75)
ZATERDAG: 19.00 Sirens; 20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman; 21.00 Walker, Texas Rangers; 23.00 News; 23.30 Andy Griffith.

ZONDAG: 19.00 60 Minutes; 20.00 Murder, She Wrote; 21.00 Movie: Ghost; 23.30 News.

NBC (kanaal 85)
ZATERDAG: 19.00 Extra; 20.00 Affectionate Look at Fatherhood; 21.00 Movie: Forever Young; 23.00 News; 23.30 Saturday Night Live.

ZONDAG: 17.30 NBA Basketball Playoffs; 20.00 Movie: Jurassic Park; 23.00 News; 23.35 Golden Girls.

AE (kanaal 73)
ZATERDAG: 19.00 Home Again; 19.30 Home Again; 20.00 Winds of War (Part 7 of 7); 23.00 Evening at the Improv.

ZONDAG: 19.00 Ancient Mysteries; 20.00 Last Days of World War II; 23.00 Caroline's Comedy Hour.

LIFE (kanaal 91)
ZATERDAG: 18.00 Movie: Highway Heartbreaker; 20.00 Movie: Clan of the Cave Bear; 22.00 Designing Women; 22.30 Designing Women; 23.00 Girl's Night Out.

ZONDAG: 18.00 Movie: Bonnie and Clyde; 20.00 Night Walk; 22.00 Commish; 23.00 Barbara W..

TBS (kanaal 89)
ZATERDAG: 18.05 WCW Saturday Night; 19.35 Major League Baseball; 22.05 Movie: Stone Killer.

ZONDAG: 19.00 Movie: Jerk; 21.00 National Geographic Explorer; 23.00 Network Earth; 23.30 Paid Program.

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)
ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.30 Tempu pa Dios: protestantse gemeente; 18.33 Rescue 911; 19.30 Political Program: Partido Demokraat; 20.00 Telenotisia; 20.30 Programma RvM; 21.00 Wega di Number Kòrsou; 21.05 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling); 22.00 Estreno; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 09.00 Sala di Konsierto; 10.00 Sena di Señor; 10.45 48 Hours; 11.30 Cliffwood Avenue Kids; 12.00 Guia di Deporte (presentator Rein Persaud); 12.30 Herhaling programma viering 50 jaar Bevrijdingsdag; 16.45 Man drechi di Dios; 17.00 Much'i Ben; 17.55 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Di Bishita Ku.....; 18.30 Showbiz; 19.00 Tele-Suerte; 20.00 Telenotisia; 20.30 Political Program: MAN; 21.00 Shete Dia; 21.30 Rikesa Universal (presentator Mavis Albertina); 22.30 Miniserie: Stay the Night; 23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

TV-11 (kanaal 11)
ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 On Pits Road; 18.30 European Journal; 19.00 Kome pa Biba (presentator Esther Mayer); 19.30 Pacho Chittick den Farandula; 20.00 To Be Announced; 21.00 Choices with Billy Graham; 22.00 Sine den bo kas; 23.30 Prime News.

ZONDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 Wrestling; 19.30 Revista di Djadumingu; 21.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe); 22.00 Caché (presentator Minerva Hieroms); 22.30 Super Sport Follies; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

TELEARUBA (kanaal 13)
ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 17.00 17.00 Gary Coleman Show; 17.23 Super Globbetrotters; 17.50 Dastardly and Mutley; 18.10 IAAF World Cup Athens; 19.10 Style With Elsa Klensch; 19.30 Oh Madeline; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 Movie: ; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.30 Ripiti y Gana; 18.30 Religious Program: The Miracle of Marcelino; 19.30 Father Murphy; 20.15 CNN International News; 20.35 Movie: ; 22.00 Show-Time; 23.00 The Extremists; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

CINE (kanaal 83)
ZATERDAG: 19.20 Man in the Moon; 21.00 Good Son; 22.30 Cape Fear.

ZONDAG: 19.00 Jumpin' Jack Flash; 21.00 Sneakers; 23.15 Child's Play 3.

Defensie onderzoekt geruchten Nederlands wangedrag in Bosnië

DEN HAAG — Landmacht-bevelhebber generaal Couzy heeft een onderzoek gelast naar mogelijk wangedrag van Nederlandse VN-militairen in Bosnië.

'Geruchten over misdragingen' vormen de aanleiding tot het onderzoek dat vooralsnog wordt ingesteld door de commandanten van de diverse Nederlandse eenheden in Bosnië. Over de aard en omvang van de mogelijk strafbare feiten zegt het ministerie van Defensie geen mededelingen te kunnen doen. Hoe lang het onderzoek gaat duren is nog niet bekend.

Defensie wil voorlopig niet aangeven in welke richting de vermoedens van wangedrag gaan. "Zelfs die richting hoeft niet waar te zijn", zegt een woordvoerder.

Defensie besloot al begin deze week tot het onderzoek. Generaal Couzy vindt de aard van de geruchten en de schaal waarop zij de ronde doen belangrijk genoeg tot actie over te gaan.

Een Defensie-woordvoerder kon gisteren niet zeggen op welke legeronderdelen en periode de geruchten over wangedrag betrekking hebben. Het vermoeden bestaat dat het om meerdere incidenten gaat waarbij meerdere militairen betrokken zijn geweest. De gepleegde misdragingen zouden zich niet hebben afgespeeld binnen de beslotenheid van de Nederlandse VN-eenheden, maar in relatie staan tot de plaatselijke bevolking.

Arabisch crisisberaad over onteigeningen in Jeruzalem

CAIRO — Ministers van Buitenlandse Zaken van de Arabische wereld komen vandaag in spoedberaad bijeen in Caïro om zich te beraden over de Israëlische plannen voor oost-Jeruzalem.

De 22 landen van de Arabische Liga zullen vermoedelijk de VN-Veiligheidsraad oproepen een einde te maken aan de plannen voor onteigening van 53 hectare land in oost-Jeruzalem ten behoeve van joodse huisvesting.

"Het vredesproces bevindt zich op de rand van de afgrond. De plannen van Israël werpen ons terug naar de gespannen en vergiftigde atmosfeer van voor het vredesakkoord", zei Said Kamal, de plaatsvervangend secretaris-generaal van de Arabische Liga.

Volgens de Palestijnse ambassadeur bij de Liga, Mohammed Subeih, is het vredesproces voor het eerst ernstig bedreigd. "Jeruzalem is een zorg voor de hele Arabische wereld", aldus Subeih.

PLO-leider Yasser Arafat begon na zijn aankomst in Caïro meteen besprekingen met de Egyptische president Hosni Mubarak en zijn minister van Buitenlandse Zaken. In Washington was de kwestie gespreksonderwerp tussen de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Warren Christopher en de Israëlische premier Yitzhak Rabin.

Israël bezette oost-Jeruzalem in 1967 en beschouwt Jeruzalem als zijn eeuwige hoofdstad. De Palestijnen zien Jeruzalem daarentegen als hoofdstad van hun toekomstige staat. Volgens het Palestijns-Israëlisch vredesakkoord moet volgend jaar een besluit worden genomen over de status van Jeruzalem.

Spaanse boeren willen boycot Franse produkten

MADRID — Spaanse boeren treffen voorbereidingen voor een nationale boycot van Franse produkten. De boycot moet een reactie zijn op de voortdurende agressie van Franse kant tegen Spaanse landbouw- en tuinbouwprodukten.

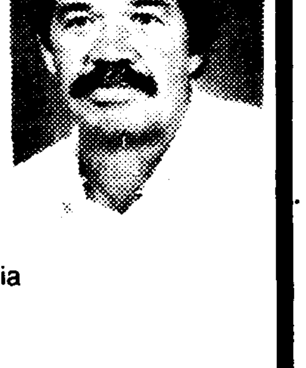
De boerenorganisatie Asaja gaf gisteren een verklaring uit waarin Franse boeren en agrarische organisaties wordt verweten een chantage-campagne te voeren tegen Franse fruitwinkels en supermarkten, die om die reden sinds kort nauwelijks meer produkten kopen van Spaanse boeren. "De druk van de Galliërs wordt elk jaar sterker", aldus de organisatie.

"De effectiefste methode om zich tegen deze agressie te verzetten, is een algemene boycot van Spaanse consumenten van elk produkt met een Frans etiket." Asaja wil eerst een boycot van Franse landbouwprodukten, die geleidelijk moet worden uitgebreid tot alle in Frankrijk geproduceerde artikelen. Eerder hadden regionale organisaties van aardbeienproducenten uit zuid-Spanje al opgeroepen tot een boycot van Franse produkten.

Spaanse boeren, die aardbeien verbouwen, leden vorig jaar als gevolg van Franse aanvallen op aardbeientransporten een schadepost van meer dan honderd miljoen gulden. De Fransen, woedend over de goedkope Spaanse importen, vernielden vorige maand in het zuidwesten van Frankrijk een transport van 130 ton vers fruit. De Europese Commissie verwijt Frankrijk in strijd met het principe van de vrijhandel te opereren.

AMIGOE
Colofon
[U]ITGEVERIJ AMIGOE N.V.
[Tel]efoon (10 lijnen): 672000
[S]cherpenheuvel z/n of postbus 577
[C]uraçao N.A.
[Gi]ro 440.000
[AB]N-Amrobank rek. nr.: 11-07-313
[M]aduro & Curiel's Bank rek. nr.: [..]74.825.10
[Di]rectie:
[Fa]x: 674084
[I]ngrid de Maayer-Hollander
[L]eeward News Holding
[S]heila Rhodes (secretaresse)
[R]edactie:
[Fa]x: 674744
[Hoo]fdredacteur N. Hendrikse
[Ho]fd lokale redactie Hennie Harinck
[Ov]erige leden redactie:
[T]heo Dol
[..]oon van Dongen
[..]roen Heuvel
[..]arjo Nederlof
[..]arius Noort
[..]onnie Rens jr.
[..]onia Tjin-Kon-Fat
[..]u Jimenez (secretariaat),
[..]ns Vaders (corrector)
[..]lange Isselt (opmaak)
[..]nny Smiet (fotograaf)
[Ad]vertentie -afdeling
[Fa]x: 674524
[Acq]uisitie: Viola Bernardus en [..]ine Hollander
[Aan]name advertenties: maandag t/m [vrij]dag van 07.30-15.30 uur
[..] advertenties voor de komende dag [..]eten 1 dag van tevoren vóór 15.30 [..] binnen zijn.
[Corr]espondenten:
[Bona]ire: Hubert Linkels - tel. 07-8627
[Ned]erland: Jeannette van Ditzhuijzen
[Pers]agentschappen: ANP en AFP
[Sam]enwerkingsovereenkomst met The [Mia]mi Herald, De Haagsche Courant, [..]Brabant Pers. Foto's: AFP
[Dru]kkerij: Rotaprint nv.
[Dis]tributie/abonnementen:
[..]rico nv. tel: 370503, 370504, [..]370304
[Lo]sse nummers 75 cent
[A]bonnementsprijs op alle eilanden [va]n de Nederlandse Antillen [N]Af 17,50 p/m.
[Ar]uba: NAf 17,– p/m.
[Ne]derland: NAf. 80,15 p/m [(lu]chtpost) of NAf. 28,– p/m [(zee]post); jaarlijks vooruit te betalen.

Ku hondo pena nos ta partisipa morto di nos kerido yu, ruman, subrino

THEODOOR MARTINUS ANTONIUS ZIMMERMAN
miho konosi komo THEO

Na nomber di:

Su Mama:	Sofia (Fichi) Zimmerman
Yu di kriansa:	Wendy Santana
Tionan:	Alfredo Zimmerman i famia
	Julio Zimmerman
	Ernesto Koster i famia
Tantanan:	Edra Zimmerman
	Regina Prins i famia
	Susan Zimmerman i famia (New York)
Ruman di kriansa:	Rini Zimmerman i yu
	Herta i Karl Schotborg i yunan
	Jacqueline Zimmerman
	Saskia Zimmerman i famia (Miami)
	Jozef i Valery Zimmerman - de Haseth i yunan
	Sophia Zimmerman (Den Haag)
Primu i primanan:	Imelda Agostin - Zimmerman i rumannan
	Serita Koster i rumannan
	Teofilo Koster i rumannan
	Mildred Osenga i rumannan
	Arquimedes Adelaida
	Rosa Feliz - Adelaida
Su amigu:	Wensly Pataca i famia
Demas famia:	Zimmerman, Koster, Prins, Van Meeteren, Hueck, Moron, Schotborg, Elvinia Zimmerman i famia. Bisiña, amigu i konosinan.

Akto di entiero ta tuma lugá **djaluna 8 di mei 1995,** saliendo 4'or di atardi for di El Tributo na Otrobanda pa Santana Katoliko na Jandoret.
Ta risibi bishita di kondolensha for di 12'or di merdia na El Tributo.
Prome ku entiero lo tin un Santu Sakrifisio di Misa na misa di Jandoret.
Despues di entiero no ta risibi bishita di kondolensha na kas.

CDM

Met diep leedwezen maken wij bekend dat bij een noodlottig verkeersongeval in Suriname is overleden

de heer Harry Lenstra

Na twintig dienstjaren is de heer Lenstra in 1992 met pensioen gegaan.

Onze gevoelens van medeleven gaan uit naar de familie van de overledene.

Moge hij in vrede rusten.

N.V. Curaçaose Dok Maatschappij.

Mevrouw Jetty Lenstra - De Kom maakt bekend dat haar overleden echtgenote

Harry Lenstra

wordt begraven op dinsdag 9 mei 1995 om 16.30 uur in Paramaribo.

In plaats van bloemen gelieve uw bijdrage te doen aan de Stichting S.O.G.K. (Gehandicapten) 122560143 - Saramacca.

Corresp. adres: Mvr. J. Lenstra-De Kom
Dan Boen Tong 73 - Groningen - Suriname.

HET WEER

Weersverwachting geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt en droog.
Matige, overdag af en toe vrij krachtige oostelijke wind (tussen tien en 21 knopen).

Weeroverzicht:
De Benedenwindse eilanden staan onveranderd onder de invleod van de uitloper van een hoge-drukgebied met centrum boven de Atlantische Oceaan. In de komende 24 uur zal de buienactiviteit onderdrukt blijven met vrijwel geen verandering in het huidige weerbeeld.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	**Het weer**	**Max**	**Min**	**Neerslag Mm**
Aruba	licht bewolkt	32	26	0.0
Bonaire	half bewolkt	31	26	0.0
Curaçao	licht bewolkt	33	26	0.0
Sint Eustatius	half bewolkt	32	25	0.0
Sint Maarten	half bewolkt	31	26	0.0
Amsterdam	half bewolkt	26	08	0.0
Atlanta	licht bewolkt	26	13	0.0
Bogotá	geheel bewolkt	18	12	5.4
Caracas	geheel bewolkt	31	18	0.0
Kingston	licht bewolkt	33	24	2.0

ÑAPA
Weekend Bijlage Amigoe
ZATERDAG 6 MEI 1995 AMIGOE

INTERVIEW

'Taal geen doel maar instrument'

REPORTAGES

Doof zijn is geen schande meer

= door Nel Casimiri =

Walter Palm: "Het leven bestaat vaak uit afscheid nemen..."

Af en toe is hij even op Curaçao, Walter Palm, kleinzoon van de musicus Jacobo Palm, in het dagelijks leven senior beleidsmedewerker van het ministerie van Binnenlandse Zaken in Den Haag, lid van de directie Coördinatie Minderhedenbeleid en van het Directoraat-generaal Openbaar Bestuur. Hij is daarmee niet helemaal verloren voor de Nederlandse Antillen. Af en toe verschijnen er gedichten van hem in Kristóf, komt er een gedichtenbundel uit, en hij schreef een novelle in het Papiaments die nu klaar ligt bij Sede di Papiamentu om gedrukt te worden. Ook in zijn werk komt hij, als ex-lid van de Task Force en vice-voorzitter van de SSNA dagelijks in contact met Antilliaanse jongeren in Nederland, althans met het beleid dat in Nederland gevoerd wordt voor deze jongeren. Vorige week was Walter Palm weer even op Curaçao en hij vertelde over zijn werk, zijn poëzie en verhalen, over de muziek in zijn leven.

Walter Palm werd in 1951 op Curaçao geboren en groeide op in de Van Leeuwenhoekstraat, hoek Donderstraat.

"In die wijk woonden heel veel artiesten, bij voorbeeld Cedric Riddersplaat, beter bekend als Ced Ride en Charles Corsen die in een prachtig huis woonde, waarvan de woonkamer helemaal zwart was geverfd. Iets verderop woonde Pierre Lauffer. En onze huisarts was Chris Engels. Vaak ook gingen we naar mijn grootvader in de Nieuwindtstraat. Tegenover hem woonde Yolanda Corsen. Vooral Pierre Lauffer is voor mij heel belangrijk geweest. Op zondagochtend ging ik altijd bij hem langs. Hij had zondagochtends altijd ruzie met zijn vrouw omdat de paranda van zaterdag uit de hand was gelopen, dus ik was heel welkom op die ochtenden. Dat was eind jaren 50. Hij was de eerste die met mij sprak over Tula en Toussaint L'Ouverture. Hij had een enorme beheersing van het Papiaments en hij fascineerde me met zijn metaforen en met de verhalen die hij vertelde. Zowel fictie als nonfictie. Hij kon gewoon zo aan tafel gaan zitten en een gedicht neerschrijven. Ook had hij een fantastische auto met een ijskast erin. Met die auto gingen we naar Boca Sami. Om de motor aan te krijgen moesten we hem de heuvel afduwen. Mislukte dat, moesten we hem terug de heuvel opduwen om het opnieuw te proberen. De auto reed heel langzaam, niets werkte. Als je wilde weten hoe hard hij ging, vertelde Pierre Lauffer, moest je naar de vogels kijken. Gingen we even hard, reden we dertig kilometer per uur. Hoorde je zoefzoef als je ergens langs reed, reden we wel vijftig kilometer."

UITDRUKKINGEN

Pas veel later merkte Walter Palm dat veel uitdrukkingen die hij van Pierre Lauffer leerde, door hem zelf bedacht waren.

"Bij voorbeeld: *E kabayero ei tin hopi stim*". (die meneer heeft veel energie)

Ook zijn grootvader had veel invloed op de jonge Walter.

"Bij hem kreeg ik mijn eerste lessen in de muziekwetenschap. Hij vond het geen stijl om platen met klassieke muziek te kopen. Je moest de manuscripten, de partituren kopen om de muziek te leren kennen. Hij vertelde ons ook veel anekdotes, bij voorbeeld over Arthur Rubenstein, die in de oorlog veel bij mijn grootouders over huis kwam. Hij kwam dan gewoon binnenlopen en ging achter de piano zitten en speelde: niet piano, maar pianissimo. Mijn grootvader kwam dan verschrikt aanlopen om te kijken wie daar binnen zat. Later heb ik in Leiden bij professor Van der Veen muziekwetenschap gestudeerd als bijvak. Dankzij het onderricht van mijn grootvader kon ik met gemak deze colleges volgen. Vroeger kwam ik bij grootvader als hij bezig was met composities te maken. Ik ben heel geprivilegeerd opgevoed, met muziek, met poëzie. Ook Chris Engels vertelde veel, in de eerste plaats over indianen, maar ook over de schilderkunst van hem en van Lucila. We kwamen bij hen thuis en daar zag ik de kunstenaars bezig."

Van moederskant is Walter Palm een Rojer.

"Dat familiehuis staat er nog steeds achter het postkantoor. De grootvader van mijn grootvader was dokter Nicolaas Rojer. Over hem gaan nog allerlei anekdotes rond. Er staat een levensbeschijving van hem in Caribische Cadens, het Liber Amicorum voor Papy Jessurun. Hij heeft in Leiden gestudeerd en nog tegen de Belgen gevochten. Hij was arts op Curaçao en zeer politiek geïnteresseerd. Dat artikel geeft een goed beeld van de 19de eeuw op Curaçao. Curaçao was toen veel meer verbonden met Venezuela dan met Nederland."

PIAR

In Otrobanda deden vroeger ook veel verhalen de ronde over Manuel Piar.

"Over wat de oorzaak was dat hij op een bepaald moment is geëxecuteerd. Dat was een heel tragisch lot voor één van ons, iemand van Otrobanda. Het verhaal ging dat hij was geëxecuteerd omdat hij een opdracht van Simon Bolivar niet uitvoerde. Gabriel Garcia Marquez schrijft in zijn 'El General en su Laberinto' over de laatste dagen van Bolivar en besteedt dan uitdrukkelijk aandacht aan Piar. Marquez schrijft dat het niet alleen aan zijn karakter lag, hij volgde inderdaad bepaalde opdrachten van Bolivar niet uit, maar zeker ook aan zijn kleur. Marquez suggereert dat Piar de mestiezen achter zich had en de blanken vreesden dat zij de macht zouden overnemen."

Op 16-jarige leeftijd, na het St. Willibrord College en het Radulphus College, vertrekt Walter Palm naar Nederland voor verdere studie. Daar studeert hij af aan de Universiteit van Leiden in wiskunde op de relativiteitstheorie van Einstein.

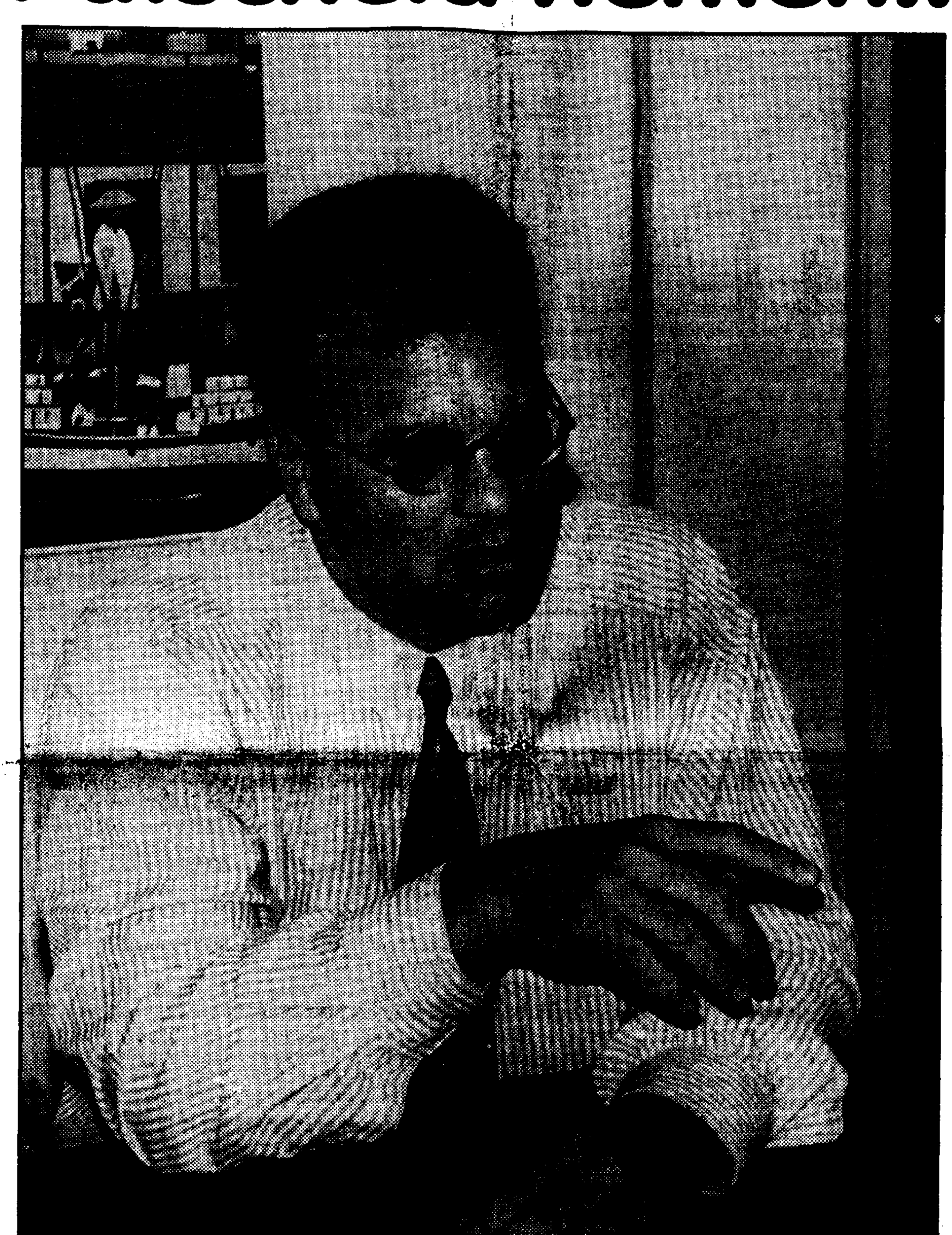
"In mijn studententijd heb ik kennis gemaakt met Carel de Haseth, met Rauf, Mauv en Verele Engels, met Gerard Chocolaad e.a. In mijn studententijd heb ik ook mijn eerste gedichten gepubliceerd in 1971 in het tijdschrift Watapana. In 1975 ben ik afgestudeerd en ben ik teruggekomen naar Curaçao. Ik heb vijf jaar als leraar aan het Peter Stuyvesant College lesgegeven. Op Curaçao heb ik de lerarenopleiding helpen oprichten, waarvan ik vanaf 1977 coördinator was. In die jaren heb ik mijn eerste gedichtenbundel gepubliceerd '*Winds of words*'.

Waarom schreef u die poëzie in het Engels?

De ondertitel zou kunnen luiden: 'gedichten om muziek bij te maken'. Ze zijn geschreven onder invloed van de Liverpoolschool. Begin jaren '70, de popmuziek, ik bewonderde heel sterk de Engelse dichter Patten van de Liverpoolschool. Het zijn heel muzikale gedichten. Met mijn achtergrond was dat een koud kunstje zou je kunnen zeggen."

Door welke dichters bent u nog meer beïnvloed?

"Als eerste met een hoofdletter, door Pierre Lauffer. Dan door de dichters van de Liverpoolschool. Vervolgens door Fred. Garcia Lorca, Pablo Neruda en Charles Baudelaire. In mijn eerste gedichtenbundel hadden de gedichten geen samenhang, het waren losse gedichten. In 1980 kwam mijn tweede bundel uit: Genesis en Apocalyps. Die is wel thematisch. Het beschrijft een dag uit het leven van een dichter, het pessimisme van de avond versus het optimisme van de ochtend. Die bundel is geïllustreerd door Charles Corsen, die het heel spontaan zelf aanbood. Dat was heel grappig. Ik kwam bij hem thuis, wilde dat graag, maar durfde die vraag niet te stellen. We spraken meestal over zijn gedichten, soms over de mijne. Op de dag dat er een orkaan over Curaçao zou trekken, belde hij mij op en zei dat hij veel inspiratie had en een serie tekeningen had gemaakt. Van Charles Corsen heb ik veel geleerd over het métier."

WALTER PALM

NEDERLAND

De lerarenopleiding was een eenmalig project en in 1980 ging Walter Palm weer naar Nederland.

"In Nederland was men net bezig met het probleem van tweetaligheid. Ik kwam in dienst van het ministerie van Onderwijs. In 1982 ging ik vandaar naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en daar werk ik nu nog. Bij de lerarenopleiding op Curaçao waren we erop gericht leraren op te leiden voor het Antilliaanse onderwijs. Daarbij hielden we rekening met tweetaligheid. Ik heb me daar heel intensief mee bezig gehouden, bij voorbeeld naar hoe je kunt omgaan met tweetaligheid. Samen met Paul Lobbrecht (ook een leraar aan het PSC) heb ik een onderzoek gedaan voor de Sitek, waarbij we de relatie hebben aangetoond tussen de cijfers voor Nederlands en de cijfers voor wiskunde. Dat lag heel subtiel."

In Nederland wachtte hem een nieuwe uitdaging, eerst bij het ministerie van Onderwijs de kant van de tweetaligheid in onderwijssituaties, daarna bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, waar hij als lid van de directie Minderheidsbeleid zich bezighoudt met alle sectoren van het minderhedenbeleid.

"In 1983 verscheen eindelijk een bundel poëzie in het Papiaments: '*Un boká di poesia*'. Die bundel is uitgegeven door Editorial Antiyano van Stanley Cras. Deze poëziebundel bestaat uit 3 secties: Curaçao, de natuur en de dood. Het grappige was dat ik een keer in de boekhandel stond en ik iemand hoorde vragen om een gedichtenbundel: maar de gedichten moesten wel een beetje humoristisch zijn... De verkoopster raadde toen mijn gedichtenbundel aan: ..'want vooral de gedichten over de dood zijn heel humoristisch'. Daar stond ik zelf bij en ik had die gedichten zo ernstig bedoeld! Voor '*Un boká di poesia*' heb ik heel prettig samengewerkt met Elis Juliana. Nog steeds worden gedichten uit deze bundel soms voorgedragen over de radio of gebruikt op scholen. Genesis en Apocalyps heeft zelfs op de literatuurlijst van leerlingen van de middelbare scholen gestaan, hoorde ik."

Walter Palm hield zich ook bezig met proza. In 1986 verscheen een essay over Antilliaanse literatuur in Plataforma. Samen met Jules de Palm verzorgde hij de uitgave van de briefwisseling tussen Chris Engels en Van der Walle, 'Klein Venetië', dat in december 1990 uitkwam. Naar aanleiding van die uitgave verscheen van Walter Palm een nieuwe gedichtenbundel 'Palmblad', een kleine Curaçaose cyclus. Het is een bibliofiele uitgave van gedichten geïnspireerd op Curaçao.

MUZIEK

"In augustus 1990 heb ik de Antilliaanse muziekcollectie van Chris Engels mogen ontsluiten. Ik heb daarvoor een maand vakantie opgenomen. Het was een kist vol met originele manuscripten, veel van Palm, veel van Boskaljon ook natuurlijk. Ik werd daarin begeleid door Verele en Antoine Ghering. We hebben een aantal composities gevonden die allang verloren gewaand waren. We hebben bij voorbeeld alle composities teruggevonden van een concert van 20 juni 1944. Dat waren alleen Antilliaanse composities. Daar heb ik een stuk over geschreven maar dat is niet gepubliceerd. Ik heb het alleen in kleine kring rondgestuurd. het was heel boeiend werk."

Een andere boeiende bezigheid vormde de Snip. Als vertegenwoordiger van het Curaçaosch Museum ging Walter Palm in de tweede helft van de jaren '80 telkens naar de hangars van de KLM om te kijken hoe ver het was met de restauratie.

"Dat is in 1991 afgerond. Van de romp die daar stond hebben ze alle instrumenten nagebouwd. Dat werd met zoveel liefde gedaan."

In 1989 was Walter Palm een van de oprichters van het Vriendengenootschap Nederland-Nederlandse Antillen.

"De staatkundige relatie was toen erg gespannen. Ik vond dat we op een andere manier naar die relatie moesten kijken. Het gaat niet alleen om staatkundige issues. Die zijn belangrijk, maar ook vanuit verbondenheid."

In 1990 vroeg de gemeente 's-Gravenhage Walter Palm lid te worden van de kunstcommissie Allochtonen. Later werd hij daar voorzitter van. De kunstwereld is zeer gesloten in Nederland en de allochtonen kwamen niet aan de bak. Ze beschikten niet over het goede netwerk. Daarom besloot men een aparte commissie te benoemen. Op voorstel van die commissie zelf is na een paar jaar de kunstcommissie Allochtonen toch weer gefuseerd met de algemene kunstcommissie.

"Ik heb het met veel plezier gedaan. Wat me toen opviel in mijn contacten met Antilliaanse kunstenaars in Nederland is dat de Antilliaanse kunstenaars tussen de wal en het schip vielen. Door de OKSNA kunnen Antilliaanse kunstenaar uit de Antillen naar Nederland komen en Nederlandse kunstenaars van Nederland naar de Antillen. De Antilliaanse gemeenschap in Nederland telt nu zo'n 80.000 mensen. Ze hebben een eigen krant, eigen clubs, eigen verenigingen en er is een bepaalde artistieke ontwikkeling die je niet mag onderschatten. Die ontwikkeling kan ook voor de mensen hier heel interessant zijn. Denk aan Norman de Palm en John Leerdam, aan Rudy Martina, aan Steve Bridgewater. Kunstenaars met een goed artistiek produkt. Daar zou men hier ook gestructureerd kennis van moeten kunnen nemen. Ik heb indertijd gesuggereerd bij de OKSNA om een bepaald potje te maken voor Antilliaanse kunstenaars in Nederland. Met een onafhankelijke commissie die dat beoordeelt. Dat moet toch mogelijk zijn?"

CENTRUM

Walter Palm pleit ook voor een Antilliaans Cultureel Centrum in Nederland, waar Antilliaanse kunstenaars zichzelf kunnen presenteren aan de Nederlandse gemeenschap.

"Dat is niet zo iets bijzonders. Andere landen hebben dergelijke instituten ook, denk maar aan het Maison Descartes."

Het ministerie van Binnenlandse Zaken vroeg Walter Palm zitting te nemen in de Task Force Antilliaanse jongeren.

"Dat is een Koninkrijksprobleem. De jongeren van Seru Fortuna kom ik weer tegen in Hoogvliet, Rotterdam. Er is een directe relatie tussen hier en daar. Ik ben in juli 1992 lid geworden van de Task Force. Een jaar later hebben we een beleidsnota gepresenteerd. Die nota hield in dat je aandacht moet schenken aan de Nederlandse instellingen, zorgen dat de toegankelijkheid voor Antilliaanse jongeren vergroot wordt. En ook aan de instellingen op Curaçao. Die upgraden en moderniseren."

Waarom bent u nu weer uit de Task Force gestapt?

"De Nederlandse en de Antilliaanse regering vonden dat het niveau van de ambtelijke vertegenwoordiging verhoogd moest worden van senior beleidsmedewerker, wat ik ben, naar directeur. Dus kwam iemand anders in mijn plaats, i.c. Fernandes Mendes."

ALM-KLM

Een andere consequentie van een zo grote gemeenschap Antillianen in Nederland vormt het vervoer. Steeds actueel in de verhouding ALM-KLM.

"Medio jaren '80 was ik lid

vervolg op pag. 9

Eindredactie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

OPDAT WIJ NIET VERGETEN

■Drie jongens poseren in Duitse legerkledij voor de fotograaf na gevangen te zijn genomen door Amerikaanse troepen. Toen Hitler zag dat hij de oorlog ging verliezen riep hij steeds meer jongens en bejaarden op voor legerdienst. De slecht getrainde soldaten waren echter kansloos tegen de oprukkende Amerikanen, Engelsen en Russen.

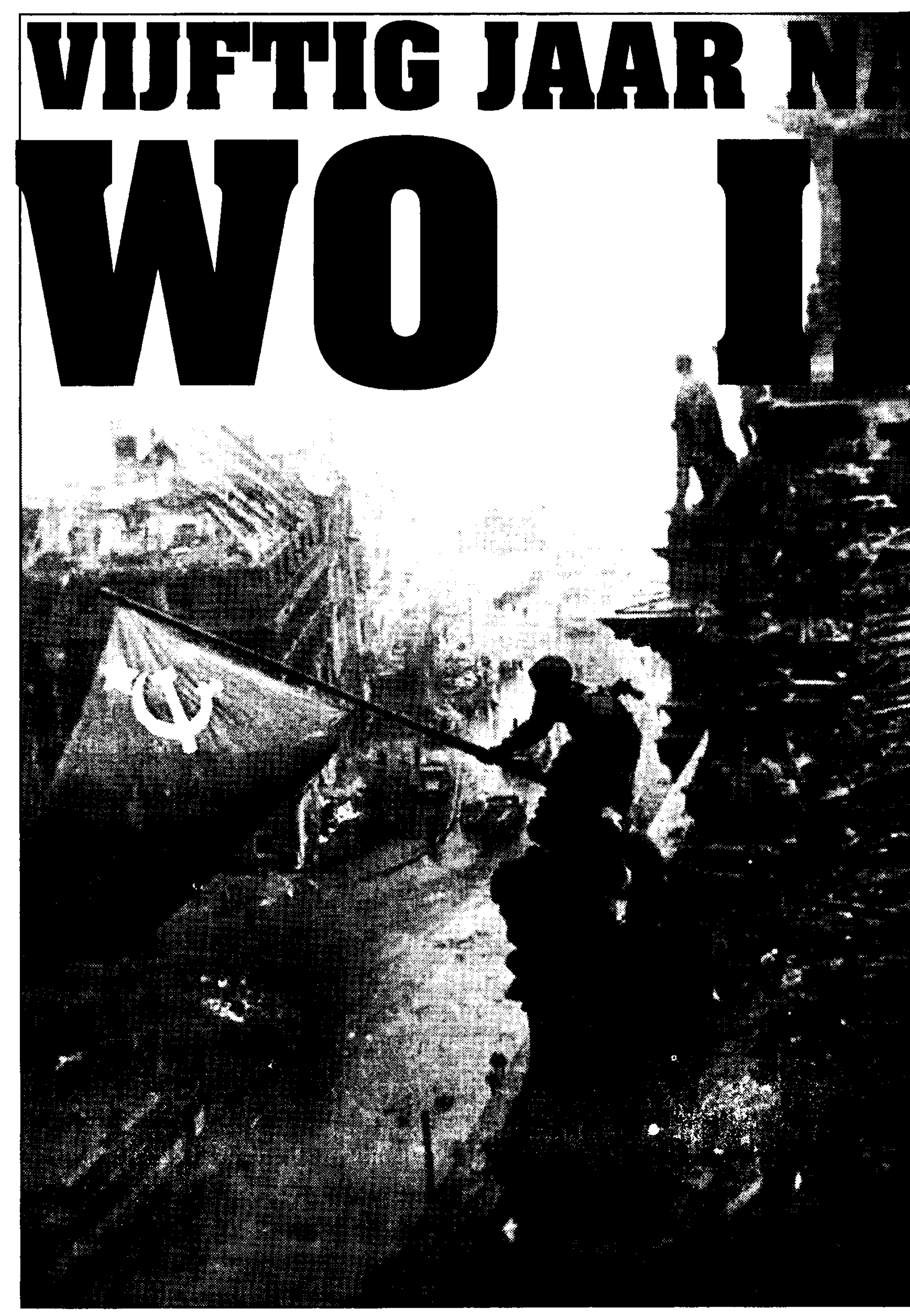

■ Adolf Hitler en zijn minnares Eva Braun. Het paar trouwde in april 1945 in de bunker van Hitler in Berlijn, terwijl Russische troepen de stad binnenvielen. Vlak daarna pleegden zij zelfmoord; Hitler schoot zichzelf door het hoofd, Braun slikte een cyanide-capsule in. Hun lijken werden vervolgens verbrand door trouwe aanhangers, terwijl de artilleriegranaten rondom de bunker insloegen.

■Een massagraf vlak buiten het nazi-concentratiekamp Bergen-Belsen. Vanaf januari tot en met april 1945 bevrijdden Amerikaanse troepen honderden joden uit maar liefst 200 concentratiekampen. De Duitse bewakers werden in vele gevallen ter plekke geëxecuteerd. Meer dan 6 miljoen joden zijn door de nazi's vermoord tijdens de Tweede Wereldoorlog.

VIJFTIG JAAR N
WO I

■Soldaten van het Rode Leger plaatsen de Russische vlag op het Duitse parlementsgebouw in Berlijn. Het Russische leger omsingelde de Duitse hoofdstad op 26 april en op 8 mei gaven de Duitsers zich over Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn meer dan zeven miljoen Russische soldaten omgekomen.

Walter Cronkite reed voor de troepen bevrijd Nederland in

Walter Cronkite, één van Amerika's beroemdste journalisten, weet het nog precies. De dag dat hij als jonge oorlogscorrespondent in een glider in Eindhoven landde met de 101ste luchtlandingsdivisie: 17 september 1944. Het was onderdeel van operatie Market Garden, de grootscheepse Britse en Amerikaanse luchtlandingen en grondacties die tot doel hadden de Duitsers over de Rijn terug te drijven. "Die gliders waren stalen buizen met een wand van canvas en hout. Het waren gevaarlijke dingen, waarmee vrij veel ongelukken gebeurden."

ANCHORMAN

Walter Cronkite, die in Amerika in de jaren zestig en zeventig grote bekendheid kreeg als *anchorman* van CBS, is van Nederlandse afkomst. Zijn voorouders, luisterend naar de naam Krankheit, kwamen in de 17de eeuw naar de Nieuwe Wereld. Op 5 mei 1945 reed hij met de Canadezen vooraan in de bevrijdingsstoet het vaderland van zijn voorouders binnen.

Cronkite herinnert zich dat hij met negen andere soldaten in dat ding zat en dat het door de Duitsers werd beschoten. Maar de landing verliep goed. De glider kwam terecht in een aardappelveld. Cronkite: "Mijn helm was afgevallen bij de landing. Ik zette een helm op die ik zag liggen en begon naar de afgesproken ontmoetingsplaats te kruipen. Tenminste, dat dacht ik. Een man vroeg mij: Is dat de goede richting? Hij dacht dat ik een luitenant was, want ik had een verkeerde helm opgezet, die van een officier. Het is de enige keer in de oorlog dat ik militairen leiding heb gegeven."

De ontvangst van de geallieerde militairen door de bevolking was emotioneel. De soldaten, ook Cronkite, werden omhelst. "We moesten soep eten en koffie drinken. Hun eerste vraag was: Is de oorlog nu afgelopen? Het waren boeren en ze spraken redelijk goed Engels. De mensen waren ontzettend blij, hoewel er nog enkele dagen werd gevochten."

De vraag is natuurlijk hoe een oorlogscorrespon-dent, afgesloten van de buitenwereld, in die dagen in het midden van de strijd, zijn verhaal kwijt kon. Cronkite: "Ik werkte voor het persbureau UPI en we hadden een afspraak met het commando van de 101ste divisie dat ik via hun communicatiesysteem honderd woorden per dag kon doorgeven."

Hij was destijds in Nederland bij de bevrijding zelfs de troepen voor, hoewel dat in strijd met de orders was. "Ik zat met een Canadese correspondent in het eerste voertuig. We waren vanuit Amersfoort vertrokken voor de anderen. We werden onderweg door de bevolking met bloemen bekogeld. Het was bollentijd, en ze gooiden tulpen naar ons. De auto was helemaal bedekt met tulpen, we hadden moeite om uit het voertuig te komen. Het was de enige keer in de oorlog dat ik gewond raakte. We zaten in een open voertuig en ik kreeg een bouquet tulpen tegen mijn hoofd. Die tulpen zijn heel zwaar."

FEEST

Cronkite vertelt dat het een groot feest was. De mensen hadden hun beste kleren aangetrokken om de bevrijders te verwelkomen. "Er was een enorm enthousiasme, geen verdriet, totdat je vragen stelde. Maar wat bijna alles overheerste, was natuurlijk de honger. De dagen na de bevrijding was voedsel het grootste dagelijkse probleem. Wij hadden geweten dat er honger was in het westen, maar nu je zag dat de mensen uitgehongerd waren. De Canadezen zetten centra voor voedseldistributie op. Het was natuurlijk een chaos. Iedereen zocht familieleden, vermisten. Er waren lijsten opgeplakt met namen waar mensen kwamen zoeken."

De volgende fase was de arrestatie van Duitsers en collaborateurs. Cronkite was de eerste journalist die NSB-leider Anton Mussert in zijn cel mocht interviewen. "Een buitengewoon weinig indrukwekkend man", herinnert Cronkite zich. "Heel kruiperig, onderdanig, smekend voor zijn leven. Hij zei dat hij Nederland alleen maar tegen de Duitsers had willen beschermen, er zorg voor dragend dat ze Nederlanders niet zouden mishandelen. Hij was een lafaard. Geen greintje zelfrespect. Toen ik wegging gebeurde er iets heel interessants. Hij reageerde als in een reflex. Hij hief zijn rechterarm op, als wilde hij de Hitler-groet brengen met 'Heil Hitler', maar realiseerde zich op het laatste moment dat die tijd voorbij was. De arm bleef een beetje hangen, en toen zei hij: 'Goodbye'."

Aanslag op Adolf Hitler in juli 1944 mislukt

Carl Szokoll (79) is misschien wel de laatste persoon die Klaus graaf von Stauffenberg, de grote man achter de mislukte aanslag op Hitler op 20 juli 1944, aan de telefoon heeft gehad. "Jullie geven het toch niet op?" vroeg Von Stauffenberg nog dezelfde avond met gebroken stem aan Szokoll, die als jonge kapitein van de Wehrmacht in Wenen bij de legendarische officiersputsch betrokken was. Daarop viel de lijn weg. Von Stauffenberg werd kort daarna geëxecuteerd.

"Zijn woorden klinken me nu nog in de oren", vertelt Szokoll. De jonge Oostenrijker had net zelf moeten verwerken dat Hitler als door een wonder de dans was ontsprongen. In eerdere berichten was, zoals bekend, gemeld dat de Führer dood was. In Wenen had de Wehrmacht, volgens de voorbereidingen van onder anderen Szokoll, daarop de top van de Partei en van de SS ontwapend en opgesloten. Het was van korte duur.

Szokoll heeft jaren niet meer aan de oorlog willen denken, maar brengt het verzet van destijds nu actief onder de aandacht. "Ik denk dat het nodig is dat we de jeugd tonen dat er waarden zijn, die de moeite waard zijn om je voor in te zetten. We moeten voorkomen dat de jeugd achter een pseudo-Hitler gaat aanlopen. Mensen klagen teveel over de fouten in de democratie, zoveel dat de jeugd misschien denkt: 'Laten we haar maar vernietigen'."

Szokoll was 23 toen hij zelf zag wat je dan verliest. Hij was nog maar net van de militaire academie, toen Oostenrijk door de Anschluss van 1938 bij het Groot-Duitse rijk kwam. Szokoll maakte in datzelfde jaar nog persoonlijk kennis met Hitler. "Hij keek me aan... met die ogen... Ik was bang dat hij me zou verzwelgen."

"Ik zag hoe de bruinhemden zwangere vrouwen en grijsaards met hun blote handen de straten lieten opruimen. Zelf kwam ik al snel in conflict met de rassenwetten van Neurenberg, want ik wilde me verloven met een joods meisje. Ik moest of haar opgeven of mijn loopbaan." Szokoll bleef bij de Wehrmacht, aan de ene kant 'de stijgbeugel voor de misdaden van de SS', maar aan de andere kant misschien wel 'het enige instituut dat Hitler aan zou kunnen.' Trouwen met genoemd meisje deed hij pas na 1945, maar 'onze zoon is al in de oorlog geboren'.

Die zoon mag blij zijn dat hij zijn vader nog heeft. Hitler liet na de aanslag van 20 juli 1944 zo'n 4000 mensen arresteren. De executies duurden tot in april van het jaar daarop. Op de een of andere wijze merkte niemand de doodsbange Szokoll op, misschien omdat een dergelijke verantwoordelijkheid niet bij zo'n jong iemand was verwacht. Hij was met slechts zestien anderen op de hoogte van de plannen voor een aanslag.

De Wehrmacht bevorderde Szokoll zelfs tot majoor, want hij stond bekend als een zeer goed organisator op legergebied. Hij werd er bepaald niet vrolijker van. De Oostenrijker voelde zich steeds schuldiger, omdat de nazi's talloze mensen doelloos naar de slachtvelden stuurden. Hij gaf echter niet op, precies zoals Von Stauffenberg gevraagd had.

De aanslag op Hitler had plaatsgehad in het kader van de Operatie Walküre, volgens dezelfde militaire regels zette Szokoll in Wenen de Operatie Radetszy op. Doelen waren schade toebrengen aan nazi-Duitsland en vooral het herstellen van het zelfstandige Oostenrijk. 'Radetzky' groeide uit tot de enige echt grote Oostenrijkse organisatie van tegenstanders van Hitler. Deze keer waren ook veel niet-militairen, verzetsgroepen, bij de zaak betrokken.

Na de bevrijding van Wenen, in april 1945 door de Russen, was Szokoll het slachtoffer van diezelfde Russen. "Zij beschuldigden mij ervan een Amerikaanse spion te zijn, die in het Sovjet-hoofdkwartier had geïnfiltreerd. Wekenlang ben ik verhoord, zij schoren mij kaal."

Toen Szokoll uiteindelijk vrijkwam, was hij alles kwijt. Behalve het joodse meisje met wie 'ik nu bijna zestig jaar ben getrouwd'. Ze was één van de weinigen van haar familie die de oorlog had overleefd.

Fanatisme en vrees heerste bij val van Hitler's Berlijn

Jongens jatten granaatwerpers voor hopeloze confrontaties met tanks. Het geschreeuw van vrouwen die worden verkracht, komt met de avond dichterbij. Artillerievuur schiet één van Europa's mooiste steden compleet in puin.

Van tussen de ruïnes spuwt de propagandamachine van de nazi's haar laatste tirades van haat en vrees: "Vernietig het moordzuchtige Bolsjevistische Aziatische beest. Roei de vreselijke Sovjetpest uit."

Dit is Berlijn 50 jaar geleden. De Tweede Wereldoorlog is verloren. Sovjettroepen rukken op naar de bunker van Adolf Hitler. De nederlaag van Duitsland is nog een kwestie van dagen. De Führer staat op het punt zelfmoord te plegen.

Maar 4.000 Hitlerjongeren, 20.000 militairen en 35.000 leden van de Volkssturm vechten door, zelfs na 77 de overgave van de stad op 2 mei.

Vijftig jaar na Berlijns laatste ronde probeert een golf van geschriften, radio- en televisieprogramma's en tentoonstellingen de verbijsterde jongere Duitsers een portret te schetsen van de apocalyptische sfeer van de laatste oorlogsdagen.

Zelfs een zo centrale persoon als de voormalige Rijksjeugdleider Artur Axmann, die nu 82 is, geeft toe dat het moeilijk te doorgronden is hoe hij tieners hun dood kon insturen en zij blind gehoorzaamden.

"Met logica kan men de toestand niet verklaren, waarin wij ons bevonden", aldus Axmann, die zijn beste jongens-soldaten - onder wie een knaap van 12 die al een ijzeren kruis had gekregen voor betoonde moed - liet opdraven zodat Hitler hen kon inspecteren op zijn laatste verjaardag op 20 april 1945.

"Ik weet dat de meeste mensen dit vandaag niet kunnen begrijpen, maar wij waren in de ban van Hitler", zei hij. Lothar Löwe, die later een bekende televisiejournalist zou worden, zei dat de Hitlerjongeren zoals hijzelf te bang voor een bloedbad waren om op te houden met vechten voor het vaderland en voor Hitler. "Na een tegenaanval door onze troepen werden zeven Hitlerjongeren ontdekt, op een rij gezet en geëxecuteerd. Dat maakte ons nog banger dat we het er niet levend zouden afbrengen als we ons overgaven."

Nazi-propagandachef Joseph Goebbels buitte deze vrees uit, door de gelijkgeschakelde pers en zijn toespraken te doorspekken met verslagen van wreedheden in de oostelijke gebieden die het Sovjetleger had heroverd op de nazi's. Der Panzerbär (de gepantserde beer), de enige krant die nog verscheen in de laatste week voordat de stad viel, blies de angst aan door de Berlijners influisterde dat zij geen andere keus hadden dan door te vechten. "Wij hebben niets te verliezen", schreeuwde de laatste editie op 29 april. "Wij hebben alles al verloren en we zouden onszelf, onze toekomst, onze vrouwen en kinderen opgeven door te capituleren."

Hitler steunde dit met naakte terreur. "Iedereen die maatregelen propageert of zelfs maar goedkeurt die onze weerstand verzwakken, is een verrader. Hij dient ter plekke doodgeschoten of opgehangen te worden", aldus een dagorder van de Führer op 23 april. Veel veroveraars droegen bij aan de ergste angsten van de Berlijners. De opdracht 'Frau komm' (vrouw, kom hier) in een zwaar Russisch accent was het begin van een nachtmerrie van verkrachting voor vrouwen.

Ziekenhuizen telden 90.000 vrouwen die hulp zochten nadat ze waren verkracht. Het aantal zelfmoorden nam toe van 238 in maart tot 3.881 in april toen Moskou's in de strijd geharde legers naderden.

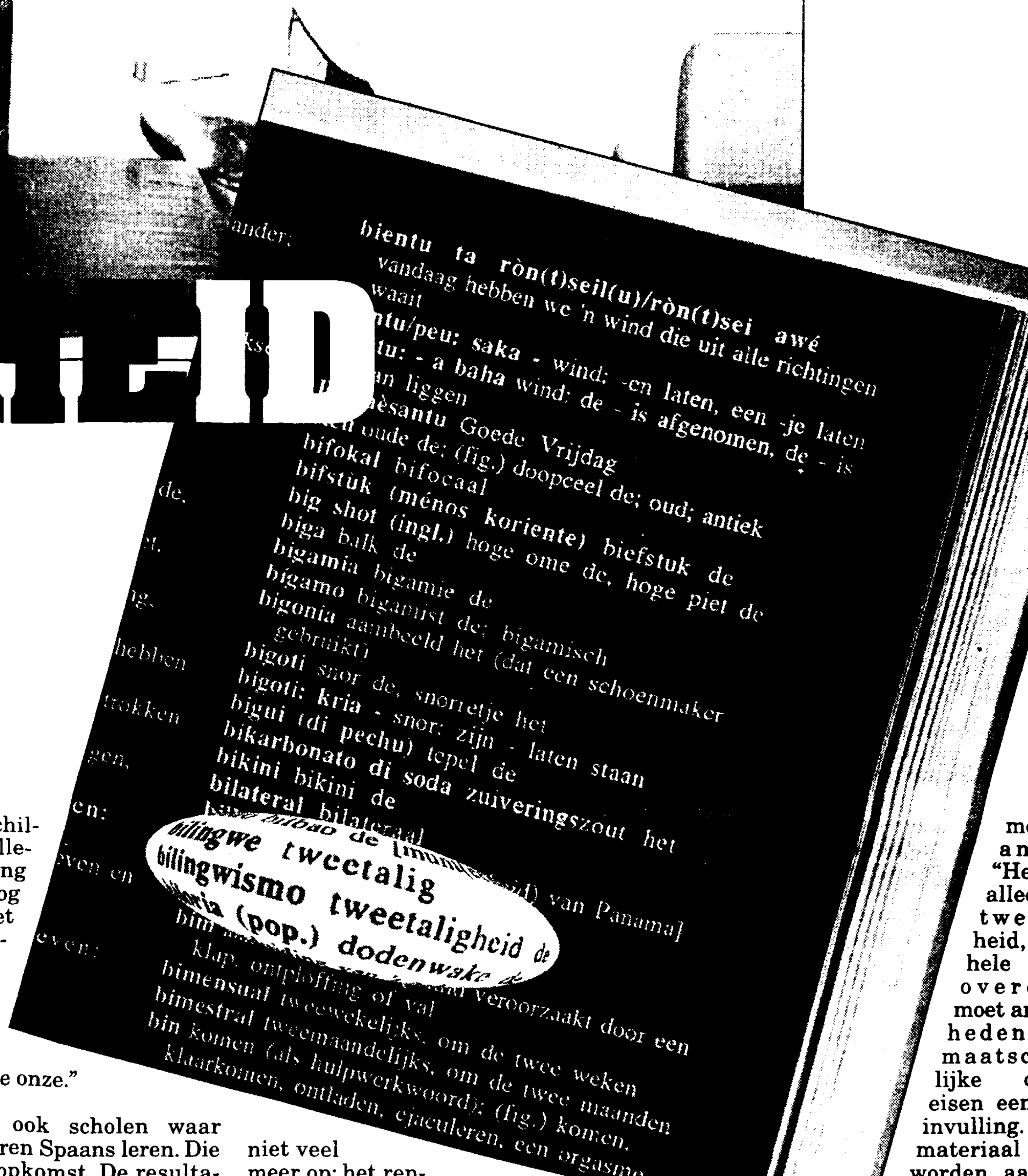
door Theo Dol

Silvio Jonis ...kinderen kunnen in twee talen even goed presteren...

Er lijkt beweging te komen in de 'taalstrijd' om het Papiamentu op de basisschool. Het rooms katholiek Centraal Schoolbestuur wil volgend jaar een begin maken met de tweetalige school. Wij spraken met Silvio Jonis, die het project voorbereidt.

2-TALIGHEID

Silvio Jonis: Op tweetalige school is taal geen doel maar instrument

De definitie van tweetaligheid komt er vlot uit: "Het is het gebruik van twee talen, de moedertaal en een vreemde taal, die iemand in min of meer gelijke mate in verschillende situaties kan hanteren."

Silvio Jonis, rector van het Maria Immaculata Lyceum, is een jaar lang vrij gesteld om de invoering van de tweetalige basisschool voor te bereiden. Hij is ongeveer halverwege en heeft onlangs een projectdossier afgeleverd. Met de tweetalige school wordt volgend jaar begonnen als *pilot project*, zo heeft het rooms katholiek Centraal Schoolbestuur inmiddels besloten.

In verscheidene gezinnen op Curaçao komt tweetaligheid voor, aldus Jonis. Soms zijn de ouders afkomstig uit verschillende landen, maar het gebeurt ook wel dat Curaçaose ouders beide talen - Nederlands en Papiaments - gebruiken en zo bewust een tweetalige situatie creëren. In zo'n situatie krijgt een kind niet alleen kennis en vaardigheid in beide talen, maar kan ook emoties daarin uitdrukken. Opgevoed in een eentalige omgeving is het moeilijker om fijne nuances in een vreemde taal te leren aanvoelen. Leeftijd kan daarbij een rol spelen."Je ziet vaak hoe gemakkelijk kinderen woorden in een andere taal oppikken, bij voorbeeld tijdens het spelen met een buurkind."

"Heel veel hangt af van de doelen waarvoor je een taal aanleert. Als taal instrumenteel gebruikt wordt, gaat het sneller en beter. De taal is niet het doel, maar de taal is een middel tot communicatie."

Jonis verwerkt in zijn taalproject ervaringen die elders en op Curaçao zijn opgedaan. "Ik ga niet opnieuw het wiel uitvinden." Uit het begin van de jaren '50 dateert een rapport van de Unesco, de culturele organisatie van de Verenigde Naties, waarin staat dat het onderwijs het beste kan geschieden in de moedertaal.

"Maar er kunnen beperkingen zijn, bij voorbeeld als er geen leermiddelen beschikbaar zijn in die taal. Dan is men aangewezen op een andere taal. In onze situatie is dat ook gebeurd. Alles was volledig in het Nederlands."

In 1968 kwam de commissie Prins met een rapport over onderwijs in het Papiaments op de basischool en de geleidelijke overgang naar Nederlands als voertaal.

Jonis: "Dat is nooit uitgevoerd. Ik denk primair omdat men huiverig was om Papiaments te introduceren in het onderwijs. Daar vond men het toen niet de juiste taal voor. Ook de gemeenschap dacht er toen zo over. Die moedertaalschool is dus niet gerealiseerd."

"Het was ook de bedoeling om het falen van het onderwijs op te vangen. Door de kinderen in hun eigen taal de basisvaardigheden (lezen en schrijven) te leren kon er een brug geslagen worden naar het verdere onderwijs. De situatie van thuis Papiaments en op school Nederlands is in de praktijk onwerkbaar."

"We zijn stil blijven staan. In feite betekende dat dus een achteruitgang. Noodgedwongen werd Papiaments wel ingeschakeld, maar door gebrek aan richtlijnen in die tijd werd de situatie steeds erger. Het peil zakte en de resultaten bleven uit. Het aantal doublures werd enorm groot. Op de duur waren er ook gevolgen voor het vervolgonderwijs wegens onvoldoende voorbereiding. De taalvaardigheid ging achteruit, zeker die in het Nederlands."

"In die situatie ga je je afvragen: 'Hoe kom je hier uit?' In principe heb ik niet veel veranderd aan het uitgangspunt van de commissie Prins: beginnen in de moedertaal en dan een overgang naar het Nederlands. Daar moeten we heen. Na de basischool moet er dan voldoende kennis van het Nederlands zijn om voortgezet en hoger onderwijs te volgen, want daar is men op het gebruik van Nederlands aangewezen."

"Er zijn wel verschillen in aanpak tussen de commissie Prins en nu. Met name de didactiek is anders. In onze visie hoeft er niet per se helemaal overgeschakeld te worden op Nederlands. Uit experimenten in het buitenland blijkt het werken met twee talen betere resultaten te geven dan dat met één taal."

"In de taalsituatie op Curaçao is Nederlands niet de taal van de bevolking. Het is een vreemde taal. Het is een taal die de kinderen voornamelijk op school meemaken. Daarbuiten komen ze het heel weinig tegen."

"In de Verenigde Staten hebben we de situatie bekeken van een grote groep Spaans sprekenden in een Engelstalige omgeving. Daar zijn scholen die gebaseerd zijn op verschillende modellen: volledige onderdompeling in het Engels of nog wat Spaans met Engels als bijspijker-programma. Buiten school komen ze dan wel veel Engels tegen. Die situatie is niet vergelijkbaar met de onze."

"Maar je hebt ook scholen waar Amerikaanse kinderen Spaans leren. Die scholen zijn nu in opkomst. De resultaten zijn goed. Het blijkt dat ze in beide talen even goed presteren. Je krijgt ook meer openstelling voor andere culturen en een beter gevoel van eigenwaarde."

"De basisvaardgiheden moeten in de eigen taal worden aangeleerd. Daarmee wordt de overstap naar de andere taal gemakkelijker. Didactisch gezien is voor veel leerstof een vorm van integratie mogelijk. Er zijn afspraken wanneer welke taal gebruikt wordt, bij voorbeeld het eerste deel van de ochtend in het Spaans en het tweede deel in het Engels."

> ***'Onze situatie is echt uniek. We zijn Papiaments sprekend en hebben een tweede taal nodig om te kunnen studeren'.***

"Wat ook duidelijk naar voren komt in de nieuwe didactiek is de *content based language instruction*, de taal als instrument voor het verwerven van kennis. Door de interactie taal - vak en leerling - leerkracht krijg je sneller een proces van taalverwerving en komt het ook dieper te liggen."

"Op die scholen wordt ook veel gebruik gemaakt van auditieve en visuele middelen. Ze geven de leerling een duidelijk voorbeeld hoe iets gezegd en geschreven moet worden. De trend is: meer tastbaar materiaal in de klas. Je moet het zien en kunnen voelen. Dat is iets dat we hier missen. Het is een trend van de laatste jaren."

"Neem het nieuwe rekenonderwijs. De didactische aanpak is meer gericht op het praktische -datgene wat je om je heen ziet - en het experimentele. Voor het hele onderwijssysteem moet de didactiek op de helling."

"We zijn een aantal jaren stil blijven staan. Het onderwijs is voor kinderen onaantrekkelijk geworden. Het brengt niet veel meer op; het rendement is te laag geworden."

Jonis heeft met een delegatie van het schoolbestuur een bezoek gebracht aan Arlington, Virginia. De leidster van het tweetalige schoolproject aldaar heeft al een workshop gegeven op Curaçao. Verder zijn er studies over de situatie in Nederland 'op weg naar een multiculturele samenleving', waar dikke rapporten worden geschreven over het Nederlands als tweede taal voor bepaalde ethnische groepen.

Weinig daarvan is van toepassing op Curaçao. "Onze situatie is echt uniek. We zijn Papiaments sprekend en hebben een tweede taal nodig voor verdere studie in het buitenland, *a language for wider communication*. Het is een zeer bijzondere situatie omdat de eigen taal cultureel hoogstaand is als je het vergelijkt met andere creoolse talen. Het is iets om trots op te zijn. Maar door de kleinschaligheid heb je een andere taal nodig. In de tweetalige opzet krijgt het Papiaments een duidelijke plaats en geen achterstelling in de ontwikkeling. Beide talen krijgen een adequaat niveau."

Het is de bedoeling volgend jaar een begin te maken met de invoering van het project tweetalige school op twee scholen: de Maarten Luther King basisschool met de Maria Goretti kleuterschool en het Sint Joriscollege met de kleuterscholen Jeanne d'Arc en Hardin di Maria Posa. Om het overzichtelijk te houden, wil men hier gaan werken met klassen van 25 leerlingen.

Er zijn twee voorwaarden: het lesmateriaal moet in orde zijn en de docenten moeten zijn bijgeschoold. De tweetalige school - dat is in elk geval duidelijk - vereist een andere didactiek.

Jonis, ex-leraar, onderlegd in de Romaanse talen (Frans, Spaans, Portugees), lid van spellingscommissies en jaren lang manager van een middelbare school, realiseert zich dat er méér moet veranderen. "Het is niet alleen de tweetaligheid, ook de hele kennisoverdracht moet anders. De hedendaagse maatschappelijke condities eisen een andere invulling. Het lesmateriaal moet worden aangepast. Het doel is uiteindelijk een adequaat beheersingsniveau in beide talen te bereiken. In ons project zal naast lezen en schrijven ook rekenen in het Papiaments worden aangeleerd. Bij sommige onderdelen, zoals de nieuwe rekenmethode, moet je nagaan of je moet aanpassen of opnieuw moet gaan maken."

"De tweetalige school beoogt de leerling een aantal vaardigheden mee te geven om te kunnen functioneren in onze maatschappij: flexibel zijn, multi-inzetbaar. Die maatschappij is door zijn kleinschaligheid kwetsbaar. Iedereen moet met wat bijscholing op meerdere plaatsen inzetbaar kunnen zijn."

Het projectdossier (1,9 miljoen gulden) is bij KabNA ter financiering aangeboden, werkgroepen worden gevormd, workshops staan voor de deur. Is de situatie anders dan twintig jaar geleden?

"Twintig jaar geleden werd de zaak van hogerhand stopgezet toen de eerste workshops net gehouden waren. Voorzover mij bekend was de toenmalige minister het niet eens met de voorgestelde spelling van het Papiaments. Dat was toen een issue. In de afgelopen twintig jaar is er alleen maar gediscussieerd over de noodzaak van onderwijs in de moedertaal. Maar er is niets concreets uit gekomen."

Is er nu weer kans op een ingreep van boven?

"Het project moet aan de wettelijke vereisten voldoen. We moeten een leerplan overleggen. De kwestie van de voertaal ligt vast in de wet; dat is nog altijd het Nederlands. De minister moet toestemming geven om dat te veranderen. Zij heeft tijd gevraagd voor een beslissing, omdat ze bezig is met een totaalplan voor het onderwijs. Ze wil nagaan of het project daarin past. Ik ben wel optimistisch dat de tweetalige school doorgaat."

Dieet & voeding

Olivia Wong Loi Sing

Fietsers en voeding

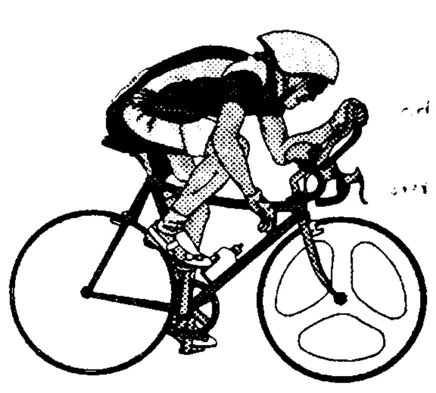
Fietsen wordt steeds populairder op Curaçao en ook wedstrijd-fietsen. Wedstrijd-fietsen kan variëren van 200 meter sprinten tot de Tour de France waar er meer dan 4000 kilometer wordt gereden in drieëntwintig dagen. Een gebalanceerde voeding is erg belangrijk om zo goed mogelijk te presteren. De juiste voedingsstoffen moeten worden gegeten en dagelijks moet er voldoende aan energie gegeten worden.

Onvoldoende drinken en te weinig voedingsstoffen hebben een negatieve invloed op de prestaties bij het fietsen. De eetgewoonten kunnen negatief beïnvloed worden. Bij voorbeeld fietsers met een druk trainingsschema, die vaak wedstrijden hebben en die ook nog de normale achturige werkdag hebben, eten vaak niet regelmatig en op tijd. Door weinig tijd hebben en onregelmatig eten, probeert men zoveel mogelijk te eten in één maaltijd om toch aan voldoende energie te komen.

Sommige mensen kunnen hierdoor last krijgen van maagklachten, een opgeblazen gevoel, soms braken. Dit gaat gepaard met verlies van voedingsstoffen. Het is daarom belangrijk om als topsporter, maar ook als recreatie-fietser, goed op je voeding te letten en waardoor je je prestaties kan verbeteren.

VOCHT EN KOOLHYDRATEN

Het is duidelijk dat je als topsporter voldoende moet eten om aan de essentiële voedingsstoffen te komen. Tij-

dens onderzoek naar de voedingsgewoonten van fietsers blijkt dat fietsers zich vaak zorgen maken over het innemen van voldoende vitaminen en mineralen, terwijl zij een tekort hadden aan vocht en koolhydraten.

Het voorlichtingsbureau voor de voeding in Nederland geeft aan hoeveel iemand normaal moet eten per leeftijd en geslacht. Topsporters moeten zeker deze minimaal aanbevolen hoeveelheden eten. Daarna is het even uitzoeken hoeveel energie men per dag nodig heeft.

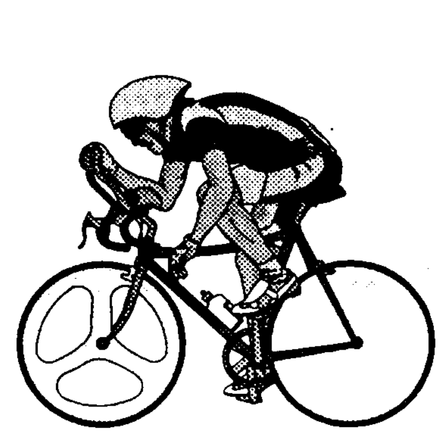
Een fietser als topsporter moet een balans hebben tussen de energie-inname en hoeveel men verbrandt tijdens training. Wanneer de energie-inname niet in balans is met wat je verbruikt, heeft dat zeker [illegible]loed op de prestaties. Bij te weinig eten en drinken krijgt men last van vermoeidheid, gewichtsverlies en de koolhydraat-energievoorraden in het lichaam worden afgebroken.

De koolhydraat-energievoorraden in het lichaam zijn erg belangrijk tijdens een wedstrijd. Ze leveren snel energie aan de fietser, stellen de fietser in staat om het zo lang mogelijk uit te houden.

De behoefte aan calorieën is afhankelijk van leeftijd, geslacht, afstanden die men fietst, snelheid en ook het aantal uren dat men niet traint. In de Tour de France is de energiebehoefte gemiddeld 5900 calorieën per dag. Wanneer de energiebehoefte groter wordt, moet men vaker en frequenter gaan eten op een dag. Gemiddeld eet men zes tot negen keer per dag.

Vrouwelijke topsporters blijken uit onderzoek (Keith) veel te weinig energie en voedingsstoffen op te nemen. Zij namen gemiddeld minder dan 2000 calorieën op per dag. Topsporters, die minder dan 2000 calorieën per dag innemen, krijgen te weinig voedingsstoffen naar binnen. Men valt af, krijgt last van chronische moeheid en droogt uit met als gevolg vermindering van de prestaties. Voldoende energie en vochttoevoer zijn dus erg belangrijk voor betere prestaties.

De prestaties bij wedstrijdfietsen zijn sterk afhankelijk van het uitputten van de energievoorraden in het lichaam. Het lichaam heeft twee energiereserves: de koolhydraatreserves in de lever en de spieren en de vetreserves. Het is van belang om de juiste voedingsmiddelen te eten om de koolhydraatreserves in het lichaam zo goed mogelijk te vullen. Het eten van koolhydraatrijke voedings-

middelen vult deze reserves goed aan.

Gebruik de koolhydraatrijke voedingsmiddelen altijd voor een lange training of wedstrijd. De koolhydraatvoorraden worden zo optimaal mogelijk gevuld waarbij men tijdens een wedstrijd het langer kan volhouden.

Onderzoeken over fietsers (topsporters) geven aan dat men ongeveer acht tot tien gram koolhydraten moet eten per kilogram lichaamsgewicht om de koolhydraatreserves in het lichaam zo optimaal mogelijk aan te vullen. Een fietser die 68 kilo weegt, heeft dus 544 tot 680 gram koolhydraten per dag nodig. Het is wel belangrijk om zelf als topsporter te experimenteren wat men eet en wanneer dat men eet omdat iedereen anders is. Om een idee te krijgen wat je zou kunnen eten, kan je dat in de onderstaande tabel zien. Onderstaande tabel geeft een paar voedingsmiddelen aan die veel koolhydraten bevatten

Produkt	Koolhydraten (gram)
pasta (macaroni, spaghetti) 1 scheplepel (50 gram	12
rijst gekookt 1 scheplepel (50 gram)	16
brood 1 snee	15
aardappelen 1 kleine (50 gram)	8
pannekoek 1 stuks	25
muesli met suiker 1 eetlepel	6
krentenbol 1 stuks	24
cornflakes $1^1/_4$ cup	24
rozijnen $^2/_3$ cup	80
gedroogde vijgen 10 stuks	122
gedroogde peren 10 halve	122
gedroogde dadels 10 stuks	61
gedroogde perziken 10 halve	80
appel juice 250 ml.	25
druiven juice 250 ml.	45
fruityoghurt 180 ml.	32
fruit cocktail juice $^1/_2$ cup	15
vanille shake 300 ml	66
gedroogde perziken 10 halve	80

VOCHT

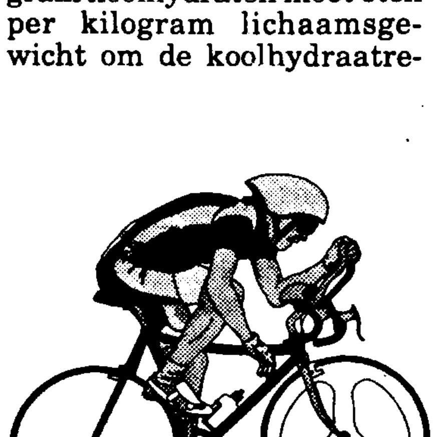
Voldoende drinken is van belang voor topprestaties. Wanneer men te weinig drinkt, droogt men uit en presteert men ook minder. Vocht is erg belangrijk om het lichaam tijdens het fietsen af te koelen. Gedurende het fietsen koelt men af door het verdampen van het zweet. Bij uitdroging zweet men ook minder waardoor het lichaam niet genoeg kan afkoelen en de temperatuur in het lichaam stijgt en de prestaties minder worden.

Er zijn verschillende richtlijnen voor vocht gedurende training. Bij trainingen die minder dan één uur duren beveelt men aan om 300 tot 500 ml. van een koolhydraatrijke (6 tot 10% koolhydraten) drank te drinken voor de training en tijdens de training 500 tot 1000 ml. koel water met een temperatuur van vijf graden Celsius.

Voor tainingen die tussen de één en drie uur duren wordt aanbevolen om 300 tot 500 ml. water voor de training te gebruiken en tijdens de training een koele 800 tot 1600 ml. koolhydraatrijke drank die ook een bepaalde hoeveelheid zout bevat (10 tot 20 meq natrium). Ook hiermee moet een topsporter experimenteren. Het is daarom aan te raden om dranken tijdens een training uit te proberen en niet tijdens een wedstrijd.

Goede voeding is zeer belangrijk voor goede prestaties tijdens de training en ook tijdens de wedstrijden. Zowel de topsporter als de vrijetijds-fietser moet gebalanceerd eten om zo goed mogelijk te presteren. Topsporters die minder dan 200 calorieën per dag gebruiken krijgen bepaalde tekorten van voedingsstoffen, zoals ijzer, calcium en koolhydraten.

Fietsers moeten hun koolhydraatenergiereserves zo goed mogelijk aanvullen en ook bijhouden tijdens het fietsen om zo optimaal mogelijk te kunnen presteren en het zo lang mogelijk uit te houden. Daarnaast moeten fietsers voldoende drinken zodat er geen uitdrogingsverschijnselen optreden wat prestatieverlies geeft.

Onderwijs anders bekeken

= door Elisabeth Bollander =

S.O.S.

Vorige maand vond in het Avila Beach Hotel de ondertekening plaats van een intentieverklaring tot de oprichting van S.O.S., de Stichting Onderhoud Scholen. Een en ander gaf in de media aanleiding tot een onthutsend gegoochel met cijfers. Terwijl de Schoolbesturen voorzichtig uitgingen van 20 tot 25 miljoen gulden, liet de F.K.P. weten in 1993 de kosten van het urgentieplan onderhoud al op 48 miljoen beraamd te hebben en de F.K.P.-directeur rondde tenslotte alles fors naar boven af en verklaarde voor de camera's van TeleCuraçao opgewekt, dat hij 70 miljoen gulden nodig had voor het onderhoud van de scholen op Curaçao. Naast het gegoochel met deze, nauwelijks te bevatten, bedragen, waren er nog twee zaken die om aandacht vroegen in deze hele kwestie. Op de eerste plaats de door iedereen gebruikte term 'onderhoud' en op de tweede plaats de opgewekte toon waarop dit alles gepresenteerd werd.

ONDERHOUD

Volgens Van Dale betekent 'onderhoud van zaken': het in goede staat houden van.... Onderhouden betekent dan: door de nodige zorg voor verval, bederf of verwaarlozing behoeden. Nu zijn er gezien de genoemde bedragen twee mogelijkheden: - ofwel de scholen op Curaçao zijn verkeerd gebouwd en daardoor zo onderhoudsgevoelig dat het onderhoud niet te betalen is; - ofwel er is jarenlang geen onderhoud gepleegd en zijn de scholen dientengevolge in verval geraakt. Ze zijn dan verwaarloosd en de term 'onderhoud' is niet meer van toepassing. Nu kent Van Dale ook de term 'groot onderhoud'. Hiervan is sprake als de kosten van het onderhoud van gebouwen een bepaald percentage van de waarde daarvan te boven gaan. Groot onderhoud kan noodzakelijk zijn in bijzondere gevallen, van vandalisme bij voorbeeld of bij een onverhoedse aanval van witte mieren. Maar in geval van verwaarlozing gebiedt de eerlijkheid ons de term 'restauratie' te gebruiken hetgeen 'het herstellen in de vroegere toestand' betekent. Conclusie: voor de RESTAURATIE van de scholen op Curaçao is 70 miljoen gulden nodig en voornoemde stichting zou niet S.O.S., maar S.R.S. moeten heten. Als we onszelf er zo toe hebben kunnen dwingen om de juiste terminologie te gebruiken, dan zullen we ook de consequenties hiervan onder ogen moeten zien. Verwaarlozing duidt op menselijk falen en dat dwingt ons het antwoord te zoeken op de vragen: Hoe? Wat? Waar? Wanneer? Waarom? en Door Wie? Zoals we al gezien hebben gaat het er bij onderhoud om, verval te voorkomen. Dit vereist zorgzaamheid, oog voor detail en onmiddellijk handelen. Simplistisch gesteld: niet wachten tot het hele plafond naar beneden komt, maar zien dat er links in de hoek een plaat losraakt en die onmiddellijk vastmaken. Dit geldt natuurlijk niet alleen voor het plafond, maar voor alles, op, aan, rond en in de school. Onderhoud is wel eens een perpetuele bezigheid genoemd, die anders dan het perpetuum mobile veel arbeid en inspanning vereist. Indien het echter goed gebeurd, wordt er heel wat geld mee uitgespaard. Achterstallig onderhoud daarentegen is een contradictio in terminis. Dit is in feite verwaarlozing en wordt al gauw een bodemloze put waar geen S.O.S. noch een S.R.S. tegen opgewassen is. Rest ons nog de vraag wie er verantwoordelijk is voor het onderhoud van de scholen.

Uit de aard van de zaak is het onderhoud van een school altijd maatwerk, detaillistisch en staat of valt met de zorg c.q. de liefde die de gebruikers in het gebouw willen steken. Dit geldt voor de kleinste leerling tot aan de meest indrukwekkende schoolleider. Het mag dan ook niet verbazen dat het groot-onderhoudsplan dat in 1987 door F.K.P. werd opgestart niet tot de gewenste resultaten heeft geleid. Sterker nog, nooit tot de gewenste resultaten zal kunnen leiden. Het uit elkaar trekken van verantwoordelijkheid en bevoegdheden heeft in de meeste gevallen geleid tot *running-away management* van de schoolleider, voor iedereen zichtbaar in de haveloze staat waarin veel scholen zich bevinden. Maar hoe zit het dan met die scholen die wel goed in de verf zitten, die er wel in geslaagd zijn reparaties aan daken en inventaris uit te voeren. Als U uw oor te luisteren legt, zult U ontdekken dat hier altijd bezielende creatieve schoolleiders aan het werk zijn, die het vermogen bezitten hun bevoegdheden aan te passen aan hun verantwoordelijkheid. Schoolleiders die in staat blijken te zijn om met behulp van hun personeel, hun leerlingen en niet te vergeten de ouders, de onderste steen boven te krijgen. Die door middel van fundraising en desnoods door voorschotten uit eigen zak aan de nodige fondsen weten te komen om, onder hun inspirerende leiding, leerlingen, personeel en ouders in hun vrije tijd, belangeloos aan het werk te zetten. En dan praten we niet over fl. 70.000.000,- maar welli[...] over fl. 700,-. De een [...] brood is de andere z'n d[...] nietwaar? De opgewekte t[...] waarop de F.K.P.-direct[...] meedeelt fl. 70.000.0[...] nodig te hebben is va[...] zijn vogelvlucht perspe[...] bezien dan ook volko[...] begrijpelijk. Bovendien, [...] groter zijn budget, hoe bel[...] rijker zijn positie! Maar [...] woord 'onderhoud' past [...] in zijn mond. Dat woord [...] de leerling gebruiken [...] nadat hij een muur gesc[...] derd had opmerkte: "Dan [...] ik die bank ook nog m[...] even een verfje, want [...] steekt nu zo lelijk af." En [...] kon. Die verf was er. D[...] had de directie voor gezor[...] Het budget voor onderh[...] van elke school zal dan [...] weer in handen moet[...] komen van de schoolleid[...] En mocht deze in gebre[...] blijven, verwijder dan [...] incompetente schoolleid[...] maar ontneem niet de co[...] petente schoolleiders h[...] budget zoals op een onza[...] moment in het verleden w[...] is gebeurd, met alle gevolg[...] van dien.

Amerikaanse eigentijdse kunst geveild

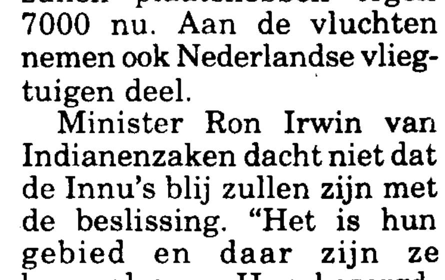

■ *NEW YORK - Ruim drie miljoen dollar wordt er gevraagd voor 'De Kus', een produkt van Roy Lichtenstein, bij een veiling van Christies. Ongeveer 1400 werken van eigentijdse Amerikaanse kunstenaars gaan deze week onder de hamer. De total[e] opbrengst wordt geschat o[p] 250 miljoen dollar.*

Protesterende indianen

De Canadese regering wil het aantal **militaire oefenvluchten** door NAVO-vliegtuigen boven Labrador verdubbelen, ondanks het verzet van de daar wonende Innu-indianen. Minister David Collenette van Defensie verklaarde dat er tot 18.000 vluchten per jaar zullen plaatshebben tegen 7000 nu. Aan de vluchten nemen ook Nederlandse vliegtuigen deel.

Minister Ron Irwin van Indianenzaken dacht niet dat de Innu's blij zullen zijn met de beslissing. "Het is hun gebied en daar zijn ze bezorgd over. Hun bezorgdheid is legitiem."

De Innu's van Labrador en Quebec protesteren al jaren tegen de vluchten, die volgens hen de inwoners en hun kuddes *kariboes* veel overlast bezorgen. Canadese, Britse, Duitse en Nederlandse vliegtuigen scheren soms maar 30 meter boven de boomtoppen.

Collenette acht de oefeningen echter van groot belang voor de lokale eco[-]nomie. Ze houden circa du[i]zend burgers op de lucht[-]machtbasis Goose Bay aa[n] het werk en brengen de pro[-]vincie Newfoundland 100 mi[l]joen Canadese dollars op (10[0] miljoen gulden). Belgi[ë,] Italië en Frankrijk zoude[n] hun vliegtuigen ook i[n] Labrador willen late[n] oefenen.

Kook mee met May

Ceasar Salad

Deze week op verzoek het recept voor een heerlijke Ceasar Salad.

U heeft hiervoor nodig:

1 teen knoflook geperst
$^1/_2$ cup olijfolie
1 cup in blokjes gesneden brood (type *franses*)
2 kroppen Romeinse sla, gewassen en gedroogd
$1^1/_2$ theelepel zout
$^1/_4$ theelepel mosterd poeder
vers gemalen zwarte peper naar smaak
5 ansjovis fillets, klein gesneden
3 eetlepels wijn-azijn
1 ei
kokend water
sap van een citroen
2 à 3 eetlepels vers geraspte Parmenzaanse kaas

Laat de knoflook 24 uur trekken in de olijfolie. Bak het brood in 2 eetlepels van de knoflookolie. Scheur (niet snijden) de sla in stukken van ± 5 cm. Doe de sla in een kom en strooi het zout, de mosterd, de peper en de ansjovis erover. Kook het ei zachtjes gedurende één minuut. Breek het boven de sla en knijp de citroen er over uit. Voeg de cròutons en de Parmenzaanse kaas toe. Meng alles luchtig met de hand of met een slabestek. Meteen opdienen.
Eet smakelijk

MAY

"Ik wil levenswijsheden verkondigen"

LEON DE WINTER is een schrijver met een thema: de joodse identiteit en de invloed daarop van de Tweede Wereldoorlog. Ook in het door hem geschreven boekenweekgeschenk, de novelle Serenade, komen joodse personages voor. "Ik heb het gevoel dat ik hierover nooit uitgeschreven zal raken", zegt hij. Maar van één onderwerp mag geen fictie worden gemaakt: de shoah. "Bij de shoah past geen fictie. Daar wil ik de werkelijkheid en niets dan de kale werkelijkheid."

We hebben Leon de Winters huis in een lommerrijke Hilversumse villawijk verlaten, afscheid genomen van zijn vriendin de journaliste, zijn in de auto gestapt en op weg gegaan. Naar het dorp, om te eten. In de uren daarvoor heeft De Winter (1954) aan de keukentafel zitten vertellen, over zijn vorig jaar overleden moeder, over zijn joodse achtergrond en vooral over zijn novelle *Serenade*, die vanaf 15 maart in de boekenweek in een oplage van 766.000 exemplaren over het land zal worden verspreid.

Al in december 1993 werd De Winter gevraagd het geschenk te schrijven, lang voor het boekenweekthema 'De vijftigste mei — de invloed van de Tweede Wereldoorlog op de Nederlandse literatuur' bekend was. "Waarschijnlijk had de CPNB al in het achterhoofd dat het thema dit jaar met de oorlog te maken moest hebben", zegt hij. "Als je mij vraagt weet je wat je krijgt: de kans is groot dat er joodse personages in mijn verhaal zullen optreden en de oorlog op de achtergrond aanwezig is. Dat kwam natuurlijk goed uit."

De schrijver heeft de stichting niet teleurgesteld; *Serenade* is een typisch Leon de Winter-verhaal. Hoofdpersoon is de joodse componist Benny Weiss, die zijn geld verdient met het componeren van reclame-melodieën, 'auditief afval' zoals hij het zelf noemt. Hij woont in een riant huis in een Hilversumse villawijk, heeft een journaliste als vriendin maar is niet tevreden. Hij wordt daarop vooral gewezen door zijn moeder, die hem iedere dag opbelt om het wereldnieuws — in het bijzonder het joodse — met hem door te nemen.

Spoedig nadat artsen hebben geconstateerd dat ze een dodelijke ziekte heeft, zonder haar daarvan overigens op de hoogte te hebben gesteld, verdwijnt ze, en zit er voor de zoon niets anders op dan haar te gaan zoeken.

De novelle is opgedragen aan De Winters vorig jaar overleden moeder, maar de schrijver ontkent dat *Serenade* autobiografisch is. Hij heeft daar enig reden toe, want sinds in 1986 *Kaplan* verscheen, zijn roman over een schrijver die in een impasse raakt omdat hij zijn roman *Hoffman's Honger* maar niet afkrijgt, is De Winter achtervolgd door vragen over het autobiografisch gehalte van zijn boeken. Dat werd versterkt doordat hij zich in interviews steeds nadrukkelijk ging uitlaten over zijn joodse achtergrond en zich ook in zijn romans *Hoffman's Honger*, *Supertex* en *De Ruimte van Sokolov* steeds meer op de joodse identiteit begon te richten. Zo zwerft Felix Hoffman door het Oostblok, worstelend met zijn afkomst, ligt Max Breslauer in *Supertex* bij een psychiater op de divan en neemt Sasja Sokolov de wijk naar Israël — en over al deze personages werpt de Tweede Wereldoorlog een allesoverheersende schaduw.

De Winter is daardoor in de kritiek en de publiciteit gebrandmerkt als een schrijver met een 'thema': de joodse identiteit en de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog daarvoor.

Beschouwt u dat afgebakende thema niet als een beperking?
De Winter: "Nee, want ik heb het gevoel dat ik hierover nooit uitgeschreven zal raken. Ik probeer een klein deel van de joodse horizon uit te vergroten en met literaire middelen tot leven te brengen. En natuurlijk ontstaan daarin bepaalde patronen. Als je met je joodse personages werkt, loop je bij voorbeeld onherroepelijk tegen die muur van de Tweede Wereldoorlog op. Daar zijn de levens van alle joden in dit deel van de wereld nu eenmaal mee verbonden."

Maar wanneer u telkens tegen die 'muur' aanloopt, zou u dan geen andere personages moeten kiezen? Dat zou u meer literaire vrijheid verschaffen.
"Die muur hoort er nu eenmaal bij voor mij. Ik hóór tegen die muur aan te lopen.

Of het nu pijn doet of niet. Al tien jaar loop ik telkens op een andere plaats tegen die muur aan en telkens stoot ik dan een ander deel van m'n lichaam. En ik heb nog zoveel materiaal, als ik kijk naar de geschiedenis van mijn ouders, de joden in de zuidelijke Nederlanden... Ik kan nog tijden door. En dat dat voor de lezers eentonig zou worden — dat kan me niet schelen."

Terwijl de thematiek van De Winters romans vanaf *Kaplan* steeds zwaarder werd, is de toon van zijn boeken steeds lichter geworden. Dat ging zover dat De Winter langzaam het imago kreeg van een schrijver die 'eenvoudig verteerbare boeken over zware onderwerpen' produceert — een omschrijving die hij zelf als een groot compliment beschouwt. Zijn laatste roman *De Ruimte van Sokolov* leek nog het meest op een *unverfroren* detective, inclusief een moord, Israëlische mafia en een ruimtevaartprogramma, die allemaal met elkaar te maken blijken te hebben. Dit was koren op de molen van zijn critici; van Carel Peeters, die De Winter al ten tijde van *Kaplan* verweet een 'Cosmopolitan-roman' en een 'mislukt zelfportret' te hebben geschreven tot columnist Theo van Gogh, die De Winter al meer dan een decennium verwijt zijn joodse identiteit te gebruiken om de verkoop van zijn boeken te bevorderen.

De Winter begint dan ook te grinniken als ik hem, nadat we in Hilversum zijn uitgestapt bij het Thaise restaurant Chaing Mai, ('hetzelfde établissement waar Benny Weis altijd zijn maaltijden haalt'), en de schrijver Thaise soep met garnalen en rijst met kip heeft besteld, ('dat eet Benny Weiss ook altijd') vraag of hij van de hoofdpersoon van *Serenade* bewust een commerciële componist heeft gemaakt. Een verwijzing naar zijn eigen status van 'commercieel schrijver'?

"Dat was niet de eerste reden, maar toen het er eenmaal stond wist ik, hoopte ik, dat Carel Peters die fout zou maken. Ik zag hem al denken: 'eindelijk is die De Winter zich ervan bewust geworden dat-ie oppervlakkige dingetjes schrijft. Dat zijn boeken geen literatuur zijn'. Carel Peeters is voor mij de 'concrete criticus' — zoals je de abstracte lezer hebt. Ik heb hem altijd bijzonder curieus gevonden, zo'n weifelende man die heel absoluut oordeelt over wat literatuur is. Mij zal het werkelijk een rotzorg zijn of mijn boeken daar al dan niet toe worden gerekend. Maar ik kan wel vreselijk kwaad worden om recensies. Wat wil je ook: een boek als *Hoffman's Honger*, daar heb ik tien jaar over nagedacht.

Zionoco, mijn komende boek, ook tien jaar. Denk je nou echt dat Carel Peeters, of een ander criticus in anderhalve dag ook maar iets kan verzinnen dat ik in die tijd niet heb bedacht? Elke slechte recensie vind ik daarom onrechtvaardig, elke goede vind ik te voorzichtig geformuleerd. Als mijn boeken er zijn, moeten ze gewoon geprezen worden."

Die kritiek is eigenlijk pas uitgebroken na het verschijnen van Kaplan, dat in de recensies als een 'keerpunt' werd gezien. Zag u het zelf ook zo?
"Ik zie een wending, geen keerpunt. Nadat ik in 1981 mijn derde roman *Place de la Bastille* had gepubliceerd, had ik het gevoel dat ik een periode had afgesloten. Ik wilde met *Hoffman's Honger* beginnen, maar ik merkte dat ik dat niet kon, dat ik het verhaal dat ik wilde vertellen niet kón vertellen met de literaire middelen en technieken die ik op dat moment tot m'n beschikking had. Toen heb ik besloten dat onderwerp voorlopig te laten liggen en een boek te schrijven waarbij ik me aan het vakmanschap van het schrijven kon wijden, aan de techniek. Zo is *Kaplan* ontstaan. Iedere literaire truc die ik kon vinden, heb ik daarin gebruikt. Ik wilde kijken hoe ik een lach kon forceren. Hoe ik de boel vanuit die lach ineens heel ernstig kon krijgen. Effectbejag, gewoon om de reikwijdte van ieder effect te onderzoeken, het handwerk. Toen ik daarmee bezig was, merkte ik dat deze manier van schrijven veel beter bij me paste dan de stijl van mijn drie eerste romans.

Ik besefte dat, als ik was doorgegaan op de Bastille-manier, ik valse boeken was gaan schrijven. Ik moest gewoon toegeven aan wat ik echt wilde: het schrijfplezier, de vreugde van het verzinnen. En daar kwam bij dat het me de gelegenheid bood terug te keren naar mijn wortels, naar mijn vader. Die was in zijn jeugd ook niets anders dan een verhalenverteller. Hij was marktventer, bracht zijn fruit aan de man door een verhaal over een banaan te vertellen. Dan bleven de mensen staan, hij liet ze lachen en vervolgens kochten ze een tros bananen van hem. Uit die traditie kom ik voort en met *Kaplan* kon ik daar eindelijk naar terugkeren."

Die wortels zijn sinds *Kaplan* steeds nadrukkelijk aan de oppervlakte komen te liggen in het oeuvre van De Winter. Niet alleen nam het jodendom een steeds prominentere plaats in, ook verweerde De Winter zich in artikelen heftig tegen de aanvallen van Theo van Gogh, die hij, naar de Duitse schrijver Henryk Broder, tot 'eeuwige anti-semiet' bestempelde. In het spoor daarvan publiceerde hij vorig jaar met Chris van der Heijden een 'Handleiding ter bestrijding van extreem rechts' en begon hij zich in artikelen in toenemende mate op joodse literatuur en politiek te concentreren.

Het laatste voorbeeld daarvan verscheen begin dit jaar in het Duitse weekblad *Der Spiegel*. Dit was een bespreking van de Duitse vertaling van *Wartime Lies*, een roman van de Amerikaanse schrijver Louis Begley uit 1993, waarin de auteur het verhaal vertelt van de jonge Maciek die met zijn tante en haar vader tijdens de Tweede Wereldoorlog door Polen doolt. Het boek was een groot succes, maar De Winter is er in zijn bespreking uitermate kritisch over. Want hoeveel Begley het boek zelf als een 'roman' had geafficheerd, vraagt De Winter zich nadrukkelijk af hoe hoog het werkelijkheidsgehalte van *Wartime Lies* is.

Hij valt Begley fel aan omdat die de geschiedenis van Maciek, die voor een groot deel die van hemzelf is, geromantiseerd zou hebben. Vervolgens concludeert De Winter: 'Ik kan niet anders dan eisen dat mijn ouders en hun lotgenoten mij zo exact mogelijk vertellen wat er in hun geheugen is achtergebleven. (—) Wanneer ik niet meer op hun ooggetuigenverslagen kan vertrouwen, leiden hun verhalen uiteindelijk tot een aantasting van het onvoorstelbare'.

Waarom reageerde u zo fel op de roman van Begley?
"Omdat ik vind dat iemand die de oorlog heeft meegemaakt verplicht is om zo exact mogelijk met z'n geheugen om te gaan. Zo iemand moet heel precies verslag doen van wat er is gebeurd en ook *van wat hij niet precies meer weet*. Dat had voor mij een veel aangrijpender boek opgeleverd, als hij had gezegd: ik weet het soms niet meer, ik ben het vergeten, zelfs dit kun je dus vergeten... Maar dat heeft Begley niet gedaan, hij heeft de gaten in z'n geheugen opgevuld met fictie. Ik vond dat hij daardoor zijn geheugen onrecht had aangedaan — ik voelde me bedrogen, ook doordat die aanvullingen kitsch hadden opgeleverd."

Maar Begley heeft toch met grote letters 'roman' op zijn boek gezet?
"Jawel, maar er is ook nog zoiets als een context. In interviews heeft hij uitgebreid verslag gedaan van de autobiografische aspecten van het boek. En als je het leest, dan *voel* je dat sommige stukken zijn verzonnen. Ik vind dat dat niet kan. Ik denk dat iedereen de vrijheid heeft overal fictie van te maken, ook van de Tweede Wereldoorlog, van alles. Maar wat Begley heeft meegemaakt is zo beladen, daar moet zo omzichtig mee worden omgesprongen, daar ligt voor mij een grens. Daarvan wil ik een ooggetuigenverslag en niets anders."

■LEON DE WINTER

Is de shoah dan voor u het markeringspunt? Daarvan mag geen fictie worden gemaakt?
"Ja, dat is het markeringspunt, het absolute markeringspunt. Juist wanneer iemand die dat heeft meegemaakt er een boek over schrijft, dient het volledig te kloppen. Dat zijn voor mij de spelregels om een zuivere blik op de feiten te houden. Nu lezen mensen over 100 jaar het boek van Begley en denken dat het exact zo is gebeurd. Nu moeten onze nabestaanden weer zeggen dat die man dingen heeft verzonnen, waardoor men gaat twijfelen of hij niet alles heeft verzonnen. Maar inderdaad, die eis stel ik niet aan andere gebeurtenissen."

Ook niet aan verhalen over de nagedachtenis van mensen die de oorlog hebben overleefd, zoals uw vader?
"Je moet geen appels met peren vergelijken. Ik kan toch geen ooggetuigenverslag schrijven? Ik schrijf fictie dat in mijn heden plaatsvindt en ik schrijf over de joodse geschiedenis zoals ik dat wil. Ik zou heel goed een boek kunnen schrijven over de herinneringen aan mijn ouders. En dan zou ik verplicht zijn het zo nauwkeurig mogelijk te doen. Nu komt de oorlog in al mijn boeken voor omdat-ie mijn werkelijkheid heeft gekleurd. Mijn moeder belde mij bij voorbeeld iedere dag op, omdat ze zich zorgen maakte over de oorlog in Bosnië en daarover wilde praten, net als de moeder van Benny Weiss."

Is het niet mogelijk dat juist een roman als die van Begley het 'onzegbare' zegbaar maakt?
"Absoluut niet. Die periode is voor mij zo grenzeloos betekenisvol dat ik vind dat ik aan hem de hoogste eisen mag stellen. De verschrikkingen waren hier zo kolossaal dat alle fictie het ertegen aflegt. Bij de shoah past geen fictie. Daar wil ik de werkelijkheid en niets dan de kale werkelijkheid. En dat geldt niet alleen voor Begley; ook bij een roman van Primo Levi krijg ik al zo'n ongemakkelijk gevoel."

Wanneer realiseerde u zich dat u joods was en dat dat een verschil maakte?
"Ik ben opgegroeid in Den Bosch. Ons gezin vormde daar een soort eilandje tussen de katholieken. In onze familie was de oorlog permanent aanwezig, al was het maar omdat mijn moeder er lang en emotioneel over kon vertellen. We waren zo'n gezin dat op een zomerdag in de polder nooit gezellig een goederentrein door het landschap kon zien tuffen; dat beeld was veel te beladen. In tegenstelling tot mijn vriendjes kreeg ik ook Hebreeuwse les, werd opgeleid voor de bar mitswa. Op een gegeven moment is mij toen ook overkomen wat veel joodse jongetjes van een jaar of tien, elf overkomt: ik werd op een dag wakker met de gedachte: mijn God! Misschien ben ik het wel! Mis schien ben ik die Messias waar we met z'n allen op zitten te wachten! Dat is een bijzonder vreemd moment. Enerzijds ontstaat er een soort verrukking over de gedachte dat je wel eens met zo'n grote taak op de wereld zou kunnen zijn gezet, anderzijds is er de angst dat je het allemaal niet aan zult kunnen. Dat gevoel duurt maar een paar maanden, maar ik ben erdoor gaan nadenken, me bewust geworden van de traditie waarvan ik deel uitmaak, die keten van ideeën en wetten die het jodendom bepalen."

Past het feit dat bijna al uw personages zoekende zijn, naar een ander, of naar een idee, in die traditie?
"Zo zou je het kunnen zeggen ja. *Hoffman's Honger* was voor mij het begin van een project: een reeks van vijf boeken die zal bestaan uit *Hoffman, Supertex, De ruimte van Sokolov, Zionoco* en het laatste deel dat als werktitel *Wegener Wegener* heeft. Dat laatste boek is een soort *Compositie van Europa* — in mijn versie dan, een boek waarmee ik al meer dan tien jaar bezig ben. Thematisch houden deze boeken nadrukkelijk verband met elkaar. Ze vormen een zoektocht naar de grondslagen van de moraal. Om dat duidelijk aan de orde te laten komen, plaats ik mijn personages in situaties die ze dwingt tot het maken van keuzes of waarin ze het maken van keuzes juist bewust uitstellen. Ze moeten weg uit de veilige omstandigheden, uit de wereld waarin alles onaantastbaar scheen en dan kunnen ze in beweging komen. Dat is voor mij de bodem, de basis van al die boeken. Waarom het er precies vijf moeten zijn? Misschien omdat de tora ook uit de vijf boeken van Mozes bestaat."

Wat wilt u vervolgens met die morele standpunten? Onderzoeken of zelf stelling nemen?
"In de eerste delen ben ik begonnen ze te onderzoeken. Nu neig ik er steeds meer toe zelf standpunten te gaan innemen. Ik wil steeds meer gaan oordelen of veroordelen. Levenswijsheden verkondigen. Ideeën over hoe we met elkaar zouden moeten omgaan, hoe we met onze samenleving zouden moeten omgaan. De basisbegrippen van het klassieke jodendom."

Een eigen tora schrijven dus?
"Nou, dat bedoelde ik enigszins ironisch. Maar inderdaad, het zijn vijf boeken. En of ik dat bewust heb gedaan — ik weet het niet. Wat ik wel weet is dat het jodendom uniek is door haar sociale component. Die rabbi's in de woestijn waren continu bezig met het formuleren van regels en wetten en het ontwikkelen van een rechtssysteem. En dat ging over hele concrete, alledaagse situaties: of je abortus mocht plegen, wat je moest doen als iemand schulden had. Maar daardoor zijn ze er wel in geslaagd het jodendom tot een heel praktisch, alledaags niveau terug te brengen."

= door Nel de Jong =

"Tralala, hopsasa!" De dieren uit de mondi keken met grote ogen naar de kaboutertjes, die vrolijk zingend langs kwamen. "Waarom hebben jullie al die zware pakken op je rug?" vroeg een nieuwsgierig parkietje. "Jullie gaan toch niet verhuizen?" piepte Moerie Muis angstig. "Of weg van ons eiland!" vroeg een konijntje.

"Nee nee nee!" lachte kabouter Brr, "We gaan alleen maar kamperen." Kamperen? Daar hadden de dieren nog nooit van gehoord. En kabouter Brr moest het hen haarfijn uitleggen. Dat je dan in een tent ging wonen en in een slaapzak moest slapen en op een houtvuurtje moest koken.

"Is jullie huisje dan niet goed meer?" vroeg een hagedisje. "Jullie mogen anders best in mijn holletje komen wonen, hoor. In een tent wonen! Ai, wat zielig voor jullie!" Maar de kaboutertjes vonden het helemaal niet zielig. "Ik zou best eens een weekje vakantie willen nemen", had kabouter Brr tegen Poetsje gezegd. "Zonder dieren, die de hele dag om raad komen vragen of verkouden zijn of een zere poot hebben." En daarom gingen ze nu kamperen. Ver weg op een rustig plekje in de mondi, waar niemand hen kwam storen. Daarom liepen ze nu zo vrolijk door de mondi.

Een paar parkietjes vlogen nieuwsgierig mee. En een paar hagedisjes, muisjes en konijntjes trippelden achter hen aan. "Waar gaan jullie naar toe? Is er iemand jarig?" vroeg Naranja de reuzespin. "Mag ik ook mee?" En zonder een antwoord af te wachten rende hij achter de kaboutertjes en dieren aan. Een paar geitjes, die net langs kwamen, wilden natuurlijk ook niet achter blijven. Zelfs de mieren lieten hun werk in de steek om het kamperen van de kaboutertjes te zien.

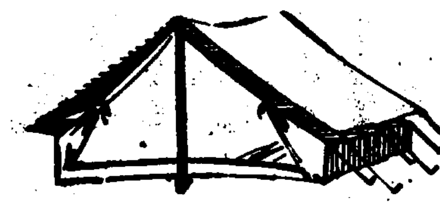
En toen de kaboutertjes ver weg in de mondi op een rustig plekje kwamen, waren er wel honderd dieren mee gekomen. Ze zaten in bomen en onder struiken. Ze liepen om de kaboutertjes, snuffelden aan de rugzakken en de tent en liepen zo in de weg, dat de kaboutertjes telkens over een mier of een muizestaart struikelden of tegen een konijntje opbotsten. Pinkie had er al twee bulten van op zijn hoofd en kabouter Brr had hoofdpijn.

Wat keken de dieren verbaasd, toen kabouter Brr en Pinkie samen de tent opzetten. "Net een echt huisje", zuchtten ze. "Mag ik er ook eens in zitten, kabouter Brr", vroeg een klein muisje. En dat mocht natuurlijk. Maar toen wilden de andere dieren ook. Ze kropen allemaal tegelijk naar binnen, stompten en duwden en beten elkaar en schreeuwden en piepten, dat horen en zien je verging.

"Kijk uit!" riep Poetsje, maar het was al te laat. Een konijntje, dat ook naar binnen wilde, trok alle touwen los. En de hele tent viel pardoes over de dieren heen. "Help help!" gilden ze allemaal. En stompten en beten van de schrik nog harder dan eerst. Pas toen kabouter Brr en Pinkie de tent weg trokken, bedaarden de dieren weer.

Maar ai ai ai, wat zagen ze eruit! Een parkietje had nog maar een halve staart en een ander een kaal geplukte kop. De muisjes hadden zere staartjes, omdat de andere dieren er op getrapt hadden. Drie hagedisjes waren een stuk van hun staartjes kwijt. Naranja de spin liep mank.

Kamperen

En zo hadden ze allemaal wat.

"Het is maar goed, dat ik mijn dokterstas ook meegenomen heb", zuchtte kabouter Brr. Hij verbond alle zere pootjes en staartjes. En Poetsje en Pinkie gaven alle dieren een honingkoekje voor de schrik.

"En gaan jullie nu echt kamperen?" vroeg een geitje, toen ze eindelijk klaar waren. De kaboutertjes keken elkaar eens aan. "Ik ben zo moe van al die zieke pootjes", zuchtte kabouter Brr. "En veel rust zullen we hier ook niet krijgen", zei Poetsje en wees naar de dieren, die zich nieuwsgierig om hen heen verdrongen. "Laten we maar naar huis gaan", stelde Pinkie voor. "Ik lig toch veel liever in mijn eigen bedje. Daar kan ik tenminste rustig slapen."

En zo gingen de kaboutertjes weer naar huis en sliepen in hun eigen bedjes. Maar de dieren schudden hun kopjes en vonden kamperen maar een raar plezier. "Eerst lopen ze heel ver de mondi in met zware pakken op hun rug, dan laten ze hun tent vallen en dan gaan ze weer naar huis", krijste een parkietje. "Als dát kamperen is, nou, dan blijf ik maar liever gewoon in mijn eigen nestje."

Om zelf te maken

ALS iemand niet kan slapen, raadt men hem aan schapen te tellen. Misschien kan jouw mama af en toe ook wel niet in slaap vallen. Maak dan een schaapje voor haar, dat ze op haar nachtkastje kan zetten. Dat maakt het tellen makkelijker.

Maar alle grapjes op een stokje, met een leuk schaapje, dat je zelf gemaakt hebt, zal ze r[illegible] blij zijn. Aan de slag. Bekleed een kurk me[illegible] papier en teken hierop [illegible] gezicht. Plak de kop [illegible] rolletje van w.c. pa[illegible] Steek vier lucifers in [illegible] rolletje als poten. Kn[illegible] oren uit stevig wit pa[illegible] vouw ze op de stippel[illegible] plak ze op de kop. Be[illegible] het schaap met watten[illegible]

Onze vriendjes

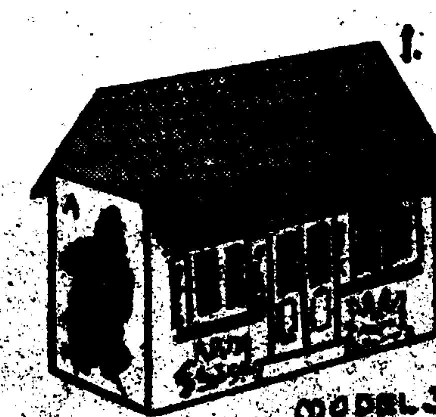
ONZE HOND Joep is een echte luiwammes. Hij houdt ervan om heerlijk op de porch te liggen dromen. Wat hij ook graag doet is je helpen. Als mama boodschappen heeft gedaan, zie je hem denken: Wat kan ik nu eens voor je doen? En dan helpt hij haar de boodschappen uit de auto te halen. Mama zorgt er altijd voor, dat er een paar dingen op de achterbank liggen. Speciaal voor Joep.

Heel voorzichtig haalt hij een doosje brillo of een zakje rijst uit de auto en brengt dat naar de keuken. En dan rent hij weer uitgelaten naar de auto om de rest te halen. Als de tuinman er is, geeft Joep hem een flesje bier, dat mama hem in zijn bek geeft. Dan rent hij weer snel terug naar huis. En de volgende rit is dan om de flesopener te brengen. De tuinman vindt het elke keer weer een wonder!

WINNY

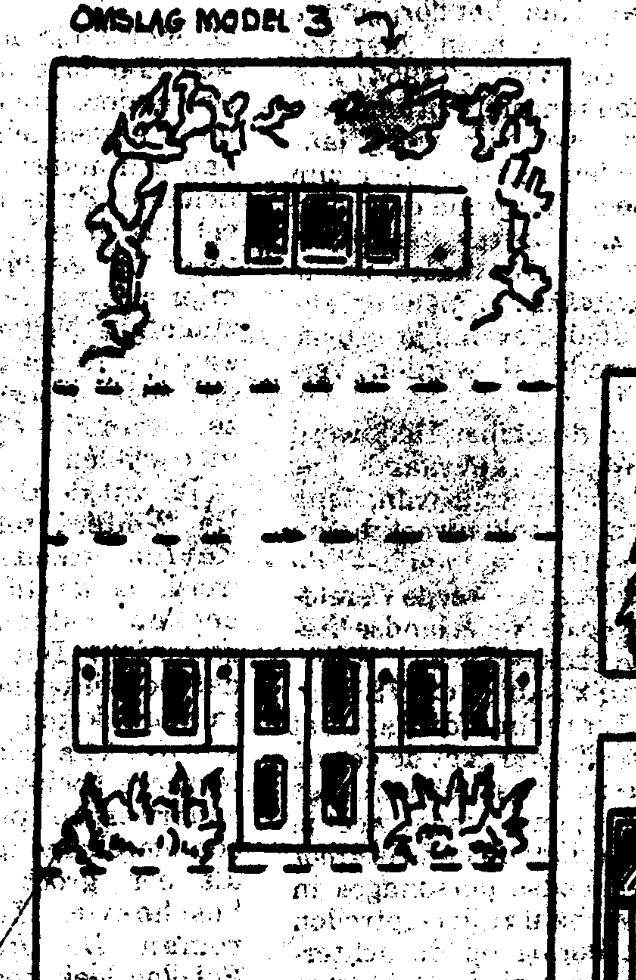
Huisje van lucifersdoosje

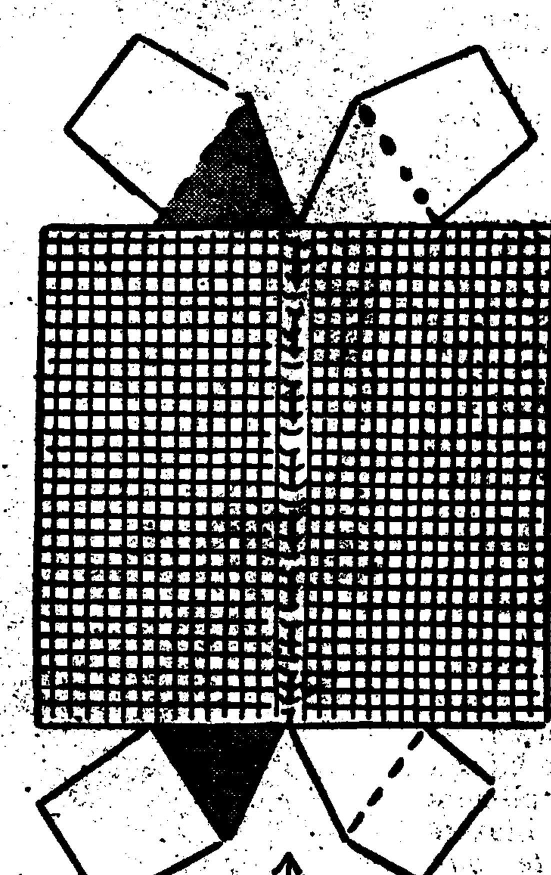

VANDAAG GEEF ik jullie het laatste model voor een [illegible] gemaakt huisje. Jullie hebben er nu wel zoveel han[illegible]heid in (als je de andere twee ook al gemaakt hebt), d[illegible] nu verder zelf wel boompjes en deuren en ramen voo[illegible] omslag kunnen tekenen.

Voor de nieuwelingen: plak de ingekleurde omslag [illegible] het doosje en A en B op de korte zijkanten van het b[illegible] Vouw het dak langs de stippellijn. De stukjes A worde[illegible] de bovenkant van het doosje geplakt. Schuif het b[illegible] weer in het doosje; Plak het dak er ook op. En daar he[illegible] weer een huisje.

OMSLAG MODEL 3

DAK VOOR MODEL 3

Om zelf te maken voor moederdag

ZONDAG 14 mei is het weer Moederdag. Je kunt een kadootje kopen, maar leuker is natuurlijk om er zelf een te maken. Eerst ga je schelpen zoeken. Wat je verder nog nodig hebt, is een verfdoos, lijm en een bloempotje.

De schelpen beschilder je in een mooie kleur. Je kunt ook op elk schelpje een gezichtje tekenen met 2 stippen voor de ogen en een gebogen lijntje voor de mond (zie voorbeeld). Dan krijg je een heel vrolijk potje. De schelpen worden extra mooi, als je ze daarna lakt met vernis. Na ze goed te hebben laten drogen, plak je ze op het potje.

In plaats van als bloempotje kan mama het ook als houder gebruiken voor pennen, scharen, [illegible] enz.

Wedstrijd

VERGETEN jullie het niet!
Er is weer een nieuwe wedstrijd aan de gang. Schrijf een verhaaltje, of stuur een mooi opstel, dat je op school geschreven hebt. Op de eerste plaats komt het in de Kinderkrant. En op de tweede plaats ding je mee naar de prijs van 50 gulden voor het beste en mooiste verhaaltje. Uitslag in de laatste Kinderkrant voor de grote vakantie.

TANTE NEL

Wist je dat ???

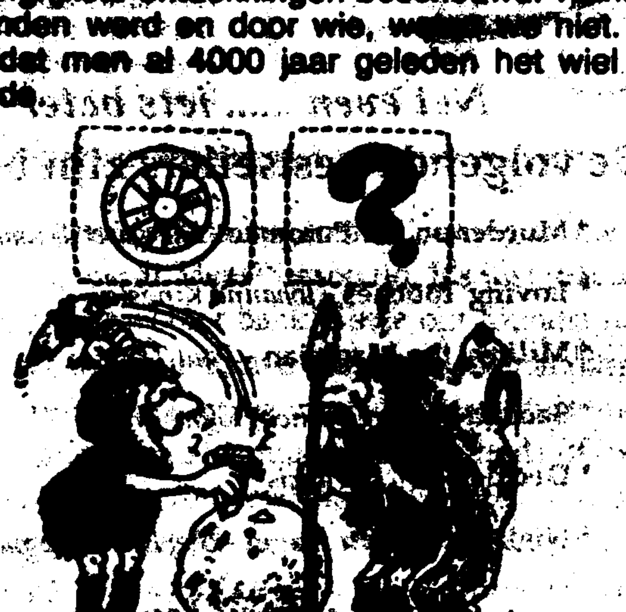
Italië is het land, waar het meeste marmer vandaan komt. Vooral uit de streek rond het plaatsje Carrara, komt het mooiste marmer al eeuwen lang. Vijf eeuwen geleden leefde de wereldberoemde beeldhouwer Michelangelo in Italië. Hij maakte prachtige beelden uit het marmer van Carrara. Zijn beeld 'David' (uit de bijbel) is een van de bekendste. Het is 5½ meter hoog en je ziet elke ader, elke pees en elke ronding van zijn lichaam glanzen in het marmer. Meer dan 800.000 bezoekers uit de hele wereld komen elk jaar naar Florence in Italië om dit beeld te zien.

***

IRC betekent Internationaal Reddings Corps. Veel dappere mannen en ook vrouwen zijn vrijwilligers bij dit korps. Dat betekent dat ze elk ogenblik opgeroepen kunnen worden en dan gezin en werk in de steek moeten laten om elders in de wereld mensen te helpen. Het IRC gaat overal heen, waar door ernstige natuurrampen mensen hulp nodig hebben. Het korps krijgt veel financiële hulp via allerlei schenkingen en geldinzamelingen door de vrijwilligers, maar ook van de vrijwilligers zelf. Ze zetten hun leven op het spel voor andere mensen en geven nog geld toe!

***

Heel, heel lang geleden, wel 30.000 jaar, moesten de mensen te voet gaan als ze ergens anders heen wilden. Maar de mens is altijd bezig geweest te bedenken, hoe hij sneller vooruit kon komen. Daarom klom hij op de rug van een ezel, een paard, een kameel of zelfs een olifant. En hij liet zich voorttrekken in karren, wagens, [illegible] en sleden. De uitvinding van het wiel wordt als een van de belangrijkste ontdekkingen beschouwd. Wanneer het uitgevonden werd en door wie, weten we niet. Wel staat vast, dat men al 4000 jaar geleden het wiel met spaken kende.

Xingoe de hond

WEET JE het nog? Xingoe is een hond, die 100 jaar geleden leefde in het Braziliaanse oerwoud. Zijn baas Andreas was een Duitse kolonist, die daar een stuk grond had ontgonnen. Het is weer lente en in de velden dartelen lammetjes en staan kalfjes op lange dunne poten. Dat betekent een heleboel dieren meer voor de veestapel van Andreas.

"Kijk Petertje", zegt Christa, "Zo groeit jouw toekomst. Als jij groot bent, hoef je niet zo hard te werken als wij nu om alles op te bouwen." Ze zet haar zoontje in het korte zachte gras voor de hut neer. Kleine Peter begint met een stokje in de grond te graven. Kwispelend komt Xingoe naar hem toe en likt hem over zijn gezichtje. Hij weet heel goed, dat dat verboden is, maar hij houdt zó veel van het jongetje. En Petertje vindt het helemaal niet erg. Dat maakt het nog gemakkelijker om ongehoorzaam te zijn.

"Goed op Petertje passen, Xingoe", zegt Christa. "Ik weet, dat hij veilig is bij jou." Ze gaat het huis in om aan het werk te gaan. Xingoe helpt Petertje met graven. Hij steekt zijn snuit in de kuil en snuift en proest. Met zijn poten gooit hij de aarde achteruit. Dat Petertje daar nu net zit, heeft hij in zijn ijver niet in de gaten.

Peter kruipt onder de zandregen vandaan. Hij wil nu van de andere kant bij de kuil komen, maar Xingoe staat hem in de weg. Petertje duwt en knijpt hem zonder dat het iets helpt. Dan maar een ander spelletje bedenken.

Tegen de muur van de hut ligt een grote berg stenen. De ene na de andere steen sleept Petertje weg om er op een andere plaats een nieuwe berg van te maken. In zijn eentje graven vindt Xingoe niet lang leuk. Hij duwt zijn snuit in Petertjes gezicht, gaat brommend liggen, springt op en neemt een steen in zijn bek. Als een lichte bal gooit hij hem omhoog en rent er dan achteraan, pakt hem en brengt hem terug naar Petertje. Daar laat hij de steen op de grond vallen en blijft blaffend wachten.

(wordt vervolgd)

HORIZONTAAL: 1. speelgoed; 3. konvooi; 6. krijg je van de kip; 8. binnen; 9. deel van een boom; 11. grappenmaker; 13. hert; 15. schepenmaker; 16. sneeuwschoen; 17. ontkenning; 19. vochtig; 21. .., en vloed; 23. voegwoord; 24. daar kun je het gerecht van 16 verti-kaal in doen; 25. verleden tijd van heeft.

VERTIKAAL: 1. wortel; 2. ons inziens (afkorting); 4. knol, die je laat hullen; 5. schijf brood; 7. moeder; 9. vervoermiddel, dat op onze eilanden niet voorkomt; 10. zusje van de rozijn; 12. woonboot; 14. eer; 16. vloeibaar gerecht; 18. watervogel; 20. reeds; 22. uitroep als je iets vies vindt; 23. en anderen (afkorting).

Puzzel van de week

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577, Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

De winnares van deze week is:

Zyndralina de Jongh
Cumana 79-A
Aruba

Zij ontvangt f. 15,- en kan langs komen om haar prijs op te halen bij de *Amigoe* te Scherpenheuvel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. zot; 3. top; 6. ik; 8. pa; 9. sel; 11. kip; 13. aal; 15. eerst; 16. ere; 17. [illegible]; 19. no; 21. nu; 23. ja; 24. dik; 25. ver.

VERTIKAAL: 1. ziek; 2. o.k.; 4. op; 5. peal; 7. k.o.; 9. speer; 10. lasso; 12. [illegible]; 14. atal; 16. eend; 18. paar; 20. ia; 22. ui; 23. je.

Uit de schoolkrant

HOERA, er kwam wee[illegible] gezellige schoolkrant [illegible] Kolegio Chaya Willem[illegible] maar is de gouverneur [illegible] op bezoek geweest en [illegible] paar kinderen hebben d[illegible] over geschreven. Hieron[illegible] kunnen jullie lezen [illegible] Marie-Anne uit de de[illegible] klas van het bezoek vo[illegible] Knap gedaan, Marie-An[illegible] De leuke tekening is [illegible] Juan-Alberto, ook al uit [illegible] derde klas.

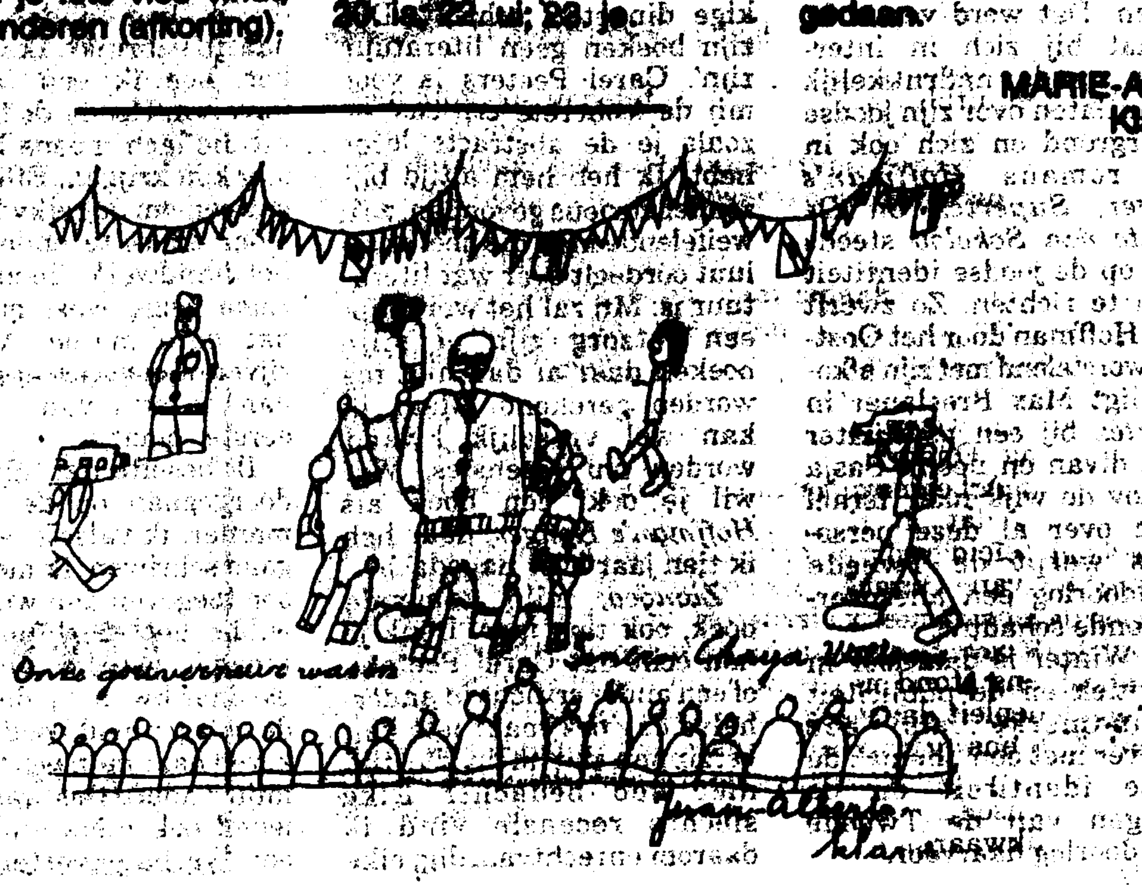
***

IK VOND de gouvern[illegible] heel goed en ik denk d[illegible] ook gouverneur ga word[illegible] De gouverneur is lief. [illegible] jammer dat zijn vrouw [illegible] kon komen. Wij hebb[illegible] hem heel veel gevraagd [illegible] hij heeft veel gepraat [illegible] ons.

Wij hebben goed n[illegible] hem geluisterd. Een k[illegible] van mijn klas, dat Jos[illegible] heeft vroeg: "Ik ben min[illegible] hoger dan de gouverneu[illegible] "We werken allem[illegible] samen", zei de gouvern[illegible]

De gouverneur kwam [illegible] alle klassen en wij heb[illegible] allemaal iets speci[illegible] gedaan.

MARIE-AN[illegible]
Kl[illegible]

Koninginnedag gevierd vanuit de bario

Soto maakt nieuwe geschiedenis

Redactie: Ieteke Witteveen

Welmu Lodewika, de oudste mannelijke bewoner van de historisch aan het landhuis verbonden buurt Groot Santa Marta, mag tevreden zijn. Zijn droom, de eenheid en saamhorigheid die hij nog kende van voor de moderne tijd, nieuw leven in te blazen lijkt werkelijkheid te worden. Nadat er zo'n vijftig jaar geleden eindelijk een eind kwam aan het shontijdperk, met als laatsten Schotborgh en Van der Dijs, moest de bevolking zelf maar zien hoe ze zich aanpaste aan hun nieuwe levenspatroon. Er kwam in 1950 wel een eigen kerk, gevolgd, door toedoen van 'Doctoor' Da

Welmu Lodewika: de vroegere eenheid van Soto opnieuw leven inblazen.

Costa Gomez, door een school, de Don Sarto School, en koningin Juliana plantte in 1955 in dit vergeten dorp een boom. Verder werd de bevolking zelf geacht de overgang van een leven van horigheid naar een zelfstandig bestaan vorm te geven. Op die moeizame weg had de bevolking nog een stigma van dom en van onbeschaafde tambú-dansers mee te torsen.

Het is niet te verwonderen dat die overgang niet zonder slag of stoot ging. Welmu Lodewika stuurde dan ook vanuit zijn rolstoel jarenlang ingezonden brieven in met waarschuwingen voor de negatieve effecten van gebrek aan gerichte vrije tijdsbesteding, vorming, werk en tot voor kort zelfs electriciteit. Vergeefs. Tot voor kort.

Want het is nog maar een jaar geleden dat op initiatief van onderwijsinspecteur en voormalig schoolhoofd, Selsio Kwidama, zijn collega-onderwijzers en oud-leerlingen van de Don Sarto School de stichting Fundosa, Fundashon Don Sarto, werd opgericht. Via zo'n organisatie moet het lukken een beter leefklimaat in de buurten van de leerlingen te creëren en de bevolking meer te betrekken bij de de ontwikkeling van Soto. Hoe dat moet, daar heeft de zeer actieve stichting bij monde van de voorzitter Selsio Kwidama ook een antwoord op. Terwijl de activiteiten van de eerste Soto-dag in volle gang zijn, nodigt hij me uit naar een achteraf lokaaltje en legt uit: 'Het moet integraal gebeuren, via zes zuilen. De eerste zuil is dat van het buurtcentrum. Dat was jarenlang dicht door interne problemen. Er is nu een nieuw bestuur en het buurtcentrum is dagelijks open (zie Ñapa, 4 maart '95). De andere zuilen zijn projecten voor de schooljeugd, speciale projecten voor jongeren, die in Soto ruim 30 % van de bevolking vormen, zoals werkgelegenheid, vorming, vrije tijdsbesteding. Een andere zuil richt zich op de ouders en verder wordt gewerkt aan volwassenenonderwijs en aan de algemene ontwikkeling van de hele buurt. Met deze Soto-dag willen we zoveel mogelijk mensen het huis uitlokken. Met sport, een dominotoernooi voor de ouderen, de verkoop van de eigen produktie op de vlooienmarkt, cultuur, en spelletjes willen we de mensen bij elkaar brengen en zo meer eenheid creëren.'

Dat leek op deze eerste Sotodag, gepropageerd onder de leuze 'Eén bario-één familie', aardig te lukken. De dag begon met een kerkdienst, gevolgd door een muzikale optocht met de St. Vincentiusharmonie naar de plaatsen waar de activiteiten zouden plaatsvinden: het sportveld, voor een voetbaltoernooi en touwtrekken, terug langs de vlooienmarkt, waar onder andere Welmu Lodewika zijn gevlochten manden en hoedjes ter verkoop aanbood, naar het buurtcentrum waar de dominotafeltjes al klaar stonden, vervolgens naar landhuis Groot Santa Marta en naar het zenuwcentrum van de feestelijkheden, de Don Sarto School.

Op het schoolplein vertoonde een lid van een bekende seú-familie uit Rust en Pad, Solange Bartolomeo en haar groep seú-dansen. Veel aftrek vonden de spelletjes, zoals het blik-en ring gooien, zakkenlopen en het met gegiechel bekeken 'puntería'. Daarvoor bindt een deelnemer een koord met een tak om de gordel, de tak op de hoogte van de ruggegraat, met de bedoeling al bukkend het uiteinde van de tak in de punt van een fles te mikken. Het lukte de deelnemers van de palu di sebá, de aalgladde paal, tot de top te klimmen, dankzij de aanmoedigingen van een honderdtal belangstellenden van de buurt. Soto hoeft zelfs voor verdienstelijke muziek geen beroep te doen op Punda: er klonk het geraffineerde geluid van Marcel Hoyer en zijn Tipiko Tesoro, gevolgd door muziek van musici van Rio Magdalena onder leiding van Hermano Sambre.

Twee actieve leiders in Soto: Rugia Gouverneur en Jean Francisca (oud-Selikor-directeur)

foto's: Ieteke Witteveen

'Puntería' een spelletje dat veel aftrek vond in Soto.

De bevolking van Soto, onder leiding van nieuwe, eigen leid(st)ers, maakt met dit geslaagde initiatief anno 1995 geschiedenis. Een geschiedenis die 200 jaar geleden in Bandabou begon met als inzet een samenleving van gelijkwaardigheid, emancipatie en respect.

Dat de lommerrijke Juliana-boom, die herinnert aan de aanleiding van het feest, de verjaardag van de verre koningin, was vergeten, is wellicht symbolisch.

'Dita' Martina: directeur van 'Nota Alterna'

De kunst van het culturele bedrijf

Met de opgang van de populaire commerciële muziek, zoals de salsa, reggae of rap, nog afkomstig uit de volkswijken van de moderne steden, raken andere, eigen oorspronkelijke ritmes in het gedrang. Soms belanden die uitdrukkingen van de volksaard helemaal in de vergetelheid, anderen leven voort in de folklore, zonder vorm van vernieuwing. Ondanks die onderbelichting zijn er nog steeds componisten, zangers, zingende dichters die er voor kiezen om de prachtige traditie van het bezingen van het dagelijkse leven in eigen melodieën en taal voort te zetten. Om de unieke creaties van deze artiesten niet verloren te laten gaan is een extra inspanning van promotie, produktie en distributie nodig. Dat werkveld wordt sinds kort erkend

DITA MARTINA

als een speciaal vak en is zelfs, zoals op de Universiteit van Utrecht, een speciale studie-richting: dat van kunst- of cultureel management. Het beheersen van die moeilijk te verenigen grootheden, kunst en management, vereist naast managementkwaliteiten en veel creativiteit ook kennis van en gevoel voor kunst. Voorwaar, een kunst op zich.

ANDERE NOOT

Cali, Colombia, kent sinds kort een cultureel bedrijf dat over een combinatie van die kwaliteiten beschikt. Deze nieuwlichter in de ondernemerswereld heet Nota Alterna, oftewel Andere Noot. Het is het initiatief van zes personen, allen zelf musicus, een is acteur, en jong, tussen de 30 en 36 jaar. De onderneming staat onder leiding van de zanglerares en musicus Edith 'Dita' Martina en ingenieur Fernando Castro. Dita Martina, dochter van het Curaçaose echtpaar Edgar Martina en Rosa Martina-Goilo, die vloeiend Papiaments spreekt en Curaçao nog een dienst bewees met het geven van voortreffelijke workshops zangtechniek, vertelt thuis, in Cali, meer over dit initiatief. "De meesten van ons waren al actief in Funmusica, de Stichting Promusica Andina Colombiana, dat jaarlijks een festival organiseert rondom een van de belangrijkste vertolkers van *bambuco*, een van de unieke Colombiaanse ritmes, El Mono Nuñez. Die ervaring wilden we voortzetten voor ook andere soorten muziek en musici. Het gaat ons om die artiesten en hun muziek", aldus Dita, "die door het bombardement van vercommercialiseerde ritmes, niet aan bod komen. We willen hen in contact te brengen met een breed publiek. Vele composities blijven nu liggen; ze worden nooit uitgevoerd noch op de plaat gezet. Daarmee doen we onszelf en alle Colombianen tekort. We willen daarom werken aan andere, eigen produkties. Het gaat daarbij niet alleen om ritmes als pasillos en bambucos, maar ook om alternatieve muziek, om 'nieuwe uitdrukkingen', een nota alterna, een ander geluid."

HAROLD MARTINA

De eerste produktie van Nota Alterna is een concert van de bekende pianist Harold Martina, Dita's oom, op 18 mei a.s. in het theater van Jorge Isaacs in Cali. Dit concert wordt opgedragen aan de 50 jaar geleden overleden Colombiaanse componist Luis Antonio Calvo, bekend van onder andere Poemas Musicalizados, Danzas, Canciones, Plegarias en religieuze werken. Nota Alterna heeft voor dit jaar verder nog verschillende concerten op het programma staan, waaronder dat van Conjunto de Cuerdas Nogal in Medellín en in Bogotá van Grupo Nueva Cultura. De eerste plaat-opname zal er een zijn van Grupo Bandola.

Het uitbetalen van de honoraria van de artiesten, het betalen van de concertzalen, de propaganda en andere kosten moet komen van het publiek. Daarnaast is 20 procent van de opbrengst van elk concert voor dit nieuwe bedrijf.

Mogelijke co-produkties met Antilliaanse/Curaçaose musici behoren in de toekomst ook tot de mogelijkheden, verzekert Dita Martina. "Stuur eens wat op van produkties op Curaçao."

Reacties op 'Curaçao en een toekomstvisie'

Op de cultuurpagina van de Ñapa van vorige maand startte een rubriek over het werken aan een eigen visie op de ontwikkeling van Curaçao. De lezers werden uitgenodigd een reactie te geven op de vraag hoe richting te geven aan de ontplooiing van Curaçaos grootste rijkdom: de eigen bevolking. De aanleiding hiervoor was de onder andere door de gezaghebber geconstateerde scheefgroei tussen 'de razendsnelle en door externe factoren bepaalde economische groei enerzijds en het uitblijven in de menselijke ontwikkeling anderzijds'.

Op de uitnodiging om deel te nemen aan deze visievorming kwamen verschillende reacties binnen. Sommigen overstijgen de lengte van deze rubriek. De eerste is van drs Lesly Sandor, in het dagelijks leven werkzaam bij de afdeling Onderzoek van de Dienst Arbeidszorg. Hij analyseert dat in het verleden het beleid voor de ontwikkeling van Curaçao geen rekening hield met de niet-economische componenten, de mens stond niet centraal. Hij bepleit daarom een op de mens gerichte ontwikkeling', waarvan waarden als menselijke waardigheid en gelijkwaardigheid

Richting geven aan de ontplooiing van Curaçaos grootste rijkdom: de eigen bevolking

een integraal onderdeel vormen. Zijn concretisering van zo'n duurzame sociale ontwikkeling, inclusief de rol van de overheid, treft u als bijdrage aan deze discussie elders in de Ñapa.

Enkele andere reacties waren:

"Deze kop (Curaçao en een toekomstvisie, red.) klinkt in ieder geval zeer positief. Immers, als je niet in de toekomst gelooft kun je er niet eens een visie op hebben. Het probleem van een visie, een 'kijken naar' is dat je altijd van een bepaald punt uitgaat. Je kunt hetzelfde onderwerp vanuit verschillende posities fotograferen. Je krijgt steeds een ander plaatje terwijl het onderwerp toch hetzelfde is. Zo gaat het ook met de toekomst. Eerst moet je bepalen waar je je nu bevindt en je dan afvragen waar wil ik naar toe en welke gereedschappen heb ik daar voor nodig. Van groot belang voor een samenleving is dat iedereen trots is op het land waar hij woont, in welke omstandigheden dan ook. Een gevoel van eigenwaarde hebben. Trots en eigenwaarde moeten een basis vormen om de toekomst aan te kunnen. Ik schrok nogal van een alinea in het artikel over de economie van Curaçao in tien panelen waarin letterlijk staat: 'Op Curaçao bestaat een evenwicht waarin zeer arm naast zeer rijk kan functioneren'. Volgens mij is dit geen evenwicht. Het is een samenleving onwaardig." W.J. Lingen

MEERWAARDE

Een andere reactie kwam van Kees Bos: "De 'meerwaarde' van Curaçao ligt in zijn verleden, dat gekoppeld is aan het heden en dus ook de toekomst. Dat betekent mijns inziens dat er een unieke mogelijkheid is veel gewicht te geven aan het onderwijs, niet alleen voor de jeugd, maar wellicht ook voor de oudere generatie(s). Het aanwezige luchtledige, gebrek aan saamhorigheid, de hang naar het materiële, hoe dan ook, kan mijns inziens slechts worden overbrugd met kwalitatief goed onderwijs, vergezeld van besef van eigenwaarde en respect voor elkaar. Betrek daarbij vooral de ouders en ouderen! Dat kan bewerkstelligd worden als de eilandsregering op alle fronten het voorbeeld geeft alles te doen en te geven de corruptie te bestrijden, dat geeft ons allemaal het gevoel dat onze inspanningen op niveau van het gezinsleven ook de moeite waard zijn. Ga criminaliteit te lijf, durf streng te zijn, ik geloof dat we er allemaal op wachten."

Er kwamen meer reacties, onder andere waarin het milieu en de natuurlijke omgeving centraal staan. Hoe belangrijk ook, deze serie heeft als uitgangspunt het richting geven aan de ontplooiing van het menselijk talent.

De volgende keer staat de bijdrage van Bea Muzo, actief op velerlei fronten in Bandabou centraal, gevolgd door bestuurskundige dr Rupert Silberie.

Spontane reacties blijven welkom.

De Curaçaose economie in tien panelen (6)

= door Peter Smits =

Het Penstraat mechanisme

Curaçao is als stroop: lekker, laat je niet los, maar werkt ook niet mee. Velen hebben dat intussen ervaren. Vooral buitenlandse investeerders. In deze aflevering van de artikelenreeks over de Curaçaose economie zal de aandacht gericht worden op de relaties tussen (buitenlandse) investeerders en de overheid. Deze relaties zijn buitengewoon complex en gevoelig. Veel investeerders komen welgemoed op Curaçao aan, worden overal enthousiast ontvangen, en hebben de week van hun leven. Zij gaan echter zonder handtekeningen naar huis, en merken dan dat 'uit het zicht uit het hart' betekent. Dat levert teleurstellingen op, en frustraties. Frustraties bestaan ook bij de Curaçaose overheid, die wel veel mensen moet ontvangen, maar weinig boter bij de vis krijgt. Elke dag staan er nieuwe projektontwikkelaars op de stoep. Ze hebben mooie plannen, maar weinig geld. Ze komen en ze gaan. Weinig beklijft.

INVESTERINGSKLIMAAT

Curaçao heeft een gunstig investeringsklimaat. Weliswaar is het eiland klein, met dus een gering eigen afzetgebied en weinig grondstoffen, het ligt echter in een groter gebied met andere kleine eilanden, en het ligt vlakbij het Zuidamerikaanse vasteland, met goede verbindingen over en weer. Curaçao is ten opzichte van de omliggende (ei)landen goed ontwikkeld en functioneert op een hoog niveau. Andere gunstige vestigingsfactoren zijn:

- lage lonen ten opzichte van Amerika (USA) en Europa;
- goed opgeleide en meertalige bevolking;
- politieke en sociale stabiliteit;
- gunstige ligging tussen Noord- en Zuid-Amerika, en langs internationale vaarroutes richting Europa en Azië;
- natuurlijke havens, die buiten de orkaangebieden liggen;
- goede lucht- en scheepvaartverbindingen;
- geavanceerd opererende communicatie-infrastructuur;
- goed ontwikkeld en internationaal opererend bankwezen;
- waardevaste valuta (NA) en geringe inflatie;
- vrije overdracht van winsten en kapitaal;
- preferentiële behandeling van de invoer in de EU van produkten, die een Antilliaanse origine hebben.

Voor veel investeerders is Curaçao interessant, omdat het mogelijkheden biedt, die anders zijn dan in het thuisland. Voor Nederlandse investeerders kan Curaçao een eerste stap in 'het buitenland' betekenen, waarbij dit buitenland toch heel Nederlands aandoet, en volgens bekende regels wordt bestuurd. Voor de grotere Europese investeerders kan Curaçao vooral mogelijkheden bieden als startpunt voor activiteiten richting Zuid-Amerika. Om uiteenlopende motieven hebben investeerders en projektontwikkelaars belangstelling voor het eiland.

ONTWIKKELAARS

De motieven blijken sterk samen te hangen met de achtergrond en doelstellingen van de investeerders respectievelijk projektontwikkelaars. Globaal genomen kunnen drie groepen worden onderscheiden:

1. grote en meestal gerenommeerde projekt-organisaties, die precies weten in welke sector ze willen investeren, waarom, en hoeveel. Deze organisaties zullen zich normaliter goed op de Curaçaose situatie prepareren, en zich op het eiland laten bijstaan door lokaal opererende belastingkantoren en adviesbureaus. Dat maakt het ook voor de Curaçaose overheid gemakkelijk om informatie over deze marktpartijen in te winnen. Voor de echt grote organisaties is dat overigens altijd goed mogelijk, via Kamers van Koophandel, banken en andere kanalen. Een grote omvang wil nog niet altijd degelijkheid en betrouwbaarheid garanderen. Het is zaak deze altijd af te checken. Vooral de financiële status en positie zijn daarbij van groot belang;
2. kleinere particuliere investeerders en projektontwikkelaars. Deze komen soms met de meest verrassende en creatieve plannen en projektvoorstellen. Zij brengen een dynamiek in, die het eiland nodig heeft om in de snelle voortgang van de hedendaagse wereld vooraan te kunnen blijven lopen. Er is echter ook veel kaf onder het koren. Met name voor déze groep investeerders en projektontwikkelaars geldt daarom dat een goede screening gewenst is, alvorens serieus met kandidaten aan tafel te gaan. Deze screening is vooral een taak voor de overheid (OBNA en Korpodeko in samenwerking met de Dienst Economische Zaken, FIAC, het Toeristenbureau en andere organisaties). Ook dient goed gekeken te worden naar de financiële paragraaf van ingediende projektvoorstellen. Een bekende stelling luidt dat voor een goed plan altijd financiering te vinden is. Het waarheidsgehalte van deze stelling is voor Curaçao nog niet vastgesteld.
3. Niet serieuze gesprekspartners, die een projektvoorstel indienen om andere redenen dan investeringsdoeleinden. Het is voor veel Nederlandse (en andere ?) zakenmensen aantrekkelijk een verblijf op Curaçao te kunnen aanmerken als (fiscaal aftrekbaar) bedrijfsbezoek. Het indienen van een investerings- of projektvoorstel kan daaraan onderbouwing geven. Het ultieme doel van deze indieners is een 'bevestiging van ontvangst' van hun projektvoorstel te ontvangen, liefst voorzien van een mooi stempel van een officiële overheidsinstantie. Daarna ziet Curaçao deze ondernemers nooit meer terug. Het indienen van projektvoorstellen door deze groep leidt bij de Curaçaose overheid echter tot een hoop werk, omdat daar alle voorstellen even serieus worden genomen, en geen selectie wordt gemaakt. Alle plannen die worden ingediend, doorlopen het hele traject van beoordeling, advisering door andere overheidsinstanties, advisering aan het Bestuurscollege, en beantwoording van de adressant. De vraag kan gesteld worden of dit niet efficiënter kan. Het zou denkbaar zijn bij voorbeeld alleen dié projekten serieus te nemen, die financieel goed onderbouwd zijn. Dat zou het kaf van het koren scheiden en tijd vrijmaken voor het begeleiden van de serieuze investeringsvoornemens;

Naast de buitenlandse particuliere investeerders zijn uiteraard ook lokale investeerders en projektontwikkelaars op de Curaçaose markt actief. Zij moeten meestal concurreren met buitenlandse gegadigden, omdat de mogelijkheden voor projektontwikkeling op het eiland gering zijn, en de buitenlandse belangstelling enorm is. Voor de economie van het eiland blijft het in principe om het even of een investering door eigen mensen of door buitenlandse bronnen wordt gefinancierd.

De economische impuls (groei, werkgelegenheid) is in beide gevallen hetzelfde. Ook de deviezenvoorraad wordt per saldo niet veel anders beïnvloed. In het geval dat lokale ontwikkelaars in het eiland investeren, betekent dit dat ze niet uitwijken naar beleggingsobjekten in het buitenland. Ze doen derhalve geen beroep op buitenlandse deviezen, en de internationale reserves van Curaçao blijven op peil. In het geval dat buitenlandse projektontwikkelaars in Curaçao investeren, brengen ze deviezen in.

Tegelijkertijd worden de lokale investeerders verdrongen, en zullen deze noodgedwongen in het buitenland beleggen. Zij doen daarvoor een beroep op de deviezenreserves. Per saldo zal de hoeveelheid valuta-reserves waarover Curaçao beschikt niet of nauwelijks veranderen.

VERSCHIL

Enig wezenlijk verschil tussen lokale en buitenlandse investeringen kan nog wel in de kredietwaardigheid zijn gelegen. Als lokale ondernemers in het eigen eiland investeren, dan heeft dat geen invloed op de internationale *rating* van Curaçao. Als gerenommeerde buitenlandse instituten dat doen kan dat bijdragen aan het imago en wellicht de kredietwaardigheid van het eiland, zoals deze door buitenlanders worden beleefd.

Doordat tegelijkertijd lokale investeerders in het buitenland beleggen, wordt een toekomstige instroom van deviezen uit hoofde van rente- en dividendbetalingen gegarandeerd. Beide factoren kunnen elkaar versterken. Waarschijnlijk echter vooral psychologisch. Psychologisch speelt ook een rol dat lokale projektontwikkelaars, die in het eigen eiland investeren, laten zien in de toekomst van Curaçao vertrouwen te hebben. Dit effect kan nog wel eens belangrijker zijn dan het eerstgenoemde. Lokale ondernemers en investeerders dienen daarom met zorg en toewijding behandeld te worden.

PARTNER-KEUZE

De serieuze buitenlandse investeerders en projektontwikkelaars, die zich op Curaçao komen oriënteren, zullen het normale traject aflopen: Kamer van Koophandel, branche-organisatie(s), serviceclub(s) zoals Rotary, Lions of Kiwanis, bevriende relaties in het bedrijfsleven, van anderen gekregen adressen, en natuurlijk de nodige overheidsorganisaties. Een vaak gevolgde manier om als buitenlands bedrijf op Curaçao iets te beginnen is het zoeken van een lokale partij voor joint-venture operaties.

De keuze van de juiste partner is daarbij van levensbelang. Voor beide zijden overigens. Goede en open informatie naar elkaar toe is een eerste vereiste. Op Curaçao wordt daaraan niet altijd voldaan. De branche-organisaties ontberen veelal cijfermateriaal en actuele sector-informatie. Ook de bedrijven zelf zijn niet altijd even gedocumenteerd. Veel lokale bedrijven zien in een buitenlandse partner de kans van hun leven om groot te groeien en iets te gaan betekenen.

De buitenlandse partners zijn vaak maar kort op Curaçao, hebben zich magertjes voorbereid, en zien al na enkele dagen door de bomen het bos niet meer. Het is eigenlijk een wonder dat er niet meer 'ongelukken' gebeuren; het aantal mislukte samenwerkingsverbanden valt relatief gezien reuze mee. Wellicht dat de vertragende faktor, die de overheid bij deze processen vormt, daarop van invloed is. Haastige spoed is zelden goed!

Omdat het eiland klein is, weet iedereen van iedereen alles. Curaçao lijkt één grote familie, en staat daarom alom bekend. In de praktijk overheerst echter de 'zwijgzame economie', waarin bedrijven angstvallig alles voor iedereen verborgen houden, en van elkaar niet weten waar ze mee bezig zijn. Men is bang dat een potentiële partner of klant naar de buurman zal gaan, waardoor men handel en winst misloopt. Men wil deze mensen juist graag aan zich binden, en leidt ze daarom alleen in het eigen circuit van familie en zakenrelaties rond, zonder ze met anderen in contact te brengen.

De buitenlandse investeerder laat zich echter niet altijd muilkorven, en weet vaak zelf tot andere circuits door te dringen. Deze vertonen eenzelfde gedrag, en tronen de betrokkene ook alleen naar hún relaties mee. Zodoende ontstaat soms de tamelijk absurde situatie dat een buitenlandse investeerder wél op de hoogte is van investeringsplannen en strategieën van verschillende Curaçaose ondernemers, terwijl zij dit zelf niét van elkaar weten. De 'zwijgzame economie' geeft buitenlandse ondernemers een informatie-voorsprong. Of ze daar veel mee doen of kunnen is overigens de vraag.

DE OVERHEID

De overheid bevindt zich op Curaçao in een tweeslachtige positie. Enerzijds wil zij dolgraag investeringen bevorderen, om groei en werkgelegenheid te stimuleren. Anderzijds is vaak van een gereserveerde opstelling ten opzichte van buitenlandse investeerders of projektontwikkelaars sprake.

(1) Gereserveerde houding

Deze reserves zijn in de loop van de tijd ontstaan door met name de volgende factoren:

- nare ervaringen, die in het verleden met onbetrouwbare en zelfs malafide projectontwikkelaars zijn opgedaan. Sommige investeerders willen graag snel en gemakkelijk geld verdienen, maar leveren geen of onvoldoende tegenprestatie. Er zijn wanbetalers geweest, projekten die failliet gingen, projecten die een onnodige claim op schaarse grond hebben gelegd, en andere vormen van onbetamelijk gedrag. In veel gevallen heeft de overheid daarbij vooraf onvoldoende doen onderzoeken met welke partner men van doen had. Nog steeds vertoont de overheid in de investeringssfeer een soort 'pervers' bestedingsgedrag, en gaat met de verkeerde partners in zee. Het in een vorige aflevering reeds genoemde Parker-projekt op Bonaire is in deze het meest recent aan het licht gekomen schandaal: NA 26 miljoen gulden aan overheidsgeld 'verdween' (zie de *Amigoe* van 8-2-1995), en niemand weet waarheen;
- een enorme veelheid van projekten en projektontwikkelaars, groot en klein, rijp en groen. Deze moeten steeds weer beoordeeld worden op hun mogelijke bijdrage aan de Curaçaose economie, wenselijkheid, haalbaarheid en financierbaarheid. Dat geeft – zoals gezegd – een hoop werk;
- de 'Antillianiseringsgedachte' en de wenselijkheid het eiland zoveel mogelijk in eigen handen te houden. Bepaalde stranden en baaien, bij voorbeeld, zijn erg aantrekkelijk voor projektontwikkelaars, maar tegelijkertijd gemeengoed voor de Curaçaose bevolking. Dit staat op gespannen voet met elkaar.

De overheid loopt op Curaçao op eieren, en loopt daarom langzaam en voorzichtig. Haastige spoed is zelden goed.

(2) Interne organisatie van de overheid

De overheid op Curaçao is log en groot, dubbelgelaagd (Land en Eilandgebied) en niet altijd even klantgericht. De volgende factoren spelen een grote rol:

- de overheid is gedurende decennia uitgedijd door het 'patronage-systeem': politieke benoemingen van familieleden, vrienden, kennissen en mensen waar de regerende politieke partijen iets aan te danken hebben. Doordat deze benoemingen meestal bovenformationeel zijn kunnen de betreffende personen vaak niet goed worden ingepast, en hangen er maar wat bij. Dat vergroot de reeds bestaande stroperigheid en inefficiëntie. Anderzijds wordt op deze manier een deel van de werkloosheid weggewerkt, wat maatschappelijk van groot belang is. Economen spreken in dit geval van 'verborgen werkloosheid'. Het grote overschot aan personeel zorgt er ook voor dat iedereen erop gespitst is het werk dat hij of zij heeft te behouden. Dat maakt het flexibel inzetten van personeel, een trend die in Nederland sterk opkomt, zo goed als onmogelijk;
- de flexibiliteit is ook gering door het plaatsingssysteem, dat binnen de overheid wordt toegepast. De positie van de meeste ambtenaren wordt meer door opleiding bepaald dan door werkervaring en functioneren. Bij een bepaald diploma behoort een bepaalde rang, en omgekeerd. Dat werkt nogal verstarrend en leidt soms tot de absurde situatie dat iemand, die voor een opleiding is geslaagd, ineens naar een hogere functie moet worden bevorderd. Of deze functie al dan niet bestaat is niet relevant. Het systeem gaat vóór, want dit geeft duidelijkheid en zekerheid. Over de economische inpasbaarheid wordt niet gerept;
- het functioneren van de overheid hangt grotendeels af van enkele spilfiguren, die in allerlei procedures goed de weg weten, hun eigen vakgebied beheersen, en binnen de organisatie een strategische positie hebben opgebouwd. Deze mensen zijn zwaar belast, en worden elke dag onder grote druk gezet door 'klanten' (vaak collega ambtenaren), die iets gedaan willen krijgen. Niettemin wordt de eigen 'toko' door deze groep ambtenaren gekoesterd, want deze geeft macht en status. De eigen positie wordt verder veilig gesteld door over regels en procedures weinig openheid te geven, zodat alleen de groep ingewijden hierin de weg weet. Voor deze kleine en selecte groep geldt een parafrase van de Wet van Say, namelijk dat elke ambtenaar zijn eigen werk schept. Dat dit in economisch en maatschappelijk opzicht tot inefficiëntie en vermindering van investeringskansen leidt wordt niet onderkend;
- om de grote werkdruk aan te kunnen hanteren sommige spilfiguren een methode, die door een ingewijde 'systeem 51' is genoemd. Op het bureau van een ambtenaar liggen 50 dossiers, ter afwerking. Net als de bovenste aan de beurt is, belt een bevriende relatie op om snel iets te regelen. Daar deze vriendendiensten voorrang krijgen, en elkaar met grote snelheid opvolgen en afwisselen, komen de 50 nog wachtende dossiers nooit meer aan de beurt. Er is altijd nummer 51, die nét voorkruipt;
- in algemeenheid geldt dat het 'organiseren' Antillianen niet echt in het bloed zit. Veel gaat à l'improviste en ook eenvoudige routineklussen vragen een zodanige inspanning dat het telkens lijkt of de betreffende ambtenaar dit voor de eerste keer doet. Dit kost veel tijd, en leidt tot irritaties bij de klanten. Een aardig voorbeeld van de tamelijk chaotische manier waarop in Curaçao zaken worden georganiseerd vormen de winkels. Deze zijn nauwelijks in een of twee soorten artikelen gespecialiseerd, maar verkopen vaak van alles, waarbij het assortiment sterk kan variëren in de tijd en afhangt van de toevallige inhoud van de container, die de winkelier heeft aangekocht. Het Antilliaanse woord voor kopen is dan ook *haña*, wat in feite zoeken of vinden betekent. Het kan dikwijls lang duren voor je op Curaçao vindt wat je zoekt;
- door de lange en ondoorzichtige procedures, de dubbele laag ambtenaren, de vele eigen toko's binnen de overheden, en de competentiestrijd tussen ambtenaren is er veel 'red tape' op het eiland. Investeerders, die een vergunning nodig hebben, een goedkeuring of een stempel voor het een of ander, moeten vaak lang wachten.

Wachten is een belangrijk onderdeel van het leven op Curaçao, geduld is een schone zaak.

(3) Ondersteuning door de overheid

De hoog gestegen en hoog blijvende werkloosheid maakt het aantrekken van nieuwe investeringen steeds noodzakelijker. De betrokkenheid van de overheid hierbij is sterk toegenomen. De volgende overheidsorganisaties zijn specifiek gericht op het ondersteunen van zowel binnenlandse als buitenlandse investeringsinitiatieven:

- ondersteunende organisaties:
  * Dienst Economische Zaken. Dit onderdeel van het eilandsbestuur is in 1990 geformeerd vanuit het tot die tijd functionerende Sociaal-Economisch Planbureau en delen van het departement van Handel, Industrie en Werkgelegenheid. De dienst behandelt alle investeringsvoorstellen, die bij de overheid worden ingediend, en adviseert hierover aan het Bestuurscollege. Het verleent ook de noodzakelijke vestigingsvergunningen. Inzake de ontwikkelingssamenwerking behandelt deze dienst de projekten, die betrekking hebben op Curaçao. Projekten voor de andere eilanden worden behandeld door het Departement voor Ontwikkelin samenwerking (DEPOS
  * FIAC (Foreign Investm Agency of Curaçao). naar Nederlands model 1989 opgerichte instit heeft tot taak buitenlan investeerders op te van en te begeleiden. Teg kertijd dient FIAC het ten dringen van *red tape* initiëren.
  * Vlak vóór de oprichting FIAC is vanuit het bedri leven het instit 'Curaçao, Incorporated' op richt, met als voornaam taak Curaçao in het b tenland als investering bied te promoten. Ook buitenkantoren, de CurInc. deelnemende p ners, FIAC, en andere or nisaties worden daarbij in schakeld;
  * CURINDE (Curaçao Ind trial and Internatio Trade Development C pany). Deze beheert industrieparken Br vengat en Mahuma, als de Vrije Zône. In deze h danigheid komen vele inv teerders met Curinde aanraking;
  * Curaçao Tourism Devel ment Bureau. Dit ond steunt en bevordert de t ristische ontwikkeling v het eiland. Gezien het gr belang van deze sector v de economie is hierv binnen het Bestuurscoll een aparte gedeputeer benoemd.
- financieel ondersteunen organisaties:
  * Ontwikkelingsbank voor Nederlandse Antill (OBNA). Deze ondersteu projekten op alle eiland van de Antillen door kr diet te verlenen of fina cieel te participeren;
  * Korpodeko. Deze orga satie heeft dezelfde o merken als OBNA, ma werkt alleen voor Curaç OBNA en Korpodeko w ken nauw samen.
- daarnaast mag apart het Int national Trade Center (IT worden genoemd, daar als een duidelijk ontmoeting punt voor ondernemers fu geert. Ondernemers word voorts vaak in contact ge racht met Feffyk, om geïnfo meerd te worden over sch lingsmogelijkheden relatie tot de arbeidsmarkt tuatie. Voor de wat kleine projektinitiatieven funge de Fundashon Empresa Chi als gesprekspartner. Voor zijn vele andere depart menten, diensten en ov heidsinstanties direct of in rect bij de opvang van inv teerders betrokken. Ook de inbreng is onontbeerlijk.

POSITIONERING

Op het lange traject tuss investeringsbereidheid en p jektrealisatie dient een veelh van mensen te worden in schakeld en geraadpleegd. E deel van deze mensen z daarbij een zekere affiniteit m het projektgebeuren hebben. E deel zal zelfs in de positie v keren een rechtstreekse betro kenheid te kunnen ontwikkele In die gevallen zal veel gestreefd worden naar een wi win situatie, die door voorzicht manoeuvreren kan worden opg bouwd. Het gaat er dan om zic goed te positioneren, en de positionering te bestendigen. Dit kan worden aangedu als het 'Penstraat-mechanism Dat is ontleend aan het v gende. Het bekende Amer kaanse onderzoeksbureau H vath & Horvath heeft in 19 een indringend rapport uitg bracht over de mogelijkhed om Curaçao op toeristisc gebied aantrekkelijker te make Een van de hoofd-items uit h rapport was de suggestie tuss Piscadera aan de ene kant Bapor Kibrá aan de andere ka een boulevard te ontwikkele die van de hele kuststrook in rond Willemstad één bruise toeristengebied zou maken. Hotels, appartementen, wi kels, restaurants, amusement gelegenheden, pretparken, et De aanbevelingen van dit ra port zijn onovertroffen en n steeds actueel. Het wachten op het juiste moment, dat pas aangebroken als de juiste po tioneringen zijn ontstaan. Da deze voor een belangrijk de betrekking heeft op een centra gedeelte van het betrokk gebied, te weten de Penstraat, het mechanisme dat in de voor het investeringstraject bep lend is hiernaar vernoemd. H werkt, maar helaas altijd v tragend.

Hoe het anders kan heeft h Van der Valk concern beweze Het bod van de Van der Va groep op het toenmalige Pla hotel is in 1989 uitgebracht uur nadat de vertegenwoord gers van de Toekan-groe 's nachts om 5 uur op Cura waren aangekomen. Het bod gestand gedaan en beklonke Een voor Curaçao ver stre kende investeringsbeslissi werd in record-tijd genomen geëffectueerd. Van der Va Plaza is intussen het be bezette hotel van het eiland.

'We cannot hear the music, but we can see the stars...'

Quota Club lanceert projecten in belang van slechthorenden

door Nancy van der Wal =

Doof zijn: een probleem dat te lang in de kast is gehouden: letterlijk figuurlijk. Schaamte elde hierbij een grote rol. kan een heleboel gedaan rden aan deze handicap, ar daar zijn nog 'te' inig mensen van op de ogte. Voor deze mensen, doven/slechthorenden en n omgeving organiseert de ota Club Curaçao volgende and een seminar met als el *'No biba mas den ensio'*. De maand mei is r Quota International Inc. gekozen als *'Shatter ence Month'*, waarbij spele projecten worden gelanrd om de aandacht te tigen op deze handicap. n handicap die veel meer ndacht nodig heeft dan momenteel krijgt.

Quota International Inc. begin deze eeuw in de renigde Staten opgericht t als doel zich in te zetten r de *hearing impaired* hoorgestoorden). Daarder vallen niet alleen de en, maar ook de slechthoden. Het is een service b voor vrouwen in leidingende functies en telt meer n 10.000 leden. De servilub begon 8 jaar geleden op Curaçao en telt momenl 38 leden. Quota Internaal is voornamelijk actief Engelsprekende landen, aronder de Verenigde ten, Nieuw-Zeeland, leisië, Sri Lanka, India, gapore, en Australië. ba, Curaçao en sindskort Nederland zijn binnen e groep Engelssprekende den een uitzondering. men met Florida vormen ba en Curaçao District waarvan Beatriz Schoop kend uit de politiek) menteel de District ernor is.

VERSCHOLEN

rom zet Quota Internaal zich in voor de doven slechthorenden? Omdat handicap veel vaker voor- dan men denkt. Er ook weinig aandacht deze handicap besteed. ger werd de handicap scholen gehouden, kinen die doof werden oren, werden soms door ers verborgen gehouden r de buitenwereld. Hetzij bescherming tegen de buiwereld waar de kinderen toch niet zouden redden, uit schaamte omdat kind niet wist te communen en men ervan uit dat het kind niet goed het verstand was. lla (rode hond) is de boosdoener als het gaat kinderen die doof en worden. Het is ook m zo dat zwangere wen tegenwoordig goed de gaten worden uden door de huisarts. erwege de zestiger jaren e Curaçao een rubellaemie. Voor de kinderen toen met de handicap ren werden, was er geen te opvang. Die opvang n pas begin jaren tig. Veel te laat in feite deskundigen werden fronteerd met vijfjarige ren met de ontwikkevan een negen maanden oude baby. Het was heel moeilijk om die kloof te overbruggen.

Tegenwoordig worden baby's wanneer zij de leeftijd van 9 maanden hebben bereikt onderworpen aan een zogenoemde 'Ewing-test' waarbij onderzoek word verricht naar eventuele gehoorstoornis. Wordt een dergelijke stoornis bij een baby geconstateerd, dan kan helaas nog geen directe hulp worden geboden. De opvang die Curaçao kent, is bestemd voor kinderen van 2,5 jaar en ouder. Gebrek aan financiële middelen is onder andere de reden waarom de Ewing-commissie nog niet verder is gekomen dan een aantal vergaderingen en seminars. Myrna Dovale, Quotalid en tot voor kort verbonden aan de Myrna Dovale school vertelt: "Je bent afhankelijk van een aantal vrijwilligers. Omdat we geen fondsen hebben, heeft de commissie tot nu toe niet meer kunnen bereiken."

De opvang van de 2,5 jarigen en ouderen gebeurt door plaatsing op de Myrna Dovale school. Vanwege haar jarenlange inzet voor de doven en slechthorenden én de school, is destijds besloten de school te vernoemen naar Myrna Dovale. Zij is niet, zoals velen denken, de oprichter van de school. Myrna ziet dagelijks nieuwe patiënten: niet alleen jonge kinderen, maar van verschillende leeftijden. "Niet iedereen wordt doof geboren. Veel mensen worden ook op latere leeftijd doof of slechthorend. Tegenwoordig merk je dat veel gehoor achteruit gaat door die harde muziek waar de jongelui naar luisteren en door het verrichten van werk op plaatsen waar veel lawaai is zoals op de luchthaven of bij het Dok. Als er geen gehoorbeschermers worden gebruikt om al dat lawaai enigszins te onderdrukken, gaat het gehoor steeds meer achteruit. Wekelijks worden wij geconfronteerd met nieuwe gevallen, ook met jonge mensen die klagen over een verminderd gehoor en geruis in de oren."

SCHAAMTE

Mensen die te maken hebben met een dergelijke ruis of constateren dat hun gehoor achteruit is gegaan, zullen in eerste instantie hun huisarts inschakelen. Die verwijst hen door naar een keel-, neus- en oorarts die de klacht verder onderzoekt. Indien er sprake is van gehoorverlies wordt een gehoorapparaat voorgeschreven. Ook daarvoor schijnen veel mensen zich te schamen, blijkt uit het verhaal van Myrna Dovale. Zij ziet vaak hoe ouders zodra het kind het schoolgebouw verlaat, het gehoorapparaat van het oor van hun kind verwijderen. Anderen maken er gebruik van wanneer het ze uitkomt, zoals een grootvader die Myrna terecht meedeelde dat "hij het apparaat uitzet zodra het geschreeuw van de kleinkinderen hem te bont wordt".

Acceptatie speelt naast schaamte ook een rol. Vaak beseffen familieleden niet dat ze iets meer moeite moeten doen om te communiceren met een slechthorende. Zo kunnen er vaak ruzies ontstaan omdat de persoon met de handicap soms niet begrijpt waar de ander het over heeft. "*Ta kwantu biaha mi mester bisabu*" (Hoevaak moet ik het je vertellen), zijn veel gehoorde verwijten. Het niet begrijpen van een ander kan gebeuren doordat de spreker tijdens het praten zich van de slechthorende afkeert en deze geen zicht meer heeft op de mond, of omdat de spreker een te grote snor heeft, een pijp in de mond of een sigaret, waardoor de mond niet duidelijk te zien is. Ernstig slechthorenden zijn namelijk erg afhankelijk van de bewegingen van de mond, zij zullen naast het luisteren ook liplezen.

WERK

"Gehoorstoornis heeft niets te maken met het verstand", vertelt Dovale, "Dat besef komt nu pas. Slechthorenden kunnen zich juist perfect op bepaalde dingen concentreren. Ze worden immers niet snel afgeleid door geluiden om zich heen." Zo worden volgens Dovale tegenwoordig steeds meer slechthorenden in dienst genomen bij bedrijven. De Maduro & Curiel's Bank bij voorbeeld heeft twee dove employees op de computerafdeling, die daar optimaal schijnen te functioneren.

Volgens Quota moet behalve begeleiding aan de familieleden ook begeleiding op de scholen plaatsvinden. Hoe eerder de kinderen met een gehoorstoornis de aandacht krijgen die zij nodig hebben, hoe beter zij in staat zijn zich verder te ontwikkelen. Volgens Quota wordt nu nauwelijks tot geen extra aandacht besteed aan deze kinderen. "De juf heeft immers nog 34 andere pupillen waarover zij zich dient te ontfermen." Voorlichting aan het onderwijzend personeel zou dan inhouden dat zij de handicap kunnen constateren en de betreffende pupil kunnen begeleiden of kunnen verwijzen.

Voor de dove kinderen op Curaçao bestaat er sinds 3 jaar het internaat 'Kas di Muchanan Surdu'. In afwachting van onderdak op Brakkeput, is het internaat nog gevestigd op Pannekoek. Momenteel wonen daar 10 kinderen die op sociale indicatie daar zijn geplaatst. In het weekeinde gaan alle kinderen van het internaat naar huis om het contact met de familieleden niet te verliezen. Dit gebeurt onder begeleiding van deskundigen die ook de familieleden zullen leren omgaan met de handicap van de kinderen.

Voor de kinderen van 'Kas di Muchanan Surdu' en Skol Myrna Dovale heeft Quota de afgelopen twee jaar het Sinterklaasfeest georganiseerd. Enige tijd geleden heeft één van de leden van Quota in samenwerking met Reef Care een snorkelcursus georganiseerd. Het hele weekeinde lagen de kinderen voorzien van snorkelapparatuur en onder toeziend oog van Reef Care-leden in het water, waar zij zichtbaar hebben genoten van de onderwaterwereld. Een wereld waar in principe óók niet veel te horen valt. De Reef Care-leden spraken van een enorm 'rustig' weekeinde. Ook de Quota-leden zelf ondervonden deze rust toen zij met een bus vol dove kinderen een uitstapje maakten. Volgens Quota president Yvonne Isidora was het vooral voor de begeleiders een ervaring: "Het was wel even wennen toen we de eerste keer op stap gingen. In de bus was het muisstil. En je bent toch wel wat anders gewend. Maar aan de gezichten van de kinderen kon je zien dat ze er echt van genoten."

Hoewel stil in het water en in de bus, zijn de dove kinderen van Curaçao toch wel degelijk in staat om lawaai te maken. Zij worden op de school juist gestimuleerd om zoveel mogelijk gebruik te maken van geluiden. Doven, zo vertelt Dovale, zijn namelijk niet altijd compleet doof. Ze kunnen altijd nog hun eigen geluiden horen, zij het soms met behulp van een sterk gehoorapparaat. En ze voelen de trillingen. In Amerika concenteert men zich vaak voornamelijk op de gebarentaal en worden de doven niet of nauwelijks gestimuleerd om geluid te maken. Ook wordt op heel veel televisiestations en bij kerkdiensten gebruik gemaakt van een 'vertaler' die de uitzendingen en/of diensten vertaalt in gebarentaal. Op Curaçao wordt gebarentaal niet als belangrijkste communicatiemiddel aangeleerd. Dovale: "Je moet de kinderen niet opvoeden voor een doven-maatschappij. Als er een mogelijkheid is om de kinderen te leren articuleren, dan moet die kans worden aangegrepen." Gebaren moeten aanvullend gebruikt worden maar mogen nooit overheersen. Men moet zeker proberen te komen tot een vorm van *total-communication*, meent zij.

Hoewel weinig mensen het beseffen zijn veel doven te helpen. Ook al weten ze dat zelf vaak niet. Zo werd onlangs bij de Myrna Dovale school nog een 18-jarige jongen binnengebracht die tot op die dag verscholen was gehouden door zijn ouders.

Met deze jongen is helaas niet veel meer te doen. Hij zal de 15,5-jarige achterstand niet meer kunnen overbruggen. Het is daarom zo belangrijk dat men tijdig op zoek gaat naar hulp, is de mening van Quota en het is daarom dat alle Quota-clubs volgende maand de aandacht vestigen op het verstrekken van medische informatie voor slechthorenden en hun familieleden. *"No biba mas den silensio"* (Leef niet meer in stilte), meent Quota. Dit thema staat ook centraal tijdens het seminar dat 20 mei plaatsvindt in de Universiteit van de Nederlandse Antillen. Tijdens het seminar komen onder anderen dr Maria Rach, Van Leeuwen , Liong-A- Jin en Mw. Myrna Dovale aan het woord. Onderwerpen die zij zullen behandelen zijn 'onderzoeksmogelijkheden van slechthorenden'; 'Mogelijkheden tot gehoorverbetering' en 'Gehoor met betrekking tot spraak en gedragsontwikkeling'. Verder wordt gesproken over het leren leven met gehoorapparaten en ervaringen van slechthorenden.

Voorafgaand aan het seminar zullen Quotaleden en enkele artsen via de verschillende radiostations en de televisie aandacht besteden aan deze onderwerpen. Gehoorstoornissen komen nog te vaak voor om het in een verdomhoekje te laten zitten. *Kaarten voor het Quota seminar zijn verkrijgbaar via telefoonnummer 691443 en 379817. De entree is gratis.*

Walter Palm: "Het leven bestaat ..."

de tarievencommissie, n met Siegfried Fran- Henk Molleman, Kit- Chong en Tawa Iraus- Alle overwegingen die en hebben opgeschreven bij voorbeeld wel of charters gelden, nog Het is alleen nog ter geworden. Dat rap- staat nog als een huis."

het verleden naar het , dat wil zeggen naar werk waar Walter Palm e belast is. is ook heel fascinerend ik het zelf. Ik ben met de dialoog tussen abinet en alle minder- roeperingen in Neder- Daar ben ik verantelijk voor gesteld. Dat houdt drie elementen de eerste plaats de Wet organen Minderheden- Ik ben projectleider een wetgevingsproject. t voor een mathema- Verleden jaar is de wet t Staatsblad gepubli- , dus het project is met succes afgerond. Het tweede element is de financiering, dus het opstellen van de subsidieregelingen, en ten derde ben ik inhoudelijk belast met de voorbereidingen van het overleg."

De Foundation on Interetnic Relations, een internationale organisatie die nauw samenwerkt met de hoge VN-commissaris voor Minderheden, nodigde Walter Palm uit in december een lezing te komen houden in Praag over de dialoog tussen minderheden en regering.

"Het was een éclatant succes. Iedereen was zeer onder de indruk van hetgeen we in Nederland hebben klaar gespeeld. Tien jaar geleden hadden we onze eerste dialoog, onze eerste vergadering over het beleid. Ik voel me zeer vereerd, ik ben er trots op dat het een succes is geworden. Wie had dat ooit gedacht: daar staat een eenvoudige jongen uit Otrobanda in Praag het Nederlandse minderhedenbeleid uit te leggen aan een minister uit Macedonië, regeringsadviseurs uit Oosteuropese landen en een Harvardprofessor. In Oosteuropese landen is alles anders. Ze zijn in de eerste plaats bezig met een transitie van het autoritaire regime naar een democratisch regime. Het niveau van hun minderhedenbeleid is op presidentieel niveau. Dat is ook nodig want als het niet goed gaat, kun je een nieuw Joegoslavië krijgen. Wij hebben er tien jaar over gedaan en zij hebben niet zoveel tijd."

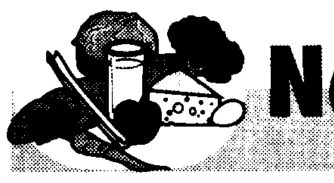
En het nieuwe creatieve werk?

"Op dit moment ben ik druk aan het dichten. Ik publiceer regelmatig in Kristóf en ik ben bezig met een nieuwe gedichtenbundel op onder andere het thema afscheid. Het leven bestaat vaak uit afscheid nemen. En ik heb net een novelle afgerond: 'Atardi di kuaresma'. In die novelle beschrijf ik mijn eigen jeugd in Otrobanda. De hoofdfiguur is zodanig geobsedeerd door het verleden dat hij in een crisis geraakt. Pas op het moment dat hij de blik af kan wenden van het verleden en de blik richt op de toekomst, komt hij uit de crisis. Het is een novelle in het Papiaments, bestemd voor volwassenen. Carel de Haseth en Guillermo Rosario zijn me in dat genre voor geweest. Tijdens het schrijven kwam ik tot de ontdekking dat ik veel uitdrukkingen gebruikte die anderen niet kenden, uitdrukkingen die ik geleerd had van thuis of van Pierre Lauffer. Ik heb het manuscript ingeleverd bij Sede di Papiamentu. Er moeten misschien nog dingen aangepast worden. Ik wil het eerst een aantal mensen laten lezen en als ze suggesties hebben over het taalgebruik dat meenemen. Ik wil graag dat het taalgebruik zorgvuldig is. De planning is dat het boek volgend jaar met kuaresma verschijnt."

Walter Palm leverde ook bijdragen aan de boeken die Maritza Coomans-Eustatia uitgaf: 'Drie Curaçaose schrijvers in veelvoud', 'De horen en zijn echo' en het nieuwe 'Caribische Cadens'. Onlangs stond er in de Napa een recensie van zijn hand over een boek van Naipaul. Dat is vertrouwd werk voor hem, want in de jaren 1979 verzorgde hij de boekenpagina van de Napa. Dat nam hij over van Jos de Roo, om het vervolgens weer door te geven aan Carel de Haseth. Met recenseren is hij ook vast van plan om door te gaan.

In het vorige artikel heb ik het gehad over de vele symptomen die kunnen voorkomen bij hypoglycemie en de oorzaken die het gevolg zijn van 'verkeerde' voeding. Er zijn hierop ontzettend veel reacties binnengekomen van mensen die jarenlang hebben getwijfeld aan hun symptomen. Dit artikel zal enkele antwoorden geven en hopelijk het leven vergemakkelijken van velen. In dit artikel zult u tevens de verschillende acties lezen die in de komende tijd plaats zullen vinden met betrekking tot hypoglycemie.

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

Hypoglycemie (2)

De therapie bij hypoglycemie: De therapie die ik vervolgens zal geven, is geheel afkomstig uit de Orthomole-culaire Geneeskunde. De gegevens zijn gehaald uit een artikel van 'de man' in de Orthomoleculaire Ge-neeskunde, drs Gert Schuitemaker.

Orthomoleculair is afgeleid van het Griekse woord *orthos* wat goed of juist betekent en 'moleculair' betekent: betrekking hebbend op de moleculen. De samenstelling van deze twee woorden geeft aan wat er bedoeld wordt met Orthomoleculaire Geneeskunde: het behandelen van mensen door de organen te voorzien van de goede moleculen. Als je de goede moleculen in de juiste verhouding in je lichaam brengt, krijgen de lichaamscellen de optimale concentraties van stoffen die normaal in het menselijk lichaam aanwezig zijn. Met de juiste stoffen, in de eerste plaats voeding, kun je als mens optimaal lichamelijk functioneren.

Drs Gert Schuitemaker is directeur van het Ortho-Instituut in Baarn. Hij is zich meteen na zijn afstuderen als apotheker gaan verdiepen in de Orthomoleculaire Geneeskunde en Voedingsleer. Dit instituut verzorgt cursussen op het terrein van Orthomoleculaire Geneeskunde en voedingsleer, geeft een tijdschrift uit, *Orthomoleculair*, en organiseert congressen. Drs Schuitemaker is de oprichter van de 'Maatschappij ter Bevordering van de Orthomoleculaire Geneeskunde' (MBOG) een vereniging van medici en andere academische professionelen op het terrein van de Orthomoleculaire Geneeskunde. Prof. dr Linus Pauling, grondlegger van de Orthomoleculaire Geneeskunde, is erelid geweest van deze vereniging.

We mogen blij zijn dat door de inzet van een groep mensen het gelukt is om drs Schuitemaker eind van de maand op Curaçao te hebben voor enkele lezingen over Orthomoleculaire Voedingsleer in verband met hypoglycemie, diabetis en hart- en vaatziekten.

De therapie, die ik vervolgens beschrijf, moet een algemene richtlijn zijn. U moet wel in gedachten houden dat het belangrijk is dat de klachten goed zijn onderzocht door uw huisarts en specialist. Ga a.u.b. geen eigen doktertje spelen, maar laat het eerst goed uitzoeken!

Gerichte medicatie bestaat er niet. Het enige dat u kunt doen is de voeding aanpasen. Daarnaast is het belangrijk om door een deskundige op het gebied van de Orthomoleculaire Geneeskunde uit te laten zoeken welke vitamines, mineralen en voedingssuplementen u precies nodig heeft. Als laatste is het ook belangrijk dat er naast de algemene richtlijnen ook een individueel plan wordt opgesteld. Als je verschillende boeken naast elkaar legt, kom je al gauw tot de conclusie dat de één een bepaald produkt verbiedt, terwijl een andere schrijver hetzelfde produkt aanraadt. Mijn advies is om te werken met een persoonlijk uitgezocht gebalanceerd voedingsadvies. Oorzaak en gevolg kunnen variëren per persoon.

Het is een kunstfout om hypoglycemie met suiker te behandelen. Wellicht geeft een suikerklontje tijdelijk verlichting, op de lange duur zal de situatie van de patiënt alleen maar verergeren. De therapie moet erop gericht zijn om het uit balans geraakte metabolisme weer in evenwicht te brengen. Speciale aandacht moet geschonken worden aan die organen die hierbij het nauwst betrokken zijn: bijnier, pancreas, lever, schildklier, hypofyse en thymus.

Uiteraard heeft een dergelijk verstoord evenwicht ook zijn uitwerking op de andere organen. Tevens is het lichaam als het ware uitgeput (en voelt de patiënt dat meestal ook aan). Aanvulling op de nodige voedingssuplementen is dan ook noodzakelijk.

Iedere voedingsdeskundige is het over eens dat iemand die aan hypoglycemie lijdt absoluut geen geraffineerde suikers m[illegible] eten, zowel niet de sameng[illegible] steld-geraffineerde als [illegible] enkelvoudig-geraffineer[illegible] koolhydraten (zie tabel [illegible] Koolhydraten word[illegible] immers in het licha[illegible] omgezet in glucose. Zelfs [illegible] enkelvoudig-ongeraffine[illegible] de koolhydraten zijn ni[illegible] goed omdat ze het glucos[illegible] peil ook te sterk beïnvloed[illegible] (zij komen immers ook dir[illegible] in de bloedbaan terech[illegible] Daarom wordt bij een hyp[illegible] glycemie-dieet de nadr[illegible] gelegd op koolhydraten [illegible] ongeraffineerd en sameng[illegible] steld zijn.

Tabel II geeft een ov[illegible] zicht van groenten en fr[illegible] wat betreft hun percenta[illegible] koolhydraten. Groenten [illegible] fruit die vijftien procent [illegible] meer koolhydraten bevatt[illegible] komen in principe niet [illegible] aanmerking voor het die[illegible] Meervoudig onverzadig[illegible] vetzuren zijn ook essenti[illegible] bestanddelen van een go[illegible] dieet, inclusief het hypog[illegible] cemie-dieet. Daar komt [illegible] dat vetten het bloedgluco[illegible] peil verhogen.

U kunt hiermee al enk[illegible] produkten schrappen uit [illegible] voeding en enkele produ[illegible] ten juist wel in uw die[illegible] opnemen. Volgende ke[illegible] meer over voeding en hyp[illegible] glycemie.

Tabel I.

I	SAMENGESTELD-ONGERAFFINEERD	II	ENKELVOUDIG ONGERAFFINEERD
	alle groenten alle granen alle graanprodukten noten, zaden, peulvruchten bladgroenten		alle vruchten yoghurt (biogarde), karnemelk natuurlijke honing suikerriet, natuurlijke stropen
III	SAMENGESTELD GERAFFINEERD	IV	ENKELVOUDIG-GERAFFINEERD
	bloem, maizena witte rijst aardappelmeel brood, crackers, pasta		suiker, honing dextrose (druivesuiker) fructose (vruchtensuiker) lactose (melksuiker) glucose, maltose sorbitol

3 procent	6 procent	15 procent	20 procent	25 procent
Groenten				
asperges broccoli kool bloemkool sellerie komkommer andijvie groene sla champignons radijs zuurkool spinazie tomaten waterkers rabarber	bonen bieten Brussels lof worteltjes bieslook aubergine boerenkool koolraap prei uien peterselie rode peper pompoen	artichokken pastinaken erwten groen	gedroogde bonen mais	rijst aardappelen
Fruit				
cantaloupe aardbeien watermeloen	abrikozen bramen cranberries kruisbessen grapefruit meloenen lemoenen sinasappels perziken pruimen frambozen mandarijnen	appels kersen druiven mango's peren ananas	bananen vijgen dadels	

Ziek & Gezond

Max Ooft

Lepra

Lepra, ofwel melaatsheid of de ziekte van Hansen, is een besmettelijke ziekte, traditioneel gerekend onder de tropische ziekten, die gelukkig veel minder vaak voorkomt. Er is zelfs sprake van dat lepra binnen de komende tien jaar kan zijn uitgeroeid. Om dat doel inderdaad te bereiken, is voorlichting één van de belangrijkste wapens! Op zich is het geen dodelijke aandoening, maar kan wel leiden tot onder andere ernstige misvormingen en gevaarlijke infecties. De hedendaagse behandelingsmogelijkheden zijn vrij eenvoudig en effectief als de ziekte op tijd wordt ontdekt.

OORZAAK

De oorzaak van lepra is een bacterie, de *'Mycobacterium leprae'*, een bacterie die verwant is aan de bacterie die tuberculose veroorzaakt. De bacterie kan van de ene naar de andere persoon worden overgebracht, voornamelijk door direct contact: huid op huid, vooral als de huid beschadigd is. Zelden voorkomend is de overdracht door druppeltjes, bij voorbeeld bij hoesten of door muskieten en het eten van besmet voedsel.

Niet een ieder wordt inderdaad ziek als hij of zij besmet wordt. De meeste mensen hebben een weerstand die groot genoeg is om de binnengedrongen bacteriën zelf te kunnen doden, zodat er geen verschijnselen optreden. Een heleboel mensen zijn dus eens in hun leven wel al besmet geraakt met lepra, maar zijn er niet ziek van geworden!

Pas als de weerstand (de 'immuniteit') van iemand niet optimaal is, is de kans op ziekte groter. Mogelijk is dit een verklaring voor het feit dat lepra meer bij bepaalde families lijkt voor te komen; de familieleden hebben een (erfelijke?) andere weerstand dan anderen, waardoor ze vatbaar zijn voor de ziekte. Bovendien is de kans op besmetting groter bij personen die lange tijd bij elkaar in huis wonen of elkaar dagelijks tegenkomen. Lepra is dus niet erfelijk, maar wel besmettelijk. Niet alle lepra-lijders zijn besmettelijk (kunnen de ziekte overbrengen).

Er komen namelijk drie soorten lepra voor: T-lepra, B-lepra en L-lepra. T-lepra is niet besmettelijk (hoewel het soms plotseling kan verergeren naar de ernstiger vormen), B-lepra is zeker wel overdraagbaar. Slechts een klein deel van de geïnfecteerde personen (minder dan 20 procent) heeft of had de besmettelijke vorm. De patiënten zijn niet meer besmettelijk als ze eenmaal behandeld worden, want al na 1 tot 3 maanden zijn de ziekteverwekkers dood of verzwakt door de gegeven medicijnen. Personen die de aandoening aan een ander kunnen geven, zijn dus meestal niet de personen aan wie je direct de misvormingen ziet (want die zijn gewoonlijk al behandeld), maar juist de mensen die zelf nog niet weten dat ze lepra hebben en het kunnen overdragen!

VERSCHIJNSELEN

De verschijnselen beginnen meestal pas enkele jaren na de besmetting. Lepra heeft een lange '-incubatietijd' (de tijd tussen de besmettingen en het optreden van de verschijnselen). Het eerste symptoom is één of meerdere vlekken op de huid. Deze vlekken zijn lichter van kleur dan de overige huid: witte of lichtbruine vlekken; bij lichtgekleurde personen rose of lichtbruin; ze hebben soms een rode rand en de haartjes van de huid ontbreken daar. Als er met een spijkertje of naald in wordt geprikt, voelt de persoon dit niet of slecht in vergelijking met de normale huid. Het gevoel van dat stukje huid is dus verminderd; dit komt doordat de lepra-bacteriën zich in zenuwweefsel nestelen en de zenuwen beschadigd raken door de bacterie zelf of door de afweerreactie van het lichaam.

Verder raken bepaalde zenuwen verdikt, onder andere de zenuw achter het oor, en de grote zenuwen van de arm; dit is vooral te zien of te voelen als een dik, pijnlijk koord achter de elleboog.

Soms is de huid op de plaats van de verkleuring ook wat dikker en lijkt de huidafwijking op knobbeltjes. In de ernstige, vergevorderde en onbehandelde gevallen waarbij de bacteriën zich over het hele lichaam hebben verspreid, is de huid heel dik geworden en lijkt het dikke plooien te hebben, vooral in het gezicht ('leeuwen-gezicht').

Die patiënten zijn vaak ook hees en hebben een verstopte neus doordat ook de slijmvliezen van keel en neus zijn aangedaan. Door de aantasting van de zenuwen verliest de patiënt het gevoel in zijn of haar handen en voeten. Als die persoon zich dan bezeert of hete voorwerpen aanraakt bij het koken of strijken, voelt hij/zij dit niet en kan op die manier in de loop van de tijd hele vingers en tenen kwijtraken. Bovendien is het gevaar op ontstekingen in de beschadigde handen en voeten groot en kunnen er uitgebreide wonden ontstaan die de handen en voeten als het ware 'aanvreten', zo raakt de patiënt gehandicapt.

Door de zenuwuitval kunnen de armen en/of benen ook zwak worden. Complicaties van lepra zijn verder ontstekingen aan de ogen, nieren en testikels (zaadballen). Met behulp van bepaalde huidtesten, bloedonderzoek, onderzoek van een stukje afwijkende huid en natuurlijk het lichamelijk onderzoek (onder andere naar de gevoeligheid van de huid en eventueel verdikte zenuwen), kan de arts definitief weten of iemand lepra heeft en welke vorm daarvan, zodat er zo gauw mogelijk met de behandeling kan worden gestart.

BEHANDELING

De behandeling van lepra is medicamentus, met name bepaalde anti-bacteriële middelen (antibiotica). Het is wel een langdurige behandeling, maandenlang, en verder zal de patiënt regelmatig voor controle bij de arts moeten blijven gaan, omdat er soms oplevingen van lepra kunnen voorkomen ook nadat de infectie al eenmaal behandeld was. Enkele overgebleven bacteriën kunnen dan vanwege een veranderde weerstand van de persoon (bij voorbeeld tijdens zwangerschap, een andere ziekte, psychische stress), een goede kans krijgen om zich weer te vermenigvuldigen; ze veroorzaken daardoor weer verschijnselen en die persoon is dan vaak ook weer besmettelijk!

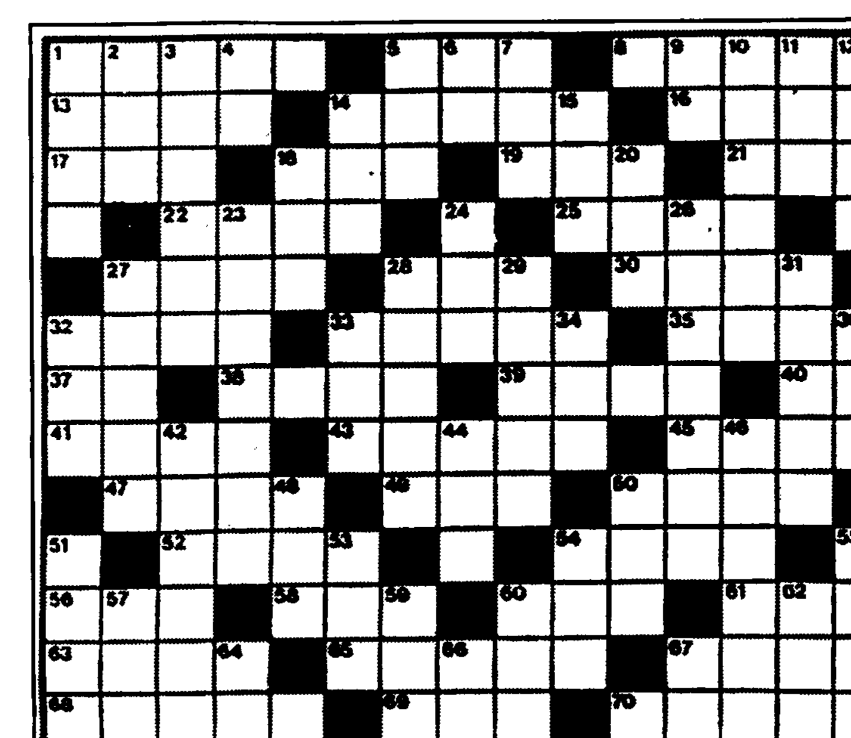
Het is zeker nuttig om huisgenoten van een leprapatiënt te laten onderzoeken op deze ziekte, omdat er een kans is dat die personen ook besmet zijn geworden, al hebben ze geen verschijnselen. Elke vlek is dus een onderzoek waard, ook voor het ontdekken van andere huid-ziekten!

De misvormingen aan handen, voeten, gezicht en elders kunnen door de patiënt voorkómen worden door niet op blote voeten te lopen, brandverwondingen te vermijden, met handschoenen aan te werken bij het doen van zwaar werk, kleine wondjes onmiddellijk verzorgen, niet in de neus te peuteren, enz.

Door de goede behandelingsmogelijkheden is lepra tegenwoordig niet meer zo'n gevreesde ziekte als vroeger. Er is volledige genezing mogelijk, en hoe eerder men zich voor onderzoek en behandeling tot de bevoegde instanties wendt, hoe beter de vooruitzichten op dit gebied worden. Het is echt geen utopie dat lepra spoedig volledig uitgeroeid kan worden.

Lepra is dus een besmettelijke ziekte, veroorzaakt door een bacterie. (M. Leprae) die wordt overgebracht door langdurig direct contact of via druppelinfecties. De verschijnselen zijn onder andere huidafwijkingen (gevoelloze plekken met een afwijkende kleur) en verdikte zenuwen, en complicaties zijn misvormingen aan de ledematen, oog- en nierontstekingen. De behandeling bestaat uit het langdurig toedienen van medicijnen en er is een blijvende genezing mogelijk.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. kerkelijk feest; 5. betovering; 8. bestuu[illegible] der in naam van anderen; 13. vreemd; 14. telwoord; 16. mo[illegible] rassig land; 17. telwoord; 18. telwoord; 19. steen; 21. meisje[illegible] naam; 22. huidaandoening; 25. vruchtendrank; 27. pressie; 2[illegible] plaaggeest; 30. Europeaan; 32. gat; 33. insnijding; 35. miere[illegible] eter; 37. slee; 38. opschik; 39. communicatiemiddel; 40. Japa[illegible] spel; 41. spijskaart; 43. groep deskundigen, die vragen van h[illegible] publiek beantwoordt; 45. voerbak; 47. deel van het gezicht; 4[illegible] landtong; 50. drug; 52. haarlok; 54. Griekse letter; 56. woo[illegible] boot; 58. hoofddeksel; 60. klamp; 61. harlekijn; 63. gewas; 6[illegible] echopeiling; 67. deel van een auto; 68. nekhaar van dieren; 6[illegible] drinkschaaltje; 70. drijfnet.

VERTIKAAL: 1. plezier; 2. vis; 3. jachtexpeditie; 4. bijwoor[illegible] 5. jongensnaam; 6. als volgt; 7. deel van het lichaam; 9. voo[illegible] zetsel; 10. gewapende strijd; 11. scheepstouw; 12. gang van e[illegible] paard; 14. water; 15. snavel; 18. bouwland; 20. elektrisch gel[illegible] den deeltje; 23. beschaving; 24. hoeveelheid; 26. knaagdier; 2[illegible] voortbestaan; 28. verspieder; 29. kerkgebruik; 31. spelleidin[illegible] 32. toiletartikel; 33. mislukking; 34. mak; 36. groente; 42. fune[illegible] zijn voor; 44. elasticiteit; 46. gewoonte; 48. soezerig; 50. sche[illegible] 51. met hoge temperatuur; 53. onderricht; 54. erg; 55. klein[illegible] kinderen; 57. meisjesnaam; 59. hemellichaam; 60. vloeiba[illegible] gerecht; 62. sportterm; 64. voorzetsel; 66. voorzetsel; 67. bi[illegible] woord.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de [illegible] zel van verleden week is uiteindelijk [illegible] van de weekprijs van 25 gulden [illegible]

Erwin Tjen-A-Kwoei
Stadionweg 19-A
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs [illegible] het kantoor van de Amigoe, Curaçao [illegible] tot drie uur n.m.; Aruba - Caya Betico Croes [illegible] kantooruren; Bonaire: Kaya [illegible] Hubert Linkels.
Oplossingen moeten ingediend zijn op [illegible] derdagmorgen tien uur en op Aruba [illegible] vijf uur.
Gelieve duidelijk op de envelope te vermelden:

AMIGOE-PUZZEL

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. kraanwagen; 8. sint; 11. dia; 12. fe[illegible] 13. hok; 14. as; 16. rat; 18. ham; 19. do; 20. ven; 22. fit; 2[illegible] kok; 25. mep; 26. etui; 28. nogal; 30. dame; 31. leb; 33. me[illegible] 34. beton; 36. dorp; 37. teug; 38. pezen; 40. ode; 42. neb; 4[illegible] ader; 46. merel; 48. noga; 50. let; 51. bus; 52. lol; 54. set; 5[illegible] in; 56. bad; 58. bal; 60. ka; 61. ben; 62. elf; 64. nap; 66. gla[illegible] 67. draagstoel.

VERTIKAAL: 1. klaver; 2. a.d.; 3. air; 4. naaf; 5. af; 6. ge[illegible] 7. el; 8. som; 9. ik; 10. tropen; 13. hak; 15. set; 17. tin; 18. ho[illegible] 19. demon; 21. nul; 23. tompoes; 24. kasteel; 25. mat; 2[illegible] ieder; 29. ge; 30. degen; 32. bon; 34. bun; 35. reden; 38. palin[illegible] 39. zet; 41. dr.; 43. bos; 44. fataal; 46. mud; 47. lob; 49. ge[illegible] 51. ban; 53. lans; 56. bes; 57. sla; 59. lat; 61. ba; 62. er; 6[illegible] fa; 65. po.